

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

Ετος 1^{ον}

Αρ. 26

ΙΩΑΝΝΗΣ Α. ΤΣΟΓΙΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΒΙΑΣΤΟΡ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΘΕΡΜΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΛΟΥΤΡΑ Ο "ΦΟΙΝΙΞ",

Αποφεύγετε τα πολυδάπανα ταξίδια εις τας διαφόρους
ιαματικές πηγάς, προτιμώντες να λημβάνετε ταύτα εις τε
έν 'Αθήναις 'Υδροθεραπευτήριον «ΦΟΙΝΙΞ», ΙΩΝΟΣ 5.
παραπλεύρως θεάτρου Κετοπούλη. Τὰ Ιαματικά τεχνητά
Λουτρά των διαφόρων Λευτροπέλεων ΑΙΔΗΨΟΥ—ΜΕΘΑ-
ΛΩΝ—ΔΟΥΤΡΑΚΙΟΥ—ΥΠΑΤΗΣ, αναπληρούν τελείως τὰ
ιαματικά λουτρά των ως άνω αναφερομένων Ιαματικών πη-
γών. 'Ιατρικά συμβούλαι δωρεάν. Τελεία άνακκίνισις
'Ωραι ΕΡΓΑΣΙΑΣ 7 π. μ.—8 μ. μ.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΕΤΑΞΟΤΑ

Ε. Αρβανιτις

ΚΡΕΠ-ΜΑΡΟΚΑΙΝ, ΚΡΕΠ-ΡΑΦ,
ΚΡΕΠ-ΜΟΓΓΟΛ, ΣΟΥΑ-ΑΡΜΟΥΡ,
ΕΜΠΡΙΜΕ-ΣΕΜΙΖΙΕ
ΜΑΛΛΟΜΕΤΑΣΑ
ΜΕΤΑΞΟΤΑ Γκάντι écossais
ΚΟΥΚΟΥΛΑΡΙΚΑ

Και ε,τι νέον παράγεται από την 'Ελ-
ληνικήν Μεταξουργίαν, λανσάρεται
κατά πρώτον εις την 'Αποθήκην
'Ελληνικών Μεταξωτών
Ερμού 3. ' Συντάγματες. 'Τηλέφ. 22-529

Κάμετε τὰ δόντια σας λευκότερα κατά τρεις
άποχρώσεις έντός τριών ήμερών.

Εάν έχετε την γνώμην ότι ό φυσί-
κος χρωματισμός των δοντιών σας
είναι κίτρινα ή γκριζα, δοκιμάσατε
την ΚΟΛΥΝΟΣ.

"Ένα έκαστοόμετρον αύτης της
άσυναγωνίστου οδοντοκρέμας δις
της ήμέρας επί ξηράς ψήκτρας και
θα ίδετε τὰ δόντια σας κατά τρεις
άποχρώσεις λευκότερα έντός τριών
ήμερών.

Η ΚΟΛΥΝΟΣ χάρις εις τὰ δύο
συστατικά της καθαρίζει και λευ-
κάνει τὰ δόντια.

Τό μόν πρότων άντισηπτικός άφρός
διοιδοίει εις έκάστην κοιλότητα και

άφαιρεί τὰ υπολείμματα των τρο-
φών και δίδει εις τὰ δόντια τό φυ-
σικόν των χρώμα' δεύτερον εξυγι-
αίνει τό στόμα χάρις εις τὰ άντι-
σηπτικά συστατικά του.

Η ΚΟΛΥΝΟΣ μεταμορφώνει τὰ
δόντια, προσδίδει εις τό σμάλτο
μیان επιπρόσθετον γυαλάδα και
ώμορφιάν, δροσίζει τό στόμα, δυ-
ναμώνει τὰ ούλα.

Δοκιμάσατε από σήμερον ένα σω-
ληνάριον ΚΟΛΥΝΟΣ.

ΚΟΛΥΝΟΣ

ΑΝΤΙΣΗΠΤΙΚΗ ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ

Η οικονομικώτερα οδοντοκρέμα διότι
έν σωληνάριον διαρκεί 67 ήμέρας.

ΔΙΑΡΚΗΣ ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ:
ΜΩΡΙΣ ΦΑΡΑΤΖΗ, ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 4-ΑΘΗΝΑΙ

Μεταξύ των
Imprimés artistiques.
• Dessins exclusifs

ΑΝΑΓΝΑΣΤΙΔΗΣ

Γ. ΚΡΕΚΑ

ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΙ ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ

ΦΙΛΙΠΣ & ΤΟΥΝΓΚΣΤΡΑΜ

ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΟΙ ΕΙΣ ΣΤΕΡΕΟΤΗΤΑ,
ΕΙΣ ΔΙΑΥΓΕΙΑΝ ΦΩΤΟΣ, ΟΙ ΟΙΚΟ-
ΝΟΜΙΚΩΤΕΡΟΙ ΕΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩ-
ΣΙΝ ΡΕΥΜΑΤΟΣ

ΕΙΣ ΔΙΑΦΟΡΑ ΒΟΛΤ ΜΠΑΤΙΟΝΕ- ΤΕΣ ΚΑΙ ΒΙΛΛΕΣ	ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΑΤΩΘΙ ΤΙΜΑΣ :
10-25 Βολτ	πρός Δραχ. 32
40 >	> 34
60 >	> 48
75 >	> 58
100 >	> 57
150 >	> 78
200 >	> 100
300 >	> 155

ΛΑΜΠΤΗΡΕΣ ΜΙΝΙΟΝ, ΧΡΩΜΑΤΙ-
ΣΤΟΙ, ΑΥΤΟΜΑΤΟΙ, ΑΡΖΕΝΤΑ, ΣΟ-
ΛΑΙΡ, ΣΩΛΗΝΩΤΟΙ, ΚΑΘΑΡΟΙ,
ΜΑΤ Κ.Τ.Λ. Κ.Τ.Λ.
ΠΟΛΥΦΩΤΑ, ΜΟΝΟΦΩΤΑ, ΔΙΦΩΤΑ,
ΤΡΙΦΩΤΑ, ΠΛΑΦΟΝΙΕΡΕΣ, ΜΠΡΑ-
ΤΣΑ, ΑΡΜΑΤΟΥΡΕΣ Κ.Τ.Λ. Κ.Τ.Λ.
ΜΕ ΕΥΚΟΛΙΑΝ ΠΑΗΡΩΜΗΣ

"Απαντα τὰ ήλεκτρικά έλικά δι' έγκα-
ταστάσεις.
Μία έπίσκεψις είνε άρκετή να πάς πείσις.

Ε. ΑΡΓΥΡΙΟΥ

ΓΩΝΙΑ ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 56
ΚΑΙ ΣΑΤΩΒΡΙΑΝΔΟΥ (ΑΝΩ ΠΑΤΩ
ΜΑ), ΑΡΙΘ. ΤΗΛΕΦ. 24-586.

ΨΕΚΑΣΤΗΡΑΣ

πρός ράντισιν άμπελων, δένδρων, κηπου-
ριών κ.λ.π., ως και όλα τὰ εξαρτήμα-
τά των, θα εύρητε εις τό Σιδηροταλείον

ΑΘ. Ι. ΡΕΜΠΟΥΤΖΑΚΟΥ

ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ 39, ΑΘΗΝΑΙ

ΠΕΨ ΜΙΑ ΝΕΑ
ΛΕΥΚΗ ΕΠΙΔΕΡΜΙΔΑ
ΚΑΤΑΚΤΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΗ

"Ανεκάλυψε ότι ή καρδιά ενός άνδρός
συνκινείται από μια έπιδερμίδα λευκήν,
φρέσκη και γλυκειά. Κάθε γυναίκα δύ-
ναι να κόμη μια δοκιμή προς προσπα-
σιν της ικανοποίησιν και να καταστήσῃ
νέους θαυμαστές με μίαν άπλην δοκιμήν.
Ανάλογον προς αύτην δέου έκαστα έγεί-
λεια με την κρέμαν Τοκαλόν, χρώματι
λευκού (μη λιπαρόν). Περιέχει τών
κρέμα φρέσκη προαίμαγμένη με έλαιο
λάδου, συνδυασμένη με στυπτικά συστα-
τικά, τὰ όποια λευκαίνουν και τονώνου-
ν την έπιδερμίδα. Υπερσέχεται άμέσως
καθιστάει τόν έρεθισμόν των άδών
της έπιδερμίδος, σφίγγει τούς διεσπ-
μένους πόρους και διαλύει τὰ υαλ-
στίγματα τώσον πολύ, ώστε να εξα-
φανται. Λευκαίνει την σκουροτέρα έ-
πιδερμίδα, χρώματος λευκού, στολίζει ή
έπιδερμίδα με μίαν ωραιότητα και δρ-
σιν νέας και άπεριόγκτου, τας όποι-
ας είνε άδύνατον να επιτύχετε άλλως πο-
τε. Πρέπει να την χρησιμοποιήτε κάθε προ-
καλλήνη.

ΚΑΣΣΕΤΙΝΑ ΦΡΑΙΣΤΗΤΟΣ ΔΟ-
ΡΕΑΝ: Η νέα μας συλλογή ωραιότη-
τος περιέχει επτά μικρά δείγματα ποι-
δας με άρράρευμα διαφόρων χρωμά-
των, καθώς και δύο μικρά σαλινάκια
κρέμας Tokalon Paris, τροφής διά την
έπιδερμίδα. Αποστέλλεται δωρεάν εις
την αίτοδσαν και αποστέλλουσιν δρ. 15
δι' έξοδα έκτελωνιστικών, άποστολής κα-
τέν. Άντιστ. Α. Π. Ρεμπουτζάκος

Παναθήναια

Η ΒΕΝΤΕΤΤΕΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Η Λορέττα Γιούγκ, ένας από τούς μικροκαμωμένους άστέρας, πού έχει τό μεγαλείτερο σέξ-άππηλ.

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

'Ανάμεσα από δύο αγάπες

Της Μ. Ντελλού

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. — Ο 'Ιταλός άριστοκράτης μαρκήσιος Σιλβίο ντ' Ορσέλλα, ο οποίος έχασε πρὸς τριετία τὴ λατρευτὴ τοῦ οὐλύου 'Ελένη, ἀποφασίζει νὰ ξαναπαντρευθῇ γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν πατέρα του, χαρίζοντάς του ἕνα ἔγγονο πού θὰ διαδοῖκε τὸ παλιὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας του. Ἡ θεία τοῦ κόμισσας Ριζίνι πού ὑποδεικνύει ὡς οὐλύγο τὴν προσταυμένη τῆς Τζινέβρας Καμπέστοι, μιὰ νεαρὰ κόρη ὁραία, ἀπὸ καλὴ οἰκογένεια, μὲ πολλὰ ἠθικά καὶ φυσικά χαρίσματα, μὰ κατεστραμμένη οικονομικῶς. Ο 'μαρκήσιος δέχεται τὴν πρότασί της. Ὁστόσο παρακαλεῖ τὴ θεία του νὰ προειδοποιήσῃ τὴν Τζινέβρα ὅτι δὲν πρέπει νὰ περιμένῃ τίποτε ἄλλο ἀπ' αὐτόν, ἐκτός ἀπὸ σεβασμὸ καὶ ἐκτίμησι, γιὰτὶ ὅλη του ἡ ἀγάπη θ' ἀνήκει γιὰ πάντα στὴν πεθαμένη οὐλύγο του, τὴν 'Ελένη. Ἡ κόμισσα λέει πράγματι δὲν σὰντὶ τὴν Τζινέβρα, ἡ ὁποία, κατόπιν πίεσεως καὶ τῶν γονέων της, δέχεται τὸ συνοικεῖο καὶ οἱ δύο νέοι ἀφραδονοῦνται.

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)

Ο 'ἥλιος, μέσ' ἀπὸ τὰ σύννεφα, ἔρχοιτο τὸ ἀκαθόριστο φῶς του στὸν σιωπηλὸ κήπο, στὰ στεγνὰ ρόδα καὶ στὶς πορφύρες καὶ κίτρινες ντάλιες. Φώτιζε ἐλαφρὰ τὸ χαμογελαστὸ πρόσωπο τῆς Τζινέβρας καὶ τοῦ Σιλβίου, πού ἦταν πολὺ γλαυκὸ σήμερα. Μιὰ ρυτίδα σκιάσε τὸ μέτωπό του καὶ τὰ χεῖλη του ἔφεραν ἐλαφρὰ, καθὼς μιλοῦσε μὲ δυσκολία. Ο 'ἴδιος ἦταν ἐκεῖ, μὰ ἡ σκέψις του βρισκόταν μακριά, πολὺ μακριά. Ἡ Τζινέβρα τὸ ἀντιέληφθε αὐτὸ καὶ σκέφθηκε: «Τί ἔχει λοιπόν; Εἶνε θλιμμένος, ἀρρητιμένος. Ἄν τολμούσα, θὰ τὸν ρωτούσα...».

Μὰ δὲν τολμούσε. Ὡς τότε, ὁ ντόν Σιλβίο εἶχε κρατήσει τὴν ψυχὴ του κλειστὴ καὶ δὲν ἔδειχνε κομμὰ διάχυσι ἀπέναντι τῆς μη-στής του. Κι' ἐκεῖνη ἀπὸ δειλία καὶ ἀπὸ διακριτικὴν δὲν προσπαθοῦσε νὰ παραβιάσῃ τὴν τό-σο καλὰ κλεισμένη πόρτα, πίσω ἀπ' τὴν ὁποία ἐπάλαιε καὶ ὑπέφε-ρε ἴσως ἡ καρδιά αὐτοῦ τοῦ ἀν-θρώπου πού τῆς γινόταν προσφι-λὴς, τώρα....

Ὅταν ὁ Σιλβίο ἔφυγε, λίγη ἀργότερα, ἡ Τζινέβρα ξαναγύρι-σε στὴ σάλα τοῦ σπιτιοῦ της, ὅ-που ἡ μητοῖκά της, καθισμένη κνὰ ἀπὸ παράθυρο, ἀπέτειλ' ὡς ἕνα φροσμάτιο γιὰ τὴν Τόσσα. Ἡ ντόνα Μαρία, ἰσχυρόντας μιὰ στιγμή τὸ κεφάλι της, τὴ ρώ-τησε:

—Τί πιασὲς τί εἶχε ὁ ντόν Σιλ-βίο; Φαίνονταν ἀπορητοῦμένος, ἀρρητιμένος.

—Ὁχι, δὲν ἔβρα, μητέρα μου.

—Ἐγὼ μὲν πᾶντα πῶς ἔβ-ρα. Ἡ ντόνα Κλέλια μὲν ἔλεγε σίμωσα τὸ πρῶτ', ὅτι οἱ γονεῖς τῆς πόρτης του σκίζουν. μαθαί-νοντας ὅτι θὰ ξαναπαντρευθῇ, ζήτησαν νὰ τοῖς ἀποδώσῃ τὸ πῶμα τῆς κόρης των. Μὰ αὐτὸς ἀρνείται ἀπολύτως. Θέλει νὰ τὸ ἔχῃ πάντα ἐκεῖ, στὴ βίλλα του.

—Ἄ ἔκανε ἡ Τζινέβρα μὲ κομμένη φωνή.

Ἡ ντόνα Μαρία κάμφωσε τὰ ψυχρὰ μάτια της ἐπάνω στὴ νέα καὶ τῆς εἶπε ἀργά:

—Δὲν εἶνε πολὺ λεπτὸ αὐτὸ ἀπέναντί σου.

—Δὲν ἤλεῖω, ἀπάντησε ἡ Τζινέβρα. Ἀπεναντίας εἶνε πολὺ ὁ-ραία αὐτὴ ἡ στάσις τοῦ ντόν Σιλβίο πρὸς τὴν πεθαμένην του οὐλύγο.

Ἡ ντόνα Μαρία εἶπε τότε μὲ τὴν ἐξοχὴ τῆς φωνῆς:

—Ἐγὼ δὲν θὰ τὸ ἀνεχθῶμιον ποτε αὐτό!

Ἡ Τζινέβρα, χωρὶς νὰ πῇ τίποτε, βῆκε ἔξω καὶ ἀνέθηκε στὸ δωματίό της.

Τὸ μεγάλο δωμάτιο μὲ τὰ λίγα ἐπιπλα, ἀσθηρὸ σὰν καλλι μονα-στηριοῦ, ἦταν πλημμυρισμένον ἀπὸ τὴς εὐωδίας τῶν φύλλων καὶ τῶν λουλουδιῶν.

Ἡ Τζινέβρα πλησίασε σ' ἕνα παράθυρο ἀνοιχτό. Ἐνας ἀέρας βα-ρὺς καὶ ὑγρὸς τὴ χτύπησε στὸ πρόσωπο. Βροχὴ ραγδαία εἶχε πέσει πρὸς ὀλίγου καὶ τὰ φυλλώματα ἐσταζαν ἀκόμα μ' ἕνα μονότονο ἦχο, μέσ' στὸ σκοτάδι πού γινόταν ὁλοένα πὺ βαθύ.

Ἡ νέα κόρη στήριξε τὸς ἐλνίνο περὶ τοῦ παραθύρου, πού ἦταν φραγμένο ἀπ' τὴς κακκαριές. Ἐννοίωσε ξαφνικὰ τὸν ἐναντί της θλιμμένο καὶ ἀνήσυχτο. Εἶχε τὴν ἐντύπωσι πῶς ἕνα συναίσθημα, πού τῆς ἦταν ἀγνωστο ὡς τότε, προσπαθοῦσε νὰ γλυστρήσῃ μέσα τῆς.

Τὴ ἦ-αν πάλαι αὐτὸ; Ζηλοτυπία; Ὡ! ὄχι, αὐτὸ δὲν μπορούσε νὰ γίνῃ! Νὰ ἤλεῖται μιὰ πεθαμένη! Τί τρέλλα! Ἐπρεπε ἀπεναντίας νὰ εἶνε εὐτυχὴς πού ὁ Σιλβίο ἦταν ἱκανὸς γιὰ μιὰ τέτοια ἀφοσίωσι.

Καὶ τὸν δικαιολογοῦσε γιὰτὶ φύλαγε μὲ τόση πίστι τὸ λείψανό αὐ-τῆς τῆς νέας γυναίκας, πού τόσο εἶχε ἀγαπήσει. Αὐτὸ δὲν ἐσήμαινε καθόλου, ὅτι δὲν μπορούσε νὰ νοιώσῃ στοργὴ γιὰ μιὰ ἄλλη.

Σταγόνες βαρετές, θεομέες, ἔφεταν στὰ χεῖρα τῆς νέας κόρης. Ἡ βροχὴ ξανάρχε. Ἡ Τζινέβρα ἀποτραβήθηκε καὶ ἔλεισε τὸ παράθυρο. Ἀργά, μὲ δάχτυλα ἀρρητιμένα, ξεκούμπωσε τὸ καινούρι-γο λευκὸ τῆς φόρμα, σκεπτικτικὴν συγχρόνως: «Ὁ Σιλβίο δὲν μὲ εἶπε ἀν τοῦ ἄρσε καὶ ἂν μὲ πηγάσει καλά».

V

Τὸ ἔδαφος τοῦ κήπου ἦταν στρωμένο ἀπὸ φύλλα κάτωνα, πού εἶ-χαν πέσει τὴ νύχτα. Ἀέρας δυνατὸς φυσοῦσε, μουσκεμένος ἀκόμα ἀπ' τὴ νυχτερινὴ ἰσχυρία, τὴ στιγμή πού φάνηκε ἡ Τζινέβρα σὲς δεινροστοχιές τῆς βίλλας Ὁρσέλλα. Φοροῦσε τυπικὴ τοῦ σπι-τιοῦ, ἀπὸ λαϊνὰ ἄσπρο, γαυρισμένο μὲ ζωηρόχρομα ἀραβικὰ κεν-τήματα.

Ἡ πρωϊνὴ δροσιὰ κοκκίνισε ἐλαφρὰ τὴ φιλνιστένα ἐπιδερμίδα της καὶ τόνισε τὰ γλαυκὰ χεῖλη της μὲ τὴς ὑπερχυε γραμμές. Τὴν πληγνυμένη ἡμέρα, ὁ ντόν Ἰάολο, ὁ πεθερὸς της, τῆς εἶχε πῇ: «Ἡ ὁμορφιά σου μεγάλωσε ἀκόμα πὺ πολὺ τὸν τελευταῖο καιρὸ, ἀ-γαπημένο μου παιδί». Μὰ καὶ ἡ ἴδια καταλάβαινε ὅτι εἶχε ἄλλεῖα πολὺ ἐδῶ καὶ ἕνα μῆνα πού εἶχε παντρευτῇ τὸν ντόν Σιλβίο. Ἡ οἰ-κονομικὴς ἐννοίαι δὲν ἐδῶρναν πειὰ τὴ ζωὴ της, εἶχε ἀναλλαγῇ πειὰ ἀπὸ τὴς ὕλικες στερεώσεις καὶ ἀπὸ τῆς ἀσχυρικτικῆς τῆς νύκας Τζινέβρας. Μὰ, περισσότερο ἀπ' ὅλα, ἡ στοργὴ της γιὰ τὸ Σιλβίο ἡ μεταμόρφωσι, σιγά-σιγά, φυσ-ῶς καὶ ἠθικῶς.

Προχωροῦσε τώρα σιγά-σιγά ἐπ' ὅτις δεινροστοχιές. Τὰ φύλ-λα, ἔτανοι στὰ ὁποία πατοῦσε, ἔ-ρ'αν κάτω ἀπ' τὰ πόδια της. Μιὰ ὑποδία ὀρεστικὸν γέμισε τὸν ἀέ-ρα. Ἐτοί ἡ Τζινέβρα ἔφτασε ἀπρὸς τὸ μαρμαρένιο παρκεκλή-πο, πού φάνταζε ὀλόλευκο κάτω ἀπ' τὸ γλαυκὸ χρυσάρι τοῦ φθινο-πορινοῦ ἡλίου. Ὀλόγυρὰ της, τὰ ὑπαρίσσια ὄρθωναν μέσα στὸ φῶς ἰς ψηλὰς βαθυπράσινας κορυφές αὐς. Ἡ τριανταφυλλίαι, χωρὶς σιλουῖδια πειὰ, ἄρναν τώρα νὰ οὐς πέφτουν τὰ κίτρινα φύλλα αὐς. Χρυσάνθεμα πελώρια ἀνθί-αν ὀλο φλόγα, πορφύρα, χρυσά, ῥονατὰ καὶ κίτρινα.

Ἡ Τζινέβρα πλησίασε στὸ πα-ρκεκλήπο καὶ στήριξε τὸ μέτωπό της στὴ σκαλιστὴ καγκελλάρα. Ἐάνω στὴν ὁποία ἦσαν χωρημέ-α τὰ οἰκίσματα τῶν Ὁρσέλλα. Ἐνα διαπεραστικὸ ἄσπρα ρέ-δινο χτύπησε στὴ μύτη τῆς νε-γυναίκα. Τ' ἀγαπημένα λουλουδιὰ τῆς πεθαμένης σπύλιναν πάντοτε τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ παρκεκλήπου.

Ἡ Τζινέβρα τὰ ἔβλεπε λευκὰ καὶ κόκκινα, ὀλόδρσκα μέσ' ἀπὸ τὰ κάγκελλα.

Ἡ Τζινέβρα διάβασε τότε τὴν ἐπιγραφή τοῦ τάφου πού ἦταν βα-θεῖα χαραγμένη ἐπάνω στὸ μάρμαρο:

ΕἶΩ ΑΝΑΠΑΥΕΤΑΙ

ἀναμεινοντας τὴν αἰωνία ἀνάστασι

Η ΕΛΕΝΗ—ΜΑΡΙΑ ΝΤΥΒΙΒΙΕ, ΜΑΡΚΗΣΙΑ ΟΡΣΕΛΛΑ

πολυταρεμένη οὐλύγο

τοῦ ΣΙΛΒΙΟ, μαρκήσιου ΟΡΣΕΛΛΑ

ἀποθανούσα σὲς 10 Σεπτεμβρίου 1911

σὲ ἡλικία 20 ἐτῶν.

Τὰ χεῖρα τῆς Τζινέβρας εἶχαν πασειε ἀπὸ τὰ κάγκελλα, τὰ ὁ-πλὰ ἔσφιγγαν. Τὰ χεῖλη της ψύθρισαν μιὰ προσευχὴ: «Ἐκ βαθέων ἐνέκραξα... Ἀναπαύει ἐν εἰρήνῃ...».

Ναί, εὐχόταν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς της στὴν νέα αὐτὴ πεθα-μένη τὴν αἰωνία εἰρήνη καὶ τὴν αἰωνία εὐδαιμονία. Ζητούσε γι' αὐτὴ τὴν εὐτυχία καὶ ὅλες τὴς χαρὲς στὸν καλύτερο κόσμο, ὅπου βρισκόταν τώρα. Μὰ ἔπρεπε γι' ἀφήσῃ καὶ στὴ δεύτερη οὐλύγο τοῦ ντόν Σιλβίο τὴ λυγιστὴ τῆς ἐπίγειας εὐτυχίας. Δὲν ἔπρεπε πειὰ νὰ τῆς παίρνῃ τὴν ἀγάπη τοῦ Σιλβίο, ὅπως ἔκανε ὡς τότε. Τὴν χαραζόταν ἐκεῖ ψηλά στὴν αἰωνία τῆς κατοικίας; Ἐνὼ αὐτὴ, ἡ Τζινέβρα, θὰ ὑπέφερε πολὺ ἂν ἦταν γραφτὸ νὰ μὴν ἀγαπήσῃ ποτὲ ὁ οὐλύγος της.

Μὲ τὸ μέτωπο ἀνομιμμένο ἐπάνω σ' ἡ κάγκελλα, ἡ Τζινέβρα συλλογιζόταν. Ἀναπολοῦσε τὸν μῆνα πού εἶχε περάσει μετὰ τὸ γάμο

της, τὸ δεκαπενθήμερο ταξίδι τοῦ μέλιτος στὸν Μέλαινα Δρυμό, τὴς εὐγενεῖς περαιοῖσεις τοῦ Σιλβίο, τὴν καλωσύνη του, τὴ γοητεία τῆς κοινῆς αὐς του καὶ τῶν ῥόσων του. Ἐπειτα τὴν ἐπιστροφή, τὴ λαμ-περὴ καὶ πολυτελὴ ζωὴ της στὴ βίλλα, τὴ στοργικὴ ἀγάπη τοῦ ντόν Πάολο... καὶ τὴν ψυχρότητα τοῦ Σιλβίο. Πῶς εἶχε μωροῖσει νὰ πι-στέψῃ, πρὸ τοῦ γάμου της, ὅτι αὐτὴ ἡ ψυχρότης ἦταν σ' αὐτὸν μὴ-νάχα ἐνδείξεις ἐπαυλατικτικῆς; Τώρα ὅμως καταλάβαινε, ὅτι ἦ-ταν βαθειὰ ἀδιάρρηστος αὐτὸ τὸν ἀνθρώπο πού τὸν ἀποροφούσε ὀλο-κλήρη ἡ ἀνάμνησις μιὰς ἄλλης, μιὰς πεθαμένης...

Ἀποτραβήθηκε ἀπ' τὴν καγκελλάρα μὲ μιὰ ἀπότομη κίνησι. Ἡ ἀρτηρίαις της εἶχαν ἀρχίσει νὰ χτυποῦν μὲ δύναμι, κάτω ἀπ' τὴν ξαφνικὴ ψυχικὴ τῆς ἐξέγερσι. Ὡ! θὰ διαμνησθοῦσε τὸ Σιλβίο καὶ αὐτὴ τὴν πεθαμένη, πού ἐννοῦσε νὰ τὸν κρατῇ ἀκόμα δικὴ της. Θὰ τῆς τὸν ἔπαινε. Γιατὶ τῆς ἄνθρω τῶρα, ἦταν ὁ οὐλύγος της καὶ τὸν ἀγαποῦσε.

Ἐφύριξε ἕνα βλέμμα πρὸς τὸ μανωλεῖο καὶ εἶπε μὲ σιγανὴ φωνή: —Δὲν ἤξερα ὅς ἴδιο... Δὲν νομίζω νὰ τοῦ δεῖξω τὴν τρυφε-ρότητα μου... Μὰ θὰ τὴν μάθῃ στὸ ἔξῃ.... Καὶ πρέπει νὰ μ' ἀ-νοήσῃ καὶ μένα.... Δὲν ἔχετε τὸ δικαίωμα νὰ μὲ τὸν κρατᾶτε.... Εἶνε δικὸς μου! Δὲν πρέπει γι' ἀγαπήναι παρὰ μόνον ἐμένα....

Μιὰ βαθιὰ συγκίνησις τὴν εἶχε κυριεύσει, πού τὴν ἔκανε νὰ νοώ-θῃ ὀδύνη. Ποῖ δὲν τὸ εἶχε δοκιμάσει αὐτὸ. Μὰ δὲν μπορούσε νὰ κρύ-ψῃ ἀπὸ τὸν ἑαυτὴ της, ὅτι κάθε μέρα, ὁ Σιλβίο τῆς γινόταν πὺ ἀγα-πημένος καὶ ὅτι δὲν μπορούσε πειὰ νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἴδεια, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ οὐλύγου της ἄνθρω πάντα σ' τὴν ἄλλη, στὴν πρώτη του γυναίκα.

Ἀργά-ἀργά, ξαναγύρισε πίσω. Σκεπτικτικῶς, μὲ κάποιον περιφρονη-τικὸ ὅλο πού τὸν ἱάτο τῆς: «Τί ἀνὴρ ἡ πού ἦμουν, νὰ σκέ-πτικτικῶς πρὸ ἑνὸς μὴνὸς ἀκόμα, ὅτι ὅλα θὰ κανονίζοντοσαν πολὺ καλὰ καὶ ἀπλά, ὅτι θὰ νοιώθαμε ὁ ἕνας γιὰ τὸν ἄλλο μιὰ μικρὴ γαλήνη στοργῇ καὶ ὅτι ἡ ἀνά-μνησις τῆς πεθαμένης δὲν θὰ μὲ στενοχωροῦσε καθόλου. Ἄλλοι-μονο, δὲν ἤξερα τότε τί εἶνε τὸ ν' ἀγαπᾶσαι κανεῖς! Τώρα ἔβρα. Ἀγαπᾶω τὸ Σιλβίο καὶ δὲν μ' ἀγαπᾶ!...».

Στάθηκε ἔξω ἀπὸ τὸν σὲ μιὰ μικρὴ δεκαμένη, ὅπου κοιμόταν ἕνα νερὸ πρόσωπο, χρυσόμεινο ἀπ' τὸ πρῶτον φῶς.

Τὴν ἴδια στιγμή φάνηκε ὁ Σιλβίο νὰ προβάλλῃ ἀπὸ μιὰ δειν-ροστοχία. Τὴν πλησίασε χωρὶς νὰ βιάσῃ καὶ τὸ βλέμμα του δὲν φοιότρε καθόλου, καθὼς εἶδε τὴ νέα γυναίκα, τῆς αὐοι-ας τὸ πρόσωπο ἔγνε μονομιὰς ἱκανοαφυλλένια.

—Τί γινάτε, Τζινέβρα; τῆς εἶπε. Δὲν συνηζετε νὰ κάνετε τόσο κορὴ τὸν περιττό σας...

—Πράγματι, μὰ ἤθελα...

Δὲν προχώρησε ὅμως περισσό-τερο. Ὁχι, δὲν θὰ τοῦ μιλοῦσε γι' αὐτὴν τὴν ἐπισκεψι, τὴν παρῶ-τη, πού εἶχε κάνει στὸν τῶν τῆς πεθαμένης. Ποτέ, ποτέ, δὲν θὰ τοῦ μιλοῦσε, δὲν θὰ τοῦ ἔ-κανε ὑπαμνῶν γιὰ τὴν 'Ελένη... Ὅα τὴν ἀγνοοῦσε πάντα—φαινομε-νικὰ τοῦλάχιστον—σὺν νὰ μὴν εἶχε ὑπόψιν ποτέ.

Συμπελάθηκε λοιπὸν τὴ φράσι της, λέγοντας:

—Ἦθελα νὰ ἐπισκεψθῶ τὸ πᾶν αὐτὴ τὴν πρωϊνὴ ὥρα. Ὅλα εἶνε τόσο δροσερά, καθὼς ἔμπνουν ἀπὸ τὸ νυχτερινὸ ὕπνο τους! Καὶ ἄρρητα λίγο. Μὲ ζητοῦσατε, Σιλβίο;

—Ναί, ἤθελα νὰ σας πληροφορήσω ὅτι θὰ φύγω γιὰ τὴν Πε-ρούτζια. Ὅα περάσω τὴν ἡμέρα μὲ τὸ θεῖο μου τὸν Βιττόριο καὶ θὰ ξαναγυρίσω τὸ δρᾶδν...

Ἡ Τζινέβρα ἐπανεῖλε ξαφνικῶς:

—Φεύγετε γιὰ τὴν Περούτζια!... Μὰ μὲ εἶχατε πῇ χτές ὅτι θὰ κάνωμε ἕνα περιπάτο ὡς τὸ Σάν-Λορέντζο...

—Θυμήθηκα πρὸ ὀλίγου ὅτι εἶχα ὑποσχεθῇ στὸν ντόν Βιττόριο νὰ πάω νὰ τὸν ἐπισκεψθῶ σήμερα. Ὁστόσο, ἂν θέλετε νὰ κάνωμε αὐτὸ τὸν περιπάτο, δὲ πάω νὰ τὸν ἐπισκεψθῶ αὐριο...

Ἦταν καὶ τώρα, ὅπως πάντα, ἔξαφνικὰ εὐγενής. Ὡς τὴν ἡ-μέρα ἐκεῖνη, ποτὲ ἡ Τζινέβρα δὲν τοῦ εἶχε ἐκφράσει μιὰ ἐπιθυμία χωρὶς νὰ τὴν δῇ νὰ πραγματοποιεῖται αἰώσως.

—Μὰ ὄχι, τοῦ εἶπε ζωρὰ, δὲν πρέπει νὰ ληστέρετε τὸν ντόν Βι-τόριο. Ὅα κάνωμε αἶρω τὸν περιπάτο μας καὶ ἔτσι διορθώνονται ὅλα...

Ἐπειτα, νοιώθοντας ἔξω ἀπὸ ἕνα μεγάλο θάρος, ἀκούμησε στὸ μωρᾶτο τοῦ ντόν Σιλβίο τὸ χεῖρ της πού ἔτρεμε λίγο.

—Ἄν θέλετε, τοῦ εἶπε, ἔρχομαι μαζί σας στὴν Περούτζια. Τὰ βαθυγλάνα μάτια της εἶχαν φωτιστῇ, καθὼς μιλοῦσε, ἀπὸ μιὰ δειλὴ τρυφερότητα. Σὲ γλαυκὸ πρῶτον φῶς, τὸ πρόσωπό της ἐπαλλε ἀπὸ συγκρατημένη συγκίνησι.

—Θαῖσὸν μαζί σας, Σιλβίο, ξαναεἶπε.

Ὅα ἦταν μιὰ πληγὴ γιὰ αὐτὴ, τῆς εἶπε. Ὁ θεῖος μου εἶνε τόσο ἰδιότροπος καὶ ἔχει τὸ σπῖν τοῦ τόσο ἀσυγγόριστο....

—Ὡ! γιὰ μιὰ μέρα, δὲν θὰ στενοχωρηθῶ καθόλου.

Μὰ ὁ Σιλβίο, χωρὶς νὰ φανῇ ὅτι τὴν ἀκούσε, πρόσθεσε:

—Ἐπὶ πλέον, ὁ ντόν Βιττόριο θὰ στενοχωρῶ-αν λίγο ἀπὸ τὴν παρουσία σας, γιὰτὶ εἶνε συνηθισμένος νὰ μιλήν κάποις ἀνοχτὰ καὶ θ' ἀναγκάσεται νὰ συγκρατεῖται μπροστὰ σας...

—Ἄ! ἂν εἶν' αὐτό... ἂν πρόκειται νὰ τὸν στενοχωρήσω...

Τὸ λεπτὸ τῆς χεῖρ ἄρρεσε τὸ μωρᾶτο τοῦ Σιλβίο καὶ ξανάεσε κατὰ μέρος τοῦ σώματός της. Ἡ νέα γυναίκα πρόσθεσε μ' ἕνα ἔ-λαφρὸ τρεμοῦλισμα σ' ἡ φωνὴ της:

—Θὰ πάμε αἶρω στὸ Σάν-Λορέντζο... Δὲν ἔχει σημασία. Ξαναγύρισαν μαζί στὴν ἑπαυλ. Ὁ Σιλβίο τῆς μιλοῦσε τὸ δρόμο γιὰ μιὰ ἀνακίνισι πού σκόπευε νὰ κάνει στὸ πὺ ἀπομακρυσμένο τιμῆ-μα τῶν κήπων... Ἐτσι κρατοῦσε πάντα ἐνήμερη τὴ σκέψις τοῦ ὅλων τῶν σχεδίων, τῶν συνθησόμενων τῶν ἀσχυλιῶν, γιὰ νὰ τῆς δεί-χνῃ καλύτερα ὅτι βρισκόταν ἐκεῖ σ' ὅσπῃ της καὶ νὰ τῆς δῇ τὴν αὐταπάτη, ὅτι ἦταν ἡ σύντροφός του, στὴν ὁποία εἶχε ἐμπιστοσύνη.

Μὰ ἐκεῖνη ἤξερε τώρα καλὰ δὲ δὲν αὐτὰ ἦσαν ψέμματα, καὶ ἡ φωνὴ καὶ ἡ καρδιά τοῦ Σιλβίο ἔμνε μακριὰ της, ἐννομένη πάντα μὲ τὴν ψυχὴ καὶ τὴν καρδιά τῆς 'Ελένης.

VI

Ο 'ἱππότης Καμπέστοι καὶ ἡ γυναίκα του πῆγαναι ταχυτικὰ μὰ φορὰ τὴ δομομάδα στὴ βίλλα Ὁρσέλλα. Μὰ ἡ ἐπισκεψις τῆς Τό-σσας ἦσαν πολὺ πὺ συχνές. Ὁ Σιλβίο πού τὸν λαλοῦσε ἡ λεπτὴ ὕγεια της καὶ τοῦ εἶχε κάνει ἐντύπωσι ἡ εὐγένεια της καὶ ἡ πρῶτη σοβα-ρότης της, τῆς εἶχε πῇ: «Θὰ εἰμαστε εὐτυχεῖς νὰ σὲ βλέπωμε συ-χνά». Καὶ ἡ παδοῦλα ἐπῆγαινε ὅρα σχεδὸν κάθε μέρα στὴ βίλλα. Ὁ κῆπος της τῆς φαίνονταν σὰν τὸ ὁραϊότερο μέρος τοῦ κόσμου, καὶ πλανόταν σ' αὐτὸν κάποτε ὀλοκλήρη τ' ἀπογεύματα, μόνη, ἀπορο-φρικμένη, πρὸς ἔξω ἀπὸ τοῖς σκέψεις. Ὅταν ὄρισον ἀν κοντὰ στὴ

Τζινέβρα τὸ βαθυπράσινο βλέμ-μα της παρακολοῦθοῦσε ὅλες τὴς ἐκφράσεις τῆς φυσιογνωμίας τῆς νέας γυναίκας καὶ γινόταν θλιβε-ρὸ. Ὁ πρῶτος της ἐνθουσιασμὸς γιὰ τὸ Σιλβίο φαινόταν πῶς εἶ-χε λιγοστεύει γιὰτὶ δὲν μιλοῦσε πειὰ κάθε φορὰ πὺ τὸ πατέρας της καὶ ἡ μητέρα της τοῦ ἔλε-καν ἐγκώμια.

Ἐνα ἀπόγευμα τοῦ Νοεμβρίου τοῦ ἡ Τόσσα εἶχε πάει στὴ βί-λλα, βλέποντας τὴν ἀδελφὴ της ἀπαχολημένη, κατέθηκε μόνη στὸν κῆπο. Λίγο ἀργότερα, ἡ Τζινέβρα πῆγε καὶ τὴν συνάντη-σε. Βοήκε τὴν παδοῦλα καθισμέ-νη στὴν ἀκρὴ τῆς δεινροστοχίας πού ὀδηγοῦσε στὸ παρκεκλήπο, συλλογιμένη, μὲ τὸ χεῖρ της στὸ σπῖν τοῦ της.

Βλέποντας τὴν ἀδελφὴ της, σηκώθηκε καὶ ἡ Τζινέβρα τὴ ρώ-τησε:

—Τί ἔκανες ἐδῶ; Θὰ κρυψ-οῦ...

—Ὡ! ὄχι!... Εἶμαι ντυμένη καλὰ... Ἐρχομαι ἀπὸ τὸ πα-ρκεκλήπο καὶ συλλογιόμουν...

Πέρασε τὸ χεῖρ της γύρω ἀπ' τὸ λαιμὸ τῆς ἀδελφῆς της καὶ φιλόντας τὸ μέτωπό της, εἶπε:

—Δὲν ἔβρα πῶς ἦσαν ἐκεῖνη... Μὰ εἰς εἰσὸς τόσο γοητευ-τικὴ ἀδελφούλα μου.

Ἡ νέα γυναίκα τῆς ἀπάντησε μὲ φωνὴ πού ἔτρεμε λίγο:

—Θὰ ἦταν βέβαια πὺ ὀμορφὴ ἀπὸ μένα... Μὰ ἂς ξαναγυρί-σουμε, Τόσσα, γιὰτὶ ἐδῶ κάνει πολὺ κρῶ γιὰ σένα...

Ξαναπῆραν μαζί τὸ δρόμο τῆς βίλλας. Ὁ ἀέρας, γεμάτος ἀπὸ διαπεραστικὴ ἰσχυρία, μύριζε πειὰ χεῖματα καὶ τὰ κίτρινα φύλλα ἔφριζαν καὶ ἀπ' τὰ ὅμητα τῶν δύο ἀδελφῶν.

ΜΙΚΡΑ ΔΡΑΜΑΤΑ

ΕΝΑΣ ΓΑΜΟΣ

ΤΟΥ MICHEL PROVINS

ΠΡΟΣΩΠΑ:
ΠΕΤΡΟΣ, 28 ετών. ΣΕΝΗ, 20 ετών.
(Στο δωμάτιο της Σένης, δωμάτιο με πολλή καλοσθησία επιπλωμένο. 'Η Σένη εν' άρρωστη στο κρεβάτι. 'Ο Πέτρος κάθεται δίπλα σε μιὰ καρέκλα.)

ΣΕΝΗ.—Μὰ δὲν τὸ βλέπεis; Δὲν εἶμαι παιὶ διόλου καλά. Τὸ νοιώθω... Τὸ νοιώθω ἡμέρες τώρα πὼς θὰ πεθάνω.

ΠΕΤΡΟΣ.—Σώτα, ἀγαπημένη μου, σώτα... Δὲν θέλω νὰ σ' ἀκούσω... Δὲν πεθαίνει κανεὶς ἐστὶ μὲ τὸ τίποτα! (Προσπαθεῖ νὰ κρύνῃ τὴ βαθεῖα συγκίνησιν πὸν τὸν κατέχει καὶ χαμογελάει.)

ΣΕΝΗ.—Κι' ὅσο σκέπτομαι ὅτι σήμερα ἦταν ἡ ἡμέρα πὸν εἴχαμε δοῖσαι γιὰ τοὺς γάμους μας, τοὺς ἀποῖους, ὅποτε ἀπὸ τριῶν χρόνων ἀγάπῃ, θὰ κάναμε ἐπὶ τέλους... γιὰ τοὺς γάμους μας πὸν δὲν θὰ γίνονιν ποτὲ!...

ΠΕΤΡΟΣ.—Πάψε, ἀγάτη μου, αὐτὰ τὰ λόγια σου μὲ πικραίνουν. Γιατὶ λὲς ἀνοήσις σὰν μικρὸ παιδί; Σὲ δέκα—δεκατέντε μέρες πὸν θὰ γίνῃς καλά, θὰ παντρευτοῦμε.

ΣΕΝΗ.—'Αχ!... Δὲν θὰ παντρευτοῦμε ποτὲ... ποτὲ!... 'Εσὺ ναι, ὅταν ἐγὼ δὲν θὰ ὑπάρχω πια, ἴσως νὰ παντρευτῇς μὲ κάποιον ἄλλο... Βέβαια πρέπει νὰ παντρευτῇς μὲ μιὰν ἄλλην πὸν θάιναι καλύτερη ἀπὸ μένα... πὸν θὰ ταυρίσῃς στὴ θάλα σου. 'Ο δικός μας γάμος δὲν ἔπαυε νὰ γίνῃ καὶ γι' αὐτὸ δὲν θὰ γίνῃ. ('Ο Πέτρος κάνει μιὰ προσπάθεια νὰ τὴν ἐπιστρέψῃ νὰ μιλά, μὰ ἐκείνη τοῦ πιάνει τὸ χέρι καὶ ἐξακολουθεῖ): Δὲν ἦταν σοστό νὰ γίνῃ. 'Εγὼ μὲ ἀσημαντὴ θεωροῦμαι νὰ πάρω δέκα, τὸν ἐνδοξο συγγράμμι, πὸν θὰ ἔργα σου παίζονται στὴν «Κοινωνία» καὶ σὸ «Ζηινάδα». 'Επειτα καὶ οἱ δικοὶ σου δὲν τὸν θέλουν αὐτὸ τὸ γάμο...

'Εσθινε δίκαιο... ἔχουνε δίκαιο... μὰ ἐγὼ σ' ἀγαπῶ... σ' ἀγαπῶ... μὰ ἐγὼ τὴ δύναμιν τῆς φωνῆς μου καρδιάς καὶ δὲν ἔβλεπα γύρω μου. Νόμιζα πὸς σὲν κόσμο μόνον ἡ ἀγάπη πὸς ὑπάρχει. Τώρα πὸν ζυγώνω πρὸς τὸ θάνατο, βλέπω πὸ καθορὰ... βλέπω ὅτι καὶ ἐσὺ οἶσος δὲν ἤθελες τὸ γάμο μας... Γιατὶ ποῖα χροῖνα τώρα δὲν παντρευόμαστε;... Μόλις πρὸ δεκατέντε ἡμερῶν μὲ ἔκανες λόγο γιὰ γάμο, ὅταν ἐγὼ ἔπειτα ἀρρώστη...

ΠΕΤΡΟΣ.—'Αγαπημένη μου, οὐ! ἐσὺ μὲ εἶχες μιλήσει γιὰ γάμο, 'Εγὼ δὲν σοῦ ἔλεγα ποτε, γιὰ αὐτὸ νὰ γίνῃ. 'Εγὼ μὲ ἀσχηματὴ θεωροῦμαι νὰ πάρω δέκα, τὸν ἐνδοξο συγγράμμι, πὸν θὰ ἔργα σου παίζονται στὴν «Κοινωνία» καὶ σὸ «Ζηινάδα». 'Επειτα καὶ οἱ δικοὶ σου δὲν τὸν θέλουν αὐτὸ τὸ γάμο...

'Εσθινε δίκαιο... ἔχουνε δίκαιο... μὰ ἐγὼ σ' ἀγαπῶ... σ' ἀγαπῶ... μὰ ἐγὼ τὴ δύναμιν τῆς φωνῆς μου καρδιάς καὶ δὲν ἔβλεπα γύρω μου. Νόμιζα πὸς σὲν κόσμο μόνον ἡ ἀγάπη πὸς ὑπάρχει. Τώρα πὸν ζυγώνω πρὸς τὸ θάνατο, βλέπω πὸ καθορὰ... βλέπω ὅτι καὶ ἐσὺ οἶσος δὲν ἤθελες τὸ γάμο μας... Γιατὶ ποῖα χροῖνα τώρα δὲν παντρευόμαστε;... Μόλις πρὸ δεκατέντε ἡμερῶν μὲ ἔκανες λόγο γιὰ γάμο, ὅταν ἐγὼ ἔπειτα ἀρρώστη...

ΠΕΤΡΟΣ.—'Αγαπημένη μου, οὐ! ἐσὺ μὲ εἶχες μιλήσει γιὰ γάμο, 'Εγὼ δὲν σοῦ ἔλεγα ποτε, γιὰ αὐτὸ νὰ γίνῃ. 'Εγὼ μὲ ἀσχηματὴ θεωροῦμαι νὰ πάρω δέκα, τὸν ἐνδοξο συγγράμμι, πὸν θὰ ἔργα σου παίζονται στὴν «Κοινωνία» καὶ σὸ «Ζηινάδα». 'Επειτα καὶ οἱ δικοὶ σου δὲν τὸν θέλουν αὐτὸ τὸ γάμο...

'Εσθινε δίκαιο... ἔχουνε δίκαιο... μὰ ἐγὼ σ' ἀγαπῶ... σ' ἀγαπῶ... μὰ ἐγὼ τὴ δύναμιν τῆς φωνῆς μου καρδιάς καὶ δὲν ἔβλεπα γύρω μου. Νόμιζα πὸς σὲν κόσμο μόνον ἡ ἀγάπη πὸς ὑπάρχει. Τώρα πὸν ζυγώνω πρὸς τὸ θάνατο, βλέπω πὸ καθορὰ... βλέπω ὅτι καὶ ἐσὺ οἶσος δὲν ἤθελες τὸ γάμο μας... Γιατὶ ποῖα χροῖνα τώρα δὲν παντρευόμαστε;... Μόλις πρὸ δεκατέντε ἡμερῶν μὲ ἔκανες λόγο γιὰ γάμο, ὅταν ἐγὼ ἔπειτα ἀρρώστη...

ΠΕΤΡΟΣ.—'Αγαπημένη μου, οὐ! ἐσὺ μὲ εἶχες μιλήσει γιὰ γάμο, 'Εγὼ δὲν σοῦ ἔλεγα ποτε, γιὰ αὐτὸ νὰ γίνῃ. 'Εγὼ μὲ ἀσχηματὴ θεωροῦμαι νὰ πάρω δέκα, τὸν ἐνδοξο συγγράμμι, πὸν θὰ ἔργα σου παίζονται στὴν «Κοινωνία» καὶ σὸ «Ζηινάδα». 'Επειτα καὶ οἱ δικοὶ σου δὲν τὸν θέλουν αὐτὸ τὸ γάμο...

'Εσθινε δίκαιο... ἔχουνε δίκαιο... μὰ ἐγὼ σ' ἀγαπῶ... σ' ἀγαπῶ... μὰ ἐγὼ τὴ δύναμιν τῆς φωνῆς μου καρδιάς καὶ δὲν ἔβλεπα γύρω μου. Νόμιζα πὸς σὲν κόσμο μόνον ἡ ἀγάπη πὸς ὑπάρχει. Τώρα πὸν ζυγώνω πρὸς τὸ θάνατο, βλέπω πὸ καθορὰ... βλέπω ὅτι καὶ ἐσὺ οἶσος δὲν ἤθελες τὸ γάμο μας... Γιατὶ ποῖα χροῖνα τώρα δὲν παντρευόμαστε;... Μόλις πρὸ δεκατέντε ἡμερῶν μὲ ἔκανες λόγο γιὰ γάμο, ὅταν ἐγὼ ἔπειτα ἀρρώστη...

ΠΕΤΡΟΣ.—'Αγαπημένη μου, οὐ! ἐσὺ μὲ εἶχες μιλήσει γιὰ γάμο, 'Εγὼ δὲν σοῦ ἔλεγα ποτε, γιὰ αὐτὸ νὰ γίνῃ. 'Εγὼ μὲ ἀσχηματὴ θεωροῦμαι νὰ πάρω δέκα, τὸν ἐνδοξο συγγράμμι, πὸν θὰ ἔργα σου παίζονται στὴν «Κοινωνία» καὶ σὸ «Ζηινάδα». 'Επειτα καὶ οἱ δικοὶ σου δὲν τὸν θέλουν αὐτὸ τὸ γάμο...

'Εσθινε δίκαιο... ἔχουνε δίκαιο... μὰ ἐγὼ σ' ἀγαπῶ... σ' ἀγαπῶ... μὰ ἐγὼ τὴ δύναμιν τῆς φωνῆς μου καρδιάς καὶ δὲν ἔβλεπα γύρω μου. Νόμιζα πὸς σὲν κόσμο μόνον ἡ ἀγάπη πὸς ὑπάρχει. Τώρα πὸν ζυγώνω πρὸς τὸ θάνατο, βλέπω πὸ καθορὰ... βλέπω ὅτι καὶ ἐσὺ οἶσος δὲν ἤθελες τὸ γάμο μας... Γιατὶ ποῖα χροῖνα τώρα δὲν παντρευόμαστε;... Μόλις πρὸ δεκατέντε ἡμερῶν μὲ ἔκανες λόγο γιὰ γάμο, ὅταν ἐγὼ ἔπειτα ἀρρώστη...

σὲνα μὲ δνομα, μὲ δόξα, μὲ περιουσία, πὸν ζῇ μὲσ' στὰ θέατρα, στὰ σαλόνια, στὸν κόσμο, εἶνε δυνατόν ν' ἀγαπᾷ ἓνα φτωχὸ καὶ ὄσμο κορίτσι, ὅπως ἐγὼ; Δὲν ξέρω τίποτα ἀπὸ τὴ ζωὴ σου, οὐτε ζήτησα νὰ μάθω ποτὲ—ἀπὸ σεβασμὸ σὲ σένα. 'Ερχόσουν, μ' ἔβλεπες μὰ διὰ ὥρες καὶ ἔπειτα ἐφηνες... Πὸν πῆγανες, ποῖες ἔβλεπες στὰ κέντρα πὸν γυρίζεις;... Δὲν ξέρω, οὐτε καὶ ποτὲ θὰ μάθω... Τὸ γάμο τὸν ἤθελα μόνον γιὰτὶ μ' αὐτὸν θὰ βεβαιωνόμην ὅτι μὲ ἀγαπᾷς... Μ' ἀλλοίμονο! Θὰ μὲ πὸν τῶρο μὲ τὴν πὸν τρομερὴ ἀμφιβολία στὴν καρδιά μου... Δὲν μ' ἀγαπᾷς... δὲν μ' ἀγαπᾷς... (Σεοσιᾶει σὲ λυγμῶν.)

'Εκείνος μὲ δάκρυα στὰ μάτια, τῆς παραγὰν τὸ χέρι του σὸν λαμὸ καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν ὑποχάσῃ. Συγχρόνως ὅμως ἐκτός ἀπὸ τὴ συγκίνησι, πὸν τὸν προκαλοῦν τὰ λόγια τῆς Σένης δείχνει καὶ κάποιον ἀδυναμία σὰν καὶ νὰ περμιένῃ, πὸν δὲν θὰ ἤθελε νάρθῃ.

'Η Σένη συνέχεται, ἀλλὰ ἐξανετλημένη ἀπὸ τὴν ταραχὴ, γέρνει

μὲ νοιάζει... Καλύτερα... Μακάρι νὰ μποροῦσε νὰ ματαιωθῇ αὐτὸς ὁ γάμος. 'Ενας ἄλλος γάμος θὰ ἔπαυε νὰ γίνῃ: μ' αὐτὸ ἐδὼ τὸ ἀφροσιμμένο, τὸ τριμερὸς πλάσμα... 'Ενας γάμος ἀπὸ ἀγάπῃ... Μὰ τὴν χροῖνα τώρα δὲν τὸ θέλησα ἐγὼ... 'Ε, τότε οὐτε ὁ ένας, οὐτε ὁ ἄλλος θὰ γίνῃ! (Πιάνει τὸ χέρι τῆς Σένης πὸν τῶρ ἀσχηματὴ πὸν πῶρ στὴν κοιλία της.)—Φτωχὴ μου ἀγάπη, πὸν σὲ λίγο θάξῃς οὐδὲν γιὰ πάντα!... Μικροῦλα... μικροῦλα μὲν!...

'Ακούγεται χτύπος στὴν πόρτα. 'Ανήσυχος ὁ Πέτρος ἀνταίνει καὶ κιντᾶται ἀπὸ τὸ παράθυρο.

ΠΕΤΡΟΣ.—'Ο Μιχάλης! ὁ ὑπηρετὴς τοῦ σπιτιοῦ μας!... Θάχεται νὰ μὲ πῇ πὸς ἡ κυρία μὲ περιμένουν τὸ σπῆτι.

(Πηγαίνει στὴ διπλανὴ κἀμαρα καὶ ἀνοίγει. Σὲ λίγο φαίνεται ἀπὸ τὴ μισάνοιχτη πόρτα νὰ μιλά μὲ τὸν ὑπηρετὴν.)

ΠΕΤΡΟΣ.—'Ηρθαν; ΜΙΧΑΛΗΣ.—'Ηρθαν καὶ οἱ σὲς περιμένουν. Τὸς εἶπα, ὅπως μὲ

ΠΕΤΡΟΣ.—Πάψε, ἀγάτη μου. Αὐτὰ τὰ λόγια σου μὲ πικραίνουν.

τὸ κεφάλι της σὸ μαξιλάρι καὶ ἀποκοιμείται σιγὰ-σιγὰ.)

ΠΕΤΡΟΣ, (μόνος).—Δυστυχισμένη μικροῦλα!... Τὶ καὶ πὸν σοῦ ἔχω κάνει, καὶ ἀνάμει δὲν ξέρεις τίποτα... Πόσο εἶμαι ἔνοχος... 'Ω, ἀν μποροῖσα τώρα νὰ ἐπανορθώσω τὸ ἔργαλιά μου. Μὰ ἐγὼ ἀγάπη καὶ... 'Ο γάμος μὲ πῶς μὰ δὲν μέρες, ὅπως ὥρες, δὲ ζήτησις ἀκόμα. ('Ανοίγει τὸ χέρι τὸν καὶ φρενέει. 'Ησυχία... Σὲ λίγα λεπτὰ ἡ Σένη ξυπνάει, κιντᾶται γύρω καὶ δὲν ἐλπίει κανένα. Μιὰ θανάσιμη ἀγωνία ἀπλώνεται στὰ χαρακτηριστικά της. 'Αξάρνα τὰ μάτια της πέφτουν σὸ γράμμα, πὸν ὁ Πέτρος τὸ εἶχε ἀφήσει μὲ σὸ σὲν βίβλιον, ἀπὸν σὸν κομοδίνο. Μ' ἓνα νευρὸ κίνημα τοῦ χερσὶ τῆς τὸ παίρνει καὶ τὸ διαβάει.)

ΠΕΤΡΟΣ.—'Η δὲρα εἶνε πῶς παρὰ δέκα. Σὲ δέκα λεπτὰ δὲ περᾶσαν ἀπ' τὸ σπῆτι. Φωνὰ δὲν θὰ μὲ ὁρῶν ἐκεῖ... 'Ας μὴ μὲ ὁρῶν!... Κι' ἀν θυμώσουν, λίγο

εἶχατε πῇ ὅτι σὲς φώναξαν γιὰ λίγη ὥρα καὶ οὐ καὶ ὅτι σὲ πέντε λεπτὰ θὰ γυρίζετε.

ΠΕΤΡΟΣ.—Τότε ἂς πεταχθῶν τὸν πὸν πὸν μὲ ἔτυχε μὲ κατεπείγουσα δουλειὰ καὶ ἐπὶ δὲν θὰ μπορῶ νὰ βῶ μὲ τὸς ἀπὸψε. (Μπαίνει στὴν κἀμαρα τῆς Σένης, τὴ βλέπει καὶ κοιμάται, παίρνει σιγὰ-σιγὰ τὸ καπέλλο τὸν καὶ φρενέει. 'Ησυχία... Σὲ λίγα λεπτὰ ἡ Σένη ξυπνάει, κιντᾶται γύρω καὶ δὲν ἐλπίει κανένα. Μιὰ θανάσιμη ἀγωνία ἀπλώνεται στὰ χαρακτηριστικά της. 'Αξάρνα τὰ μάτια της πέφτουν σὸ γράμμα, πὸν ὁ Πέτρος τὸ εἶχε ἀφήσει μὲ σὸ σὲν βίβλιον, ἀπὸν σὸν κομοδίνο. Μ' ἓνα νευρὸ κίνημα τοῦ χερσὶ τῆς τὸ παίρνει καὶ τὸ διαβάει.)

ΠΕΤΡΟΣ.—'Η δὲρα εἶνε πῶς παρὰ δέκα. Σὲ δέκα λεπτὰ δὲ περᾶσαν ἀπ' τὸ σπῆτι. Φωνὰ δὲν θὰ μὲ ὁρῶν ἐκεῖ... 'Ας μὴ μὲ ὁρῶν!... Κι' ἀν θυμώσουν, λίγο

μὲ νοιάζει... Καλύτερα... Μακάρι νὰ μποροῦσε νὰ ματαιωθῇ αὐτὸς ὁ γάμος. 'Ενας ἄλλος γάμος θὰ ἔπαυε νὰ γίνῃ: μ' αὐτὸ ἐδὼ τὸ ἀφροσιμμένο, τὸ τριμερὸς πλάσμα... 'Ενας γάμος ἀπὸ ἀγάπῃ... Μὰ τὴν χροῖνα τώρα δὲν τὸ θέλησα ἐγὼ... 'Ε, τότε οὐτε ὁ ένας, οὐτε ὁ ἄλλος θὰ γίνῃ! (Πιάνει τὸ χέρι τῆς Σένης πὸν τῶρ ἀσχηματὴ πὸν πῶρ στὴν κοιλία της.)—Φτωχὴ μου ἀγάπη, πὸν σὲ λίγο θάξῃς οὐδὲν γιὰ πάντα!... Μικροῦλα... μικροῦλα μὲν!...

'Ακούγεται χτύπος στὴν πόρτα. 'Ανήσυχος ὁ Πέτρος ἀνταίνει καὶ κιντᾶται ἀπὸ τὸ παράθυρο.

ΠΕΤΡΟΣ.—'Ο Μιχάλης! ὁ ὑπηρετὴς τοῦ σπιτιοῦ μας!... Θάχεται νὰ μὲ πῇ πὸς ἡ κυρία μὲ περιμένουν τὸ σπῆτι.

(Πηγαίνει στὴ διπλανὴ κἀμαρα καὶ ἀνοίγει. Σὲ λίγο φαίνεται ἀπὸ τὴ μισάνοιχτη πόρτα νὰ μιλά μὲ τὸν ὑπηρετὴν.)

ΠΕΤΡΟΣ.—'Ηρθαν; ΜΙΧΑΛΗΣ.—'Ηρθαν καὶ οἱ σὲς περιμένουν. Τὸς εἶπα, ὅπως μὲ

ΠΕΤΡΟΣ.—Πάψε, ἀγάτη μου. Αὐτὰ τὰ λόγια σου μὲ πικραίνουν.

τὸ κεφάλι της σὸ μαξιλάρι καὶ ἀποκοιμείται σιγὰ-σιγὰ.)

ΠΕΤΡΟΣ, (μόνος).—Δυστυχισμένη μικροῦλα!... Τὶ καὶ πὸν σοῦ ἔχω κάνει, καὶ ἀνάμει δὲν ξέρεις τίποτα... Πόσο εἶμαι ἔνοχος... 'Ω, ἀν μποροῖσα τώρα νὰ ἐπανορθώσω τὸ ἔργαλιά μου. Μὰ ἐγὼ ἀγάπη καὶ... 'Ο γάμος μὲ πῶς μὰ δὲν μέρες, ὅπως ὥρες, δὲ ζήτησις ἀκόμα. ('Ανοίγει τὸ χέρι τὸν καὶ φρενέει. 'Ησυχία... Σὲ λίγα λεπτὰ ἡ Σένη ξυπνάει, κιντᾶται γύρω καὶ δὲν ἐλπίει κανένα. Μιὰ θανάσιμη ἀγωνία ἀπλώνεται στὰ χαρακτηριστικά της. 'Αξάρνα τὰ μάτια της πέφτουν σὸ γράμμα, πὸν ὁ Πέτρος τὸ εἶχε ἀφήσει μὲ σὸ σὲν βίβλιον, ἀπὸν σὸν κομοδίνο. Μ' ἓνα νευρὸ κίνημα τοῦ χερσὶ τῆς τὸ παίρνει καὶ τὸ διαβάει.)

ΠΕΤΡΟΣ.—'Η δὲρα εἶνε πῶς παρὰ δέκα. Σὲ δέκα λεπτὰ δὲ περᾶσαν ἀπ' τὸ σπῆτι. Φωνὰ δὲν θὰ μὲ ὁρῶν ἐκεῖ... 'Ας μὴ μὲ ὁρῶν!... Κι' ἀν θυμώσουν, λίγο

εἶχατε πῇ ὅτι σὲς φώναξαν γιὰ λίγη ὥρα καὶ οὐ καὶ ὅτι σὲ πέντε λεπτὰ θὰ γυρίζετε.

ΠΕΤΡΟΣ.—Τότε ἂς πεταχθῶν τὸν πὸν πὸν μὲ ἔτυχε μὲ κατεπείγουσα δουλειὰ καὶ ἐπὶ δὲν θὰ μπορῶ νὰ βῶ μὲ τὸς ἀπὸψε. (Μπαίνει στὴν κἀμαρα τῆς Σένης, τὴ βλέπει καὶ κοιμάται, παίρνει σιγὰ-σιγὰ τὸ καπέλλο τὸν καὶ φρενέει. 'Ησυχία... Σὲ λίγα λεπτὰ ἡ Σένη ξυπνάει, κιντᾶται γύρω καὶ δὲν ἐλπίει κανένα. Μιὰ θανάσιμη ἀγωνία ἀπλώνεται στὰ χαρακτηριστικά της. 'Αξάρνα τὰ μάτια της πέφτουν σὸ γράμμα, πὸν ὁ Πέτρος τὸ εἶχε ἀφήσει μὲ σὸ σὲν βίβλιον, ἀπὸν σὸν κομοδίνο. Μ' ἓνα νευρὸ κίνημα τοῦ χερσὶ τῆς τὸ παίρνει καὶ τὸ διαβάει.)

ΠΕΤΡΟΣ.—'Η δὲρα εἶνε πῶς παρὰ δέκα. Σὲ δέκα λεπτὰ δὲ περᾶσαν ἀπ' τὸ σπῆτι. Φωνὰ δὲν θὰ μὲ ὁρῶν ἐκεῖ... 'Ας μὴ μὲ ὁρῶν!... Κι' ἀν θυμώσουν, λίγο

εἶχατε πῇ ὅτι σὲς φώναξαν γιὰ λίγη ὥρα καὶ οὐ καὶ ὅτι σὲ πέντε λεπτὰ θὰ γυρίζετε.

ΠΕΤΡΟΣ.—Τότε ἂς πεταχθῶν τὸν πὸν πὸν μὲ ἔτυχε μὲ κατεπείγουσα δουλειὰ καὶ ἐπὶ δὲν θὰ μπορῶ νὰ βῶ μὲ τὸς ἀπὸψε. (Μπαίνει στὴν κἀμαρα τῆς Σένης, τὴ βλέπει καὶ κοιμάται, παίρνει σιγὰ-σιγὰ τὸ καπέλλο τὸν καὶ φρενέει. 'Ησυχία... Σὲ λίγα λεπτὰ ἡ Σένη ξυπνάει, κιντᾶται γύρω καὶ δὲν ἐλπίει κανένα. Μιὰ θανάσιμη ἀγωνία ἀπλώνεται στὰ χαρακτηριστικά της. 'Αξάρνα τὰ μάτια της πέφτουν σὸ γράμμα, πὸν ὁ Πέτρος τὸ εἶχε ἀφήσει μὲ σὸ σὲν βίβλιον, ἀπὸν σὸν κομοδίνο. Μ' ἓνα νευρὸ κίνημα τοῦ χερσὶ τῆς τὸ παίρνει καὶ τὸ διαβάει.)

ΠΕΤΡΟΣ.—'Η δὲρα εἶνε πῶς παρὰ δέκα. Σὲ δέκα λεπτὰ δὲ περᾶσαν ἀπ' τὸ σπῆτι. Φωνὰ δὲν θὰ μὲ ὁρῶν ἐκεῖ... 'Ας μὴ μὲ ὁρῶν!... Κι' ἀν θυμώσουν, λίγο

καὶ ἐγὼ... θὰ πεθάνω μόνη... μόνη!...

(Τὴ στιγμή ἐκείνη γυρίζει ὁ Πέτρος. Βλέπει τὸ γράμμα στὰ χέρια τῆς Σένης. Τρέχει, τῆς τὸ παίρνει καὶ σκίζει.)

ΣΕΝΗ.—Νά, λοιπόν!... 'Ηταν ἀλήθεια... ἀλήθεια!...

ΠΕΤΡΟΣ.—'Οχι, ἀγαπημένη μου, ὄχι!... Τὴν ἔφαγα καὶ ἔφαγα. 'Ηρθα σὲ σένα!... Αὐτὴ ἦταν ἐκείνη πὸν ἤθελε νὰ μὲ δώσουν, ἐνῶ ἐσὺ εἶσαι αὐτὴ πὸν θὰ πάρω ἐγὼ.

ΣΕΝΗ.—Θὰ μὲ πῶρες, ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχω πια. (Κλαίει σιωπηλὰ.) 'Ω, ναι, τώρα ἤθελα... νὰ πεθάνω! 'Αχ!... ἂς ἦταν... νὰ πεθάνω αὐτὴ τὴ στιγμή... Τώρα... ναι, θὰ ἤθελα νὰ πεθάνω!...

ΠΕΤΡΟΣ, (παίρνει τὸ καπέλλο του).—Περμένε... σὲ δυὸ ἐπὶ ἐδῶ.

(Φρενέει καὶ σὲ λίγο γυρίζει συνοδευόμενος ἀπὸ ἓνα παπᾶ, ἓνα συμβολαιογραφικὸ ὑπάλληλο, δυὸ μάγνητες καὶ ἓνα μικρὸ, πὸν κρατᾷ διάφρα ἀντικείμενα. 'Η Σένη τοὺς βλέπει καὶ μιὰ λάμψη ἀπλώνεται σὸ σῶσμο τῆς προσώπου.)

ΣΕΝΗ.—'Αγάτη μου... ΠΕΤΡΟΣ.—Μὲ πιστεύεις τώρα;

(Σὲ λίγα λεπτὰ ὁ γάμος ἔχει γίνῃ. Οἱ ξένοι φεύγουν καὶ ἀπομένουν μόνοι τοὺς οἱ νεόνυμφοι.)

ΠΕΤΡΟΣ, (ἀγκαλιάζει τὴν Σένη).—Γυναίκα μου. (Μὰ ἡ Σένη δὲν μιλάει πια. 'Η ἀλλεπάλληλες συγκινήσεις ἐπιτάχυναν τὸ τέλος. Ἀπλώνει τὸ χέρι τῆς σὰν νὰ θέλῃ καὶ αὐτὴ νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ, μὰ μ' ἓνα ἀπότομο σπασμὸ ἐφευρῇ ἀπ' τὴν ἀγκαλιά τοῦ Πέτρον καὶ περᾶ ἀπὸν σὸν κρεβάτι ξερό.)

ΠΕΤΡΟΣ, (πέφτοντας ἐπάνω τῆς μὲ φωνές).—Γυναίκα μου! Γυναίκα μου!...

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΑΝΑΣΤΑΙΝΟΝΤΙ ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

Σὲ μιὰ ἐφημερίδα τοῦ Λονδίνου ἐσημειώθη πὸν καιρὸ ἡ καταπληκτικὴ εἰδησις, ὅτι ὁ διάσημος γιαντὸς τῆς Κιγκνάντης κ. Ρίκενς μπορεῖ νὰ ξαναδώσῃ τὴ ζωὴ σὲ νεκρὸς!...

'Ο ἐν λόγω δότωρ ἐξέστειλε ἐπιστολὴν πὸν περιελάμβανε ἐπὶ 25 σελίδων, τοὺς ἀποῖους ἐθανότατες μὲ δηλητήριο καὶ καπνὸν τοὺς ἀνέστη καὶ μὲ τὴν πρωτότυπο μεθόδὸν του: 'Ανοίξε δηλοῦν τὸ θώρακος τὸν καὶ ὑποβλεπε ἐξ ὁμοῦ ἐπαφῇ τὴν καρδιά του σὲ ἡλεκτρικὴ δόνησι ὑψηλῶν ρευμάτων.

Διατείνεται ὅτι οἱ δεκαοχτὼ ἀπὸ τοὺς σελίδων αὐτοῦ ἀνέστησαν ἀμέσως καὶ μετὰ τὴν ὁσμὴν τοῦ τραύματος τὸν θεωροῦνται ἐντελῶς.

Μετὰ τὴν θεωροῦνται ἐντελῶς αὐτῆς ἐξ ἐπαύσεως εἰς θάνατον ἐδίδοντο ἀπὸ δόνησιν μετὰ τὴν ἐπέσει τοὺς νὰ ὑποβληθῶν οἱ νεκροὶ καὶ πὸν πῶρ νὰ ἀρεθοῦν ἐλευθεροῖ, ἀν ἀναστήθων.

ΣΕΝΗ.—'Οχι, ἀγαπημένη μου, ὄχι!... Τὴν ἔφαγα καὶ ἔφαγα. 'Ηρθα σὲ σένα!... Αὐτὴ ἦταν ἐκείνη πὸν ἤθελε νὰ μὲ δώσουν, ἐνῶ ἐσὺ εἶσαι αὐτὴ πὸν θὰ πάρω ἐγὼ.

ΣΕΝΗ.—Θὰ μὲ πῶρες, ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχω πια. (Κλαίει σιωπηλὰ.) 'Ω, ναι, τώρα ἤθελα... νὰ πεθάνω! 'Αχ!... ἂς ἦταν... νὰ πεθάνω αὐτὴ τὴ στιγμή... Τώρα... ναι, θὰ ἤθελα νὰ πεθάνω!...

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΤΥΠΟΙ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ

Ο ΔΙΑΣΗΜΟΤΕΡΟΣ ΚΑΒΑΛΛΑΡΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

'Ο περίφημος Ούγγρος κόμης Σαντόρ. 'Ο δαυσιμός των συγχρόνων του προς την ιππευτική δεινότητά του. 'Αλλοι και καβαλλάρης άχώριστοι! 'Ο δρυλος της πουλημένης ψυχής, κτλ.

ΑΤΑ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δεκάτου. 'Ενὰ τοῦ αἰῶνος, σὺβασις μετὰ τοὺς ἔχοντες σὴν ζωὴν τῆς Εὐρώπης. Οἱ αἱματηροὶ καὶ παραρηταμένοι πλῆμιοι, ἀπ' τοὺς ὁποῖους, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο κράτος εἶχε δοκιμασθεῖ ἡ Αὐστρία, εἶχαν ἐλπίσει, καὶ ἡ ἀνθρωπότης εἶχε ἀπαιτήσει, ὅπως ἐμπαινε καβάλλα, ἀκόμα καὶ στὴ λέσχη, καὶ ἐπαίξει, χωρὶς νὰ ἐπεξέψῃ, ὑπερίσταντο μὲ τοὺς φίλους του! 'Ηταν ἡ προσωποποίηση τοῦ ἰδεώδους τουαριστοῦ ἀνθρώπου καὶ λίγοι ἀνθρωποὶ, καθὼς αὐτός, θαυμαζόντουσαν καὶ φημιζόντουσαν τότε μὲσ' στὴ Βιέννη.

***

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΩΠΑΣΣΑΝ

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΝΟΣ ΤΥΦΛΟΥ

Τι όπεροχη ή χαρά του ήλιου! Πώς γεμίζει από την εὐτυχία της ζωής εκείνο το πλούσιο φως που πέφτει κάτω στη γη!... Ο οὐρανός καταγάλανος, τὰ χωράφια καταπράσινα, τὰ σπύτια κάτασπρα...

Καί τὰ μαγευμένα μάτια μας πίνουν αυτά τὰ ζωηρά χρώματα, που κάνουν την ψυχή μας ν' ἀγάλλονται. Μὰς έρχεται τότε ή διάθεση νά χορέψουμε, νά τρέξουμε, νά τραγουδήσουμε. Αισθανόμαστε μιὰ εὐχάριστη, ελαφρότητα στη σκέψη, ένα είδος γενικής περιπαθείας. Μὰς έρχεται νά φιλήσουμε τόν ήλιο!

Κι' όμως τή χαρά αυτή του φωτός, τή στερούνται οί τυφλοί. Κλεισμένοι στ' αλόνιο σκοτάδι, μένουν πάντα στην άκρη του κόσμου σκυθρωποί, καί θλιβεροί περιμένοντας τήν ελεημοσύνη μας.

Εγνώρισα κάποτε έναν από τους δυστυχισμένους αυτούς τυφλούς, έναν φτωχό άνθρωπο, του οποίου ή ζωή υπήρξε ένα από τὰ σκληρότερα μαρτύρια που μπορεί κανείς νά φανταστή.

Ήταν ένας χωρικός, γιγής ενός Νορμανδού γαιοκτήμονος. Έφ' όσον ζούσαν ο πατέρας του κι ή μητέρα του, εύρισκε κάποια περιποίηση. Μόλις όμως πέθαναν οί γέροντες, άρχισε γι' αυτόν μιὰ ζωή βασανισμένη. Όλοι στο χτήμα τόν μεταχειρίζοντο σαν χαμένο κορμί, που έτρωγε τό ψωμί χαράμι. Στο τραπέζι μουρμούριζαν γιά τήν τροφή, που τούδιναν. Τόν έλεγαν τεμπέλη, χαλαροφάη και μολοντί ο γαμπρός του είχε σφετερισθεί τό μερίδιό του από τήν κληρονομία, μέ τό στανιό του έδινε λίγο φαί, τόσο μόνο, όσο ήταν άρκετό γιά νά μήν πεθάνη τής πείνας.

Ο τυφλός αυτός είχε ένα πρόσωπο κατακίτρινο και δυό μεγάλα άσπρα μάτια σαν δοῦλες του σφραγίσματος. Έμενε άπαθής στις θρισίες, που τούδιναν και ήταν πάντα τόσο επιφυλακτικός που δέν ήξεραν άν τις αισθανόταν ή όχι. Μόλις έτρωγε τή σούπα του, έπήγαινε και καθόταν απέξω απ' τήν πόρτα του υποστατικού, τό καλοκαίρι και τόν χειμώνα κοντά στο τζάκι χωρίς νά μιλάη, βουδός κι' άκίνητος απ' τό πρωί ως τό βράδυ. Δέν έκανε ούτε μιὰ χειρονομία, ούτε τό ελάχιστο νεύμα. Μόνο τὰ δλέφάρά του, τὰ οποία έτάραζε ένα είδος νευρικού πόνου, έπεφταν καμιά φορά, πάνω στις λευκές κηλίδες των ματιών του. Είχε τάχα πνεύμα, είχε σκέψη, είχε σαφή συνείδηση της ζωής του; Κανείς δέν τόν ρωτούσε, κανείς δέν τό ήξερε.

Τὰ πρώτα χρόνια μετά τόν θάνατο των γονέων του, ή ζωή του πέρασε έτσι ήσυχη και στερεωμένη. Ο γαμπρός του

αφού τούκλεψε τό μερίδιο απ' τήν κληρονομία, του πετούσε ένα κομμάτι ψωμί. Έξαφνα όμως τὰ πράγματα άλλαξαν. Η ύπομονετικότης του, ή ήρεμία του, έξερέθηκε τούς συγγενείς του κι' άρχισαν νά του άγριεύουν. Κατόντησε έτσι ένα είδος σκύλου, ένα είδος καραγκιόζη, ένα είδος μάρτυρος, ο όποιος ήταν εκτεθειμένος στην ένστικτική άπανθρωπία και τή δάρδαρα εὐθυμία των κτηνωδών εκείνων ανθρώπων, που τόν περιστοιχίζανε.

Έσοφίζοντο εις βάρος του όλες τις σκληρές άστείότητες, τις όποιες μπορούσε νά έμπνευση σέ διεφθαρμένες ψυχές ή τυφλότης του και γι' άντιστάθμισμα της τροφής που τούδιναν, έκαναν τὰ γεύματά του ώρες διασκεδάσεως γιά τούς γείτονες και ώρες βασάνων γιά τόν ίδιον. Οί χωρικοί των γειτονικών σπιτιών έπαίρναν μέρος σ' αυτές τις σκληρές διασκεδάσεις. Τό μαγεμένο του χτήματος ήταν πάντα γεμάτο απ' αυτούς. Άλλοτε έβαζαν επάνω στο τραπέζι, μπρός στο πιάτο του τυφλού, τήν γάτα, ή τόν σκύλο. Τό ζώο καταλάβαινε μέ τό ένστικτό του τήν άναπηρία του τυφλού και σιγά-σιγά πλησίαζε κι' έτρωγε όλο τό φαί του, άφίοντάς του νηστικούς. Γύρω του συγγενείς και γείτονες εύρισκαν τό πράγμα άστείο κι' έσκαζαν τὰ γέλια. Γιά νά διασκεδάσουν, μάλιστα, περισσότερο, τόν έσπρωγναν, τόν πετούσαν, τόν κεντούσαν, τού έκαναν χίλια μαρτύρια, μὰ αυτός χωρίς νά λήν ποτέ λέξη, κρεμούσε τό κεφάλι του θλιμμένα στο στήθος.

Ο Γκυ ντε Μωπασσάν.

Άλλοτε του έβαζαν και μασούσε άντις γιά ψωμί, φελλούς, ξύλα, φύλλα και σκουπίδια άκόμα, που εκείνος δέν μπορούσε νά διακρίνη.

Σιγά-σιγά όμως θαρέθηκαν τις άστείότητες αυτές. Ο γαμπρός του, σκληρός και κτηνώδης καθώς ήταν, άρχισε νά τόν χτυπά και νά τόν ματαίωζε κάθε λίγο, γελώντας μέ τις μάταιες προσπάθειες πούκανε ο δυστυχής γιά νά προφυλαχθή. Νέο παιχνίδι θρέθηκε τότε: Τό παιχνίδι των μπάτσων. Καί οί ύπηρέτες και οί ζευγολάτες κι' όλοι κι' όλες κατέβαζαν κάθε τόσο τό χέρι τους στο πρόσωπό του, γελώντας μέ τις άπεγνωσμένες γκριμάτσες που έκανε. Γιατί εκείνος δέν ήξερε ποιά νά κρυφτή κι' έμενε διαρκώς μέ προτεταμένα χέρια γιά νά προφυλάγεται, ενώ τὰ μάτια του δούρκωναν.

Τέλος τόν άνάγκασαν νά γυρίζη στους δρόμους και νά ζητιανεύη. Τόν τοποθετούσαν συχνά σ' ένα κεντρικό μέρος κι' ο δυστυχής, όταν άκουγε κανένα νά περνάη, άπλωνε τό χέρι του φτιριζοντας:

«Κάμετε ελεημοσύνη!»

Μά ο χωρικός δέν πετάει έτσι εύκολα τό χρήμα του και επί δλόκληρες δοριάδες ο τυφλός δέν έφερνε πεντάρα στο σπίτι του γαμπρού του. Τότε έξαπολύθηκε έναντίον του μίσος άσπονδο και άμείλικτο! Και νά πώς πέθανε:

Ένα χειμώνα ή γή είχε σκεπασθεί από τὰ χιόνια κι' έκανε φριχτή παγωνιά. Ένα πρωί, λοιπόν, ο γαμπρός τόν τόν ώδήγησε πολύ μακριά απ' τό χτήμα, σ' έναν μεγάλο δρόμο, γιά νά ζητιανέψη.

Τόν άφησε εκεί όλη τήν ήμέρα κι' όταν νύχτωσε, θεώλησε τούς δικούς του, ότι πήγε νά τόν πάρη και δέν τόν βρήκε στη θέση του. Πρόσθεσε μάλιστα:

«Ε! Άς μή μ'ας νοιάζει. Κάποιος χριστιανός θα τόν πήρε γιά νά τόν ζεστάνη. Δέν χάνεται... Έννοια σας. Αύριο θα τόν βρεις νά κοιτάση γιά νά φάη τήν σούπα του».

Άλλά τήν επομένη ο τυφλός δέν γύρισε στο χτήμα.

Τι του είχε συμβεί; Αφού περίμενε αρκετές ώρες μέσα στο χιόνι που τόν άφησε ο γαμπρός του γιά νά ζητιανέψη, ξεπάγιασε απ' τό κρύο κι' αισθάνθηκε πώς θα κοκκάλωνε. Άρχισε τότε νά βραδυάζη. Ήθελε νά γυρίση στο χτήμα. Μή βρίσκοντας όμως τόν δρόμο απ' τ' άφροντα χιόνια πούχε πέσει, περιπλανήθηκε πέφτοντας μέσα σέ λάκκους και πάλι σηκώνόμενος, πάντοτε βουδός, πάντοτε άμίλητος, ζητώντας σπίτι ν' άναπαυθή. Είχε περι-

ΜΙΚΡΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ

Ένας σύζυγος επιστρέφει άργά στο σπίτι του και ή τρυφερά συμβία του τόν υποδέχεται όργισμένη:

—Έδωγε σου, αξιότιμη κύριε!... Έδωγε σου!... Τι ώρα είν' αυτή που γυρίζεις;

—Μή θυμώνεις, άγαπητή μου, γιατί μοι ήταν άδύνατο νά έρθω ένωρίτερα...

—Πώς!...

—Φιλάτη μου, ήμουν στη Λέσχη, όπου έμπλεξα σέ μιὰ σπουδαία συζήτηση και δέν μπορούσα νά τήν αφήσω στη μέση.

—Αυτά είνε κουραφέζα!... Δέν τ' άκούω ένώ!...

—Και όμως είνε αλήθεια, φιλάτη μου. Μιλούσαμε, έρεις, επί του εξής θέματος: «Ποιός από τὰ μέλη της Λέσχης έχει τήν ωραιότερη γυναίκα. Έδήλωσα, λοιπόν, εϋθές εξ άρχης ότι ο εὐτυχής αυτός θνητός δέν είν' άλλος από έμένα. Οί φίλοι μου μού έζήτησαν άμέσως εξηγήσεις κι' έτσι θρέθηκε άναγκασμένος νά τούς περιγράψω τήν κομψή σου σιλουέτα, τὰ όρτια μαλλιά σου, τὰ μαγευτικά σου μάτια, τήν άγγελική και ήκινεσθό μορφή σου, τὰ κεράσινα χείλη σου, τό ήγεμονικό σου παράστημα, όλα τέλος τὰ σωματικά και ψυχικά σου γάρματα, γιά νά τούς πείσω... Άλλά γιάτί μέ κυτάξεις έτσι; Μήπως έν- πληττουν γι' αυτό;

—Όχι... Μά εκπλήττει όμως τό γεγονός ότι, αφού έμπλεξες σέ μιὰ τόσο σπουδαία συζήτηση, μπόρεσες νά έρθης τόσο ένωρίς!

πληνθεί όμως στην πεδιάδα και τέλος κομμάσθηκε τριμερής.

Αποκατωμένος καθώς ήταν, κάθησε σ' έναν περμένο κορμό δέντρου νά συνέλθη και δέν ξανασηκώθηκε ποτέ από κει...

Τή νύκτα πούπεφτε διαρκώς, τόν σάδωνσε!...

Οί συγγενείς του προσποιήθηκαν πώς τόν άναζητούν, μὰ δέν γνώρισαν κανένα γι' αυτόν. Είχαν μάλιστα τήν άκαίρια και νά τόν κλάψουν!

Μά Κυριακή τέλος, πηγαίνοντας στην εκκλησία οί γαιοκτήμονες προσετήρησαν ένα καπιά κοράκιον νά πετάη επάνω άπ' τήν πεδιάδα, νά στριφογυρίζη και νά πέφτη πάντα στο ίδιο μέρος, σαν νάδωσκε πάνω σέ ψοφύρι.

Ένα χωριατόπουλο πήγε νά ιδή τι συνέβαινε κι' άνεκάλυψε τό πτώμα του τυφλού, μισοφαγμένο απ' τὰ κοράκια!...

Τ' άσπρα μάτια του είχαν εξαφανισθεί. Τά είχαν φάει μέ τὰ μακριά τους ράμφη τὰ όρνια!

Από τότε που συνέβη ή ιστορία αυτή, δακρύς άντικρύσω τυφλό ή καρδιά μου σφίγγεται κι' ένα ρίγος περνάει τό σώμα μου!... Πόση δυστυχία υπάρχει, αλήθεια σ' αυτόν τόν μάταιο κόσμο!

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ Νικολ. Β. Δαμανού, Δεωφόρος 'Αλεξάνδρας 209. 'Αναλαμβάνονται παντός είδους άστικά άποθέσεις παρ' άπανι τοίς εν 'Αθήναις Δικαστηγίοις. 'Ειδικότης: Φορολογικά, Διοικητικά και έν γένει Οικονομικά άποθέσεις. 'Ωραι γραφείου 8—9 π.μ. και 4—5 μ.μ.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ ΣΤΟΥΝΤΙΟ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΠΕΝΝΙΕΣ

Στους κινηματογραφικούς κύκλους διαδίδεται «μετ' επιτάσεως» ότι ή Ζάν Χάρλου είνε τρελλά έρωτευμένη μέ τόν Ρόμπερ Μογκόμερρυ, τόν τραγικόν αυτόν ζέν πρεμιέ, ο όποιος άπεπειράθη τελευταία ν' αυτοκτονήση.

Έπίσης, λένε ότι ο Ρόμπερ, άν και πληροφόρηθηκε τό αίσθημα αυτό του «Ξαυθοῦ Πέδου»—έτσι έχουν επωνομάσει τήν Ζάν—δέν έδειξε τήν παραμικρή χαρά ή συγκίνηση.

Φαίνεται ότι τίποτα δέν μπορεί νά φαιδρύνη τήν μελαγχολία του συμπαθητικού αυτού νέου, που έχει στην καρδιά του έναν κυρτό καυμό, άγνωστο και στους πιο στενούς του φίλους...

Ξέρετε μέ ποιόν έρωτοτροπεί ή πρώτη σύζυγος του Ντογκλάς Φαίρμπανκς υιού, Τζόαν Κράουφορντ; 'Απολύτως μ'αυτόν τόν ίδιον τόν Ντογκλάς. Η ώραία Τζόαν έδήλωσε ότι έχωρισε από τόν άνδρα της, όχι γιάτί άγαπά άλλον, αλλά γιάτί τό κινηματογραφικό επάγγελμα και ή ζωή στο Χόλλυγουντ είνε δυό παράγοντες τελείως άσυμβατοί μέ τήν συζυγική εὐτυχία. Τώρα ή Τζόαν πήρε άδεια από τό στούντιο και θα περάση τις διακοπές της σέ μιὰ ήρεμη έξοχή, τήν όποια μόνον ο πρώην σύζυγός της τήν γνωρίζει. «Αν ο Ντογκλάς βάλει νά μέ ξανακερδίση, τόσο τό καλύτερο», έδήλωσε ή Τζόαν.

Καθόλου άπίθανον λοιπόν τό άνδρόγυνον, που έφημίζετο ως τό πιο ταιριασμένο του Χόλλυγουντ, νά τὰ ξαναφτιάξη συντομύτατα.

Μετά τό διαζύγίό της από τόν Γκράντ Γκούσερ, ή ξανθή Λωρέττα Γιούγγ φαίνεται πώς ψάχνει νά βρή δεύτερο σύμυρο, γιάτί κάθε φορά που έμπαρλίζεται δημοσία, συνοδεύεται κι' από έναν άλλον καθαλλιέρο.

Γιά ένα διάστημα, ο Ριχάρδος Κορτέζ ήταν ο ταχτικώτερος συνοδός της, μὰ κατόπιν παρεγύρησε τά πρωτεύοντα άλλους. Τώρα τελευταία, ή Λωρέττα έθεάθη νά χορεύη μέ τόν Χιρ Ρόμπερ, τόν δεύτερο από τούς πέντε σύζυγους της Γκλόριας Σβάνσον. Σέ ποιόν απ' όλους θ' άπορασώ ή ξανθιά γόσσα νά δώση τό χεράκι της;

Παρ' όλα τὰ λεγόμενα ότι κρίσις στο Χόλλυγουντ δέν υπάρχει, οί άστέρες άρχίζουν νά κάνουν οικονομίες στην ιδιωτική ζωή τους. 'Ιδιαίτέρως μεγάλη έντύπωση προξέγγισε ότι ο θεωρούμενος ως

πάμπλουτος Τζόν Μπά- ρνιερ έπούλησε τό θαυμάσιό του γιότ «'Ινφάντη». Ο ίδιος διατείνεται ότι γιά νά τό συντηρήση έβδευε τό τέταρτον σχεδόν της άμοιβής που παίρνει από τήν έταιρεία του.

Η Τζόαν Κράουφορντ είνε ή γυναίκα των μεγάλων άντιθέσεων. Φοράει τις πιο λουσάτες τουαλέτες απ' όλες τις πρωταγωνίστριες της δόδνης, αλλά στο πρόσωπό της δέν βάζει ποτέ φτειασίδι, ούτε πούδρα και περιορίζεται μόνο στο νά δάψη πολύ έντονα τό στόμα της και τὰ μάτια της. Κάνει, εξ άλλου, διάτα και είνε άναγκασμένη νά τρώη μαρούλια γιά πρόγευμα και γεύμα, και από τό άλλο μέρος τρελλαίνεται γιά σάντουιτς μέ τυρί, και γιά καθουρδιστά άνιούδα και άποτε της δοθεί ευκαιρία αδειάζει δλόκληρα πιάτα απ' αυτά. 'Επιδίδεται επίσης στην σκοποβολή και φοβάται τό σκοτάδι σαν τὰ μωρά παιδιά.

Είνε εύαίσθητη μέχρι νοσηρότητας και ή παραμικρή παρατήρησις τήν θίγει κατάκαρδα. Γι' αυτό και οί σκηνοθέται της ούδέποτε της μιλούν τήν ώρα που παίζει, γιάτί είνε ικανή νά έγκαταλείψη στη μέση τήν σκηνή και νά κρυφτή σέ μιὰ γωνία κλαίοντας άπαρηγόρητα.

Τις ώρες κατά τις όποιες κάβεται στο στούντιο περιμένοντας τήν σειρά της άπασχολείται πλένοντας καλλιτεχνικάτα—που λλόβεο και τζάμπιρ—γιά τούς φίλους της και τούς συγγενείς της.

Η τελευταία ταινία του Ραμόν Νοβάρο «Ο άνθρώπος του Νελου» διαδραματίζεται στην Αίγυπτο και θα γυριστή στην επαρχία Γιούμα της Αριζόνας. Έκεί υπάρχει μιὰ μεγάλη έκταση, ή όποία θ' άναπαράστη... τήν Σαγάρρα. Δέν είνε, βλέπετε, εύκολο νά κουβαλιέται πάντοτε δλόκληρο τό προσωπικό μιζας ταινίας επί τόπου, όπως έγινε μέ τήν «Ατλάντιδα».

Στην νέα ταινία του Τζόν Τζιλμπερτ, ο παλαιός γόης του βουδού κινηματογράφου, παίζει τόν ρόλο ενός εργάτου σέ ουρανοξύστη. Γιά τόν σκοπόν αυτόν νομάστηκε ένας ήμετελής ουρανοξύστης στο Λος Άντζελες και πολλές σκηνές του έργου θα γυρισθουν εις ύψος σαράντα μέτρων επάνω στα σιδερένια σκελετά της οικοδομής!...

ΧΟΛΛΙΤΟΥΝΤ.—Μάιος. ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΛΟΒΕΡΑΟΥ

Οἱ Δαίμονες τοῦ Ὁκεανοῦ

Τοῦ Γουσταίου Αἰμάρ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου)
ΡΩΤΟΣ ὁ Πιτρινὸς σήκωσε τὴ δοῦσα στήν ἀγκαλιά του καὶ ἔτρεξε νὰ τὴν μεταφέρει κοντὰ πρὸς τὸν οὐρανὸν τῆς.

Τὸ ἴδιον ἔκανε καὶ ὁ Ὀλιανῆς γιὰ τὴ Βιολέττα.

Τὴ σήκωσε στὰ χέρια του καὶ ἐτράβηξε πρὸς τὸ δάσος, ὅπου ἔβριζε νὰ συναντήσῃ τοὺς συντρόφους του.

Τὴ στιγμή αὐτὴ κανεὶς δὲν ἔβλεπε κοντὰ του.

Οἱ παρταῖοι εἶχαν τρέξει κοντὰ στὸν Λαπῆντα, ὁ ὁποῖος ζήτησε νὰ συλλάβῃ τὸν Τυφώτα καὶ τὸν Περδικαλάκη.

Κρατώντας τὸ πολύτιμο φορτίο του, ὁ Ὀλιανῆς προχώρησε μέσῃ σὲ δάσος κατασπινθημένο.

Ἦσαν τόσο εὐτυχισμένοι!

Κρατοῦσε στήν ἀγκαλιά του τὴν νέα πού ἐλάτρευε, τὴν νέα πού εἶχε σώσει, μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς του, ἀπὸ τὰ χέρια τῶν Ἰσπανῶν ληστών.

Προχώρησε ἔτσι ἀρκούντ' αὐ' ἀξάρια στὰθιρες ἀνήφορος.

Ποὺ πήγαινε;

Ποὺ βρισκόταν;

Δὲν ἔβλεπε τὰ μέρη αὐτά, γιατί ἦταν ἡ πρώτη φορά πού προχωροῦσε τόσο βαθυὰ σὲ δασοφυτὸ τοῦ νηιοῦ.

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ὁ Ἅγιος Δομνίκος ἦταν ἕνα ἀπέραντο παρθένο δάσος, σὲ ὅποιο μποροῦσε κανεὶς νὰ χαθῇ ἐξολοκ.

Ἐλχε περᾶσει μισὴ σχεδὸν ὥρα, πού περπατοῦσε ὁ Ὀλιανῆς, δὲν ἀξάρια κατὰλαβε ὅτι εἶχε χάσει τὸ δρόμο καὶ ἕνας κρύος φόβος τοῦσφιζε τὴν καρδιά. Γιὰ νὰ μὴ κινδυνεύσῃ νὰ περιπλανηθῇ περὶσσότερο στὰθιρες πλάι σὲ μιά πηγή, ἀκούστηκε μὲ προσοχὴ τὸ ἑλαφρὸ φρεγγίον τοῦ κάτου, καὶ μὲ τὸ νερὸ τῆς πηγῆς προσέσπινθησε νὰ συνεφέρει τὴν νεαρὰ κόρη.

Ἡ λιποθυμία τῆς δόνας Βιολέττας εἶχε προέλθει ἀπὸ τὸν μεγάλο τρόμο πούχε δοκιμάσει, μπροστὰ στήν ἀγροῦσα, στήν κτηνώδη ἐπιθεσίαν τῶν Ἰσπανῶν. Κι' ὅπως ἦταν φυσικὸ, δὲν ἀργήσε ν' ἀνοίξῃ τὰ μάτια της. Βλέποντας τὸν Ὀλιανῆα νὰ γέρνῃ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι της, μέσα σ' αὐτὸ τὸ ἔρημο μέρος ὅπου βρισκόταν οἱ δύο τοῦτοι κατὰμονοι, τάχασε. Μὰ ἀγρό-σινά ἀρχίσαν νὰρχανται σὲ τὸ νοῦ της τὰ γεγονότα καὶ ἡσυχάσε.

Τὰ ἀρχὰ μάγουλά της πήραν ζωὴ καὶ φρεσκάδα καὶ στὰ χεῖ-λη της ἀνθίσε ἕνα χαμόγελο εὐχαριστικῆς. Κιττάζοντας κα-πάμματα, μὲ τὰ γλῆκὰ βλέμματά της τὸν Ὀλιανῆα, τοῦ εἶπε μὲ τρεμουλιαστὴ φωνή:

— Ὁ... σὲς μὲ σώσατε!...

— Ὁ... τὰ θυμάμαι... Σὰς...

— Ἀλλοῖμονο!... ἀπάντησε ὁ Ὀλιανῆς. Μακάρι νάταν ὅπως τὰ λέτε!... Ἀς σὰς εἶχα σώ-σει καὶ ἄς πῶθαινα ὅτι ἤθελε ἡ μάστιγ μου τὰχ!... Ἀς ἦταν ἄ-λῆθεια καὶ ἄς πῶθαινα! Ἀλλά, δυστυχῶς, φροδῖμα μήπως σὰς ἔσωσα ἀπὸ τὸν τρομερὸ κίνδυνο, γιὰ νὰ σὰς ἐκθέσω σ' ἕναν πού τρομερὸ καὶ ἀνυπόφορο.

— Τὴ θέλετε νὰ πῆτε; φηθύρι-σε ἡ νέα τρομαγμένη καὶ ἐκπλη-κτη συγχρόνως.

— Ἀλλοῖμονο!... μάταια προ-σπαθῶ μισὴ ὥρα τώρα νὰ ξανα-βρῶ τοὺς συντρόφους μου. Δὲν κατάφερα τίποτε!... Κι' εἶμαι καλὸ ἀπελπισμένος. Καθὼς ἔρε-τε, δὲν ἔχω πορὰ ἐλάχιστες μέ-ρες στὸν τόπο αὐτό, δὲν τὸν ἔ-χω καθόλου καὶ ὀφείλω νὰ δημο-γῶσω ὅτι εἶνε ἀδύνατο νὰ ξανα-βρῶ τὸ δρόμο.

— Αὐτὸ εἶνε ὅλο!... εἶπε ἡ Βιολέττα ἀδιάφορα. Νομῶ πὺς εἶνε ἀδυνατόγητοι οἱ φρόβοι σας. Γιατὶ οἱ φίλοι μας μὲς δοῦνε δι' ἀργίας νὰ ἐπιστρέψουμε θ' ἀρχίσουν νὰ μᾶς ἀναζητοῦν. Κι'

εἶνε ἀδύνατο νὰ μᾶς ξαναβροῦν ἄν, ἐννοεῖται, δὲν τοὺς ξανα-βροῦμε ἐμεῖς...

— Ἀ! θαυμάζω τὸ θάρρος σας, δεσποινίς!... φώναξε χαρῶ-μενα ὁ Ὀλιανῆς.

— Μὰ εἶπαι, καὶ Ὀλιανῆ. Δὲν βλέπω τὸν λόγο γιατί νὰ φο-βάμαι, μὰ καὶ ἔχω ἑσᾶς κοντὰ μου, μὰ καὶ εἶμαι κοντὰ σας. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού σὰς ἀντάμωσα, γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ μου, δὲν μπορῶ νὰ λογαριάσω πόσες καὶ ποῖες ὑπηρεσίες μοῦ προσφέρα-τε. Μόλις βλέπω νὰ κινδυνεύω, ἐρχόσαστε πλάι μου ἔτοιμος νὰ μὲ ὑπερασπισθῆτε καὶ ἡ προστασία σας πάντα ἦταν ἡ σωτηρία μου.

— Ὁ... δὲν εἶμαι ἀχάριστος!... Κι' ἂν ἀκόμα δὲν σὰς φανέ-ρωσα τὰ αἰσθήματά μου, αὐτὸ ὀφείλεται σὲ ὅτι δὲν βόηθα τὴν κα-τάλληλῃ εὐκαιρία καὶ τὸ κάνω. Αἰσθάνομαι μὰ ἀπειρη εὐγνωμοσύνη σὲ σας, κύριε, γιὰ ὅσα καλὰ μοῦ κάνατε, γιὰ ὅλες τῆς ὑπηρεσίες πού μοῦ προσφέρατε.

Μιλοῦσε καὶ ἡ μορφὴ τῆς ἐρόδιζε ἀπὸ τὴ συγκίνηση. Στὰ χαμη-λομένα μάτια της, τὰ γλῆκὰ της μάτια, ἔβλεπε ἕνα δάκρυ...

— Ὁ, δεσποινίς, ποῖος εἶμαι ἐγὼ ὅστε νὰ καταδέχεστε νὰ μοῦ μιλάτε καὶ αὐτὸν τρόπο; φηθύρισε ὁ Ὀλιανῆς. Ἀν' μ' εἰρήσε ἡ τύχη νὰ σὰς βοηθήσω, βόηθα ὅμως μέσ' στὴν καρδιά μου τὴν πλη-ρωμὴ τοῦ καλοῦ ποῦκατα, ὅστε πᾶν τιποτὴ δὲν δικαιώμα νὰ ἤ-τησω. Εἶμαι ἕνας ἀφανής, ἕνα παιδί τοῦ λαοῦ, ἀπὸ τὸν ὅποιο ποτε δυστυχῶς δὲν θὰ μπορέσω ν' ἀποσπασθῶ. Βρίσκομαι πούλ' μακριὰ ἀπὸ σας, πούλ' κάτου, τόσο κάτου πούνα ἀδύνατο, ἀπὸ τὸ ἔθος σας, νὰ φράσῃ πάνω μου ἔστω καὶ μὰ ματιά σας.

— Ἐλθετε ἄδελφες, κύριε, καὶ ἔχετε πούλ' καλὴ γνώμη γιὰ μένα, εἶπε ἡ νέα. Ὁ πατέρας μου σὰς σιγαθῇ. Ἡ μητέρα μου σὰς θεω-ρεῖ σὰν ἕνα φίλο ποῦπὸ καὶ ἀρραβανισμένο. Γιατὶ λοιπὸν νὰ μὴν ἔχω καὶ ἐγὼ γιὰ σας, μὰ ἀνάλογῃ γνώμη;...

— Τὰ φίλικά σας αἰσθήματα, δεσποινίς, μοῦ γεμίζουν ἀπὸ χαρὰ τὴν ψυχὴ, ἀπάντησε ὁ Ὀλιανῆς μ' ἕνα πονεμένο χαμόγελο. Ἡ φι-λία σας μὲ τιμᾷ. Γι' αὐτὸ δὲν βρίσκομαι λόγια κατὰλληλὰ νὰ ἐκφράσω τὰ αἰσθήματά μου πού ἐμπνέει ἡ γλυκιά τὴν καλωσύνη σας.

— Ἀς πᾶνουμε πᾶν νὰ μιλάμε γι' αὐτὰ, εἶπε χαμογελώντας ἡ κόρη, ἐνὸς σπινθόντων καὶ ταπεινοῦσε, μὲ μὰ χαριτωμένη κίνηση, τὰ φορεμάτά της. Εἶμαι μὰ κατασπινθημένη καὶ δυστυχισμένη παιδι-άρα πού τὴν ἀρταξάν ἀγνοοῦν ἀνθρώποι μὲ κακοὺς σκοποὺς καὶ πού τὴν γλῆκωσεν ἕνας πραγματικὸς ὑπόπτης. Δὲν σὰς φάνεται καὶ σὰς πὺς κατὰ τέτοιο συνέθε;...

— Συμφωνῶ. Μόνο πού ὁ ἄ-γνός καὶ πραγματικὸς ὑπόπτης εἶνε ἕνας ἀτυχῶς Ἀδελφός τῆς Ἀκτῆς, ἕνας ἀνθρώπος πού βρι-σκται σχεδὸν ἐκτὸς νόμου.

— Δὲν πρέπει νὰ λέτε τέτοια πράγματα. Μέσα σὲ λίγες μέρες κατωρθώσατε νὰ πάρετε μὰ ἡ-λεντὴ θέσι ἀνάμεσα στοὺς συ-ντρόφους σας. Καὶ μὴν ξεχνᾶτε πὺς ἐκεῖνος πού εἶνε ἔξωτος γανναῖος καὶ τίμιος, δὲν μπορεῖ πορὰ ν' ἀποκτήσῃ καὶ πλοῦτὴ καὶ εὐτυχία.

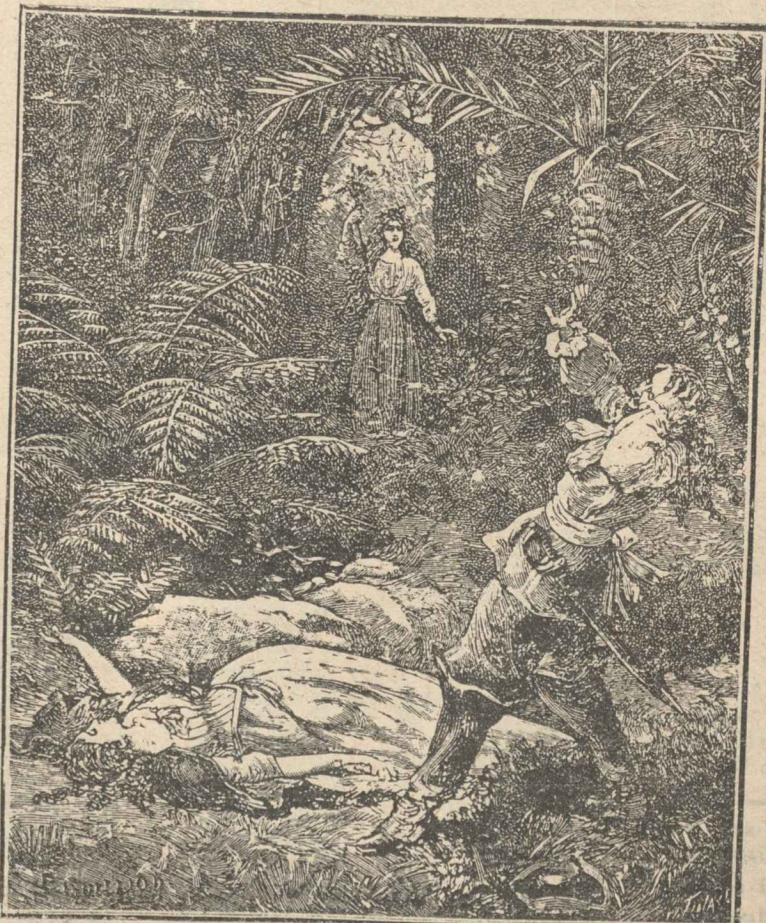
— Προσητεύστε μῆπως, δε-σποινίς; ῥώτησε ὁ Ὀλιανῆς μ' ἕνα πορὸ χαμόγελο.

— Ὁχι, ἀπάντησε ἐκείνη προ-σπαθώντας νὰ κρύψῃ τὸ πρόσω-πό της, πούχε γίνῃ κατακόκκινος. Ἦσος ὅμως νὰ ἐκφράξω μὰ ἐλ-πίδα.

Γιὰ λίγο ἔπαυαν νὰ μιλοῦν. Κι' οἱ δύο τοὺς φανόντουσαν συγχωνυμένοι πούλ' καὶ ὅσο προ-σπαθοῦσαν νὰ κρύβουν τὴν συ-γκίνησιν τοὺς, τόσο αὐτὴ μεγάλωνε καὶ γινόταν πὺς φανερό.

— Τὴ λέτε, δεσποινίς, εἶπε ἔ-πειτα ἀπὸ λίγο ὁ Ὀλιανῆς, μπο-ρεῖτε νὰρχετε μαζί μου νὰ πᾶ-ξουμε νὰ βροῦμε τὸ δρόμο, ἡ θέ-λετε νὰ μείνετε ἐδῶ ὅσοι πὺς ξαναγυρίσω;

— Ὁχι, αὐτὸ πού λέτε δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ ποτέ. Μὲ κανένα τρόπο δὲν θέλω νὰ χωριστοῦμε. Εἶμαι ἔτοιμη νὰ σὰς ἀκολουθῇ-σω. Ἀρκεῖ νὰ σὰς κρατῶ ἀπὸ τὸ μπροστά.

Μέσα στὴ ξάλη του ὁ Ὀλιανῆς δεικνύει τὸ ἄνθος τοῦ Μαῖου.

Ἀπὸ ὁ Ὀλιανῆς προσανατολίστηκε, ὅσο βέβαια ἦταν δυνατόν νὰ προσανατολιστῇ μέσα σ' ἕνα τελείως ἀγνοοστο σ' αὐτὸν παρθε-νὸ δάσος, ξεκίνησαν.

Προχωροῦσαν μ' ἐξαιρετικὴ προσοχὴ καὶ κάθε τόσο, κάθε δέκα λεπτά περὶπου, ὁ φιλικὸς-λέρος πυροβολοῦσε, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν οἱ φίλοι του. Μάταια ὅμως. Γιατὶ θύερετε οἱ φίλοι του νὰ ἦσαν πούλ' κοντὰ, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν. Ὁ κρύος τὸν πυροβολισμὸν μὲλις ἀ-κουήσαν, γιατί τὸν ἔπαιαν οἱ πανήγυροι ἐκεῖνοι πρόσωποι γίγαντες τοῦ δάσους. Ἐβόηε χωρίς κανένα ἀντίκωλο, ἔβόηε πρὶν σχεδὸν ἀ-κουστῇ.

Ἐπὶ ὁ Ὀλιανῆς, ἂν καὶ γινόταν ἀδιάφορος καὶ σχεδὸν χαρού-μενος, ἀνησυχῶσε τρομερὰ. Ἐν τούτοις ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ ὑπο-κρίνεται, ἀπὸ φόβο μὴν καταλάβει τὴν τρομερὴ, τὴν ἀπαισία πραγ-ματικότητῃ ἢ συντροφός του. Καταλάβαινε πᾶν πὺς ὅσο προχωροῦ-σε, τόσο καὶ πούλ' κινδύνων. Ἐβλεπε γύρω του τὰ δέντρα νὰ μωρῶν μεταξὺ τοὺς σὰν νὰ εἶχε χύσει κάποιος ὅλο σὰν ἴδιο καύσιον.

Τώρα μάλιστα ἐννοεῖται νὰ βαρύνῃ πὺς πούλ' στὰ δυνατὰ μπρά-τια του ἡ νέα καπέλλα. Ἦταν φανερό πᾶν, ὅτι ἡ Βιολέττα ἔχανε τῆς δυνάμεις της. Κι' ὅμως, δὲν ἔλεγε ἔλποτε. Ἀντιθέτως, ὅλο χα-μογελῶσε. Στὸ πρόσωπό της ὅμως ἦταν καταφάνηρη ἡ κοῦρασί της.

Τώρα πᾶν δὲν πυροβολοῦσε ὁ Ὀλιανῆς. Φοβόταν ὅτι ἡ μετα-ροῖτῃ του θὰ τελείωνε πούλ' γρήγορα.

Κι' ἡ μέρα ἔβγαινε, ἔβγαινε δυστυχῶς καὶ πὺς γοργὰ. Ἡ ὀπείλα τοῦ νέου περπατοῦ δὲν εἶχε πᾶν ὅρα.

Ἀφῆσαν ἰδρύτας ἔτρεχε ἀπὸ τὸ μέτωπό του.

Ποτὲ στὴ ζωὴ του δὲν εἶχε βρεθεῖ σὲ τόσο δύσκολη, σὲ τόσο τρα-γικὴ θέσι.

Ἐξάρια, τοῦ φάνηκε πὺς ἄκουσε καὶ σὰν ψαλμοῦδι καὶ σὰν τραγοῦδι.

Τὴ ἦταν αὐτὸ ὄρα;

Μήπως τὸν γελῶσαν τ' αὐτὰ τοῦ;

Μὰ ὅχι. Ἀκούγονταν ἀπόμακρα σὲ βάθος τοῦ σπεροῦ δάσους ἕνα γλῆκ, ἀγγελοῦ τραγοῦδι.

Ὁ Ὀλιανῆς τέντωσε τ' αὐτιά του, γιὰ ν' ἀκούσῃ καλύτερα. Καὶ ἄκουσε τοὺς στίχους αὐτοῦς:

Μέσα σὰ νερά καὶ μέσ' στὶς πρα-γυρίζουν ἡ νεράιδες...

Ἐνα στεφάνι πλέξε μου τραγῶν (σὲ κεφάλι)

Ἐσὺ πού εἶσαι ἀφανταστὴ σὰ νε-ραῖδὲν καλλίτερη...

Ἐνα στεφάνι μαγικὸ σὰ ξηλε- (κα μαλλιά μου, νεράδα καὶ νερά μου!...

Ὁ Ὀλιανῆς δὲν ἔβλεπε τί νὰ ἱπνίσθη.

Ἦταν γυναῖκα ἡ νεράδα αὐτὴ πού τραγουδοῦσε τόσο γλῆκ; Μὰ ἡ σημασία εἶχε τὸ πὺς τραγουδοῦ-σε; Ἀς ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις

τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

Ἦσος ἔσπετε τὴ Βιολέττα καὶ ἄς πῶθαινα. Στάθηκε λοιπὸν γιὰ μὰ στιγμή, σπινθόντων τῆς δυνάμεις τοῦ καὶ ἄρχισε μὰ δυνατὴ κραυγὴ, μὰ κραυγὴ ἀπὸ κείνες πού ἀκούει κανεὶς ἀπὸ τοὺς ναῖτες σὲ ὥρα ἐπικίνδυνης τραυματίας. Τρεῖς φορὲς ἔφωσεν ἔτσι ὁ φιλικὸς-λέρος.

μου. Τὰ δάση εἶνε τὸ σπᾶν μου. Μίλησε ἡ καρδιά μου καὶ μοῦ εἶπε πὺς πρέπει νὰ σὰς βοηθήσω!

— Ὁ, εὐχαριστῶ! φηθύρισε ἡ δόνα Βιολέττα. Μ' ἐσώσατε. Σὲ σὰς καὶ σὸν Ὀλιανῆα χροστῶ πολλὰ.

— Ναι, εἰν' ἀλήθεια αὐτό, εἶπε ὁ ἄνθος τοῦ Μαῖου. Γιὰ νὰ σὰς σώσῃ ὁ κύνιος Ὀλιανῆς, ἔξέθεσε σὲ βέβαιον κίνδυνο τὴ ζωὴ του!

Καὶ σὰν νὰ μονολογοῦσε, φηθύρισε: Αὐτὸ Ἦσος εἶνε ἐκεῖνος πού λένε ἔρωτα!

Στὸ ἄκουσμα τῶν λόγων αὐτῶν πού εἰπωθήσανε τὸσο αὐθόρμη-τα ἀπὸ μὰ ἀρελὴ κόρη τοῦ λαοῦ, οἱ δύο νέοι ἐννοήσαν μὰ δυνατὴ ἀνατριχίλα. Τὰ πρόσωπά τοὺς γέμιναν κόκκινα ἀπὸ ντροπὴ καὶ χα-μύλιον σὲ κεφάλι τοὺς.

— Ἀ, μὰ γιατί ντροπάζαστε; ῥώτησε μ' ἀρέλεια ἡ φτωχὴ κόρη. Μὰ δὲν εἶνε τὸ αἰσθήμα αὐτὸ φρεγγὸ στὸν ἀνθρώπο; Μήπως δὲν ἀνθίσει σὰς καρδιές τῶν νέων; Ὅπως ὁ ἥλιος μὲ τῆς ἀχλίδες του δίνει ζωὴ στὰ λουλούδια, ἔτσι καὶ ὁ Θεὸς ἔβαλε τὸν ἔρωτα μέσα στὶς καρδιές μας γιὰ νὰ ἐξαγνίζονται ἡ ψυχές μας ἀπὸ κάθε ἀμαρτία.

Ὁ ἔρωτος εἶνε μὰ θεῖα ἀπαισιότητα!

— Γιὰ ποῖο λόγο τὰ λές αὐτά, ἄνθος τοῦ Μαῖου; εἶπε ὁ φι-λικὸς-λέρος, κάπως πειραγμένος. Αἰσθάνομαι στὴ δόνα Βιολέττα ἕνα βαθύτατο σεβασμὸ καὶ τίποτ' ἄλλο. Τεραστία ἀπόστασις μᾶς χωρίζει. Ἡ κοινωνικὴ θέσις ἡ δική μου καὶ ἡ δική της εἶνε τόσο δια-φορετικὴ, ὅστε ν' ἀποκλείεται ν' ἀναπτυχθῇ ἕνα τέτοιο αἰσθήμα ἀ-νάμεσά μας.

Ἡ νεαρὰ κόρη γλυκοχαμογέλασε, κινώντας θλιβερὰ τὸ κεφάλι της.

— Μάταια προσπαθεῖτε, εἶπε, ν' ἀλλοιώσετε τὴν μορφὴ τῶν αἰ-σθημάτων σας. Ἀγαπᾷ ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, χωρίς Ἦσος νὰ τὸ ἔξε-ρετε. Ρωτήστε τῆς καρδιές σας. Ἀφήστε νὰ σὰς μιλῶνουν ἐλευθέρω καὶ θὰ ἴδῃτε δι' ἑαυτὰς ἀλήθεια.

— Μὴν μιλάτε πᾶν γι' αὐτὸ τὸ πράγμα, ἄνθος τοῦ Μαῖου, εἶπε ὁ φιλικὸς-λέρος.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΟΥΣΚΙΝ

Η άραβική καταγωγή του ποιητού. Η τρομερή ζήλεια του. Πώς έγραψε τα πρώτα του έργα. Η πρώτη μεγαλοφυΐα του, κτλ.

ΥΜΦΩΝΑ με την παράδοσι, ο πιο μακρυνός, έχ πατρός, πρόγονος του Πούσκιν, τοσ μεγάλου Ρώσου ποιητού, ήταν κάποιος Πρώσος πυροβολτής, (πούσκα ρωσικά σημαίνει κανόνι, εξ ου και τ' όνομα Πούσκιν), ο οποίος είχε υπηρετήσει, κατά των 150 αιώνα, στο στρατόπεδο ενός ηγεμόνος της Μόσχας. Για τον εκ μητρής πρόγονό του πάλιν, λέγεται ότι πρωτοπήγε στη Ρωσία το 1706, απ' την Κωνσταντινούπολη, όπου πράκτορας του Πέτρου του 1ου, τον είχαν αγοράσει, παιδάκι ακόμα, για μία μουσική ρούμι, και ότι ήταν γένος και όχι άραβας ή αθροισμός, όπως υποστήριζαν οι απόγονοί του.

Όπως κι' αν έχει το πράγμα, στην καταγωγή αυτή θέλησαν πολλοί ν' αποδώσουν τη μορφή και τον χαρακτήρα του ποιητού, όπως και τον χαρακτήρα ακόμα του έργου του. Πραγματικά, ο Πούσκιν είχε μιλιά μωρα και σγουρά, γέλιη γονόρα, και χρώμα μολαφτό, τόσο, που δικαιολογούσε πληρέστατα την από άραβα (ή νέρρο) καταγωγή του. Μα και το σώμα του είχε τη λυγεράδα και την ευκρινήσια των άραβων, και η ζωρότης των κινήσεων του τον έκανε, όπως παρατήρησε κάποιος σύγχρονός του, να μοιάζει με τους... ανθρώπους της Κεντρικής Αφρικής. Και η ιδιοσυγκρασία του όμως, έδειχνε ότι στις ολές του Πούσκιν έτοιμα είχα άραβικό, πειραζόταν με το παρωτικό, ήταν φιλόποτος, ζηλιάρης, όξύθυμος και φιλότιμος σε φοβερό βαθμό, απ' θέλοντας να ύστερη απ' κανένα σε τίποτε.

Φαίνεται, ωστόσο, ότι και ο ίδιος ο Πούσκιν συνέβαλε στη διάδοσι του θρόλου αυτού της άραβικής του καταγωγής, γιατί στα νεύατα του εύχαρίτως υπερηφανεύεται για την ολονοση του ερωτική ιδιοσυγκρασία. Κατόπιν όμως άλλαξε γνώμη. Κατά το 1830, επιστρέφοντας από μία έκθεση στην οποία υπήρχαν και Σουδανέζοι, ρωτούσε χαμογελώντας τη φίλη του Αλεξάνδρα Σμίνονα: «Δεν μού λές, βράσεις πώς μοιάζω με τους ανθρώπους αυτούς».

Η φίλη του δεν πίστευε καθόλου σ' αυτό το πλάγμα και σ' «Απομνημονεύματά» της γράφει σχετικώς: «Ο Πούσκιν είχε μάτια γαλάζια. Δεν φαινότανε σαν μωρα, παρ' όσον ήταν όντως με γάλιναν. Τά μιλιά του ήταν υπόσγουρα, απ' όλη όμως και καταρα όαν των μωρών. Μα ούτε και τ' αέλιη του ήταν σαν των μωρών χοντόρα». «Όσο για τη ζήλεια του ήταν βέβαια, αναμφισβήτητη, απ' όλη ζήλεια δεν θεωρήθηκε ποτέ αποκλειστικό προνόμιο των Άράβων.

Ζηλότυπος καθώς ήταν ο Πούσκιν, τρυφώνοντας κυριολεκτικώς την πρώτη του γυναίκα, μία Γερμανίδα, η οποία έλλωστε τον άπατούσε. Έξ αιτίας της ζήλειας πάλι πο ένοιωσε για τη δεύτερη γυναίκα του, μονομάχησε και σκοτώθηκε. Δεν ήταν όμως το πρώτο δράμα ζηλοτυπίας στην οικογένεια του Πούσκιν. Ένας πρόγονός του, τον 18ον αιώνα, είχε κρεμάσει μπροστά στον άνωώνα ένα Γάλλο οικοδόδοσκαλο, γιατί η γυναίκα του τον άπατούσε μαζί του.

Ο πατέρας του Πούσκιν, ο Σιέργιος

Πούσκιν, ήταν αξιωματικός της αυτοκρατορικής φρουράς, γλήγορα όμως παραιτήθηκε, γιατί δεν μπορούσε να συμμορφωθεί με την μεγάλη πειθαρχία, που είχε επιβάλλει ο Αυτοκράτωρ Παύλος ο 1ος, και έγκαιρα στάθηκε, αφού παντρεύτηκε, όριστικά στη Μόσχα. Πήρε μία γυναίκα άρκετά μορφωμένη, και όμορφη—την άποκαλούσαν η όμορφη κροστή—και ό χαρακτήρας της όποιος ταίριαζε έντελώς με τον χαρακτήρα του συζύγου της. Αγαπούσαν και οι δυο την καλοφαγία, τα θέατρα, τις συναναστροφές και την... κουκουσουριά και θα ικανοποιούσαν όλ' αυτά τ' αρώστα τους πολύ περισσότερο, αν είχαν μεγαλύτερη περιουσία. Ωστόσο, το σάλονι τους ήταν απ' τα κομικώτερα της Μόσχας. Τακτικοί θαμώνες του ήταν διάφοροι ποιητές, συγγραφείς και καλλιτέχναι, που συχνά επεδείκνυαν την τέχνη τους ή διάβαζαν τ' έργα τους. Στο σάλονι αυτό έδιδοντο καμιά φορά και μικρές παραστάσεις και γενικά υπήρχε τόσο κέφι, τόσο πολιτισμός, γινόντουσαν τόσο πνευματώδεις κουβέντες και χαριτωμένα παιχνίδια, ώστε θα νόμιζε κανείς, έγραφε κάποιος Γάλλος, πως βρισκόταν σε κανένα απ' τα κομικά παρκιάνα σάλονια.

Το εύτυχισμένο και ξένονιστο αυτό ζευγάρι, έφερε στην κόσμο το 1797 ένα κοριτσάκι, την Όλγα, και δυο γόνανα όσγότερα το 1799, ένα αγοράκι, τον Αλέξανδρο, αυτόν που ήταν γαστρώ να νίννι ο μεγαλύτερος ποιητής της πατρίδας του.

Όαν όλα τ' αχιδεμένα άρχοντόπαιδα, έτοι και ο Σάσας, ήταν άτακτοι, καγκατζής, γκρονιάρης, άμολής. Με τους παιδαγωγούς του—και είχε πολλούς και διαφόρων έθνικοτήτων—δεν μάθαινε τίποτε και μόνον η γιαγιά του, που τη λάτραισε, και ύστερα η παραμύνα του, η Άρινα Ροντιόνονα, κατάφεραν να του μάθουν μερικά πράγματα. Η Άρινα, όταν ήταν ακόμα στο γαστρώ της, πόνι πάει στη Μόσχα, στα μακρά νυχτέρια είχε μάθει παραμύθια ω-

Ο Πούσκιν.

ραϊότατα που τα διηγότανε τώρα στον μικρό Σάσα.

«Τό βράδυ, λέγει ο Πούσκιν, σ' ένα του ποίημα, η καλή Άρινα έμενε στην καμαρούλα μου, κοντά στη μικρή μου κρεβάτακι, και έφου έκανε την προσευχή της για να διώξη τ' κακά πνεύματα, εύλογούσε τ' κρεβάτι μου, σταυροκοπούσε μ' εύλάβεια και άρχισε τ' παραμύθια. Μου μιλούσε με σιγανή φωνή, για τους μπαμπούληδες, για μάγισσες και μάγους, για φαντάσματα και για όλες τις δυστυχίες που ύποφέρουν αγαθοί γίγαντες για τ' καλό των ανθρώπων. Και όσο μιλούσε, η καντζήλι που τρεμύλαιπε μπροστά στα εικονίσματα, φωτίσε τ' αμαρουλά κιτρινα δόντια της. Τ' ό μύτωπό της, τον παλαμάκι της σκοφόρε. Κι' έγω, κυριευμένος από ένα ξενικό φόβο και τρέμοντας, θυβίζουσα κάτω από τ' ακεπάσματα για να κρυφτώ... απ' όδαν άργουσε ο ύπνος να με δειχτεί στις άνοχτες του άγκυλες».

Μα τ' ά πρόσωπα των παρωμένων της παρωμένης, τ' έδωπε συχνά ο Πούσκιν, και σ' ένερά του, κάποτε δέ, και στον ύπνο του: «Μάγοι και μαγίδες—λέγει στο ίδιο ποίημα—καπνίζοντο και γελούσαν, έτρεχαν και γέμιζαν ως το πρωί, με χοντά δρόμα, τα όνειράτά μου. Και κάθε μέρα, κάπου από κάθε φύλλα, πωλούν, κάθε σπαγή, να ιδώ να προβάλλουν βασιλίσσες και περιπλανώμενοι ιππότες»...

Μαζί με την καλλιέργεια της φαντασίας του, άρχισε σ' όλο και η μόρφωσι του πνεύματος του νεαρού Πούσκιν. Αυτή την ώφειλε αποκλειστικά σ' έναν βιβλιοθήκη του πατέρα του, η όποια άπετέλειτο κυρίως από έργα Γάλλων συγγραφέων του 18ου αιώνα, και ιδίως των πιο σημερινών, του Ρουσσώ και του Βολταίρου.

Ο Πούσκιν διάβαζε μερδεμμένα, ό,τι του πέφτε στα χέρια, ιστορία, ποιήματα, μυθιστορήματα, και δεν λησμονούσε τίποτε. «Έρωτας, διηγόταν άργότερα ένας φίλος του, να διαβάτη δύο φορές μία σελίδα, για να την μάθω απ' έξω».

Έπηρεαζόμενος από τους Γάλλους συγγραφείς ο Πούσκιν, έγραψε, σ' όλικία δέκα μόλις χρόνων, γαλλικά, το πρώτο του ποιητικό έργο, την «Πολιδά». Ήταν η έμμετρο διήγησι ενός πωλέου μεταξυ νάνων και γελωτοποιών στην Αύλη του Καρολιόγγου. Δυστυχώς η Αγγλίδα παιδαγωγός της αδελφής του πήρε τ' α χειρόγραφο του νεαρού ποιητού και τ' άδωκε στον Γάλλο του δάσκαλο, Σεντέλ, ο όποιος τον έιρωνεύτηκε. Ο Πούσκιν θυμώσε τότε και πέταξε στη φωτιά τ' όργο του, απ' το όποιον δεν σώθηκε, παρ' ό' τ' έσσερις πρώτοι μονάχα στίχοι:

Τραγουδώ, η μάχη που κίνησε ο Τόλν, όπου πολλοί πολεμιστά πέθαναν κι' ο Παύλος άνδραγαθήσε, (την όμορφη Νικους τραγουδώ τον Νικόλαο Ματουρέν, και την όμορφη Νικους ενός φρεσκο άγώνος...

Γνωστό είνε και κάποιος άλλος παιδικό έργο του Πούσκιν, ο «Κλέφτης», που τόγραψε ύστερα από λίγους μήνες και που ήταν κωμωδία κατά μίμησιν του Μολιέρου. Την κωμωδία αυτή την διάβασε ο Πούσκιν στην αδελφή του Όλγα, μία μέρα που η Αγγλίδα παιδαγωγός της και ο Γάλλος του δάσκαλος, είχαν έγει έξω. Μά η Όλγα δεν ένθουσιέστηκε καθόλου από τ' όργο του

ήλικία. Η πάλη αυτή πόλις με γούτευσε άμείως με τ' άνάγκη της, τ' άρχοντικά της σπία και τις έκαληρίες της. Πούχαν τόσο εύγενής γυναιές, ώστε κι' η πιο βασανισμένη φυγή γούτευσε όλες τις αντίρροξες.

Μέρες δόκληρες δεν έκανε άλλη δουλειά παρ' ό' να νούθω απ' τη μία όγνη του ποταμού Μολδανα στην όλλη, όνειροπολώντας ρωμαντικές ερωτικές περιπέτειες—πούταν άδύνατο να παρωικιστοποιήσω—μεθύσιμος από νεύατο, τρυφενοποιώντας για την ελευθερία μου, έλπιζοντας πάντα πως κάποιος έξαιρετική περιπέτεια θα μ' ότάνει κυματά μέρα.

Αλλόμονι όμως!... Αυό δόμαδός ήμουν στην Πόλη και δεν μόνυγε τίποτε τ' έζαιρετώ.

Αλλά, κάποις Κυριακή, μού φάνηκε πως θα νύνηται επί τέλους τ' ό θύμα που περιέμενα τόσο καιρό.

Καθήμεν στο σπίτι ενός εύγενικού και παρωικιστού άνθρώπου, που λάτραισε την πόλη του και τη μουσική. Δεν περνούσε καμιά εύκαιρία που θα μπορούσε να με κάνη να έκφυγα καλύτερα και όνα και τ' άλλο. Ένα Σάββατοβράδυ μού είπε πως την όλλη μέρα θα ήθελαι έξω με μουσικούς φίλους του που ήσαν άνωστα λαϊκά τραγουδάκια και θα πηγαίναμε σ' κάποια έξοχη απ' όπου θα έλπαμε την όμορφότερη άποψη της Πόλης. Η άλήθεια είνε πως η πρότασι αυτή δεν με χαροποίησε και πολύ. Άπαντοίως, λυπήθηκα σ' όδον που δεν θα μπορούσα να βρω έξω περπάτο μόνος μου, όπως συνήθιζα. Ωστόσο παρωικιστικά, βγαί είδα την Κυριακή τ' άπόγευμα, ύστερ' απ' τ' όγευμα, τους φίλους, για τους όποιους μούγε μιλήσε ο νεοκίβρης μου. Ήταν ένα ζευγάρι πολύ νεαρό ακόμα. Έκείνος ύψηλός, με λεπτή έκφρασι στη φωνή, γυναικί, με μιλιά άνυπότακτη και με ρωμαντικές ομορφίες. Εκείνη λεπτοκυμμένη, με μικρές κορδέλλες στα μιλιά. Τ' ό μάτια της ήσαν τόσο μεγάλα και τ' όλές της τόσο μακρά, ώστε, όταν τα κινούσε, σ' όφαιναν όαν να βρισκόμουν μπρος σ' ένα νυχτερινό και αστρηώδες τοπίο.

Η νεανική μου καρδιά κόντευε να σπάση απ' τ' άδυστη γυναικί, απ' όλη προταντίτητα τ' ό γλυκό έκείνο και συμπληρωτικό πρό-

αδελφού της. Για να παρωικιστη τότε ο Σάσας, άποσπείδισε γαλλικά τους αστυικούς αυτούς στίχους: Πες μου γιατί η κωμωδία δεν άρεσε καθόλου στην πλατεία;

Αλλόμονι! γιατί μού φάνεκα, δεν έξω, πως την έπείρε ο Σάσας απ' τον Μολιέρο...

Η εκπληκτική αυτή πρωιμότης του ποιητικού ταλέντου του Πούσκιν, φάνηκε και λίγους όσγότερα, όταν άρχισε να γράφει τους πρώτους ρωμαντικούς του στίχους. Μα έκτος από τ' α ταλέντο του έβρισκε και η ύφεσησ του. Απ' τ' 1812 ακόμα, στο γυναικί, ο μεγαλειότερος συμπληρωτής του, έμενεν εκπληκτικός για τις γνώσεις του.

Αν και 13 χρόνων μόλις, είχε διαβάσει όλη μονάχα όλη τους Γάλλους συγγραφείς, μα και τ' όνα όλη των συγγόνων του συγγραφέων, για τους όποιους έέσφαζε κρίσεις που φανέρωναν έναν άπίστευτη ώριμότητα πνεύματος.

Τ' «Θαύμα» αυτό της πρωιμότητος του Πούσκιν, έβρισκε τους συγχρόνους του, όσο και τ' ό θάυμα μιας άλλης ιδιοσυγκρασίας, τ' ό έρωτας, ο όποιος έξη γόνανα παιδάκι άποσπείδισε στο πρώτο συνθήσει μπροστά στην έμ-βρόντητη Μαρία—Αντουανέττα...

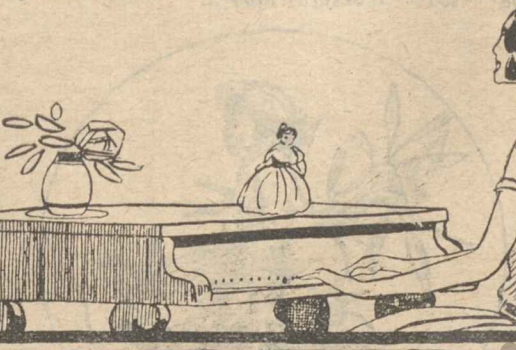

Πήρουν τότε δεκάξη χρόνων και βρισκόμουν μόνος στην Πόλη. Μόλις έβλεπα σ' αυτή την πόλη, αισθάνθηκα την πιο δυνατή συγκίνησι που δοκίμασα στην έφηβική μου ηλικία. Η πάλη αυτή πόλις με γούτευσε άμείως με τ' άνάγκη της, τ' άρχοντικά της σπία και τις έκαληρίες της. Πούχαν τόσο εύγενής γυναιές, ώστε κι' η πιο βασανισμένη φυγή γούτευσε όλες τις αντίρροξες.

Εσκήνησκα λοιπόν απ' τ' ό σπίτι. Παράσα-με απ' τη μεγάλη και γεμάτη αγάλατα γέφυρα, που ένώνει τις δυο Πόλεις κι' άρχισα με να σκαρφαλώνουμε σ' τις πάλες συνοικίες, άναμια σε άστυρά μέγαρα με ληλούς τούγους που φυλάκιζαν τ' α λουλούδια, τ' α δέντρα, τ' α φως της άνοιξης.

Παρωτούσα δίπλα στη δέσποινα των λογισμών μου, απ' χωρίς να θάξω μιλιά απ' τ' ό στόμα μου. Ήθελα να μένω σιωπηλός για να φανόμυα πιο σοφός. Κάπου-κάπου έρω-όργνα ολογερές ματιές στη μελαγχολική συν-τόφροσά μου, η όποια, κι' αυτή, δεν άνοιγε καθόλου τ' ό στόμα της. Μαρσάτα μας βάδι-ζαν ο άνδρας της με το νεοκίβρη μου, κου-

θεντιέζοντας και γεροντομώοντας. Έτσι, παρωούσα γάχω την άτάκτατη, πως η γυναίκα κείνη ήταν η πολυαγαπημένη μου και πως παρωτούσαμε μόνι μας, νυθίζοντας στην καρδιά την ίδια άγάπη που ε'χε για τον έλ-λον. Τ' α συγκινητικές άναμνήσεις! Η Πράγα είχε πολλά βέλγητρα για μένα, μα τ' α ξε-γνοούσα όλα—και τ' α ξεγνώ και σήμερα ακό-

«Αέχισε να παίξη τραγουδώντας συγχρόνως...

μα όταν άναπολώ κείνες τις στιγμές κατά τις όποιες μού φαινόταν όαν νύηουν ο βασι-λίας του κόσμου. Όποιος μού έλεγε τότε πως η γυναικί εκείνη δεν σιλογούταν έμε-να και πως ο όνομός της έμενε γαλλικός κι' ά συννέφιαστος και για όλο τον έλλο κόσμο που έκανε περπάτο, όα του χαμογελούσε, περ-φωροντικά, έπειδή ήμουν άπόλυτος βέβαιος πως μονάχα για μένα έλαμπε ο ήλιος και πως τ' α μάτια εκείνης έλαμπαν έτσι παρόξε-να απ' τ' έρωτικό πάθος, που αισθάνονταν για μένα.

Στις τέσσερες φάσας σ' ένα απ' τ' α πολ-λά μικρά έστιατόρια που είνε σπαρμένα σ' ό πλαγιές του μικρού λόφου.

Κάσσεμα σ' ένα απ' τ' α βύλινα τραπέζια του και παρωιγίλαμε άποφα και γλυκίσμα-τα. Έγνώ εξακολουθούσα να μένω σιωπηλός. Κι' η κυρία δεν έδινε λέξι απ' τ' ό στόμα της, ενώ οι δυο κύριοι φλυαρούσαν, φλυαρούσαν γωφεία να κουβάζονταν.

Έξαφνα εκείνη, έλπίοντα, ένα πιάνο στο έστιατόριο. Έπρεξε, τ' όνοίσε κι' άρχισε να παίξη, τραγουδώντας συγχρόνως. Ό άντρας της την πλησίασε κι' όταν εκείνη έπαψε, άγ-γισε να τραγουδά κι' αυτός με τ' α παύσι του. Μουσική και λόγια ήσαν πλάσματα για κείνο τ' α περιβάλλον. Ποτέ ο ρωμαντισμός των ψυ-γών δεν είχε πέσει ο μεγαλειότερος έρωτας σε άμείωφαφα πιο τρυφερή, πιο κατάλληλη για όρεμα δόκαρα, κι' έρωτικές έρομολογί-σεις. Όλη η φλόγα του Ρομάντες, όταν ή-ταν είκοσι χρόνια άναμνόνταν απ' τ' ό πιάνο κι' άνέβαινε όαν προσευχή κάτω απ' τον κα-

θαρό μαγικό οφρανό, ενώ η παρωιές μο-σχοβόλουσα γύρω μας...

Όα μού ήταν άδύνατο σήμερα να σ' ας έξηγήσω πως άπόρεσα, τότε και θάσταξα σ' όλες αυτές

τις δυνατός συγκινήσεις, γιατί μού φαινόταν-ται τώρα λιγάκι γαλιές. Μα όσες χαρές κι' αν αισθάνθηκα από τότε, όσους ένθουσια-σμούς κι' αν δοκίμασα, τίποτε δεν συγκρίνε-ται με την έκστασι που πλημμύριζε τη στιγ-μή εκείνη τ' ό στήθος μου, με τ' α φλόγα που έκαινε τότε μέσα μου με τον παρόφορο σχε-δόν πόθο που μ' έσπαργανε να πέσω γονα-τιστός μπρος στην ώραία τραγουδίστρια. Είχα περσέ κι' όμως ήμουν παρωμένος. Όα ήθελα πολύ να πεθάνω κείνη τη στιγμή και συλλογίζομουν πως ό άφείονα όλη τη ζωή μου για την εύτυχία αυτού του άγγέλου που ήξερε τόσο καλά να με συναπαίξη με τη μουσική και που μού τον έστειλε ο θεός να λάβω μια ιδέα του παραδείσου του.

Η συναυλία αυτή έστάζε ως τ' ό βράδυ... Όποτε ένώ δεν έξω πως γυναιές σπύι. Βοι-σκόμουν σε τέτοια κατάρτασι αισθηματικές ύ-περοδιεγέρσεις, ώστε δεν μπόω πεία να θυ-μηθώ πως χωριστήκαμε. Μά κείνο που δεν θα ξεγύσω ποτέ είνε η φράσι—ή μοναδική, είμαι βέβαιος γι' αυτό, που πόφερα κείνο τ' άπόγευμα—με την όποια την άποχαρήστησα: «Όταν θηροήτε στη Παρίσι, κυρία μου, ζη-τήστε τη διευθύνσι μου απ' τ' ό φίλο μας κι' έλθατε να με βρείτε. Με μεγάλη μου εύχαρί-στησι θα σ' ας δείξω όλες τις όμορ-φιές της παρωπούσας».

Πέρασα, δεκαπέντε χρόνια. Έβ-να ποιά, η ύπνρετόριά μου μού έφε-ρε ένα έπισκεπτήριο. Ήμουν παν-τρεμένος. Έργαζόμουν σε κάποια τράπεζα.

—Ποιός είνε; με ρώτησε η γυ-ναίκα μου.

Με τ' όνομα που διάβαζα δ' αν μού θυμεί κανένα γνωστό μου πρό-σωπο.

—Η κυρία περμένει στην άντι-θάλαμο, μού είπε η ύπνρετόρις.

—Πώς είνε;

—Αόκετ' ήλικιωμένη. Μα έχει

κάσι μάτια...

Αισθόνα βεβαιώθηκα πως ήσαν η κυρία απ' την Πόλη.

Και τότε όλα μού ξανάθαν στη μνήμη, τό-σο καθαρά, που μού φάνηκε όαν να ξανάρχα τη ζωή μου ύστερ' απ' την άλησημένη κεί-νη Κυριακή. Στ' αυτή μου άνηγούσαν κα-ποία παρωμένα. Και στην καρδιά μου ένα-νυμνόντα η ίδια άγάπη άνή, μεγάλη, δυνα-τή σαν και τότε.

—Όα τη δευθής; με ρώτησε η γυναίκα μου.

Να τη δευθής; Ήθελα πολύ να τρέξω κον-τά της, να φιλήσω την άκρη της ρούπας της. Ήθελα πολύ να...

Κι' όμως δεν τ' α κουνούσα απ' τη θέσι μου. Η ήλικία κι' η πείρα μ' ας κάνει να φοβόμα-στε τις άναμνήσεις, να είμαστε δειλοί και ά-νανδροί. Η ήλικία είνε ο έσμοφάλακας που περιορίζει τ' α άνθρώπινα κινήματά μας, που μ' ας δείχνει τους κινδύνους που μ' ας περιμέ-νουν, αν λησμονήσουμε τη φυλακή, την όποια όσάσσο δεν πολυμύει ν' άποσπεί.

Και τότε φοβήθηκα όαν να βρισκόμουν μπρος σε κανένα πτώμα.

Και είπα στην ύπνρετόρις: —Πες της κυρία αυτής πως δεν είμαι έδώ.

Μιλούσα όμως σιγά-σιγά, όαν νάκανα κά-νενα έγκλημα.

Ἀνέκδοτα ἀπ' τὴ ζωὴ τοῦ Τρότσκι

(Γραμμένα ἀπὸ τὸν ἴδιον)

(Συνέχεια ἐκ. τοῦ προηγουμένου)

ΠΕΙΤΑ ἀπὸ δύο μέρες, μετὰ τὸ τέλος τῆς προθεσμίας πού μᾶς εἶχαν ὀρίσει οἱ Γερμανοί, λάβαμε ἀπὸ τὸν στρατηγὸ Σαμπούλο, ὁ ὁποῖος εἶχε μείνει στὸ Μπρέστ, μιὰ τηλεγραφικὴ εἰδοποίησι. Σύμφωνα μὲ τὸ τηλεγράφημα αὐτό, ἐπειδὴ οἱ Γερμανοὶ θεωροῦσαν ὅτι ἀπὸ τὴς 18 Φεβρουαρίου δρισκόντουσαν σ' ἐμπόλεμη κατάστασι μαζί μὲς, εἶχαν μὴνύσει στὸ Σαμπούλο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ Μπρέστ.

Τὸ τηλεγράφημα αὐτὸ τὸ πῆρε πρῶτος ὁ Λένιν. Βρισκόμενον τὴν ὥρα ἐκεῖνη στὸ γραφεῖο του καὶ κουβεντιάζαμε μὲ τοὺς σοσιαλεπαναστάτες τῆς ἀριστερᾶς. Ὁ Λένιν μοῦ ἔδωσε τὸ τηλεγράφημα χωρὶς νὰ πῇ λέξι, μὰ τὸ βλέμμα του μοῦ ἔδειχνε πῶς τὰ πράγματα πήγαιναν ἀσχημα. Διέκοψε μάλιστα ἀμέσως τὴν συζήτησι μὲ τοὺς σοσιαλεπαναστάτες, οἱ ὅποιοι ἀποσύρθηκαν καὶ μείναμε γιὰ νὰ ἐξετάσουμε τὴν καινούργια κατάσταση τῶν πραγμάτων.

— Τώρα, μοῦ εἶπε, δὲν μένει τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ υπογράψουμε εἰρήνην σύμφωνα μὲ τοὺς παλῆους ὅρους, ἂν, ἐννοεῖται, οἱ Γερμανοὶ τὸ θέλουν αὐτό.

Ἐγὼ ὅμως εἶχα ἀντίθετη γνώμη. Ἐπέμεινα ν' ἀφήσουμε τοὺς Γερμανοὺς ν' ἀρχίσουν τὴν ἐπίθεσιν τοὺς γιὰ νὰ δοῦν οἱ ἐργάτες τῆς Γερμανίας καὶ τῶν ἄλλων χωρῶν ὅτι αὐτὴ ἡ ἐπίθεσις ἦταν γεγανός καὶ ὅχι ἀπλὴ ἀπειλή.

— Ὅχι, ἀπάντησε ὁ Λένιν. Δὲν πρέπει πειὰ νὰ χάνουμε οὔτε ὥρα. Αὐτὸ πού λέτε τὸ εἶδε ὁ κόσμος. Ὁ Χόφμαν θέλει καὶ μπορεῖ νὰ ἐξακολούθησιν τὴν πόλεμον.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ψήφισα ἐναντίον τῆς ἀμέσου ἀποστολῆς τοῦ τηλεγραφήματος πού πρότεινε ὁ Λένιν, διὰ τοῦ ὁποῦ ὁ ἀναγγέλαμε ὅτι εἰμαστε διατεθειμένοι νὰ υπογράψουμε εἰρήνην. Ὡστόσο, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἡμέρας, λάβαμε ἀλλεπάλληλα τηλεγραφήματα πού μᾶς ἀνῆγγεσαν ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἶχαν ἀρχίσει τὴν ἐπίθεσιν τοὺς, ὅτι εἶχε περιέλθει στὰ χέρια τοὺς ἄφθονο πολεμικὸ ὕλικὸ δικό μας καὶ ὅτι προχωροῦσαν στὸ Ντβίνσκ.

Τὸ ἴδιο βράδυ ψήφισα ὑπὲρ τῆς ἀποστολῆς τοῦ τηλεγραφήματος, γιὰτὶ δὲν ὑπῆρχε καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι ἡ Γερμανικὴ ἐπίθεσις θὰ γινόταν γνωστὴ ἀπ' ὅλο τὸν κόσμον.

Στις 21 Φεβρουαρίου μάθαμε τοὺς νέους βαρυντάτους ὅρους τῶν Γερμανῶν γιὰ νὰ υπογράψουν εἰρήνην, ὅρους πού ἦσαν κυριολεκτικῶς ἀπαράδεκτοι. Συνάντησα, τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη, τὸν Λένιν σ' ἕνα διάδρομο, ὅχι μακριὰ ἀπ' τὸ γραφεῖο του. Φαίνονταν ἐξαιρετικὰ συγκινημένος, γιὰτὶ δυσάρεστα νέα ἔφταναν συνεχῶς ἀπὸ τὴν Φινλανδία καὶ τὴν Οὐκρανία, ὅπου προήλυναν οἱ Γερμανοί. Ποτέ μου δὲν τὸν εἶχα δεῖ καὶ ποτέ μου δὲν τὸν εἶχα βρεῖ σ' ἐξέτασι κατὰστασι.

— Ναί, εἶπε. Εἶνε φανερό πῶς θ' ἀναγκαστοῦμε νὰ πολέμησουμε, ἂν καὶ λείπουν ὅλα τὰ μέσα. Αὐτὴ τὴ φορά, εἶμαι τῆς γνώμης κ' ἐγὼ πῶς δὲν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος.

— Μά, εἶπειτ' ἀπὸ δέκα λεπτά ἡ ἕνα τέταρτο, στὰν μπῆκα στὸ γραφεῖο του, μοῦ εἶπε :

— Ὅχι! Εἶν' ἀδύνατον ν' ἀλλάξουμε τὴν πολιτικὴν μας. Μὴ ἀντεπιθεῖς μὲς ὅχι μόνο τὴν ἐπαναστατημένη Φινλανδία δὲν θὰ ἔσωζε, μὰ κ' ἐμᾶς τοὺς ἴδιους θὰ κατέστρεφε ἀσφαλῶς. Θὰ δώσουμε κάθε δυνατὴ βοήθεια τοὺς Φινλανδοὺς ἐργάτες, μὰ δὲν θὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν εἰρήνην. Δὲν ἔχω, μάλιστα, ἂν κ' αὐτὴ ἀκόμα ἡ υπογραφή της μπορεῖ νὰ μᾶς σώσῃ τώρα. Μά, ὅπωςδήποτε, αὐτὸς εἶνε ὁ μόνος δρόμος, στὸν ὁποῖο ὑπάρχουν ἀκόμα ἐλπίδες σωτηρίας.

Ἦμουν πόλιν σκεπτικός. Συλλογίζομαι κατὰ πόσον ἦταν δυνατόν πειὰ νὰ ἐπιτύχουμε εἰρήνην, ἔστω καὶ ὑποχωρώντας σ' ὅλες τῆς ἀξιώσεις τῶν Γερμανῶν. Τότε ὁ Λένιν ἀποφάσισε νὰ τὸ ἐπιχειρήσῃ αὐτὸ, φτάνοντας ἐν ἀνάγκῃ στὰ ἔσχατα. Κι' ἐπειδὴ ἡ πλειοψηφία του στὴν κεντρικὴ ἐπιτροπὴ ἔξηρτάτο ἀπ' τὴν δική μου ψήφον, ἀποφάσισα ν' ἀπουσιάσω, ἐξαπαλλίζοντάς του ἔτσι τὴν

πλειοψηφία. Τοῦ πρότεινα μάλιστα νὰ παρατηθῶ καὶ ἀπὸ τὸ ἀξίωμα τοῦ ἐπιτρόπου τῶν Ἐξωτερικῶν.

— Ὅχι! μοῦ ἀπάντησε ὁ Λένιν. Αὐτὲς εἶνε κοινοβουλευτικὲς συνήθειες, τίς ὁποῖες δὲν πρέπει νὰ εἰσαγάγουμε στὸν τόπο μας.

— Μά ἡ παραίτησί μου θὰ δείξῃ στοὺς Γερμανοὺς μιὰ ριζικὴ μεταβολὴ τῆς πολιτικῆς μας καὶ θὰ μεγαλώσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τοὺς στὴν πραγματικὴ πρόθεσί μας νὰ υπογράψουμε αὐτὴ τὴ φορά εἰρήνην.

— Πιθανόν! μοῦ ἀπάντησε ὁ Λένιν σκεπτικῶς. Εἶνε ἕνας ἰσχυρὸς πολιτικὸς λόγος...

Στις 22 Φεβρουαρίου ἀνακοίνωσα στὴν κεντρικὴ ἐπιτροπὴ, ὅτι ἡ γαλλικὴ στρατιωτικὴ ἀποστολὴ μοῦ εἶχε προτείνει, ἐξ ὀνόματος τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας, νὰ μᾶς ὑποστηρίξῃ στὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Γερμανῶν. Εἶπα ὅτι ἔπρεπε νὰ δεχτοῦμε αὐτὴ τὴν προσφορά, ὑπὸ τὸν ὅρον, ἐννοεῖται, νὰ διατηρήσου-

με ὁλόκληρη τὴν ἀνεξαρτησία τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς.

Ὁ Μπουχάριν ἐπέμεινε νὰ λέῃ ὅτι ἦταν ἀπαράδεκτο νὰ κάνουμε ὁποιαδήποτε συμφωνία μὲ τοὺς ὑπερρεαλιστάς. Ὁ Λένιν μὲ ὑποστήριξε μὲ ὅλη τὴν δύναμιν κ' ἡ κεντρικὴ ἐπιτροπὴ ἀποδέχτηκε τὴν πρότασιν μου διὰ ψήφων 6 ἐναντίον 5. Θυμᾶμαι ὅτι ὁ Λένιν συνέταξε τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν ὡς ἑξῆς :

«Νὰ δώσουμε πλήρη ἐξουσιοδότησιν πρὸς τὸν Τρότσκι γιὰ νὰ δεχτῇ τὴ βοήθειαν τῶν ἰσχυρῶν τοῦ γαλλικοῦ ὑπερρεαλισμοῦ ἐναντίον τῶν Γερμανῶν ἰσχυρῶν».

Παρ' ὅλ' αὐτὰ, στίς 3 Μαρτίου, ἡ ἀποστολὴ μας, ὑπὲργραφε, χωρὶς καὶ νὰ διαβάσῃ τὴν συνθήκην τῆς εἰρήνης μὲ τοὺς Γερμανοὺς. ***

Ἡ ἀνοιξὶ καὶ τὸ καλοκαίρι τοῦ 1918 ἦσαν καιροὶ ἐξαιρετικὰ δύσκολοι γιὰ μᾶς. Μονάχα τότε ἀρχισαν νὰ γίνωνται ἀισθητὰς ἡ συνέπειες τοῦ πολέμου. Γιὰ ὁρισμένους στιγμῆς, ἐννοεῖται κανεὶς τὸ συναίσθημα ὅτι τὰ πάντα γλιστροῦσαν καὶ γινόντουσαν σκόνη, τὸ συναίσθημα ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ στηριχτῇ καὶ νὰ πιαστῇ πούθεν. Ἐφτανε κανεὶς μέχρι τοῦ σημείου ν' ἀναρωτιέται ἂν αὐτὴ ἡ χώρα, ἡ ἐξαντλημένη, ἡ κατεστραμμένη καὶ φρασιμένη στὴν ἀπόγνωσιν, εἶχε ἀκατοῦς ζωϊκοὺς χυμοὺς γιὰ νὰ ὑποστηρίξῃ τὸ νέο καθεστῶς καὶ νὰ σώσῃ τὴν ἀνεξαρτησία της. Τρόφιμα δὲν ὑπῆρχαν. Στρατὸς δὲν ὑπῆρχε. Οἱ σιδηροδρόμοι δρισκόντουσαν σὲ πλήρη καταστροφὴ. Ἡ κρατικὴ ὑπηρεσία μόλις τότε σχηματίζοντοσαν. Ἀπ' ὅλες τῆς μεριᾶς ὁργανωνόντουσαν συνωμοσίαι.

Πρὸς δυσμᾶς, οἱ Γερμανοὶ εἶχαν κυριεύσει τὴν Πολωνία, τὴν Λιθουανία, τὴν Λεττονία, τὴν Λευκὴ Ρωσία, κ' ἕνα σημαντικό τμήμα τῆς Μεγάλης Ρωσίας. Κατεῖχαν ἀκόμα τὸ Πόσκωφ. Ἡ Οὐκρανία εἶχε γίνῃ αὐτοκρατορικὴ ἀποικία. Στὸ Βόλγα, οἱ πράκτορες τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ὑποκινῶν, κατὰ τὸ καλοκαίρι, νὰ ἐπαναστατήσῃ ἐναντίον μας ἕνα σῶμα Τσεχοσλοβάκων στρατιωτῶν, πρῶνιν αἰχμαλώτων πολέμου. Ἡ Ἀνωτάτη Γερμανικὴ Διοίκησις μᾶς ἐμήνυσε τότε, διὰ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολουθοῦ της, ὅτι ἂν οἱ Λευκοὶ προχωροῦσαν ἐναντίον τῆς Μόσχας, ἡ γερμανικὴ στρατιὰ θὰ δόδιζε κ' αὐτὴ ἐναντὶ τῆς πρωτεύουσας γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν σχηματισμὸν ἐνδὲς νέου ἀνατολικοῦ μετώπου. Ἐμᾶστε, μ' ἄλλους λόγους, μεταξὺ σφύρας καὶ ἀκίμωνος.

Στὰ βόρεια οἱ Ἀγγλοὶ κ' οἱ Γάλλοι εἶχαν καταλάβει τὸν Ἀράγγελο καὶ τὸ Μπύρμανσκ ἀπὸ τοὺς ἰσχυροὺς νὰ προχωρήσουν πρὸς τὴν Βολόνζια. Ἐπακολούθησε ἀμέσως τὸ Γαρσολὰβ μιὰ στάσις τῶν λευκῶν φρουρῶν, ὁργανωμένη ἀπ' τὴν Γαλλία καὶ τὴν Ἀγγλία, μιὰ στάσις πού εἶχε σκοπὸ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν συνοχὴν, διὰ τῆς Βολοντζίας καὶ τοῦ Γαρσολὰβ, μεταξὺ τῶν συμμάχων στρατευμάτων τοῦ Βορρὰ καὶ τῶν Τσεχοσλοβάκων καὶ τῶν λευκῶν φρουρῶν τοῦ Βόλγα. Στὸν Οὐράλ, πάλι, ἐβροῦσαν ἡ συμμορίες τοῦ Ντούτωφ. Πρὸς νότον, στὸ

Ντόν, ἔσπασε μιὰ ἐπανάστασι, διευθυνομένη ἀπὸ τὸν Κράσνοφ, ὁ ὁποῖος δρισκόνταν τότε σὲ ἄμεση ἐπικοινωνία μὲ τοὺς Γερμανοὺς. Τέλος, οἱ σοσιαλεπαναστάτες τῆς ἀριστερᾶς, ἀφοῦ συνωμότησαν τὸν Ἰούλιο καὶ σκότωσαν τὸν πρεσβευτὴ τῆς Γερμανίας κήρυκα Μίρπαχ, προσπάθησαν νὰ προκαλέσουν ἐπανάστασιν στὴν Ἀνατολή. Ἦθελαν ἔτσι νὰ μᾶς ἐξαναγκάσουν νὰ πολέμησουμε πάλι κατὰ τῆς Γερμανίας.

Ἐτοίμοι τὸ πολεμικὸ μέτωπον τοῦ ἐμφυλίου εἶχε γίνῃ ἕνα δαχτυλίδι πού ἔσφιγγε ὅλοένα καὶ πῶς πολλὴ τὴν Μόσχα.

Μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Σίμπιρσκ στοὺς ἀντεπαναστάτες, ἀποφασίστηκε νὰ πάω στὸ Βόλγα, ὅπου ἦταν ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος. Προσπάθησα τότε νὰ κατασκευάσω ἕνα τραῖνο γιὰ νὰ μπορῶ νὰ κινουμὶ πρὸς ἀπὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἦταν καθόλου εὐκολο. «Ὅλα εἶλεπαν, ἡ μάλλον κανεὶς δὲν ἔξερε πού δρισκόνταν τὸ ἀπαραίτητο ὕλικὸ πού χρειαζόμαστε. Ἡ πρὸ ἀπλὴ ἐργασία παρουσίαζε ἀνυπερβλήτως ἐμπόδια.

Οὐτὲ καὶ σκεπτόμενον τότε ὅτι, ἐπὶ δύομησιν διδύκῃ χρονία, θὰ γινόταν νὰ ναικασιμένος νὰ μείνω μέσα σ' αὐτὸ τὸ τραῖνο.

Ἐργα ἀπ' τὴ Μόσχα στίς 7 Αὐγούστου, χωρὶς νὰ ἔξω ὅτι τὴν προηγουμένη ἡμέρα τὸ Κάζαν εἶχε παραδοθῇ στοὺς ἐχθρούς μας. Τὴν ἀπειλητικὴν αὐτὴν εἶδη τὴν ἑμαθα στὸν δρόμον. Τ' ἀποσπάσματα τῆς ἐρυθρᾶς στρατιᾶς πού εἶχαν σχηματιστῇ διαστικὰ, εἶχαν ὑποχωρήσει χωρὶς νὰ πολέμησουν κ' εἶχαν ἐγκαταλείπει τὸ Κάζαν. Ἐνα μέρος τοῦ ἐπιτελείου τοὺς, ὅπως ἐμάθαμε ἀργότερα, ἀπετελεῖτο ἀπὸ συνωμότες. Οἱ ἄλλοι εἶχαν ὄντως μπροστὰ στίς σφαίρας.

Τὸ τραῖνο μου στάθηκε στὸ Σβιγιάσκ, τὸν πρὸ σημαντικὸ σταθμὸ πρὸ τοῦ Κάζαν. Ἐκεῖ, ἐπὶ ἕνα μῆνα, κρῖθηκε ἡ τύχη τῆς Ἐπαναστάσεως γιὰ μιὰ φορὰ ἀκόμη. Γιὰ μένα, τὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα ἦταν ἕνα μεγάλο σχολεῖο.

Ὁ στρατὸς πού δρισκόνταν στὸ Σβιγιάσκ ἀπετελεῖτο ἀπ' τὰ ἀποσπάσματα πού εἶχαν ὑποχωρήσει ἀπὸ τὸ Σίμπιρσκ καὶ τὸ Κάζαν, κ' ἀπ' ἄλλα πού εἶχαν τρέξει γιὰ νὰ τὰ ἐναχίσουν ἀπὸ διάφορες μεριᾶς. Κάθε ἀπόσπασμα ἔφερε μιὰ ζωὴ δική του. Στὸ σύνολο, ὅλα δὲν εἶχαν ἄλλη ἐπιθυμία παρὰ νὰ ὑποχωρήσουν. Ἡ ὑπεροχὴ τῶν ἀντιπάλων σ' ὁργανῶσι καὶ σ' ἐπείρα ἦταν μεγάλη. Μερικοὶ λόγοι τῶν Λευκῶν, ἀποτελούμενοι ἀποκλειστικὰ ἀπὸ ἀξιωματικούς, ἔκαναν τὴν δουλειὰ τοὺς περιφρημα.

Ἐντωμεταξὺ, μεταξὺ τῶν χωρικῶν, κυκλοφοροῦσε ἡ φήμη, ὅτι πολλὴ λίγες ἦσαν ἡ ἡμέρες τῶν Σοβιέτ. Οἱ παπᾶδες κ' οἱ ἔμποροι σήκωναν τὸ κεφάλι τοὺς. Τὰ ἐπαναστατικὰ στοιχεῖα τῆς ὑπαίθρου κουβέντουσαν. Ὅλα γινόντουσαν σκόνη, δὲν ἔξερε κανεὶς μὲ τί νὰ καταπιαστῇ καὶ ἡ κατάσταση φαίνονταν ἀνεπὶνδότη.

Χρειαζόντουσαν τάχα πολλὰ πράγματα, ἐκείνες τῆς ἡμέρας, γιὰ ν' ἀνατραπῇ ἡ Ἐπανάστασις; Τὸ ἔδαφος τῶν ἐπαναστατῶν εἶχε περιοριστῇ μέσα σὰ δρια τοῦ παλαιοῦ μεγάλου δουκάτου τῆς Μόσχας. Δὲν εἶχαμε πειὰ σχεδὸν καθόλου στρατό. Εἰμαστε ζωσμένοι ἀπὸ παντοῦ ἀπ' τοὺς ἐχθρούς μας. Μετὰ τὸ Κάζαν, ἦρθε ἡ σειρά τοῦ Νίζνι-Νοβγκορόντ γιὰ νὰ παραδοθῇ. Ἀπὸ καὶ, ὁ δρόμος γιὰ τὴν Μόσχα δὲν παρουσίαζε σχεδὸν καμμιὰ ἐμπόδια. Ἡ τύχη τῆς Ἐπανάστα-

σεως ἐκρίνετο αὐτὴ τὴν φορὰ στὸ Σβιγιάσκ. Κι' ἐκεῖ, κατὰ τίς πρὶ κρίσιμες στιγμῆς, ἐξηρτάτο ἀπὸ ἕναν λόχον, ἀπὸ μιὰ διμοιρία, δηλαδὴ ἀπὸ μιὰ τριῶνα...

Καὶ ὅμως, ἡ Ἐπανάστασις σόθηκε. Τὶ χρειαζόταν γι' αὐτὸ. Ἐλάχιστα πράγματα. Χρειαζόταν πρωτίστως νὰ καταλάβουν ἡ μᾶζες τὸν θανάσιμον κίνδυνον πού διέτρεχε ἡ Ἐπανάστασις. Τὸ σπουδαιότερον ἦταν νὰ μὴν τοὺς κρύψουμε τίποτε, καὶ πρὸ πάντων νὰ μὴ κρύψουμε τὴν ἀδυναμία μας, νὰ μὴν κοροϊδεύουμε τίς μᾶζες καὶ νὰ ὀνομάζουμε ὅλα τὰ πράγματα μὲ τὰ δνόματά τους.

Ἡ Ἐπανάστασις ἦταν ἀκόμα πολλὴ ἀμέριμνη, γιὰτὶ ἡ νίκη τοῦ Ὀκτωβρίου εἶχε ἐπιτευχθῇ μὲ εὐκολία. Τώρα ὅμως οἱ ἐχθροὶ τῆς τὴν νικούσαν, μὲ τὸ ὅπλον πού ἔλειπε ἀπ' αὐτὴ: μὲ τὴν στρατιωτικὴν ὁργανῶσιν. Μπροστὰ στὸ Κάζαν, λοιπόν, ἡ Ἐπανάστασις ἔμαθε τὴν τέχνην νὰ ὁργανωθῇ μόνη της.

Ἡ κίνησις σ' ὅλη τὴν χώρα, κανονιζόταν τώρα ἀπ' τὰ τηλεγραφήματα πού ἔσταν ἀπ' τὸ Σβιγιάσκ. Τὰ Σοβιέτ, τὸ κόμμα, τὰ συνδικάτα κατάρτιζαν ἐντῶν μεταξὺ ἀποσπάσματα καὶ μὲ ἔσταν ἀπὸ τὸ Κάζαν γιὰ νὰ δώσουν κομμουνιστῶν. Οἱ περισσότεροι ἀπ' τοὺς νέους τοῦ κόμματος ἦσαν ἐντελῶς ἀπειροὶ στὴ στρατιωτικὴ τέχνην. Μὰ ἤθελαν νὰ νικήσουν μὲ κάθε θυσία. Κι' αὐτὸ ἦταν τὸ σπουδαιότερον.

Ἀρχηγὸς τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ἀνα-

τολικοῦ μετώπου ἦταν ὁ συνταγματάρχης Βαζέτις, ὁ ὁποῖος ἦταν προηγουμένως ἀρχηγὸς μιᾶς μεραρχίας Λεττόνων κυνηγῶν. Ἦταν τὸ μόνο σῶμα πού εἶχε ἀπομείνει ἀπὸ τὸν παλαιὸν στρατό.

Ὁ Βαζέτις ἦταν ὁμηρικὸς, ἐνεργητικὸς κ' ἐπινοητικὸς καὶ εἶχε διακρίθῃ κατὰ τὴν στάσιν τῶν σοσιαλεπαναστατῶν τῆς ἀριστερᾶς κ' αὐτὸς τὴν κατέστειλε. Ὅταν ὁ τυχοδιώκτης Μουράβιεφ μᾶς ἐπρόδωσε στὴν Ἀνατολή, ὁ Βαζέτις τὸν ἀντικατέστησε. Πολὺ διαφορετικῶς ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀξιωματικούς πού εἶχαν βγεῖ ἀπ' τὴν Ἀκαδημία, ὁ Βαζέτις δὲν γινόταν μέσα στὸ ἐπαναστατικὸ χάος. Κολυμποῦσε μέσα σ' αὐτὸ μὲ ἀνέσι, σφυρίζοντας καὶ φτύνοντας. Πήγαινε δεξιά κ' ἀριστερά, ἐνεθάρρυνε τοὺς στρατιώτες, ἔδινε διαταγές, ἀκόμα κ' ὅταν δὲν εἶχε τὴν ἐλπίδα νὰ τίς δῇ νὰ ἐκτελοῦνται.

Ἐναν χρόνον ἀργότερα, ὁ Βαζέτις κατηγορήθηκε ὅτι εἶχε σχέσεις καὶ προθέσεις ὑποπτες, πρᾶγμα πού προκάλεσε τὴν ἀντικατάστασίν του. Μὰ δὲν ὑπῆρχε τίποτε σοβαρὸ στίς κατηγορίες αὐτές. Τὸ μόνο βέβαιο εἶνε ὅτι τὴν ὥρα πού ἔπεφτε στὸ κρεβάτι του, διάβαζε μερι-

κὰς σελίδας τῆς ζωῆς τοῦ Ναπολέοντος κ' αὐτὸ τὸν ἔκανε νὰ ἔχῃ μερικὰς φιλόδοξες σκέψεις. Αὐτὸ ὅμως ἦταν ὅλο. Σήμερα, ὁ Βαζέτις εἶνε καθηγητὴς στὴ Στρατιωτικὴν Ἀκαδημίαν.

Τὸ βράδυ τῆς 6 Αὐγούστου, ὁ Βαζέτις ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς τελευταίους πού ἔφυγαν ἀπὸ τὸ Κάζαν, τὴ στιγμὴ πού τὸ κατελάμβαναν οἱ Λευκοί. Τὰ κατὰφερε καλὰ καὶ κατόρθωσε νὰ φτάσῃ στὸ Σβιγιάσκ. Εἶχε χάσει τὸ Κάζαν, μὰ διατηροῦσε τὴν αἰσιοδοξίαν του. Συμφωνήσαμε σὰ πρὸ σπουδαία ζητήματα, ὅρισαν ἕναν Λεττόνον ἀξιωματικὸν τῆς δῆς στρατιάς καὶ χωρίσαμε. Ὁ Βαζέτις πήγῃ καὶ ὁρίσκει τὸ ἐπιτελεῖο του κ' ἐγὼ εἶμαι στὸ Σβιγιάσκ.

Μέσα στὸ τραῖνο μου ἦταν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καὶ ὁ Γκούσεφ. Περνοῦσε γιὰ «παλῆρος μπολσεβίκος» ἐπειδὴ εἶχε λάβει μέρος στὴν ἐπαναστατικὴν κίνησιν τοῦ 1905. Κατὰ τὰ δώδεκα χρόνια πού ἐπακολούθησαν μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν αὐτὴν, ξαναγύρισε στὴν ἀστικὴν ζωὴ, μὰ, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1917, ξαναγίενε μπολσεβίκος. Ὁ Λένιν κ' ἐγὼ τὸν κρατοῦσαμε μακριὰ ἀπ' τὸν στρατό, γιὰτὶ ἀνακατεῖτο σὲ ὑποπτες μηχανορραφίες. Τώρα ὅμως τὸν ἔχει περιμαρμερῇ ὁ Στάλιν, καὶ ἔχει ὡς κυριώτερα τὸν σχολία τὴν πλαστογραφία τῆς ἱστορίας τοῦ ἐμφυλίου πολέμου. Ἐκεῖνον πού τὸν χαρακτηρίζει ἰδιαιτέρως εἶνε ὁ κυνισμὸς του κ' ἡ ἀπάθειά του. Ὅπως ὅλοι ὅσοι ἀνήκουν στὴ Σχολὴ τοῦ Στάλιν, δὲν ζητᾷ ποτέ νὰ θυμῇ τί εἰργαζέται καὶ τί εἶπε ἄλλοτε.

Ἰδοὺ λοιπὸν πῶς ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πρὶν ἀρχίσει νὰ πλαστογραφῇ τὴν ἱστορία, περιγράφει τὰ γεγονότα τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1918 :

«Ἡ ἀφίξις τοῦ συντρόφου Τρότσκι μετέβαλε δριστικὰ τὴν κατάσταση. Τὸ τραῖνο τοῦ συντρόφου Τρότσκι, σταματώντας στὸ Σβιγιάσκ, ἔταν μικρὸ σταθμὸ γαμμένο στὴν ἐξοχί, ἔφερε μαζί του τὴ δυνατὴ θέλησιν γιὰ τοὺς νέους, τὴν πρωτοβουλία καὶ τὴν πεποιθήσιν. Ἀμέσως ὅλοι κατέλαβαν ὅτι μιὰ σπουδαία μεταβολὴ εἶχε συντελεσθῇ. Αὐτὸ ἐκδηλώθηκε ἐν πρώτοις στὴν πεποιθήσιν τῶν στρατιωτῶν. Κατὰ τῆς 25 μέρες πού ὁ σύντροφος Τρότσκι εἶμεις στὸ Σβιγιάσκ ἔγινε μιὰ τρομερὴ ἐργασία πού μεταμόρφωσε τὰ διαλυμένα καὶ ἀτακτὰ στοιχεία τῆς δῆς στρατιᾶς σὲ μαχητικὰ συντάγματα καὶ προετοίμασε τὴν ἀνάγκησιν τοῦ Κάζαν».

Ἡ πρόδοσις εἶχε τὴν φωνὴν τῆς μέσας στὸ ἐπιτελεῖο μας. Ὁ ἐχθρὸς λοιπὸν ἔξερε πού ἔπρεπε νὰ χυτῇσιν καὶ ἐνεργούσε σὰ σίγουρα. Αὐτὸ ἀπεθάρρυνε ὅλους τοὺς ἄνδρες. Ἀκούστε τί συνέβη σὰ μένα τὸν ἴδιον. Λίγες μετὰ τὴν ἀφίξίν μου, πήγα νὰ ἐπισκεφθῶ τὴς πυροβολαφίας μας. Ἐνὰς ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ μὲ σκεπτικὰ μάτια μὲ συνόδευε. Σὲ μιὰ στιγμὴ, μοῦ ζήτησε τὴν ἀδείαν ν' ἀπομακρυνθῇ γιὰ νὰ δώσῃ, ὅπως ἔλεγε, κάποια διαταγὴ τηλεφωνικῶς. Ἐπειὰ ἀπὸ λίγες στιγμῆς μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, δύο ἐχθρικοὶ δόλεις ἔσπασαν σὲ πέννητα μέτρων ἀπόστασιν ἀπὸ μένα καὶ σὲ λίγο ἔσκασε μιὰ τρίτη ἐντελὼς στὸ πλάι μου. Μόλις πρόφτασα νὰ πέσω κατὰ γῆς. Ὅταν σηκώθηκα γεμάτος χιῶνα, εἶδα τὸν ἀξιωματικὸν νὰ στέκεται παρᾶμερα κατὰχλωμος. Πράγμα παράδοξον, δὲν ὑποφύασιζα τότε τίποτε καὶ ἀπέδωκα τὸ γεγονός στὴν τύχην.

(Ἀκολουθεῖ)

A black and white line drawing of a woman wearing a hat and a long-sleeved dress, painting a large, dark letter 'O' on a wall. She is holding a paintbrush in her right hand and a bucket of paint in her left. The letter 'O' is the central focus of the illustration.

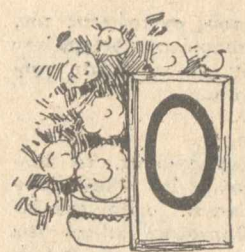
A circular illustration in a dark, textured background. On the left, a lit candle sits in a simple holder, with bright rays emanating from its flame. To the right of the candle is an open book, its pages fanned out. The entire scene is enclosed within a circular border.

Κι' ὁ αὐστηρὸς ὁμογενὴς τὸ φησάει ἀκόμα
καὶ δὲν κοιδοῦναι.

Ο φίλος μου 'Αντρέ Μοριβάλ ήταν ένας από τους πιο μετρούμενους ή ν-θρούπους. Ένω οι περισσότεροι συνάδελφοί του ήθοποι-οί του κινηματογράφου κατώρθω-σαν ν' αναδειχθούν χάρις στην αθλητική τους επίδοσι και την τέλη τους, αυτός στις άμετρες ταινίες όπου είχε παίξει τόσο υπέροχα απέφυγε πάντα να δεχτεί κάθε ρόλο που θα τον εξέθετε στον παραμικρότερο κίνδυνο και μόνο το δυνατό δραματικό τα-λέντο του τον εξύψωνε.

Προτού δεχτεί έναν ρόλο διάβαζε με προσοχή την υπόθεσι του έργου, ρωτού-σε τον σκηνοθέτη για τις διάφορες λεπτομέρειες για να βεβαιωθεί πως κατά το διάστημα του γυρίσματος της ταινίας δεν θα διέτρεχε κανένα κίνδυνο ή ζωή του.

Οι φόβοι του αυτοί προκαλούσαν τα πειράγματα των συναδέλφων του, οι ό-ποιοι όμως σόπαιναν μετανοιωμένοι γι' αυτά, όταν τους έλεγε πως φοβόταν τόσο για την ζωή του επειδή είχε οικογένεια, την οποία αυτός συντηρούσε. "Αμα πέθαινε αυτός, η οικογένειά του θάμνε στους δρόμους."

Κάθε βράδυ γυρίζοντας στο σπίτι του, όπου τον περίμεναν ή χήρα αδελφή του κι ή πρεζι ανεψιές του, χαμογελούσε ι-κανοποιημένος βλέποντας τα γελαστά πρόσωπα τους, στα οποία ζωγραφίζονταν μια άγανη πολύ τρυφερή. Κέρδιζε άρ-κετά από την δουλειά του και με τα χρήματα αυτά τους εξασφάλιζε μια σχε-τική καλοπέρασι. Κάποτε ξαναθυμόταν τα αλυσισμένα χρόνια της φτώχειας που είχε περάσει, τον καιρό που γύρισε από τον πόλεμο με τον λαμό και τους πνευ-μονάς του προσβεβλημένους από τα δη-λητηριώδη αέρια, αδυνατώντας πειά να παίζη στους μεγάλους τραγικούς και δραματικούς ρόλους που δημιουργούσε άλλοτε στο θέατρο, πριν τον πάρουνε στρατιώτη.

Απ' τον καιρό όμως που προσελήφθη σε μια μεγάλη κινηματογραφική εται-ρεία, εργαζόταν χωρίς νάχη πειά ανάγκη να χρησιμοποιήση την φωνή του που είχε χαλάσει. Κάθε φορά που τον ανά-μωνα μού εξέφραζε την ικανοποίησί του για το καινούργιο του επάγγελμα, που το επέτρεπε να ζή και τον έκανε να λησμονή τη φρίκη του πολέμου.

Αυτόσο, πρό τριών μηνών διέκρινα κάποια μεταβολή στον χαρακτήρα του φίλου μου.

"Όταν ορισκόμαστε μαζί, έμενε πολ-λή ώρα άμιλητος, με το βλέμμα αψηρη-μένο, έβαζε το χέρι του στα μαλλιά του κι έπειτα εξαφνα άρχιζε μια ατέλειωτη φλυαρία σαν νάθελε να με ζαλίση. "Ό-ταν πάλι ήταν μαζί με τους δικούς του, ή μελαγχολία του γινόταν πιο μεγάλη και στο τέλος σηκώνονταν απότομα και κλεινόταν στο δωμάτιό του με την πρό-φασι πως ήταν κουρασμένος.

Πολλές φορές θέλησα να τον ρωτή-σω για την ατία της στενοχωρίας του αυτής, αλλά την τελευταία στιγμή άλ-λαξα γνώμη, απ' τον φόβο μήπως ρω-τώντας τον χειροτερέψω την κατάστασι.

Μια βραδιά, όμως, που με προσκάλε-σε να δειπνήσουμε σπίτι του, ύστερα α-πό το φαγητό, άρχισε να μου λέη:

— Μπορείς να με συγχάρης, αγαπη-τέ μου, γιατί έμένα που βλέπεις τώρα μπροστά σου μ' έχουν εκτιμήσει ένα ε-κατομύριο φράγκα... Ναι, ένα εκατομ-μύριο σωστό... Φαντάσου πως ένα βράδυ έδω και δεκαπέντε μέρες, μόλις τελειώ-σαμε την εργασία ο Φαρξέρ, ο σκηνοθέ-της μου, μού είπε: Δέ νομίζετε πως θα δόξαμε μια θαυμαστή ταινία από το "Εγκλημα του λόρδου 'Αρθούρου Σα-βίλ" του 'Οσκάρ Ουάιλντ;

— Φυσικά, του αποκρίθηκα:

— Πρώ πάντως αν σεις έδεχόσαστε να παίξετε τον ρόλο του μυστηριώδους Ροδγέρου, ο οποίος εξετάζοντας τις γραμμές του λόρδου Σαβίλ του προλέγει ότι θα κάνει φόνο κι' έτσι τον καταδι-κάζει να ζή μέσα σε μια τραγική αβε-βαιότητα, ως την στιγμή που ελευθερώ-νεται φονεύοντας τον υπεύθυνο τον ίδιο τον Ροδγέρου. "Γιατί όχι; "Ο ρόλος α-υτός είχε θαυμάσιος!" Εκείνη τη βρα-δεία, ο Φαρξέρ δεν μού είπε περισσό-τερα, αλλά την άλλη μέρα μόλις έμπη-κα στο στούντιο ήρθε κοντά μου. "Στοι-χηματίζω, μού είπε, ότι περάσατε τη νύχτα σας ξαναδιαβάζοντας το "Εγκλη-μα του λόρδου 'Αρθούρου Σαβίλ". Τό βρήκατε" του απάντησα. "Κι' εξακολου-θείτε να βρίσκετε τον ρόλο αυτό θαυμά-σιο; Δεν σας φοβίζει ή μοιραία εκείνη συνάντησι του λόρδου και του Ροδγέρου επάνω στο γεφύρι του Λονδίνου και ή τρομερή πάλη που επακολουθεί; Δεν φο-βάστε μήπως ζαλιστήτε εκείνη τη στιγ-μή και πέσετε στο ποτάμι;..." Δεν έ-χω ποτέ ζαλάδες!"

Η αποφασιστική μου αυτή απάντησι:

ορισκόταν σε τόσο αντίθεσι με τις συ-νήθειές μου, ώστε διέκρινα στο βλέμμα του Φαρξέρ μια λάμψη εκπλήξεως. Την όποια δεν είχε κατορθώσει να κρύψη. "Αλλά προσποιήθηκα πως δεν έδωσα ση-μασία σ' αυτό κι' άρχισα αμέσως την εργασία μας. Δεν θα σου πω ποιές συ-νενοήσεις έγιναν από τότε μεταξύ έμου και του σκηνοθέτου, γιατί όλα αυτά έ-χουν μόνον επαγγελματικό ενδιαφέρον. Εκείνο που σ' ενδιαφέρει να μάθης είνε ότι απεφάσα να συγκαταήσω βλη μου την ψυχραιμία ως τη στιγμή, που άνη-σχεύι τόσο πολύ τον Φαρξέρ και που ά-ποτελεί το τραγικότερο σημείο του δρά-ματος.

Είχα μεγάλη ανυπομονησία να μάθω που ήθελε επί τέλους να καταλήξη ο φί-λος μου ήθοποιός και στα μάτια μου ζω-γραφίζονταν ή εκπλήξη.

Δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος ψυ-σικά, συνέχισε ο Μοριβάλ ήσυχα, γιατί έξω κολύμπι κι' έχουν ληφθεί όλες ή προφυλάξεις, ούτως ώστε κι' αν πέσω στο νερό να με βγάλουν.

Εν τούτοις, ή έταιρεία μου που δεν έγνωσε ν' αδικήση κανένα, με είδωποίησε πρό όλίγου ότι με εξασφαλίζει αντί ενός εκατομμυρίου!... "Ακούς; "Ο 'Αντρέ Μοριβάλ, ο μόνος Γάλλος καλλιτέχνης, ο οποίος εξησφαλίσθη αντί ενός εκατομμυ-ρίου", έτσι θα γράψουν ή έφημερίδες.

Εκείνη τη στιγμή, δεν έξω γιατι, έγνωισα μια ανατριχίλα σ' όλο μου το κορμί, ακούοντας απ' το στόμα του φίλου μου αυτά τα λόγια. "Αργότερα κατάλα-βα γιατί..."

Την περασμένη Τρίτη ο 'Αντρέ άνε-χώρησε για το Λονδίνο. Τόν συνόδεψα ως τον σταθμό και την στιγμή που θα χωρίζαμε μού είπε δείχνοντάς μου την αδελφή του και τις ανεψιές του.

— Θα πάτε μαζί στο σπίτι, διγ είνε έτσι, αγαπητέ μου; Σου τις έμπιστεύο-μαι, τ' ακούς, σου τις έμπιστεύομαι!

Τό τραίνο ξεκίνησε και σε λίγο εξα-φανίστηκε μέσα σ' ένα σύννεφο καπνού. Ένω δεν είχα πάει ακόμη καμιά είδησι, έλαβα σήμερα το πρωί απ' αυτόν ένα γράμμα:

"Αγαπητέ μου φίλε, "Όταν θα διαβάς αυτό το γράμμα, θαμα νε-κρός. "Όταν σου έλεγα πως αποφάσινα να παύω ψυ-χραιμα ως το τέλος το ρόλο του Ροδγέρου, έμάντε-φες ίσως ότι είχα ισχυρά επιχειρήματα με το μέρος μου. "Εδώ και τρείς μήνες είδα ένα γιατό, ο ό-ποιος μού είπε ότι οι πνευμονίς μου είνε κατεστρα-μμένοι.

Στό τέλος το έπος θά πέθαινα άργά κι' άδεια, αφίνοντας στη φτώχεια την οικογένειά μου, εάν δεν είχα την έμπνευσι να πεθάνω εγκαίρως και γρήγορα, εξασφαλίζοντας μιάν άνετη ζωή, απίληγαμένη από φροντίδες στην άδελφή μου και στις θυγατέρες της. Θέλω να μάθης την αλήθεια για να μη με θεωρή-ς τρελλό. "Ορκίζου μου όμως ότι το μυαλό μου αυτό θα τό έξης μόνον έου. "Έχω άπολυτή έμπιστοσύνη σε σένα. "Ο θάνατος δεν με τρομάζει καθόλου. "Αλ-λως τε είχα μ' αυτόν τόσες σχέσεις τόσους δόλο-κληρα χρόνια. Σε σπασόμαι. "Αντί ρέ."

Μόλις έτελείωσα το γράμμα έτρεξα άμέσως στο σπίτι του, όπου βρήκα την αδελφή του και τις ανεψιές του να κλαίν άπαρηγόρητες. "Η αδελφή του μου έδωσε ένα τηλεγράφημα χωρίς να μού πη λέει:

"Φρικτόν δυστύχημα: Μοριβάλ έπνιγη. Πτώμα ά-νευρέθη. Συλλυπητήρια. Φαρξέρ."

Ένω έδιάβαζα το τηλεγράφημα, έ-σφιγγα με το χέρι μου στο έαθος της τσέπης μου την τελευταία του επιστολή.

Απόψε ή έφημερίδες θά μιλήσουν γι' αυτό το τραγικό δυστύχημα, αλλά μόνο έγω θά έξω την θλιβερή αλήθεια.

Φτωχέ μου 'Αντρέ!

'Ο δειός του Μεγάλου Ναπολέοντος. 'Ο ταπεινός έφημέριος κ' ή «Μπιάνκα» του... "Ένας στρατάρχης μπροστά στο φτωχόσπιτό του... Μιά πρότασι του Ναπολέοντος προς το γέρο δειό του. 'Η υπερήφανη απόκρισή του, κτλ.

γαστούς αλλη την άσκη κόττα! Με τί τρυ-φερότητα πρόφερε τ' όνομά της! Μιλούσε γι' αυτήν σαν να μιλούσε — άπαγε της βλαστη-μίας! — να μια γυναίκα, για κάποια έρω-μένη...

'Ο γέρος έφημέριος ζούσε σ' ένα φτωχικό χωριούδα, μεταξύ του Σάντο Κροστιάνο και του Τσερτάντο, στα περίχωρα της Φλωρεν-τίας. Πόσα χρόνια είχαν περάσει, τάχα, από τον καιρό που είχε ξεανήσει απ' την Κορσική; Πόσα χρόνια, αλήθεια! "Ήταν κι' αυτός έ-νας Βοναπάρτης, που είχε ζήσει στην έρη-μι, με θεία στον κόσμο..."

'Ο κόσμος όμως του φαινόταν τώρα τρομε-ρά άλλος, από τότε! Μήπως ο σθουμέ-νος αντίλαλος, που τοίφρενε, ως το άπώμα-ρο του χωριούδα, τα συνλουνιστικά γεγονότα της οικομένης, δεν του είχε φέρει και τον ά-πιστευτο θύλο για τον άνημό του, που, φρι-δά, τον είχε αφήσει εκεί παιδάκι, τον «Να-πολέοντα», με τα σπινθηροβόλα μαύρα μάτια, που είχε γίνει κύριος του κόσμου, και μεγάλος αυτοκράτορ της Γαλλίας;... 'Ο μικρούλης άνημος του, ένας Βοναπάρτης, αυτοκράτορ! Μνήστημι μου, Κύριε! 'Αλλά για τον ίδιον αυ-τόν άνημό, εκείνον που είχε επιβάλει το όνο-μα των Βοναπάρτηδων, σ' όλόκληρο τον κό-σμο, είχε άποσει, άκόμα, ότι είχε ξεαναγί-νει τον Πάπα να φύγη από τη Ρώμη, για να τον στεφανώση, αυτοκράτορα, με μιά...

"Α! ναι, έλεγαν πολλά, τότε, για την 'Ιο-σφίνα..."

"Όταν το συλλογίζονταν αυτό, ο ταπεινός παπας, θύμωνε, και σκεδόν ντενέπταν που τον λέγαν Βοναπάρτη! Την πρώτη φορά που άπλορηφόθηκε αυτή την τερατώδη προσβολή, αυτή την ιεροσύλα του άνημού του, προς το πρόσωπο του 'Αγίου Πατρός της Ρώμης, τό αμα του ανέβρισε στο κε-φάλι, έσπριζε τις γροθιές του, κι' αυτός ο πρως άνθρωπος, που είχε ξεράσει να θυ-μώσει πειά με τους άνθρώπους, γιατί ήθελε πάντα να τους συγχωρή, δεν κρατήθηκε, κι' έλεγε, τους άνημό του: «Α! τον άντιχρίστο! Τό σατανά!..."

'Ο φτωχός έφημέριος Βοναπάρτης, που ζούσε άποτραωμένος σ' ένα χωριούδα της Φλωρεντίας, καθιζόντας ταπεινός χωριώτης, έκανε κι' αυτός τη μικρή φιλοσο-φία του. Συλλογίζονταν ότι κι' ο ίδιος, όταν ήταν νέος, είχε μεγάλες φιλοδοξίες κι' είχε παρατήσει την Κορσική, με τ' όνειρο να γί-νι επίσκοπος. Ένας απ' τους πρώτους στρα-τιώτες της 'Εκκλησίας. Κατά βάθος, τό έ-διο δεν έκανε κι' ο άνημος του; "Ίσως ή α-τία να ήταν άπλως το θεμό αμα που έστε-ρε στις φλέβες των Βοναπάρτηδων — και τίποτ' άλλο..."

Κι' ο γέρος θείος κατέληγε να συγχωρή κι' αυτός άκόμα τον άνημό του, τον «Αν-τίχριστο»!... "Ένα χαμόγελο έπαισιέας άνθιζε τότε στα χείλη του: Θά έρχόνταν και για τον Ναπο-λέοντα ένας καιρός που θά ζωντούσε απ' τα όνειρα της μεγαλομανίας του! 'Η πείρα της

ζωής θά του μάθαινε ότι όλα είνε ματαιότης, σ' αυτό τον κούφιο κόσμο... 'Ο άνημος του άγωνιζόταν, και κινδύνευε, κι' έκανε άμαρτίες, για να κατακτήση τον κόσμο! Πόση διαφορά, αλήθεια, μεταξύ αυτού και του γέρου θείου του, του φτωχού έφημερίου, που περιοριζόταν στον μικροσκοπικό του κόσμο, εκεί, σ' ένα ταπεινό χωριούδα της 'Ιταλίας... 'Ο κόσμος του έ-φημερίου ήταν τό κελλί του, ή άσκη κόττα του κι' ο Τομάζο, ο πάντα βρώμικος, που του έκανε χροή μαγειρίου, κατηλιναφτη, άμωξά, κι' ή μικρή του υπηρέτρια Ματτέα! Σ' αυτόν τον μικρόν κόσμο, ο έφημέριος περιόριζε όλες του τις φιλοδοξίες — κι' ή πιο μεγάλη του φιλοδο-ξία ήταν να εύλογησι κάποια μέρα τα στέφανα του Τομάζο και της Ματτέας...

— Τομάζο, γιατί φωνάζει έτσι ή Μπιάνκα;... 'Ο φτωχός έφημέριος πρόβαλε στο κατώφλι του μικρού σπιτιού του.

Πανικός μέσα στην αλλη! 'Η Μπιάνκα, ή ά-σκη κόττα, έτρεχε και φτεροκοπούσε κατατρο-μαγμένη, ο Τομάζο κύτταζε μ' άνοχη τό στό-μα, κι' ή Ματτέα, με τό σφουγγαρόσατο στο χέρι, είχε βγει και κύτταζε κι' αυτή...

Τι τρέχει;... Μέσα στην αλλη είχε φτάσει κι' είχε σταθεί μια ομάδα έστειών της Ναπολεοντείου Στρα-τίας...

"Εδώ κάθεται ο έφημέριος Βοναπάρτης;... 'Η καρδιά του πατά χτύπησε δυνατά. 'Ο επί κεφαλής άξιωματικός πήδησε κάτω απ' τ' άλογό του. 'Ο ταπεινός παπας ποτέ δεν φαν-ταζόταν ότι μπροστά του στεκόταν, τώρα, ένας ήρωας της Γαλλίας, ένας στρατάρχης του Να-πολέοντος, ο Νεφ...

'Ο στρατάρχης έβριζε γύρω του έρενινη-κές ματιές... Μέσα στο άπλωκό εκείνο περι-βάλλον ένοιωσε πώ ζωντανή την καταπληκ-τή σταδιοδρομία του Ναπολέοντος και των στρατηγών του, στους όποιους κι' ο ίδιος σνγα-ταλεγόταν: Ξαναθυμόταν τις ταπεινές άοχές, απ' τις όποιες είχαν ξεανήσει όλοι τους...

'Ο στρατάρχης έρχονταν απ' την Αλλη του Ναπολέοντος — και ίσως να συλλογίζονταν ότι αυτή ή ταπεινή Αλλη του άφανούς Βοναπάρτη

'Ο Μ. Ναπολέον.

είχε δημιουργήσει την Άλλη Αλλη...

— "Έχω κάτι να σάς πω! λέει ο στρατάρχης στον επάλητο παπα.

Και καθώς προσχωρούσαν στα μέσα του κελ-λιού, πρόσθεσε:

— "Είς μέρους του αυτοκράτορος!

Τότε μονάχα ο φτωχός παπας ένοιωσε την πραγματικότητα όλων εκείνων που έφταναν ως τό έφημητήριό του, σαν ένας θόλος μακρινός.

'Ο Ναπολέων ήθελε στα ύψη που είχε φτάσει αυτός, να τραβήξη μαζί του κι' όλάνηρη τη γενιά του. Μοίραζε βασιλεία στους αδελφούς του, ή αδελφές του έπαιρναν βασίλισσες, και μια και είχε άνακαλίψει στο γενεαλογικό του δέντρο κι' αυτόν τον ταπεινό πρόγονο, που λε-γόταν Βοναπάρτης, ένοιούσε να μην κινή εξάι-ρεσι... Τι ήταν αυτός ο γέρο-θείος; 'Απλός πα-πας; "Ας τον κάνουμε επίσκοπο κι' έκείνον!

Και τού έστειλε τον στρατάρχη Νεφ...

— 'Ο αυτοκράτορ άφινει τη διαθεσί σας να διαλέξετε ποιά επισκοπή θέλετε, στην 'Ιταλία — ή στη Γαλλία, κοντά του;...

"Επίσκοπος!

Τα μάτια του φτωχού Βοναπάρτη έβλεσαν, για μια στιγμή, απ' τη ζάλη κι' απ' τον έλεγγο... Στα μάτια του άστραψε, ξανανά, ή χρυσή μέ-τρα, όπως στα μάτια του άνημού του είχε ά-στράψει, άλλοτε, τό στέμμα... 'Αλλά πώ έα-νασκέτησε: 'Η ήλικία των φιλοδοξιών είχε πε-ράσει πειά... "Ήταν φτισμένος σε μια κορυφή πολύ ψηλότερη από εκείνη που βρισκόταν ο άνη-μός του, ο αυτοκράτορ, στην κορυφή που ά-νεβάσει τον άνθρωπο, ύστερα από ώριμένη ή-λικία, ή σφοδρή πείρα — στην κορυφή, απ' την όποιαν όλα σ' αυτό τον κόσμο φαινόταν μάταια.

'Ο έφημέριος σήκωσε τα μάτια του στο στρα-τηγό κι' ο Νεφ άνατήρισε, γιατί στα γεροντι-κά εκείνα μάτια άναγνώρισε τό σπινθηροβόλο της άπειρις ματιές του Ναπολέοντος...

— Πέστε στον άνημό μου, τον αυτοκράτορα, πως τον ευχαρίστω. 'Αλλά βροσκομαι πολύ κα-λά εδώ, μαζί με τους χωριώτες μου...

Και τού άναφέρει μερικά προσχήματα: Τού εί-πε πως είχε δημιουργήσει πειά τη ζωή του και τον κόσμο του... Κι' έξ άλλου ένοιωσε πως δεν ήταν άξιος αυτός, ένας ταπεινός υπηρέτης του Θεού, να φορέση τη χρυσή μέτρα. "Αλ-λά κι' αν ήταν άξιος, για μια τέτοια γάρ- του Θεού, αυτή ή χρυσή μέτρα, ένας τα-πεινός παπας, καθώς αυτός, δεν θά μπορού-σε να τη δεχτεί, παρύ μόνον απ' τα χείρα του Πάπα...

Τομάζο ο στρατάρχης με τό φάρος του γέρου! 'Αλλά πώ πώ ένοιωσε θαυμασμό, μπροστά στον άνδεντικό εκείνο Βοναπάρτη, και την άπερήφανη γενναία και άπλορηγή άπόκρισή του...

Και σε λίγο έφυγε, μαζί με τους έστεις του, για να φέρη την απάντησι του θείου στον αυτοκράτορα που τον είχε στείλει. 'Ο γέρος έφημέριος τούδωσε τότε την αία του και τον κατενύδωσε...

Κι' έπειτα πρόβαλε και πάλι στο κατώφλι του, όπως συνήθως να κάνει κάθε μέρα, για να όίξη μια φούχτα καλαμάκι στην άγαπη-μένη άσκη κόττα του...

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

'Ο κύριος. — Τι λεφτά είν' αυτά που μούφερες, Νικόλα; 'Ο ύπ η ο ε τ η ς. — Τα λεφτά που μού-δωσατε για τό γραμματόσημο, κύριε. Έγώ όμως πρόσεξα μπρος με κυττάει κανένας κι' έρωτα το γράμμα μέσα στο ζωνί... χωρίς γραμματόσημο.

— Πιστεύεις, γιαντρέ, στα φαντάσματα;... "Οι άπληστές οι νεκροί ξαναγυρίζουν στον κόσμο;

— Αν έπίστενα ένα τέτοιο πράγμα, δεν θά είχα τό άρρος να κίνω τό γιατό...

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΓΑΠΗ

ΤΟΥ Κ. ΓΡΗΓΟΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ ΠΕ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

(ΜΙΑ ΠΑΛΙΑ ΖΑΚΥΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ)

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

—Νά μην πούν τίποτα στη βίλλα, είπε ο Πιέρος σιγά.
—Άκουσε σεις; τούς φώναξε ο «αρχηγός». Στη βίλλα ταιμον δά! "Υπογραφή θα σάς πούμε κι καί πως, καί... θα χαρήτε πολύ. Άντε! Στο καλό!
Ο Νίκος κ' ο Στάτης χαμογέλασαν με άπορία. Άλλα δε θέλησαν να μάθουν τίποτα περισσότερο. Είχαν τόση εμπιστοσύνη στον αρχηγό! Και χαϊρωμένους τον «αρχηγό», έκαμαν μεταβολή για τη βίλλα, όπου βεβαίως δεν θύλασαν τίποτα.
Οι άλλοι τρεις μύησαν στο λόγο, έδωσαν πάλι τάλιαρα και κάθισαν στο πλάτανο, κοντά στο λιγνάδι. Την ώρα εκείνη ήταν έρημη. Μπορούσαν να πούν ό,τι θέλουν, χωρίς νακούρη κανέναν. Μόνο που τούς έβλεπαν από μακριά.
Μ' αυτό δεν τούς πείραζε.
—Δουάν, άρχισε ο Πιέρος. Ξέρετε ποιά θάνα ή πρώτη σας δουλειά; Άντε ή μεθαύριο, ο Νικόλας, ο σκυμμένος του κόντε...
Οι χωριάτες, άκούγοντας τόνομα, κατωσίμωσαν. Ο Πιέρος κόπτε :
—Γιατί;... Ά, το ξέρω... Δεν πάγετε τόσο καλά με το Νικόλα... Μά θα τα φτιάσετε... Είπε άνθρωπός μου κ' αυτός και δε μπορείτε ναχτεί κάποιος με τούς ανθρώπους μου. Έ, δε σάς λέω πάλι να φυλήψετε. Άλλά θα μιλάωστε και θα συναγορεύαυστε για τη δουλειά μου.
Οι χωριάτες κοιτάχτηκαν. Μόλις τώρα άρχισαν κάτω να καταλαβαίνουν...
—Σύμφωνα; φάνηκε ο Πιέρος ασήγητα.
—Όπως προπαθείς, άκούγοντας με κάποιο διαταγμό ο Θάνας. Τό μ ο υ είνε άνθρωπός σου, θα του μιλούμε. Μά... τίποτα παραπάνω.
—Τίποτα! Δουάν, μά από τούτες τις ήμέρες, ο Νικόλας θα σάς δώσει ένα γράμμα μου.
—Ά! δεν ξέρουμε γράμματα, άφέντη μου! Άν είνε μυστικό, πώς να μάς το διαβάσει;
—Κανένας! Το γράμμ' αυτό δεν θάνα για σάς. Θάνα για την καντεσσίνια.
—Γιά την καντεσσίνια! Τη σώρα—Τζένη;
—Ναι, γιά τη σώρα—Τζένη.
Και σεις θα κάμετε πρώτο να το λάβη στα χέρια της.
Οι χωριάτες άρχισαν να κοιτούν τα κεφάλια τους.
—Τού λόγου σου λικόν, είπε ο Μήτρος, είσαι ο «αρχηγός» που λέγαμε; Άπό σένα μάς έβαλε ο κόντες να φυλήμε τη θυγατέρα του;
—Δόξα σοι ο Θεός που το καταλάβατε! Είπε γελώντας ο Πιέρος. Άν άργούσατε ακόμα, δεν θα σάς είχα για έξυπνους ανθρώπους.
—Εμείς το καταλάβαμε από πολύ πιο πριν, είπε ο Θάνας. Μά περιμέναμε να μάς το πής του λόγου σου.
—Και σάς το είπα. Τώρα, πώς θα κάμετε να λάβη το γράμμα μου ή καντεσσίνια;
—Έγινε σκατή. Οι χωριάτες κοιτάχτηκαν και σιλλογιόνταν.
—Γιά μάς δεν είνε και τόσο δύσκολο, είτε τέλος ο Μήτρος. Μτανοβαίνουμε, φέτα, ελεύτερα. Άνεβαίνουμε και σάς κάμωστε του κόντε, για να παίρνου με διαταγές.
—Μπορώ! Σήμερα, λόγου χάρι, θα του πής πως σόρασε από τη βίλλα, καθόλου, ο Πιέρος ο Τζένης, του Άλφρεδου...
—Μά... να πής το πούμε;
—Βεβαίως! Θα του το πής. Γιατί σάς πληθύνει κ' αυτό

—Δουάν, άρχισε ο Πιέρος, ξέρете ποιά θάνα ή πρώτη σας δουλειά;

τός; Τόν σταματήσαμε, πόντε του, και μάς είπε τόνομά του. Μόνο τα παρακάτω δεν θα του τα πής βέβαια. Γιατί... γ' αυτό σάς πλνώνω κ' εγώ.
—Μά... δεν θάνα κόντε, αν μάθη πως πέρασε;...
—Άς άνακνηθί! Τώρα που έχω εσάς, κι με νοιάζει; Η καντεσσίνια, πόντε λέτε, θα λάβη το γράμμα μου. Θα λάβω κ' εγώ κανένα δικό της, που θα σάς το δώσω, και σεις θα το δώσετε του Νικόλα να μου το φέρη στη χώρα. Έπειτα, αφού συναγορεύαμε με γράμματα, θάρθω εγώ με νύχτα... να την κλέψω. Και μονάχος, όχι με ανθρώπους. Οι άνθρωποι μου θάναστε σεις. Έσείς θα με πιάσετε, έσείς θα μ' οδηγήσετε—δεν ξέρω πως, κάμετε πως θέλετε—κ' έστω... θα μάκαλυνθήκατε. Ναι, καθόλου στ' άλογα όλοι, ο Θάνας, ο Μήτρος, ο Νίκος, ο Στάτης... τον άλλο πώς τον λένε;...
—Πανάγαρη.
—Ναι, ο Πανάγαρης κ' εγώ... θα βάλουμε την καντεσσίνια μας στη μέση και θα φύγουμε. Άς μάς πιάσουν, έ;
—Και... που θα πάμε; Στόν Άλκιανό;
—Όχι! Στόν Άλκιανό θα πάμε βότερα. Πρώτα θάρθουν' εδώ, στο πλάτανο του Λόγγου... Τη βλέπετε κωνή-έκει την έκκλησή μου;... Έκει μέσα θα μάς περιμένη ένας παπάς κ' ένας κοινωμάτος. Θα γίνη λοιπόν το στεφάνωμα, κ' έπειτα... δρόμο για τον λόγγο! Κ' άς κοιπάζουν να μάς πάρουν τη νύχτα, έ;
—Τι να την κάμουν; είτε ο Μήτρος, χαϊδεύοντας τα γένη του. Άμα θάχη γίνει το στεφάνωμα; Τι λές και σύ, Θάνο;
—Έτσι λέω κ' εγώ.
—Μά δε μου λές, άφέντη: Του λόγου σου είσαι από σκατα μεγάλο, νέος μά χαρά, με χτήματα και με παράδες. Κ' άντρας σωστός, καλλιεργά, όχι θρασίμ, σά μερικά άλλα άρχοντοπούλα. Γιατί του λόγου του, ο κόντε Ντερίδας, δε σέ θέλα για γαμπρό;
Ο Πιέρος σκύωσε τα χέρια του:
—Δε μου λέτε και μένα; Τού τη γύφωα πρέις φορές, δε θέλησε ούτε να πιάσει! Δέν έχω εγώ θυγατέρα για παντρεία, είνε μικρή ακόμα. Παραξενιά του, τίποτ' άλλο. Η κοπέλλα με ήθελε. Τό έμαθε, φοβήθηκε μην του φύγη και την πήρε με τη μάνα της και πήγαν στην Ίταλία. Μήνες έμειναν εκεί. Τώρα γύρισαν. Άπό τό βαπόρι, την έφερε ίσα και την έκλεισε στο Γεράκι. Κ' έβαλε σάς να τη φυλήτε. Πώς σάς φαίνεται τοίπο; Παραξενιά του δεν είνε;
—Παραξενιά του βέβαια! είτε ο Μήτρος. Η κοπέλλα δεν είνε μικρή, πόντε λέει. Είνε της παντρεάς.
—Άν ήταν χωριατοπούλα, θάγε τώρα τρία παιδιά! χά! χά! Έ, Θάνο;
—Πόντε μου λικόν, στο Θεό σάς και στη συνείδησή σας: Δέν του αξίζει να του την κλέψω... Έμείς άνακαύαμε και θελούμαστε. Γιατί του λόγου του θέλα να μάς κρατή χωρισμένους και δυστυχισμένους; Σ' αυτά τα πράγματα χωράνε παραξενιές γεροντισμένες; Βιάτε το χέρι στην καρδιά σας και πόντε μου. Άν δε το βρίσκετε και σεις σωστό και δικιο, δε θέλω να με βοηθήσετε. Άς χαλάσουμε τη συμφωνία. Και για τα λεφτά μη σάς νοιάζει: σάς τα χαρίζω!
Αυτή τη φορά, οι χωριάτες δεν κοιτάχτηκαν, δεν σιλλογιόνταν. Αύθρομα κ' οι δυο είχαν:
—Με την καρδιά μας, άφέντη! Κ' ο Θάνας έξήγησε:
—Τού λόγου σου κ' ή άρχοντοπούλα έχε το μεγαλύτερο δικιο του κόσμου. Κ' ο κόντες το μεγαλύτερο άδικο. Λοιπόν θα πάμε με το δικιο.
—Με το δικιο! Ξανάτε σάν ήχω κ' ο Μήτρος.

—Ό,ν θέλεις, άφέντη μου! Γ' άγάπη σου και τη ζωή μας. Κ' έλα, μαζού, να την κλέψω κ' άπόρη! Καλά σου!

III
ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ!

Η έκκληση του Νικόλα, έκείνο το πρωί, ήταν άλλο πράγμα! Είχε πει στη χώρα για δουλειά καί, κατά τη συνήθειά του, πετάχτηκε βιαστικά στο τζιμέρο, να πληροφορήση τον Πιέρο πως όλοι στο Γεράκι ήταν καλά και πως τίποτα έκαται δεν είχε συμβεί.
—Καλά, το ξέρω, του είπε ο Πιέρος. Μόνο έσθ πάρε τώρα τοίπο το γράμμα και δός το πού Μήτρον. Μά στα χέρια του κ' όσο μπορείς πιο κρυφά... Ξέρει τι θα το κάμη. Πές του μόνο: «Από το σόρο Πιέρο για την καντεσσίνια».
Ο κακώμορος ο Νικόλας κοίταξε με τον Πιέρο και με το γράμμα, χωρίς να βγάλη μιλά και χωρίς να πλύνει το χέρι του. Ο νέος τον έκανε γοβότο.
—Πά! το ντί! Δέν καίει!...
—Και... να το δώσω πού Μήτρον ή δεν άνασαι καλά; και άφανε επίλους νάρθρωση ο Νικόλας.
—Τού Μήτρον είπα, πού ίδιου.
—Τού Κυδωνάτη;
—Μάλιστα, τού Κυδωνάτη.
—Μά... εγώ δε μιλάω με το Μήτρο τον Κυδωνάτη.
—Γ' άγάπη μου θα μιλήσω. Έπειτα, δε θα του πής και τίποτα.
Τα τρία μόν λόγια πού σου είπα.
—Και... έκείνος θα το δώσει της καντεσσίνιας;
—Ναι, δε μπορεί λές;
—Μπορεί, δε λέω. Μπονο-όχαινε έλινε, ο κόντες δεν τον φοβάται... Μά... θέλει.
—Έ, αν δεν ήθελε... θα σούδνα γράμμα να σου δώσω; Πά! το λικόν!
Μά ο Νικόλας δεν τολμούσε ακόμα να το πάρη.
—Και πώς το ξέρεις; φηθίρισε. Σού πής;
—Μου πής βέβαια!
—Πώς; Ποί;
—Προχτές πού ήρθα στο Γεράκι. Δε σέ είδα, δε με έβλες, μά ήρθα... Μά τι νομίζεις; πως μόν' εσύ έχεις καρδιά; Έχει κ' ο Μήτρος, έχει κ' ο Θάνας! Με τσακώσανε, τούς τσακώσαν κ' εγώ. Τούς έβλεπα καθόρα: Αυτό κ' αυτό, καλοί μου άνθρωποι, βοηθάτε!... Έδώ πού τα λέμε—μιλά, Νικόλα!—τούς έταξα και μερικά καπλόνια. Τούς έδωσα μάλιστα και μπροστά. Και τα τελώσαμε. Μήνες τώρα;
—Όχι! άναστένανε μ' άνακούρη και με χαρά ο Νικόλας. Έτσι σάς μου, άφέντη μου! Τώρα δός μου!
Κ' άπαξέ το γράμμα.
Ο Πιέρος έβαλε τα γέλια.
—Ωστόσο, Νικόλα, είτε, δό! είσαι πιο καλός απ' όλους. Γιατί βλέπω πως δεν έξηλινες καθόλου πού κ' άλλο έχουν καρδιά.
—Και γιατί να ξηλέσω, άφέντη μου; Άφού εγώ δεν μπορούσα, έρωστε να βοηθ' άλλους. Ίσα-Ίσα, χαίρομαι πολύ. Έχοντας τώρα με το μέρος σου τούς Κυδωνάτες, τελειώνει τη δουλειά σου όποτε θέλεις!
—Τό γρηγορότερο, Νικόλα! Λίγες μέρες ακόμα για να έτοιμασθ' όπως πρέει το στεφάνωμα! Άς λάβη τώρα αυτό το γράμμα ή καντεσσίνια, άς μού άπαντήρη—εσθ θα μού φέρης την άπάντηρη—και θα ιδούμε. Και πού είσαι; Έχθρα με τούς Κυδωνάτες δεν έχει πειρά. Θα τα φτιάσω. Μου πάλαν κ' έκείνοι: Δικός σου άνθρωπος ο Νικόλας, δικός σου τώρα και μεις, θα γίνουμε το ένα.
Ο Νικόλας κτύπησε το μέτωπό του.
—Μπορώ! Έκαμε γ' αυτό είδα πές το Θάνο, να με κοιτή παρά ξένα, σά νάθελε να μού μιλήρη... Θα έτοιμάσκατε, φαίνεται, και θα το μετάνιωσα. Άσε, θα είτε, να του το πής πρώτα ο σόρο-Πιέρος...
—Έτσι είνε, χωρίς άλλο. Και τώρα, τι λές, Νικόλα, για δ' αυτά;
—Φύση Θεού, άφέντη μου!
—Άμε λικόν στο καλό, κ' έλα πάλι όταν θα σου δώση ο Μήτρος να μού φέρης το γράμμα της καντεσσίνιας. Γειά σου!
Τα πόδια του Νικόλα έκαμαν πρερά. Κ' όχι γιατί είχε άργήσει απ' τη δουλειά του, παρ' γιατί βιάζονταν να πάρη το γράμμα στο Γεράκι. Πώς θα της φανόταν της άρχοντοπούλας όταν θα το λάβαινε, έστω από τόσον καιρό πού ήταν άπουλωμένη κ' ίσως είχε χάσει πιά και την τελευταία της έλπίδα;... Ο Μήτρος θάνα μπορούσε τάχα να της πετάξη κανένα λόγο, να την προετοιμάση, ή θα της

—Παραξενιά του βέβαια! είτε ο Μήτρος.

έχθονταν άλωσιδίωχο ξαφνικό; Γιά φαντάσου!...
Αυτά σιλλογιόνταν στο δρόμο ο Νικόλας. Κ' έκανε το βασταγού-οι του να τρέχη όσο μπορούσε. Άν τζέρε, θάναρε άλογο...
Μία φορά τελωσάντων έφτασε. Ήταν άπομειωμένο, ή ίδια ώρα άπάνω-κάτω πού είχε φτάσει την άλλη φορά κ' ο Πιέρος. Κ' οι πρώτοι άνθρωποι πού άπάντησε στο Γεράκι, ήταν οι δυο Κυδωνάτες.
Πεζοί, μά με τα κοντοπούφια στον ώμο, είχαν βγει στη δημο-σά να νή τον περιμέναν.
«Νά ιδούμε τώρα, σιλλογιόκαμε ο Νικόλας, θα μού μιλήσουν πρώτοι αυτοί; Τώρα δά το ξέρουν πως τα ξέρω και πως φέροναι να τούς δώσω γράμμα...».
Και τράβηξε, κοιτάζοντας άδιάφορα μπροστά του, σά να μη τούς είχε ιδεί.
—Όρα καλή! άκουσε άξαφνα από δίπλα του.
—Έκαμε πως ξαφνιάσκατε.
—Μά; Έσείς είσαστε; Καλημέρα!
—Και βιάσκατε να γυρίση από τη χώρα; Δεν άφινες να γύρη ακόμα ο ήλιος;
—Κράτησε το γαϊδούρι του.
—Έ, σήμερα δεν έκαμε και τόση κάρα. Τέλειωσα κιόλα και τη δουλειά μου...
—Αυτό είνε, ή τίποτας άλλο; Έμεις είπαμε μην είνε τίποτας άλλο.
—Έ, Θάνο;
—Έτσι είπαμε...
—Και δεν έκαμετε λάθος. Ναι, είνε και άλλο. Άπάνω μου έχω. Κ' έλαβα παραγγελιά να το δώσω πού Μήτρον.
—Ά, όχι εδώ! Μπορεί να ιδή κανένας από το σκατα. Τράβα, καί σέ λίγο έρχόμαστε στο σταύλο.
Ο Νικόλας τράβηξε ίσα. Με μερικά λοξοδρομίες, πήγε και κ' ο Μήτρος μονάχος. Και μιά στιγμή πού δεν τούς έβλεπε κανένας, το γράμμα πού Πιέρου παραδότηρε.
—Ξέρεις για πούν είνε και η θα το κάμης, είτε το άρχοντοπούλο...
—Ξέρω... είνε δική μου δουλειά...
Και χαϊρίστηκαν χωρίς άλλο λόγο. Ο Νικόλας πήγε σταμπέλι, να ξεκουραστή λίγο στην καλόδα του. Κ' ο Μήτρος, μονάχος, κάθισε καί-απέξω απ' το σταύλο.
Είχε το λόγο του και την σσηνιά του.
Προστήτερα ο Λουίζος, ο σταυ-λίτης, τού είχε πεί πως ο κόντες κ' ή καντεσσίνια, αλάνευμα, θα βγαίνανε σεριάπο καθόλου. Νά μά είσαστε να πληρώση τη Τζένη και να της πιασώρη το γράμμα. Περήνε κάποιον ώρα. Μια στιγμή, ο κόντε Δερίδας ήρκε σ' ένα παράθυρο της βίλλας και άκούσε...
—Λουίζο! σέλωσε.
—Έτοιμα, άφέντη!
—Κατεβαίνουμε.
Ο Λουίζος βγήκε από το σταύλο με τα δυο σελωμένα άλογα. Ο Μήτρος έρωσε και τού πής κείνο πού καθόλινε ή Τζένη.
—Έγώ θα βοηθήσω την καντεσσίνια, είτε.
—Καλά.
Δέν ήταν δά ή πρώτη φορά. Γιά να δείχη την προθυμία του και την άφοσίωσή του, σ' ένα ο Κυδωνάτης έκανε πρώτο να βρικόετα μπροστά στη βίλλα, την ώρα πού καθόλινε ή Τζένη άφεν-τική, και πότε βοηθούσε τον κόντε, πότε την καντεσσίνια. Ο Νικόλας, πού πρώτα έκανε κάποτε κ' αυτή τη δουλειά, δεν είχε πιά το δικαίωμα να ζηγώση.
Στάθηκαν μπροστά στην είσοδο της βίλλας, κρατώντας από τα γένημα ο Λουίζος το άλογο πού κόντε κ' ο Μήτρος το άλογο της Τζένης.
Σε λίγο, παύσαν και κόρη φάνηκαν στην πόρτα και κατέβηκαν τα μαρμαρένια κελιάνα.
Η Τζένη ήταν άκριβός, όπως την είχε περιγράψει ο Νικόλας στον Πιέρο: Άδυνατισμένη, μά όχι εξαντλημένη μελεγχολική, μά όχι άπελπισμένη. Με τη μάση άμύλα φανόταν ίσως πιο άσπρη, πιο χλωμή...
Πήγε ίσα σ' αλόγο της, χαμογελώντας σόδα στο Μήτρο πού της έβγαλε ίσως κάτω το πελώριο ψάμμα καπέλλο του.
—Άλλε! τη στιγμή πού έβλεπε το χέρι της για να πιασθ' απ' τη σέλλα και να πηδήση—κ' αυτό έκανε πάντα με μεγάλη ευχαρία κ' ευτηδέκτητα—το άλογο της έφυγε!
(Ακολουθεί)

Ρόμπερτ Μογκόμερυ. Ο ήθοποιος που για οικονομία κατάργησε τα κολλάρα.

«Όλοι ως τώρα έχετε γνωρίσει την λαμπρή, την πολυτελή, την παραμυθένια όψη του Χόλλυγουντ. Η πόλη αυτή όμως έχει και μιαν άλλη όψη, έντελως διαφορετική. Δεν είναι όλα ρόδινα στο Χόλλυγουντ, ούτε είναι οι αστέρες περνούν ζωή Κροίσων και μαχαραγιάδων των Ίνδιων. Μά καλύτερα ακούστε αυτή την ιστορία. Είναι πραγματική.

Μία βραδεία, εδώ και λίγες μέρες, με κάλεσε ένας πολύ γνωστός ήθοποιος του κινηματογράφου στο σπίτι του.

Τό σπίτι του βρίσκεται σ' έναν από τους ωραιότερους δρόμους του Μπέδερλυ Χίλλς (της πιο αριστοκρατικής συνοικίας του Χόλλυγουντ) και μόνο το οικόπεδο θα στοιχίσει, τουλάχιστον, εξήντα χιλιάδες δολάρια. Έχει κήπο θαυμάσιο, θεράντες, γκαράζ και όλα τ' άλλα εξαρτήματα ενός μεγάρου. Έφτασα λίγο πριν από την ώρα του γευμάτος και βρήκα την γυναίκα του ήθοποιού να μαγειρεύει ή ίδια κρέας στην κουζίνα. Τό πράγμα δεν παρουσιάζει, βέβαια, τίποτε το εξαιρετικό, παρά μόνον ότι τό κρέας φαίνεται, πολύ λίγο.

«Αλλά όταν νύχτωσε και είδα, αντί για ηλεκτρικό, ν' ανάβουν κεριά, άρχισα να υποπτεύομαι ότι όλα στο σπίτι αυτό δεν ήταν τόσο περίφημα, όσο ήθελαν να μου τα παρουσιάσουν με τους ανέτους και ανεπιτήδευτους τρόπους τους ο φίλος μου ήθοποιος κι ή γυναίκα του και σκέφθηκα ότι ή εξήγησι της οικοδέσποινας πως προτιμούσε τόνο τό φως των κεριών, γιατί είναι πιο άπαλο και ευχάριστο από τό ηλεκτρικό, ήταν μιαν άλλη πρόφασι. Και ή σκέψι μου αυτή έγινε πεποίθησι όταν είδα ότι ηλεκτρικό δεν υπήρχε πουθενά, ούτε στο καλλωπιστήριο της οικοδέσποινας, ούτε στα χώλα, μήτε στ' άλλα δωμάτια...

Υπακούοντας στα έρευνήτικά δημοσιογραφικά μου ένστικτα, έπωφεληθήν μιαν ευκαιρία και ξαναπήγα στην κουζίνα, όπου εξακριβώσα ότι δεν γινόταν χρήσις γκαζιού. Αργότερα εξακριβώσα ότι τό τηλέφωνο δεν λειτουργούσε.

Η ιστορία που σας διηγήθηκα είναι απολύτως αθηνική, και αν δεν αναφέρω τό ένομα του ήθοποιού τό κάνω γιατί ξέρω ότι έχει υπογράψει συμβόλαιο με μιαν από τις μεγαλύτερες κινηματογραφικές εταιρείες και ότι αν γνωσθεί ή πραγματική οικονομική του κατάσταση,

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΣΤΕΡΩΝ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΔΥΣΚΟΛΟΙ ΚΑΙΡΟΙ ΣΤΟ ΧΟΛΛΥΓΟΥΝΤ

(Άρθρο του Άμερικανού Δημοσιογράφου Τζάκ Τζάμσον).

κινδυνεύει να χάση τό γόητρό του και να υποστή όλες τις συνέπειες που μπορεί νάχη μιαν τέτοια απόλυσις.

«Οι αυτά τα έφερε ή κρίσις. Άλλες χρονιές ο ίδιος ήθοποιος θα σκορπούσε με τις φούχτες τα χρήματα. Τώρα προσπαθεί να κάνει οικονομίες σε όλα: στο φως, στο γκαζί της κουζίνας, στο τηλέφωνο. Και ή οικονομίες αυτές γίνονται κρυφά, γιατί αν γνωστούν ο ήθοποιος κινδυνεύει να «ξεπέσει», να μὴν κλείσει καμμιά εταιρεία μαζί του συμβόλαιο και να μείνι δίχως δουλειά...

Κάποτε, ωστόσο—πολύ συχνά, δυστυχώς—τα πράγματα είναι ακόμα χειρότερα. Πολλοί ήθοποιοι βρίσκονται στην ίδια θέση του φίλου μου που ανέφερα, χωρίς νάχουν καν τό σπίτι εκείνου, τόν κήπο και τό γκαράζ.

Τελευταία, π. χ., ή Νόα Μπέρου είχε δικαστικές διαφορές με τόν νοικοκύρη της γιατί δεν είχε πληρώσει τό νοίκι της, και στο δικαστήριο αναγκάστηκε να ομολογήσει ότι τό άδαιματοκόλλητο μπρασέλι της ήταν...φεύτικο! Η Νόα, πρώτης τάξεως ήθοποιός, έμενε οχτώ μήνες άνεργη, και στο διάστημα αυτό, όλα της τ' αποθέματα είχαν εξαντληθεί.

Ένας άλλος ήθοποιός, άνεργος επίσης από καιρό, είδε ότι έπρεπε επί τέλους να κάνει μιαν δουλειά, οποιαδήποτε, για να ζήσει, και πήγε ως σερβιτόρος σ' ένα γαλακτοπωλείο—εστιατόριο του Λας Άντζελες όπου έλοι οι πελάτες τόν κύταζαν με έκπληξι—γιατί οι περισσότεροι τόν αναγνώριζαν—να τους σερβίρει και να δέχεται τα μικρά τους πουρ-

Η Μαίον Μπριάν, ή οποία για λόγους οικονομίας έδωσε τους μαγείρους της και μαγειρεύει τώρα μόνη της.

μπούρα.

Η Βίβιαν Ντόκιν, ή οποία άλλότε πληρωνόταν τρεις χιλιάδες δολάρια την εβδομάδα, τα οποία δεν της έφταναν για τα τρελλά έξοδά της, καταρτίζει τώρα, λόγω άνεργιας, μιαν γυναικεία ορχήστρα για ένα μπάρ, και σκέπτεται, αν άποτύχει και σ' αυτή την εργασία, να εμφανιστεί ως νούμερο σε κανένα δαριετέ. Μπράβο της ωστόσο!... Είναι προτιμότερο να δουλεύει κανείς παρά να κάνει τόν υπερήφανο και να μείνι άνεργος.

Η Μόντε Μπλου, άλλη άνεργος ήθοποιός του κινηματογράφου, ίξωγραφίζει πίνακες, τούς οποίους εκθέτει σε διάφορα μικρομάγαζα ή και στους δρόμους άκόμα, για πούλημα, και ή Κλάρα Κίμπαλ Γουόγκ φτειαίνει πανέρινα.

Όλοι αυτοί δεν βρέθηκαν στη δύσκολη θέση που βρίσκονται γιατί έμειναν άπλως δίχως δουλειά, μά και γιατί δεν είχαν την μεγάλη εκείνη οικονομική άνεσι, την απαραίτητη για να κρατήσει ένας ήθοποιος τό γόητρό του στο Χόλλυγουντ—τό γόητρό του, δηλαδή τή φήμη του, τή δόξα του και τα κέρδη που μπορεί να φέρη ή δόξα του στις εταιρείες...

Δίπλα, ωστόσο, στις τραγωδίες που δημιουργήσε ή μεγάλη οικονομική κρίσις στους κύκλους τών ήθοποιών του κινηματογράφου, υπάρχουν και μερικές κωμωδίες.

Ο Λιού Έβας, π. χ., κι ή Λόλα Λέιν, έπειδή έχουν την ιδέα ότι εκείνο που στοιχίζει περισσότερο σ' έναν ήθοποιό είναι ή τουαλέττες, τις κατάρχησαν για έναν χρόνο και φορούσαν διαρκώς κοστούμια που συνηθίζονται μόνο στις πλάξ!

Ο γνωστότατος ήθοποιος Λούις Στόν, πάλι, για ν' άντεπεξέλθι στην κρίσις, άγόρασε ένα μικρό άγρόκτημα κοντά στο Χόλλυγουντ κι έπεδόθη συστηματικά στην όρνιθοτροφία. Έγινε παραγωγός—επιχειρηματίας. Πουλίζει κόττες, αυγά και κουνέλια. Από τό νέο του αυτό έπάγγελμα φαίνεται πολύ ευχαριστήμένος, τόσο ευχαριστημένος, ώστε δεν παντάζομαι να τού κακοφανή αν αναγκασθεί να εγκαταλείψι και όριστικώς άκόμα—και όχι προσωρινώς μονάχα, όπως τώρα, λόγω της κρίσεως—τόν κινηματογράφο!

Ένας άλλος επίσης γνωστότατος ήθοποιός, ο Ρόμπερτ Μογκόμερυ, αντιμετωπίζει την κρίσις μ' έναν άρκετά ιδιόρρυθμο τρόπο. Ο Μογκόμερυ είχε ανέκαθεν αδυναμία για τα κασκόλ. Είχε κασκόλ όχι μονάχα χειμωνιάτικα, αλλά και για όλες τις άλλες εποχές: άνοιξιάτικα, καλοκαιρινά, φθινοπωρινά. Τώρα, λοιπόν, σκέφθηκε ότι τα κασκόλ αυτά που τό φορούσε για πολυτέλεια, μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και για έναν πιο πρακτικό σκοπό: για ν' αντι-καταστήσουν...τα κολλάρα. Και ο Μογκόμερυ, δίχως να διστάσθ καθόλου, ένα καλό πρωί κατήργησε, χάριν οικονομίας, τα κολλάρα! Και αν τόν πιστέψουμε, από την κατάρχησι αυτή έχει

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΜΑΣ

Η ΩΜΟΡΦΗ Κ' ΕΥΣΠΛΑΧΝΙΚΗ ΚΥΡΙΑ

είχε πη.

Ήταν άπορημένη ή άλκιμη από τό θαυμασμό που προέει πάντοτε ο μισός πατριώτης ο Παρίσι. Έρχόταν στο Παρίσι πρώτη φορά, κόνοντας τό ταξίδι του γάμου τών, και δια την διασκέδαση και τή ζώλίζαν λιγάκι: οι άνθρωποι τών αυτοκρατοριών, οι πολιτικοί διαδότες, οι περιπατητές που χάζευαν, και χίλια άλλα θεάματα της ύπερβολής μεγαλοπρέπειας, και πού πάντως ή γυναίκες τουαλέτες, θαυμάσιες μέσα στη λούμη του καλοκαριού άπορημάτων.

Κάπως ήταν μάλιστα άμορφη ή Έβελινα με τα χρώσα της μαλλιά και με τό κάτασπρο πρόσωπό της, στο οποίο έλαμπαν δυο κατάματα βελούδινα μάτια, οι πολυάσχολοι διαδότες, σερβιτόροι από μακριά της, έβραδιναν τό βήμα τών και οι περιπατητές σταματούσαν μιαν στιγμή και θύονταν τό κεφάλι, σάν νάθελαν τόρα να διακρίνουν κάτι στο βάθος της δεινροστοχίας. Κύταζαν την άμορφη αυτή και νεαρή γυναίκα, που έμοιαζε με ζένη και που στέκονταν κατά τόσο περίεργο τρόπο, όρθια, εκεί μπροστά στην πόρτα του συμβολαιογραφείου.

Έβρανα, ένας τυφλός ζητιάνος πήγε και στάθηκε κοντά στην Έβελινα—μπροστά άκριβώς στην Έβελινα—με μιαν ταπειλά κρεμώδη σού στηθος του και με τό καπέλλο στο χέρι.

Ήταν λιγάκι ένοχλητική ή εμφάνισις αυτή τού ζητιάνου. Μά τί νόκανε ή Έβελινα; Πού να πήγαινε; Άν έβγαζε από κει, πήγαζε νάνοντας να την χάσει ο άντρας της. Και έπειτα πού θα βρισκόταν; Όχι, με κάθε τρόπο, έπρεπε να μείνι εκεί πέρα. Και έμεινε...

Η Έβελινα είχε άποστεί ότι οι Παριζιάνοι ήθε σάληρο. Έν τούτοις τό άπαιτημα εκείνο βεβαιώθηκε για τό αντίθετο. Μόλις ο ζητιάνος άρχισε να λέει: «Εξέστητε, κυρίες και κύριοι, ένα τυφλό!», κάποιος κύριος μονοκροσύν, που περνούσε για δεύτερη φορά από κει, σταμάτησε, έκοψε ώρα πολλή στην τσέπη του για να βρή γαλέτες και ύστερα τις άφησε κι έ- οικονομίες οχτώ ως δέκα δολάρια την εβδομάδα...

Πολλές από τις οικονομίες αυτές φαίνονται εξεζητημένες, φαίνονται πως γίνονται για ρεζάλια, για θέρυθο, για επίδειξι. Και όμως ή περισσότερες είναι ειλικρινείς. Για να τό πιστέψι κανείς δεν έχει παρά να σκεφθί ότι τό φτηνότερο πράγμα σήμερα στην αγορά τού Χόλλυγουντ είναι τ' αυτοκίνητα της πολυτελείας, ή «Ρόλς-Ρόις». «Ρόλς-Ρόις» ά- είλες δώδεκα και δεκαπέντε χιλιάδων δολαρίων, πουλούνται σε άριστη κατάσταση, έκαστο ως διακόσια μονάχα δολάρια ακριβότερα από οιοδήποτε άλλο μεταχειρισμένο αυτοκίνητο. Και για να ξεπουλιούνται τόσα «Ρόλς-Ρόις» στο Χόλλυγουντ, θα πη πως τα πράγματα δεν είναι καθόλου ρόδινα...

Παρηγορημένη, λοιπόν, άγαπητοί άναγνώστα μου: καθώς βλέπετε από την κρίσις υποφέρουν και αυτοί ακόμη οι άστέρες τού κινηματογράφου...

πесαν στο καπέλλο τού ζητιάνου. Η Έβελινα που παρακολούθησε τις κινήσεις τού μονοκροσύν, δεν άντελέγη ότι αυτός δεν είχε καν ιδεί τόν ζητιάνο, κι έτι είχε τα μάτια του καρφωμένα σ' αυτήν.

Η Έβελινα θαύμαζε. Από όλα τα θαύματα τού Παρισιού, τό πιο αξιοθαύμαστο της φαίνονταν αυτή ή ευσπλαχνία, ή τόσο πρόθυμη, ή τόσο γενική, ή τόσο άνυστη ο ό β ο υ λ η...

Αυό νέοι που περνούσαν γρήγορα, σταμάτησαν μονομιάς, και ο ένας έπτε στον άλλον, άκατά δυνατά, ώστε να τόν άκούσει ή Έβελινα:

—Η άμορφη γυναίκα!

Έκείνη τούς έστάθηκε άπορημένη, και δεν φαντάστηκε ότι μιλούσαν γι' αυτήν.

—Μά τί κάνει πίσω άπ' αυτόν τό ζητιάνο;

—Δεν βλέπεις; άκούωρίθεις; ο άλλος, δείχνοντας στον φίλο τού ένα γιγαίο κύριο, ο οποίος έδινε άργά στον τυφλό μερικές δεκάρες.

Θά άνήρσι στην όργάνωσι τών κυριών που προστατεύουν τούς φτωχούς.

—Άν έβλε έλες έτσι όρατες, θα ήθελα να γίνω ζητιάνος, έστε ο πρώτος.

Και οι δυο νέοι άπομακρύνθηκαν γελώντας.

Η Έβελινα δεν ήταν δυνατή πει να μὴν καταλάβη ότι μιλούσαν γι' αυτήν. Κοκκίνισε κι' έκανε ένα βήμα προς τα πίσω. Ωρισμένος ο άντρας της άργούσε πάρα πολύ...

Μά και ο τυφλός είχε καταλάβει. Κατάλαβε γιατί τή μέρα αυτή έπεσαν βοοήϊ στο καπέλλο τού ή έλεμυσίνες: μιαν γυναίκα βρισκόταν κοντά του, μιαν γυναίκα πολύ άμορφη, δίχως άλλο, και ή διαδότης πληρώναν σ' αυτόν, σ' αυτόν που δεν θά την έδινε ποτέ, τό δικαίωμα που τούς έδινε να βλέπουν λίγο περισσότερο. Και έαφηνι φοβήθηκε μήπως έφαινε ή προσπάσιά του. Είχε πολύ καλά άκούσει τόν έλαφρό κρότο τών μικρών ποδιών που άπομακρυνόταν. Γίωσε λοιπόν τό κεφάλι του προς την Έβελινα και μάλιστα έκτεντικά:

—Άμορφη μου κυρία!

Η Έβελινα κοκκίνισε άκόμη περισσότερο ταρωμένη από τα λόγια τού τυφλού, ως τό βάθι της ψυχής της, μά ύστερα χαμογέλασε και ξαναπήγε ήρεμα κοντά στο ζητιάνο. Και γιατί όχι; Να, έκανε έτσι έλεημοσύνη στον δυστυχισμένο αυτόν τυφλό... Και πούδ θα την κατηγορούσε; Μήπως ή κυριές της άμιστοκρατίας δεν χορεύουν για τούς φτωχούς; Δεν όργανώνουν φιλανθρωπικές γιορτές, δεν υποβάλλονται σε χιλίους κότους, δεν ύφροναντα κάποτε και άναήθι περιγέμματα τών αντρών, χωρίς να δικαιωσώνηθουν;

Με γενναίότητα και αυτοθυρία, ή Έβελινα

ΤΟΥ ΣΑΡΛ ΜΟΡΙΣ

συνέχισε τόν ευεργετικό της ρόλο. Τώρα πειά σχεδόν εύχαριστούσε κι' αυτή τούς διαδότες για τις έλεημοσύνες που έδιναν στον ζητιάνο. Καταλάβαινε ότι τις έδιναν εξ ατίας της. Τα άναήθι βλέμματα τών ανδρών δεν την έαφνίζαν πειά και τα δειχάτων καρτερίκι. Με λίγη καλή θέλησι μεγάλωνε τόν θησαυρό τού τυφλού. Πούδς έβρει πόσο άνθρωποι, παιδιά, γονείς, συγγενείς τού τυφλού, γινόντανσαν ευτυχισμένοι τή βραδεία εκείνη, εξ ατίας της...

Τέλος, ο άντρας της βγήκε άπ' τό συμβολαιογραφείο.

—Άγάπη μου, με συγχωρείς, της έπτε, που σ' έκανα και περιμένεις τόσο. Μά ξέρεις, ο συμβολαιογράφος ήτανε τρεμέρα άσχηχολημένος.

—Δεν στενοχωρήθηκε καθόλου, φίλε μου, άποκαθήρισε ή Έβελινα. Οι παριζιάνοι δρόμοι είναι τόσο διασκεδαστικοί!

Τή στιγμή εκείνη ο τυφλός άδειάζει στα χέρια τού τό περιεχόμενο τού καπέλλου τού. Η έβρε ότι όλα είχαν τελειώσει πειά, άφού έφαινε εξ είνι. Μά, δείχνοντας της τις γαλέτες τού φτωχού, έπτε στην Έβελινα:

—Ευχαριστώ, άμορφη μου κυρία!

Η Έβελινα προσέφερε δίχως ν' άποκοιθή. Άσπύρο, λίγα βήματα παρακάτω, ο άντρας της τή ρώτησε:

—Γιατί σ' εύχαρίστησε τόσο θετικά ο τυφλός αυτός; Τούκανε καμμι γενναία έλεημοσύνη;

—Ξέρεις πολύ καλά ότι σόβα δώσε την πρόντα μου και ότι δεν είχα μαζί μου χρήματα

—Τότε λοιπόν;

—Τότε, άπάντησε ή Έβελινα, έχω ένα μυστικό με τόν τυφλό, που δεν θα σου τό πώ. Και γέλασε μ' ένα έλαφρό, γλυκό, κριστάλινο γέλιο.

Άλλ' ο σύζυγος, που τού είχε κινήσι ή περιέργεια, την ξαναρώτησε και στο τέλος πληροφορώθηκε τί είχε συμβή.

—Μά τί έχεις λουπόν; τόν ρώτησε ή Έβελινα, άφού διηγήθηκε την ιστορία της. Φαίνεται σάν θυμωμένος. Ήταν κακό αυτό που έκανα;

—Κάθε άλλο, άγαπητή μου. Άλλωστε, γιατί με ρωτάς; Έκανες ό,τι σου άρεσε και είναι καλά κομμένα!

Η Έβελινα, νοιώθοντας τόν μιστικό θυμό τού άντρός της, σιωπούσε, σιωπούσε...

—Ζηλεύει, σιωπούσαν—ζηλεύει, τί θεέ μου; τούς διαδότες; Μά πρότις, λοιπόν, γά μένα κλεισμένη στο ξενοδοχείο; Μπορώ τάχα, και όταν άκούω περπατά μαζί τού, σιωπούμένη στο μπρόστο του, να ανταλλάω τούς διαδότες να με καττάζουν;

Ο σύζυγος πάλι φανταζόταν με τή δύναμη της φαντασίας τών ζηλιάρηδων, την άκνη, την όποια δεν είχε παρακολουθήσει, μά την όποια άναστασίασε δίχως δυσκολία, γιατί γνώριζε από καιρό τό Παρίσι και τούς Παριζιάνους. Έβλεπε στην άκνη τού πεσοδούσαν όρδια τή γυναίκα τού, να διασκεδάζει, να κολακεύεται από τις ματιές τών θαυμαστών που της έρχονταν οι διαδότες και που τις δειχάτων εύχαριστός, έχοντας τό πρόσημα ότι έκανε έτσι μιαν θυσία προς χάριν τού τυφλού. Έβλεπε τα φλογερά τα έρωτικά, τα προκλητικά βλέμματα που της έρχονταν διάφοροι νέοι, άρσσοι, κομμοί διαδότες. Και τού φαίνονταν ότι όλες αυτές ή λωτάρες που με τόση αυτοαγάπη είχε προσκαλέσει ή γυναίκα τού, είχαν μολάει την άνόνητα και την άμορφιά της.

—Ω! αν άπορούσε, θυσιάζοντας έστω και όλη τόν την περιουσία, να πληρί τις δεκάρες αυτές που έπτεσαν στο καπέλλο τού ζητιάνου και να τις πετάξει στο πρόσωπο τών διαδότην!

Τι ψυχές πουλημένες ή γυναίκες! Ψυχές που πουλάν τόν ίδιο τόν εαυτό τούς!

Και μη υποκρινάς στο τέλος να πλύνι τό θυμό που έβραζε μέσα τού, γέλασε και έπτε στη γυναίκα τού:

—Αλήθεια, ή γυναίκες δεν έχουν ίχνο ά έλασπείρας!

Η Έβελινα τού έβριζε ένα γρήγορο βλέμμα, λοξό, άνιγματοπώ, ύστερα μά μικρή φλόγα τρυπνούσε στο μαύρα της μάτια. Και κατάν, δίχως να χάσει στιγμή, άποκαθήρισε:

—Και οι άνδρες δεν έχουν ίχνο όπτιου.

Η ΒΑΣΑΝΙΣΜΕΝΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΗΣ ΖΩΗ ΤΟΥ ΕΡ. ΣΤΑΝΛΕΪ

"Ένας πολυβασανισμένος ορφανός. Στά νύχια των δετών γονέων. Ξύλο, νηστεία, και ξεδεωτική δουλειά. Στο νέο κόσμο μόνος κι' έρημος. 'Η υιοθέτησής του. Πολεμιστής και δημοσιογράφος. Πώς βρήκε τον Λίβιγκτον. Στά βάθη της 'Αφρικής, κτλ.

ΠΟ όλους τους ανθρώπους των γραμμάτων του περασμένου αιώνα και του δικού μας, εκείνος που έζησε την πιο βασανισμένη και την πιο περιπετειώδη ζωή, πιο πολύ κι' απ' τον Έδγκαρ Πόε, κι' απ' τον Τζωρτζ Λόντον, κι' απ' τον Γκόρντον Χάμσον, ήταν ο διάσημος δημοσιογράφος κι' εξερευνητής "Ένρι Μόρτον Στάνλεϊ, η— όπως ήταν το πραγματικό οικογενειακό του όνομα— Τζών Ρόουλαντ.

Ο Στάνλεϊ γεννήθηκε το 1841 στη μικρή κοινότητα Ντέμπιγκ της Ουαλλίας. Σε ηλικία δυο ετών έμεινε ορφανός από πατέρα κι' από μητέρα και ο πατέρας του, για να μην έχει την έγνοια να τον ανατρέψει, τον παρέδωσε σ' ένα άτεκνο ήλιωμένο άντραγόνο, για να τον υιοθετήσει.

Στο σπίτι του αντρέγοντος εκείνου ο μικρός Τζών Ρόουλαντ, πέρασε την μαρτυρική του και την πιο βασανισμένη περίοδο της ζωής του. Οι δυο σύζυγοι τοιχοκίνηδες σ' ατελείωτο σημείο, το δούλεψε μόλις μισό χρόνο να παίρνει τα πόδια του να κάνει δουριές δουλειές. Τροσάρων έως πέντε ετών, ο Τζών βοηθούσε τον πατέρα του στο σκάψιμο, στο δάγμα των χωροφυλάκων και σε κάθε βαρειά δουλειά της χωριάτικης ζωής. "Έτρωγε ελάχιστα φαί και πολύ άρσενικό το πολύ... Ξύλο!

Όταν έγινε έξι ετών, το έβαλαν να δουλέψει σ' ένα εργοστάσιο που ήταν σε μια γειτονική κοινότητα. Το παιδί έκλαιγε, δεν ήθελε να πάει σε μια δουλειά που ήταν παραπάνω βαρειά για την τρυφερή του ηλικία. Μά ο άμειλτος ιδιόμοιος του, άλλοτε το ξεγελούσανε, λέγοντάς του πως θα το πηγαίνανε στη θεία του, κι' άλλοτε το βόρνανε και το οδηγούσαν σέρνοντας σ' ένα το δρόμο, ως το εργοστάσιο.

Στο τέλος χρειάστηκε να επέμβει ο δήμαρχος της κοινότητας, ο οποίος, σύμφωνα με το νόμο, υποχρέωσε τους θετούς γονείς του παιδιού να το στείλουνε στο σχολείο. Εκείνου, θέλοντας και μη, συμμορφώθηκε, αλλά για να εκδικηθούμε άφωνα τον μικρό τις περισσότερες φορές νηστεία, και τον βόρνανε όσο μπορούσαν πιο πολύ.

Αδελφή ήταν η ανατροφή που πήρε από παιδάκι ο άνθρωπος που επέκρινε να γίνει ένας απ' τους μεγαλύτερους εξερευνητές της εποχής του, κι' ο μεγαλύτερος δημοσιογράφος των αιώνων. 'Η ανατροφή εκείνη όμως τον έδωκε ραγάρωχο συγχρόνως, τον έκανε υπομονετικό, και δραστήριο. Σε ηλικία δέκα ετών ο Τζών ήταν άρχηγός όλων των μαθητών του σχολείου του. Οι δάσκαλοί του τον αγαπούσαν για την καταπληκτική έξυπνάδα και την δραστηριότητά του. 'Ήταν ο καλύτερος απ' όλους στα μαθήματα. 'Εκτός αυτού ήταν άριστος στην ιχνιογραφία και στη ζωγραφική.

'Επ' τέλος, όταν έγινε δεκαπέντε ετών ο Τζών αποφάσισε να λυρωθεί όστικτα απ' τη βασανισμένη ζωή που ζούσε κι' έφυγε απ' το σπίτι των δετών γονέων του. 'Επής στον πατέρα του, αλλά ο σκληρός γέρος, μολις ο νέος παρουσιάστηκε μπροστά του και του ζήτησε φιλοξενία, τον πέταξε έξω με τις κλωτσιές! Κατέφυγε τότε ο Τζών, σε περιτροπής στους διάφορους συγγενείς του, αλλά κανείς απ' αυτούς δεν θέλησε να τον δεχτεί. 'Αν και μερικόν τον σιμεταβούσαν. 'Ήσαν πολύ φτωχοί και τον συμβούλευσαν να ξαναγυρίσει κοντά στους θετούς γονείς του.

— Ποτέ! απάντησε ο Τζών. Μου φτάνουν τα βάσανα που πέρασα κοντά τους μέχρι σήμερα.

Και, με την αποφασιστικότητα που τον διέκρινε σ' όλη τη ζωή του, σηκώθηκε και τράβηξε για το Κάρδιφ, πεζός και χωρίς τρό-

φιμα, συντηρούμενος με το ξερό ψωμί που του έδιναν στα χωριά απ' τα οποία περνούσε. "Όταν έφτασε στο Κάρδιφ, βρήκε μια θέση καμιαρότου σ' ένα μεγάλο ιατροφύλακο που έφραζετο να φύγει για την 'Αμερική. Δεν είχε τίποτε που να τον κρατήσει στην 'Αγγλία και έλαμψε ότι στον Νέο Κόσμο θακανε την τύχη του.

Πολλοί αρχος του ιατροφύλακου ήταν ένας άρχικος και μέθυσος άνθρωπος. Σ' όλο λοιπόν το ταξίδι, αυτός και οι άλλοι αξιωματικοί του πλοίου, έδερναν απάνθρωπα το δυστηγμένο νέο. Στο τέλος δέ, φτάνοντας στη Νέα 'Ορλεάνη, για να μη του πληρώσουν το μισθό που δόκαυοντο να πάρει, τον έβειραν αλύπητα για τελευταία φορά, και τον βγάλανε στην ξηρά τη στιγμή που έφραζετο να σαλπάρουν. 'Ετσι ο Τζών αποβιβάστηκε στο Νέο Κόσμο απέναντος και χωρίς δεύτερο ποκάμισο!...

Τον πρώτον άνθρωπο που συνήντησε στο δρόμο του ο Τζών τον σιματίστηκε και του ζήτησε δουλειά. Για την καλή του τύχη, ο άνθρωπος εκείνος ήταν ένας ευγενικός εισοδηματίας. Το έξινο βρος του νέου του έκανε εντύπωση, και η δικιότητα που ήταν ζωγραφισμένη στο πρόσωπό του τον συνεκίνησε. Τον έπηρεε λοιπόν στο σπίτι του.

Ο άνθρωπος εκείνος λεγόταν Μόρτον Στάνλεϊ και ήταν πλούσιος έμπορος της 'Ορλεάνης. Δεν είχε κανένα σπόν κόσμο, εκτός απ' τη γυναίκα του. Οι δυο σύζυγοι αποφασίσανε να κρατήσουνε κοντά τους το νέο εκείνο και καθώς δεν είχαν παιδιά, τον υιοθέτησαν, αφού αρροηγομένως του δώσανε το ίδιο τους όνομα. 'Από Τζών Ρόουλαντ δηλαδή, τον μετονομάσανε "Ένρι Μόρτον Στάνλεϊ.

Σε λίγον καιρό η καρδιά Στάνλεϊ πώθηκε κι' ο γέρος Μόρτον έκανε γενικό κληρονόμο του τον "Ένρι. Για να είχε δέ εις θέσει ο νέος ν' αναλάβει την διεύθυνση της επιχειρημασίας του, ο θετός πατέρας του τον έστειλε το 1860 στο 'Αριζόνα και στις άλλες γειτονικές πολιτείες, για να σπουδάσει και ν' αποκτήσει έμπορικη πείρα.

Από τότε ο Τζών 'ιδεν έσωναιδε πειά ποτέ τον θετό πατέρα του. Το 1861, ο γέρος Μόρτον

Ο Στάνλεϊ στα βάθη της 'Αφρικής

πέθανε και ο "Ένρι Στάνλεϊ δεν έμαθε τον θάνατό του, παρά έπειτα από πολλά χρόνια. Και τοίπο γιατί εντομεταξύ είχε έγραψει ο "Εμφύλιος "Αμερικανικός Πόλεμος. "Ο Στάνλεϊ δεν είχε διάθεση ν' αναμνησθεί στο αλληλοφύλαγμα αυτό, αλλά μιά μέρα, μερικί γινώριμοί του τον κατηγορούσαν ως δειλό και φτωχό-λεμο. Τότε ο νέος φιλοτιμήθηκε και κατετάχθη στον "Όμοσπονδιακό Στρατό.

Σε μιά όμως από τις πρώτες μάχες ο Στάνλεϊ συνελήφθη αιχμάλωτος και έπ' άκατους μήνες πέρασε μιά ζωή μαρτυρική και κακουχιών, σ' ένα στρατόπεδο αιχμαλώτων. Στο τέλος απήχθηκε και για να γλυτώσει απ' τα βάσανα δέχτηκε να καταταχθεί στο πυροβολικό του στρατού εναντίον του οποίου είχε πολεμήσει πριν. 'Αλλά τον "Ιούνιο του 1862 άρρώσθηκε από δυσεντερία και η ήγεια του κλονίστηκε τόσο πολύ, ώστε απελάχθηκε από κάθε στρατιωτική υποχρέωση.

Τότε ο Στάνλεϊ άρχισε μιά ζωή περιπλανήσεων απ' την 'Αμερική στην 'Αγγλία και τανάπαλιν. Πότε ως ναύτης, πότε ως καμαρότος και πότε ως θεριαστής, ως που κατετάχθη στο "Αμερικανικό Ναυτικό.

Την εποχή που τελείωσε η θητεία του είχε έγραψει ο "Αθηναϊκός Πόλεμος και ο δευτερευτής της μεγάλης έφημερίδος "Εκρηξής της Νέας "Υόρκης, του έρωτεινε να πάει ως πολεμικός άποσταλμένος στην "Αφρική και να παρακολουθήσει τον πόλεμο εκείνο. "Ο νέος δέχτηκε άδοκίματος την πρόταση εκείνη κι' έφραδιασμένος με άπεριόριστη τραπεζική πίστωση απ' την έφημερίδα του έφυγε για την "Αθροσνία.

'Ήταν αυτό το μεγάλο όνειρο του Στάνλεϊ, που άλλαξε εντελώς το δρόμο της ζωής του. Καί η Μοίρα του γράμπε ένοιωσε το "Εξής. Στην άποστολή εκείνη έκανε και την πρώτη δημοσιογραφική του επιτυχία, η οποία είχε παγκόσμια άηχηση. "Ο Στάνλεϊ είχε θεωρηθείσει τον διεκτιντή του τηλεγραφέου το Σουέζ. Κι' όταν νικήθηκε και αυτοκράτορας ο βασιλέας της "Αθροσνίας Θεόδωρος, ο Στάνλεϊ τηλεγράφησε πρώτος την είδηση και άμέσως έπειτα έχάλασε το υποδύχιο καλλώδιο. "Ετσι δέν μεταβιβάστηκε κανένα άλλο τηλεγράφημα και μόνο ο "Εκρηξής της Νέας "Υόρκης είχε την πούκορη είδηση, με την οποία τελείωσε ο πρώτος "Αθροσνιακός πόλεμος.

Το όνομα του "Ένρι Στάνλεϊ έγινε έπ' αποκωσμός γνωστό. "Ο Γκόρντον Μπέντνερ, ο φεθερός και μεγαλεπήβολος εκείνος διεκτιντής του "Εκρηξής της Νέας "Υόρκης, ο οποίος έμεινε παροικώδης για το δημοσιογραφικό δαιμόνιό του, είχε βρει στο πρόσωπο του Στάνλεϊ τον άνθρωπο που χρειαζόταν και τον ξεαπέστελλε στις πιο μακρινές κι' επικίνδυνες άποστολές, από πάντοτε δέ, παντού άπου γινόταν πόλεμος.

Μετά την "Αθροσνία, τον έστειλε στην Γροήτη και ο Στάνλεϊ παρακολούθησε απ' άρχής μέχρι τέλος την Κοιτική 'Επανάσταση του 1866. 'Επειτα ήρθε στην 'Ελλάδα άπου έμεινε πολλούς μήνες κι' έγραψε σπασταριστές φιλέλλη-νικές άναπαράσεις.

Απ' την 'Ελλάδα κατέβηκε στην Αίγυπτο, ταξίδευσε πλέοντας δάκρυρο το Νείλο, ως τις πηγές του, έπειτα πήγε στην "Ισπανία, άπου είχε έγραψει η μεγάλη επανάσταση και έμεινε εκεί σ' όλο το διάστημα που κράτησαν η ταραχές. Ξαναγύρισε στην "Ανατολή, παρακολούθησε την επανάσταση των "Αράβων, κι' άπό κει περιηγήθηκε τη Συρία, την Παλαιστίνη και την Τουρκία.

Κατέβηξε τέλος στην Κωνσταντινούπολη κι' από κει πήγε στην Κριμαία. Μετά το τέλος του Κριμαϊκού πολέμου, τον άποιο παρακολούθησε τρέχοντας διαρκώς στην πρώτη γραμμή των πολεμιστών, κατέβηκε στην Περσία και περιηγήθηκε όλη τη Νότιο "Ασία, το Σιάμ, την

Ινδοκίνα και τις "Ινδίες. 'Από όλες τις χώρες που περιάδενσε έγραψε άτερόχες περιγραφές, κι' έτσι η φήμη του ως περιηγητού υπερέβητη φήμη του ως δημοσιογράφου.

Το 1871, όταν θροισόταν στις "Ινδίες, ο Γκόρντον Μπέντνερ τον έκάλεσε στην "Αμερική. Την εποχή εκείνη είχε χαθεί στην "Αφρική ο διάσημος εξερευνητής Δαυίδ Λίβιγκτον και η εξαφάνισή του είχε συγκλονίσει την παγκόσμια κοινή γνώμη.

Ο Μπέντνερ έφρασε τον Στάνλεϊ με άμνητητα χρήματα και τον έστειλε στην "Αφρική, με την έντολη να βρει τον Λίβιγκτον ή το πτώμα του.

Κατά τα μέσα του 1871, ο ταλιμρός κι' άκοήροστος δημοσιογράφος—εξερευνητής άποβιβάστηκε στη Ζανζιβάη, άρρώνασε εκεί ένα μεγάλο καράβι με λίγους εθροαίους και πολλούς "Ιθαγενείς και κινήθηκε στο έσωτερικό της "Αφρικής. Πέρασε απ' τα πιο άγρια κι' επικίνδυνα μέρη της ζούγκλας κι' άπόφερε τις φρικωδέστερες κατωσιές που μπορεί να φαντασθεί κανείς. "Ο έας μετά τον άλλον οι εθροπαίοι ύπαρχοι του τον έγκαταλείφανε, τα περισσότερα ζώα της φορούσανε και όμως ο Στάνλεϊ βασανισμένος απ' τη ζέστη και τους ελάνθεις κινησιούς, συνέχισε αλύπητος το ταξίδι του.

'Επ' τέλος, μιά μέρα, έφτασε σε μιά φύλη "Αράβων "Ιθαγενών και άνάμεσα σ' αυτούς διέκρινε ένα χλαμόν κι' ήλιοκαμένο εθροπαίο, με φράζ μοναδικά, μ' ένα κώανο ξεθωριασμένο σασάκι, με σχοιμένα παντολόνια και ένα μιά ναιτικό κηλίδο. Χωρίς να διατύπει ούτε σιμμή, ο Στάνλεϊ διεκτινθήκε προς αυτόν και κίνησε το χέρι του, τοί έλεε:

—"Ο κίρος Λίβιγκτον ύποβεται. "Ονομάζομαι "Ένρι Μόρτον Στάνλεϊ. Είμαι δημοσιογράφος κι' εξερευνητής. "Ερχομαι έπ' ατρείδες για να σας έλευθερώσω και να σας ξαναπάω στον πολιτισμένο κόσμο.

Ένώ ο Στάνλεϊ γύριζε πίσω με τον Λίβιγκτον, ξεκινούσε απ' την Εθροήτη μιά άποστολή που είχε άργανώσει η "Αγγλική κυβέρνηση για την άνεύρεση του δευτέρου. 'Η άποστολή ξαναγύρισε φυσικά πίσω απ' τη μέση του δρόμου της μόλις έμαθε το θάνατο του Στάνλεϊ.

Και μετά την έπιτυχία του αυτή, η οποία είχε προκαλέσει την παγκόσμια ένθουσιασμό, ο Στάνλεϊ έακολούθησε να τρέχει στις πιο περικειταμένες άποστολές, έως το 1902, που έπεσε άρρωστος άπο γενική παράλυση. Το έάπομένο έτος πέθανε.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΩΝ

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ

Κάποιος Γάλλος θεατρικός συγγραφέας σφίφτηκε την άκόλουθη πρωτότυπη εκδίκηση για να τιμωρήσει κάποιον κριτικό του, ο οποίος δέν είχε άδικαίρια χωρίς να τον ξετινάξει:

Πήγε και παράγγειλε μερικές ντοκίνες περιλαίμια σκύλων σέ όλα τα μεγάλα κλάδε περιλαίμιο είχε και μιά μεταλλική πλάκα, πάνω στην οποία ο συγγραφέας έβαλε κι' έχάραξαν τ' όνομα του κριτικού του. Κάθε φορά λοιπόν που ο συγγραφέας έβγανε έξω, πήγαινε στις συναισές, έπαινε καμιά δεκαριά άδόκτοτα σκυλιά του δρόμου και τους φορούσε άπό ένα περιλαίμιο. "Επειτα έξακολουθούσε το δρόμο του κλασσομέντος.

Φαντασθήτε τώρα το πανθαμόνιο που γινόταν κάθε μέρα στην αλή του κριτικού, άπό τα σκυλιά που του κοιλούσαν ο άστυφίλακος.

"Ο δικτυήτης κριτικός πήγες να τρελλωθεί άπό το κακό του. Αυτό κράτησε ένα μήνα. "Όταν τέλος έμιασε πούος του έκανε αυτές τις φράσεις, άποφάσισε να μην ξαναγράψει πια κριτικά, να τρέξει την ναντίον του πρωτοτύπου συγγραφέας.

ΣΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΟΥ ΠΗΓΑΣΟΥ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Νοσταλγικό το χόμα σου, γλυκειά μου "Αθήνα. ("Αθήνα!

Κι' άν είνε ακόμα τάφος, Τό φως βράς' άπό μέσα του οδού, ζοιμωτόνια κρύβα.

Και γίνεται ζωγράφος Της άερένιας σου άμορφιάς, γλυκειά μου "Αθήνα! "Αθήνα!

Πώς θέλω να πεθάνω Κάτ' άπό τ' άλαφρόδετα διάφανα φύλλα εκείνα. Πού ή δόξα μένει άπάντα

Στην άσμηιά τους χλωροσιά, μέσα στον έ. (λαϊνά, Πινοή να πνέω, σόνην χρυσή να λάμπα στον αϊώνα.

Σε μιά το ήλιο σου άπάντα...

Γλυκειά μου "Αθήνα, "Αθήνα!

Πνοή να πνέω, σόνην χρυσή να λάμπα στον αϊώνα.

Σε μιά το ήλιο σου άπάντα...

ΒΑΡΚΑΡΟΛΑ

Μαλλόαα, ματάρια, χελόαα, λαμοί, Τραγοδία τρελλά στο παννιά δια γύρα. Σιτηάαα άνομιέν' άπό πόθους κι' άμωρα.

Τού κόσμου ο καίμοι! "Ανήσυχη νύχτα, μεγάλο φεγγάρι, Τα κίματα κάτω κι' άνθούς δολερούς, Φυσάει νυχτοπατήρας κι' ή βάρα βολτάρει Σκορπώντας άφροσύ.

Κοι γάτι, ξεκόδει, με πέπλ' άρρωσθ Διπλώνεται τώρα μακριά στο κανάλι Και χάνεται πότε και φανταί πάλι, Χωρίς να γυρνά...

ΚΑΡΑΙΑ ΚΙ' ΑΙΛΑΟΝΙ

Στον ποιητή Δροσίνη

"Ησθες ξανά φιλέρημον άηρόνι Να πλέξης την κομμένη σου φωνή Ρόδο άνοιμένο ή άνοιξι, άνεμόνι Χειμερινή στον άνεμο ή καρδιά.

Σάν τα κλωνάρια που' άνημο ένα χιόνι Τέκασε πιο κι' άπ' άερανη φωτιά, Δέ μένον άπ' τους πόθους πάρα οι πόνοι, Ξερόβωδα στην έσθμη άντηλιά.

Πέρασαν οι καλοί καιροί κι' οι χρόνοι Δέ θα ξανάρθουν οι άγύριστοι όρι πεία Τ' άνανταπόρο τραγοιδί ξαναγύρισε Τη δίχως τώρα αντίλαλο λαλιά.

Τό φως που όλον τον κίτρο περιβάνει Και στή δροσιάς κρεμείται τη σταλιά, Κι' άν φτάνει ως τη ζωή πώμινε μόνι, Στή σκιεμένη κι' άν παίζει φιλικωσιά.

Τό σκεπασμένο άγκάθι φαρμακάνει Και την πληρή ξεοκίζει την παλιά, Για να σπαράξες κλαυδώντας, έρω άηρόνι Και να πεθαίνεις τραγουδώντας, ό καρδιά.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τώρα που πάλι ή γαλήνιά, βαθιά συννεφια (σμένη, Σκεπάζει με σιμαίνονια και κόσμο κι' ούρα, Στένεται ύπομονητικά ή καλή μου και προσμένει Ν' άνάγη το κεφάλι της άπό άστρο άγροκό.

"Όμως κανένα άντίφεργο δέ δείχνει στον μέρα, Πώς έρχεται με το λαοικό μονόπετρο ή αλήη, Κι' ή Μούσα μου, κελάρισσα, που τρέχει την (ήμερά, Θά μπη στο ρημοκλήσι της και δέ θα ξαναβήη.

Μ. ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ

ΚΑΡΙΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ ΣΑΣ

Οι έπιθυμούντες να συμβουλευθουν τον Ιατρόν των "Παναθηναίων, πρέπει να γράφουν στον φάκελλο των έπιστολών τη φράσι: «ΕΙΣ ΤΟΝ "ΙΑΤΡΟΝ», και να άπογράφουν με ψευδώνυμο.

Κ. Π., "Ενταύθα. Είνε άπειρώς προτιμότερον να προμηθευθήτε καμιά έτοιμη βαφή, απ' αυτές που παλύνονται στα καλά φαρμακεία. Συναγής βαφής μου έζήτησε και κάποια άλλη κυρία. Την έδωσα, αλλά τα θαλάσσωσε κατά την χρήση, που είνε κάτω πολύπλοκη και άντι καστανών, άπέκτησε μαλλιά μαύρα, σαν το χόρσου το φτερό. Για να μη έχω λοιπόν παλι παρώνα φρειά, σας συνιστά να πάρετε καμιά έτοιμη βαφή, της οποίας ή χρήση είνε και απλούστερη.

Σ. Ο. Σ., Δευκασίαν (Κύπρος). Δεν εύρισκα διόλου σωστή την τακτική σας.

Γ. Θ. Λάρισσαν. 'Η παρηγορή για περιπτώσεις, όπως ή δική σας, είνε πράγματι ένα πολύ καλό φάρμακο. "Έχει όμως το μειονέκτημα ότι κοστίζει πολύ, σήμερα μάλιστα με την ύποληψη της δραστικής. Άρρω ή τιμή σας δυσκολεύει, μπορείτε να την άντικαταστήσετε με τα κατωτέρω σκευάσματα:

Benz, de Lithine 0,40
p. 1 rag. F. S. No 20.

Να παίρνετε δύο την ήμερα έπ' δεκαήμερον και να επαναλάβετε τη δόσι μετά δεκαήμερον διακοπήν.

Ε. Π., "Ενταύθα. Ζητείτε και σεις το μαγικό φάρμακο για ν' άδυνατίσετε, χωρίς όμως να περιόρισετε το φαγι, γιατί έσθε λαίμαργα. Μά, το είπαμε τόσες φορές ότι τέτοιο φάρμακο θανατοσυρογό δέν ύπαρχει. Τό Α και το Ε της θεωρείας αυτής είνε ή περιορισμένη χρήση άρισμένων ειδών διατροφής και ο άπολειπμός μερικων άλλων. Σχετικό άρθρο έκτενές και με μερικές άλλες οδηγίες χρήσεως, έδημοσιεύθη σε προηγούμενο τεύχος των "Παναθηναίων, εις το όποιον και σας παραπέμνω.

Μ. Α. Λ., Θεσσαλονίκη. Πρέπει πρωτίστως να εξασκηθήτε μήπως ή δεσμητική αυτή εκδήλωση άρείεται σε κανένα άφροδισιο νόσημα. "Επιβάλλεται κατ' άρχην μιά εξέταση του αίματος κατά Wassermann. "Εάν ή εξέταση άποβεί έστω και άσθενώς θετική, σας συνιστώ να κάμψτε χωρίς διαταγμούς την είδηση θεραπεία. "Αν όμως άποκλεισθεί το νόσημα, είνε μάταιο πονία κάθε προσπάθεια θεραπειτική για την περίπτωση σας. Σας το λέω για να μη ισοβλήθητε σε άδικα έξοδα και ταλαιπωρίες.

Α. Μ., "Ιωάννινα. Με τρεκνεί ή βεβαίωσή σας ότι θα μ' άναγνωμώσετε δια βίου ως "συνήθε καί... σσσιαν σας", όπως λέτε. Δυστυχώς όμως, αί έρωτήσεις και αί άποφάσεις δέν είνε της λαοικής άσφαιδότητος. Θά ήτο προτιμότερον ίσως ν' απευθινηθήτε για ένα παρόμοιο ζήτημα στον παπά της ένορίας σας.

Α. Γ. Π., Ρέθυμνο. Εάν ή ενόχλησις επαναλαμβάνεται μόνον κατά χρονικά διαστήματα, ίσως άσφα, δέν ύπαρχει κανένας λόγος ν' άνησυχείτε. Είνε κάτι διόλεια φυσιογνωμική για ένα νεανικό οργανισμό. Πάντως σας συνιστώ να έπιμελείσθε για την τοπική καθαρότητα. Να πλένεσθε όλη, τοπικώς, δυό φορές τουλάχιστον την έβδομάδα. Φάρμακα δέν χρειάζονται καθόλου και μη φοβείσθε.

Γ. Α. Ρ. Γ. Κ. "Ενταύθα. Σας συνιστώ πρωτίστως καλή τροφή. Φροντίστε να κοιμάστε ένωσις το βράδι και να ξυπνάτε επίσης ένωσις.

Π. Ε. Ρ. Κ. "Ενταύθα. Ποσινός μην κοράζετε πολύ τα μάτια σας. Μη διαβάσετε και μη γράψετε τη νύκτα. Και βυθίζετε τα αυτιά άνοχτά μέσα σε λιπαρό έξο, από όποια θα έχετε διαλάβει βροχόν. Επίσης, το διάβασμα τη νύχτα είνε πολύ κοινωστικό για τα μάτια. Τα μάτια είνε πολύ κατάρ. Φυλάτε συνεπώς τα μάτια σας σαν τα... μάτια σας.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΣΑΣ

Η ΕΚΔΙΚΗΣΙΣ

ΝΑ σαρώνη α κ ο κάρρο, ζεμένο με δυο άσπριδερά μι-κρά θώδια, περ-νούσε σιγά-σιγά τόν κάμπο. Θυμάμαι όλην ε-κείνη τή σκηνή σάν νάτανε χθές. Έκει πού πηγαί-ναμε με τὰ πόδια σ' ένα άμπέλι, άν-ταμώσαμε στο δρό-μο τὸ κάρρο πού σὰς εἶπα παραπάνω καὶ πού προχωρούσε σιγά καὶ θαρεία. Τ' ώ-δηγούσε ένας ψηλός άντρας, με κόκκινη μπλούζα καὶ με μακρυὰ γκριζα γενειά-δα. Στο κάρρο καθότανε, μαζεμένη πάνω σ' ένα τσουβάλι, μιὰ γυναίκα πού εἶχε περάσει τὴν πρώτη νεότητα. Ὡστόσο τὰ σκοτεινὰ μάτια της γυάλιζαν ἀπὸ μιὰ φλόγα πάθους καὶ ρώμης καὶ τὸ πρόσω-πό της ἦταν κατάλευκο.

Βρισκόμαστε τότε στὸ φθινόπωρο. Τὰ φύλλα δὲν εἶχαν πέσει ἀκόμα ἀπ' τὰ δέντρα καὶ τ' άμπέλια ἦτανε φορτωμένα σταφύλια. Ἡ ὑπηρετρία πού βρισκόταν μαζί μας, ἀπὸ κύταξε λίγο με περιέρ-γεια τὴ γυναίκα με τὸ μαριμαρένιο πρό-σωπο, ρώτησε :

— Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι! Μήπως εἶσαι ἀρρώστη;

— Ένα παιδιάτικο χαμόγελο ζωγρα-φίστηκε στὸ πρόσωπο τῆς άγνωστῆς γυ-ναίκας.

— Ναι, ἀποκρίθηκε στὴν ὑπηρετρία. Πέρασα μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια. Βγαί-νω ἀπ' τὴ φυλακή. Μὰ τώρα εἶμαι καλά.

— Γιατί μοῦ ἀπαντᾷς έτσι; τῆς εἶπε τότε ἡ ὑπηρετρία μας, πειραγμένη ἀπ' τὰ λιγάκι ἀδιάντροπα λόγια τῆς άγνω-στῆς.

— Τι! Δὲν σ' ἀρέσει ἡ ἀπάντησι πού σοῦδωσα; τὴ ρώτησε ἡ γυναίκα. Ὡ-στόσο αὐτὴ εἶνε ἡ ἀλήθεια.

— Καλὰ, καὶ τί ἔκανες καὶ σὲ πήγα-νε φυλακή; τὴν ξαναρώτησε με περιέρ-γεια ἡ ὑπηρετρία μας.

Ἡ άγνωστη γέλασε τότε, σήκωσε τὰ μάτια της ψηλά, σάν νὰ παρακολουθοῦ-σε τὰ κοράκια πού πετούσανε ψηλά, στο γαλάζιο οὐρανό, κι ἀποκρίθηκε ἡσυ-χα-ῖστα :

— Σκότωσα μιὰ γυναίκα.

Μὰ, βλέποντας τὴν ὑπηρετρία μας νὰ γελᾷ, θύμωσε ξαφνικά, μάζεψε τὰ φρύ-δια της, καὶ τὸ πρόσωπό της, πήρε μιὰ σκληρὴ ἔκφρασι :

— Εἶσαι τσελλή! φώναξε τῆς ὑπη-ρετρίας μας. Γιατί γελάς, κόρη τοῦ δια-βόλου; Μοῦ θυμίζει τώρα τὴ γάτα ἐ-κείνη... Ναι, τὰ μάτια της ἦτανε πρά-σινα σάν τὰ δικά σου. Γιὰ κούταξέ τὴν καλύτερα, Σίμων...

Μὰ ὁ Σίμων—ὁ άντρας πού ὠδηγοῦ-σε τὰ δυο θώδια—τὴν άκουγε σκυθρω-πὸς καὶ ἀδιάφορος. Κούταξε μπροστά του, ψηλὸς καὶ επιβλητικὸς μέσα στὴν κόκκινη μπλούζα του.

— Σκότωσέ, λοιπόν, μιὰ γυναίκα ; τὴ ρώτησε ὕστερ' ἀπὸ λίγο ἡ ὑπηρετρία μας, καταλαβαίνοντας πὼς ἔπρεπε νὰ σο-βαρευτῇ. Δὲν μπορούμε νὰ μάθουμε για-τί τῶκανες αὐτό;

— Ἐπειδὴ με πείραζε. Ἦταν ἡ φι-λὴ τοῦ άντρός μου...

— Ό!...

— Ναι, πᾶνε δεκαπέντε χρόνια τώ-ρα. Τότε ἦμουν δεκαῆξ ἑτῶν. Μὰ, δὲν καθόσαστε καλύτερα ἐδῶ κοντά μου, στο κάρρο, σάν νὰ σὰς τὰ πῶ δλα με τὴν ἡ-συχία μου, κι ἀπὸ τὴν ἀρχή; Ὡ! μπράβο, εἶσαι!... Ἐξακολουθῶ, λοιπόν, ἡ μάλλον ἀρχίζω...

— Τὸν καιρό, λοιπόν, ἐκείνο, ἐγὼ ἡ-μουν δεκαῆξ χρονῶν καὶ κείνη, ἡ φίλη τοῦ άντρός μου, εἶχε πατήσει τὰ τριάν-τα. Ὁ άντρας μου δὲν εἶχε κλείσει ἀ-κόμα τὰ εἴκοσι. Δὲν μοῦ φαίνότανε κα-θόλου παράξενο πού τοῦ εἶχε πάρει τὸν νοῦ καὶ τὴν καρδιά. Εἶχε κάτι μάγουλα σάν παπαρῶνες καὶ κορμί λυγρό, σάν καλαμιόβεργα. Ὁ άντρας μου γυρνοῦσε ἀργὰ σίτι, κι ἐγὼ κρύωνα μόνη μου.

Τὸν περίμενα ἡ δύστυχη, τὸν περίμενα νὰ γυρίσῃ... Καὶ ἡ ὥρες περνοῦσαν ἀρ-γά, ὥπως δταν ἔχουμε πένθος στὸ σίτι μας... Τότε, πού λέτε, μοῦ καρφώθηκε στὸν νοῦ νὰ σκοτώσω αὐτὴ τὴ γυναίκα πού μοῦ ἔλαβε τὴν ἀγάπη τοῦ άντρός μου. Ἐκανα τὴν ἀκόλουθη σκέψι: Θὰ

— Τότε ὅλο ἐκεῖνο τὸ πλῆθος ἄρχισε νὰ σκυλίζῃ καὶ νὰ οὐρλιάζῃ σάν λυσσα-σμένα σκυλιά, σάν πεινασμένους λύκοι. Κάποιος χωροφύλακας ἔφερε με τρόπο βόλτες γύρω μου, στὴν ἀρχὴ ἀπὸ μα-κρυὰ, ὕστερ' ἀπὸ κοντά, ἀπὸ κοντινέ-ρα... σάν τὴν ἀλεπού γύρω ἀπ' τὸ κοττέ-τσι...

Ἦθελε νὰ βρῇ τὴν κατάλληλη στιγμὴ καὶ νὰ χυμίσῃ νὰ με πιάσῃ. (Φόβτανε, βλέπετε, μήπως τοῦ ρίξω κι αὐτοῦνο). Μὰ γιατί ἤθελε νὰ με πιά-σῃ, γιατί; ἔ; γιατί; Μήπως δὲν πύφα-ν καὶ μόνη μου δι ἔπρεπε νὰ πάω ἡ πα-ραδοθὴ στὴν άστυνομία; Ναι, ἤθελα νὰ πάω μόνη μου στὴ φυλακή, χωρὶς νὰ με τραβᾷνε... Καὶ γι' αὐτό, δταν ὁ χωροφύλα-κας μ' ἔβλεψε καμμιὰ φορὰ καὶ μ' ἀπα-ξε ἀπ' τοὺς ὄμους, ἐγὼ τοῦ γρατσούνι-σα τὰ χέρια, τοῦ ξέφυγα κι' ἄρχισα νὰ τρέχω—νὰ πάω μόνη μου στὸν δικα-στή...

Ἦταν παντρεμένη;

— Όχι, ἦτανε μιὰ γυναίκα πού πήρε τὸν κακὸ δρόμο... Ὁταν, λοιπόν, τὴν ἔ-βλεπα, τὰ μάτια μου σκοτεινιάζαν, μ' ἔπιανε δυνατὸ σύγκρουτο, τὰ γόνατά μου λυγίζανε καὶ τὰ πόδια δλα κόκκινα μπροστά μου. Μιὰ μέρα, ξανάρθε ἡ λε-γάμενη σίτι μου γιὰ νὰ με πάρῃ δῆθεν τὸν γάτο της πού ἦταν ἑξαπλωμένος φορ-δὺς-πλατὺς, σάν πάντα, στὴν αὐλὴ μου.

Ὁ άντρας μου καθότανε καὶ κείνος στὴν αὐλὴ καὶ λιαζότανε...

Ἦτανε Κυριακὴ πρωτῇ. Μπήκε ἡ κα-

λὴ μας στὴν αὐλὴ καὶ εἶπε :

— Ἦρθα νὰ πάρω τὸν γάτο μου. Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

— Μόλις τὴν εἶδε ἡ γάτα, σηκώθηκε δρῖα, καμπούριασε τὴ ράχη της, τεντώ-θηκε, πλησίασε τὴν κυρία της κι' ἄρχι-σε νὰ τρίβεται χαδιάρικα στὰ φουστάνια της. Ὁ άντρας μου ἔκανε καὶ κείνος τὸ ἴδιο... Ἐγὼ βρισκόμουν τότε στὴν κου-ζίνα καὶ μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ εἶχε περ-μένα :

— Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

Τι, σκέφτηκα, ἔλεγε τώρα νὰ με διώξῃ κι' ἀπὸ τὸ σίτι μου, ἡ ἀντρογονοχωρί-στρα; Τὸ αἷμα ἀνέθηκε στὸ κεφάλι μου. Ἀρπάξα τότε τὸ τουφέκι τοῦ άντρός μου πού ἦτανε κρεμασμένο στὸν τοῦρο, δγγῆκα στὴν αὐλὴ καὶ τὰ δάεισα πάνω στὴ θρωμογυναίκα, πού ἔπεσε ἀμέσως νε-κρή...

— Τὸν καιρό, λοιπόν, ἐκείνο, ἐγὼ ἡ-μουν δεκαῆξ χρονῶν καὶ κείνη, ἡ φίλη τοῦ άντρός μου, εἶχε πατήσει τὰ τριάν-τα. Ὁ άντρας μου δὲν εἶχε κλείσει ἀ-κόμα τὰ εἴκοσι. Δὲν μοῦ φαίνότανε κα-θόλου παράξενο πού τοῦ εἶχε πάρει τὸν νοῦ καὶ τὴν καρδιά. Εἶχε κάτι μάγουλα σάν παπαρῶνες καὶ κορμί λυγρό, σάν καλαμιόβεργα. Ὁ άντρας μου γυρνοῦσε ἀργὰ σίτι, κι ἐγὼ κρύωνα μόνη μου.

Τὸν περίμενα ἡ δύστυχη, τὸν περίμενα νὰ γυρίσῃ... Καὶ ἡ ὥρες περνοῦσαν ἀρ-γά, ὥπως δταν ἔχουμε πένθος στὸ σίτι μας... Τότε, πού λέτε, μοῦ καρφώθηκε στὸν νοῦ νὰ σκοτώσω αὐτὴ τὴ γυναίκα πού μοῦ ἔλαβε τὴν ἀγάπη τοῦ άντρός μου. Ἐκανα τὴν ἀκόλουθη σκέψι: Θὰ

— Τότε ὅλο ἐκεῖνο τὸ πλῆθος ἄρχισε νὰ σκυλίζῃ καὶ νὰ οὐρλιάζῃ σάν λυσσα-σμένα σκυλιά, σάν πεινασμένους λύκοι. Κάποιος χωροφύλακας ἔφερε με τρόπο βόλτες γύρω μου, στὴν ἀρχὴ ἀπὸ μα-κρυὰ, ὕστερ' ἀπὸ κοντά, ἀπὸ κοντινέ-ρα... σάν τὴν ἀλεπού γύρω ἀπ' τὸ κοττέ-τσι...

Ἦθελε νὰ βρῇ τὴν κατάλληλη στιγμὴ καὶ νὰ χυμίσῃ νὰ με πιάσῃ. (Φόβτανε, βλέπετε, μήπως τοῦ ρίξω κι αὐτοῦνο). Μὰ γιατί ἤθελε νὰ με πιά-σῃ, γιατί; ἔ; γιατί; Μήπως δὲν πύφα-ν καὶ μόνη μου δι ἔπρεπε νὰ πάω ἡ πα-ραδοθὴ στὴν άστυνομία; Ναι, ἤθελα νὰ πάω μόνη μου στὴ φυλακή, χωρὶς νὰ με τραβᾷνε... Καὶ γι' αὐτό, δταν ὁ χωροφύλα-κας μ' ἔβλεψε καμμιὰ φορὰ καὶ μ' ἀπα-ξε ἀπ' τοὺς ὄμους, ἐγὼ τοῦ γρατσούνι-σα τὰ χέρια, τοῦ ξέφυγα κι' ἄρχισα νὰ τρέχω—νὰ πάω μόνη μου στὸν δικα-στή...

Ἦταν παντρεμένη;

— Όχι, ἦτανε μιὰ γυναίκα πού πήρε τὸν κακὸ δρόμο... Ὁταν, λοιπόν, τὴν ἔ-βλεπα, τὰ μάτια μου σκοτεινιάζαν, μ' ἔπιανε δυνατὸ σύγκρουτο, τὰ γόνατά μου λυγίζανε καὶ τὰ πόδια δλα κόκκινα μπροστά μου. Μιὰ μέρα, ξανάρθε ἡ λε-γάμενη σίτι μου γιὰ νὰ με πάρῃ δῆθεν τὸν γάτο της πού ἦταν ἑξαπλωμένος φορ-δὺς-πλατὺς, σάν πάντα, στὴν αὐλὴ μου.

Ὁ άντρας μου καθότανε καὶ κείνος στὴν αὐλὴ καὶ λιαζότανε...

Ἦταν Κυριακὴ πρωτῇ. Μπήκε ἡ κα-

λὴ μας στὴν αὐλὴ καὶ εἶπε :

— Ἦρθα νὰ πάρω τὸν γάτο μου. Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

— Μόλις τὴν εἶδε ἡ γάτα, σηκώθηκε δρῖα, καμπούριασε τὴ ράχη της, τεντώ-θηκε, πλησίασε τὴν κυρία της κι' ἄρχι-σε νὰ τρίβεται χαδιάρικα στὰ φουστάνια της. Ὁ άντρας μου ἔκανε καὶ κείνος τὸ ἴδιο... Ἐγὼ βρισκόμουν τότε στὴν κου-ζίνα καὶ μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ εἶχε περ-μένα :

— Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

Τι, σκέφτηκα, ἔλεγε τώρα νὰ με διώξῃ κι' ἀπὸ τὸ σίτι μου, ἡ ἀντρογονοχωρί-στρα; Τὸ αἷμα ἀνέθηκε στὸ κεφάλι μου. Ἀρπάξα τότε τὸ τουφέκι τοῦ άντρός μου πού ἦτανε κρεμασμένο στὸν τοῦρο, δγγῆκα στὴν αὐλὴ καὶ τὰ δάεισα πάνω στὴ θρωμογυναίκα, πού ἔπεσε ἀμέσως νε-κρή...

Ἦταν παντρεμένη;

— Όχι, ἦτανε μιὰ γυναίκα πού πήρε τὸν κακὸ δρόμο... Ὁταν, λοιπόν, τὴν ἔ-βλεπα, τὰ μάτια μου σκοτεινιάζαν, μ' ἔπιανε δυνατὸ σύγκρουτο, τὰ γόνατά μου λυγίζανε καὶ τὰ πόδια δλα κόκκινα μπροστά μου. Μιὰ μέρα, ξανάρθε ἡ λε-γάμενη σίτι μου γιὰ νὰ με πάρῃ δῆθεν τὸν γάτο της πού ἦταν ἑξαπλωμένος φορ-δὺς-πλατὺς, σάν πάντα, στὴν αὐλὴ μου.

Ὁ άντρας μου καθότανε καὶ κείνος στὴν αὐλὴ καὶ λιαζότανε...

Ἦταν Κυριακὴ πρωτῇ. Μπήκε ἡ κα-

λὴ μας στὴν αὐλὴ καὶ εἶπε :

— Ἦρθα νὰ πάρω τὸν γάτο μου. Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

— Μόλις τὴν εἶδε ἡ γάτα, σηκώθηκε δρῖα, καμπούριασε τὴ ράχη της, τεντώ-θηκε, πλησίασε τὴν κυρία της κι' ἄρχι-σε νὰ τρίβεται χαδιάρικα στὰ φουστάνια της. Ὁ άντρας μου ἔκανε καὶ κείνος τὸ ἴδιο... Ἐγὼ βρισκόμουν τότε στὴν κου-ζίνα καὶ μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ εἶχε περ-μένα :

— Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

Τι, σκέφτηκα, ἔλεγε τώρα νὰ με διώξῃ κι' ἀπὸ τὸ σίτι μου, ἡ ἀντρογονοχωρί-στρα; Τὸ αἷμα ἀνέθηκε στὸ κεφάλι μου. Ἀρπάξα τότε τὸ τουφέκι τοῦ άντρός μου πού ἦτανε κρεμασμένο στὸν τοῦρο, δγγῆκα στὴν αὐλὴ καὶ τὰ δάεισα πάνω στὴ θρωμογυναίκα, πού ἔπεσε ἀμέσως νε-κρή...

Ἦταν παντρεμένη;

— Όχι, ἦτανε μιὰ γυναίκα πού πήρε τὸν κακὸ δρόμο... Ὁταν, λοιπόν, τὴν ἔ-βλεπα, τὰ μάτια μου σκοτεινιάζαν, μ' ἔπιανε δυνατὸ σύγκρουτο, τὰ γόνατά μου λυγίζανε καὶ τὰ πόδια δλα κόκκινα μπροστά μου. Μιὰ μέρα, ξανάρθε ἡ λε-γάμενη σίτι μου γιὰ νὰ με πάρῃ δῆθεν τὸν γάτο της πού ἦταν ἑξαπλωμένος φορ-δὺς-πλατὺς, σάν πάντα, στὴν αὐλὴ μου.

Ὁ άντρας μου καθότανε καὶ κείνος στὴν αὐλὴ καὶ λιαζότανε...

Ἦταν Κυριακὴ πρωτῇ. Μπήκε ἡ κα-

λὴ μας στὴν αὐλὴ καὶ εἶπε :

— Ἦρθα νὰ πάρω τὸν γάτο μου. Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

— Μόλις τὴν εἶδε ἡ γάτα, σηκώθηκε δρῖα, καμπούριασε τὴ ράχη της, τεντώ-θηκε, πλησίασε τὴν κυρία της κι' ἄρχι-σε νὰ τρίβεται χαδιάρικα στὰ φουστάνια της. Ὁ άντρας μου ἔκανε καὶ κείνος τὸ ἴδιο... Ἐγὼ βρισκόμουν τότε στὴν κου-ζίνα καὶ μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ εἶχε περ-μένα :

— Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

Τι, σκέφτηκα, ἔλεγε τώρα νὰ με διώξῃ κι' ἀπὸ τὸ σίτι μου, ἡ ἀντρογονοχωρί-στρα; Τὸ αἷμα ἀνέθηκε στὸ κεφάλι μου. Ἀρπάξα τότε τὸ τουφέκι τοῦ άντρός μου πού ἦτανε κρεμασμένο στὸν τοῦρο, δγγῆκα στὴν αὐλὴ καὶ τὰ δάεισα πάνω στὴ θρωμογυναίκα, πού ἔπεσε ἀμέσως νε-κρή...

Ἦταν παντρεμένη;

— Όχι, ἦτανε μιὰ γυναίκα πού πήρε τὸν κακὸ δρόμο... Ὁταν, λοιπόν, τὴν ἔ-βλεπα, τὰ μάτια μου σκοτεινιάζαν, μ' ἔπιανε δυνατὸ σύγκρουτο, τὰ γόνατά μου λυγίζανε καὶ τὰ πόδια δλα κόκκινα μπροστά μου. Μιὰ μέρα, ξανάρθε ἡ λε-γάμενη σίτι μου γιὰ νὰ με πάρῃ δῆθεν τὸν γάτο της πού ἦταν ἑξαπλωμένος φορ-δὺς-πλατὺς, σάν πάντα, στὴν αὐλὴ μου.

Ὁ άντρας μου καθότανε καὶ κείνος στὴν αὐλὴ καὶ λιαζότανε...

Ἦταν Κυριακὴ πρωτῇ. Μπήκε ἡ κα-

λὴ μας στὴν αὐλὴ καὶ εἶπε :

— Ἦρθα νὰ πάρω τὸν γάτο μου. Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

— Μόλις τὴν εἶδε ἡ γάτα, σηκώθηκε δρῖα, καμπούριασε τὴ ράχη της, τεντώ-θηκε, πλησίασε τὴν κυρία της κι' ἄρχι-σε νὰ τρίβεται χαδιάρικα στὰ φουστάνια της. Ὁ άντρας μου ἔκανε καὶ κείνος τὸ ἴδιο... Ἐγὼ βρισκόμουν τότε στὴν κου-ζίνα καὶ μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ εἶχε περ-μένα :

— Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

Τι, σκέφτηκα, ἔλεγε τώρα νὰ με διώξῃ κι' ἀπὸ τὸ σίτι μου, ἡ ἀντρογονοχωρί-στρα; Τὸ αἷμα ἀνέθηκε στὸ κεφάλι μου. Ἀρπάξα τότε τὸ τουφέκι τοῦ άντρός μου πού ἦτανε κρεμασμένο στὸν τοῦρο, δγγῆκα στὴν αὐλὴ καὶ τὰ δάεισα πάνω στὴ θρωμογυναίκα, πού ἔπεσε ἀμέσως νε-κρή...

Ἦταν παντρεμένη;

— Όχι, ἦτανε μιὰ γυναίκα πού πήρε τὸν κακὸ δρόμο... Ὁταν, λοιπόν, τὴν ἔ-βλεπα, τὰ μάτια μου σκοτεινιάζαν, μ' ἔπιανε δυνατὸ σύγκρουτο, τὰ γόνατά μου λυγίζανε καὶ τὰ πόδια δλα κόκκινα μπροστά μου. Μιὰ μέρα, ξανάρθε ἡ λε-γάμενη σίτι μου γιὰ νὰ με πάρῃ δῆθεν τὸν γάτο της πού ἦταν ἑξαπλωμένος φορ-δὺς-πλατὺς, σάν πάντα, στὴν αὐλὴ μου.

Ὁ άντρας μου καθότανε καὶ κείνος στὴν αὐλὴ καὶ λιαζότανε...

Ἦταν Κυριακὴ πρωτῇ. Μπήκε ἡ κα-

λὴ μας στὴν αὐλὴ καὶ εἶπε :

— Ἦρθα νὰ πάρω τὸν γάτο μου. Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

— Μόλις τὴν εἶδε ἡ γάτα, σηκώθηκε δρῖα, καμπούριασε τὴ ράχη της, τεντώ-θηκε, πλησίασε τὴν κυρία της κι' ἄρχι-σε νὰ τρίβεται χαδιάρικα στὰ φουστάνια της. Ὁ άντρας μου ἔκανε καὶ κείνος τὸ ἴδιο... Ἐγὼ βρισκόμουν τότε στὴν κου-ζίνα καὶ μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ εἶχε περ-μένα :

— Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

Τι, σκέφτηκα, ἔλεγε τώρα νὰ με διώξῃ κι' ἀπὸ τὸ σίτι μου, ἡ ἀντρογονοχωρί-στρα; Τὸ αἷμα ἀνέθηκε στὸ κεφάλι μου. Ἀρπάξα τότε τὸ τουφέκι τοῦ άντρός μου πού ἦτανε κρεμασμένο στὸν τοῦρο, δγγῆκα στὴν αὐλὴ καὶ τὰ δάεισα πάνω στὴ θρωμογυναίκα, πού ἔπεσε ἀμέσως νε-κρή...

Ἦταν παντρεμένη;

— Όχι, ἦτανε μιὰ γυναίκα πού πήρε τὸν κακὸ δρόμο... Ὁταν, λοιπόν, τὴν ἔ-βλεπα, τὰ μάτια μου σκοτεινιάζαν, μ' ἔπιανε δυνατὸ σύγκρουτο, τὰ γόνατά μου λυγίζανε καὶ τὰ πόδια δλα κόκκινα μπροστά μου. Μιὰ μέρα, ξανάρθε ἡ λε-γάμενη σίτι μου γιὰ νὰ με πάρῃ δῆθεν τὸν γάτο της πού ἦταν ἑξαπλωμένος φορ-δὺς-πλατὺς, σάν πάντα, στὴν αὐλὴ μου.

Ὁ άντρας μου καθότανε καὶ κείνος στὴν αὐλὴ καὶ λιαζότανε...

Ἦταν Κυριακὴ πρωτῇ. Μπήκε ἡ κα-

λὴ μας στὴν αὐλὴ καὶ εἶπε :

— Ἦρθα νὰ πάρω τὸν γάτο μου. Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

— Μόλις τὴν εἶδε ἡ γάτα, σηκώθηκε δρῖα, καμπούριασε τὴ ράχη της, τεντώ-θηκε, πλησίασε τὴν κυρία της κι' ἄρχι-σε νὰ τρίβεται χαδιάρικα στὰ φουστάνια της. Ὁ άντρας μου ἔκανε καὶ κείνος τὸ ἴδιο... Ἐγὼ βρισκόμουν τότε στὴν κου-ζίνα καὶ μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ εἶχε περ-μένα :

— Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

Τι, σκέφτηκα, ἔλεγε τώρα νὰ με διώξῃ κι' ἀπὸ τὸ σίτι μου, ἡ ἀντρογονοχωρί-στρα; Τὸ αἷμα ἀνέθηκε στὸ κεφάλι μου. Ἀρπάξα τότε τὸ τουφέκι τοῦ άντρός μου πού ἦτανε κρεμασμένο στὸν τοῦρο, δγγῆκα στὴν αὐλὴ καὶ τὰ δάεισα πάνω στὴ θρωμογυναίκα, πού ἔπεσε ἀμέσως νε-κρή...

Ἦταν παντρεμένη;

— Όχι, ἦτανε μιὰ γυναίκα πού πήρε τὸν κακὸ δρόμο... Ὁταν, λοιπόν, τὴν ἔ-βλεπα, τὰ μάτια μου σκοτεινιάζαν, μ' ἔπιανε δυνατὸ σύγκρουτο, τὰ γόνατά μου λυγίζανε καὶ τὰ πόδια δλα κόκκινα μπροστά μου. Μιὰ μέρα, ξανάρθε ἡ λε-γάμενη σίτι μου γιὰ νὰ με πάρῃ δῆθεν τὸν γάτο της πού ἦταν ἑξαπλωμένος φορ-δὺς-πλατὺς, σάν πάντα, στὴν αὐλὴ μου.

Ὁ άντρας μου καθότανε καὶ κείνος στὴν αὐλὴ καὶ λιαζότανε...

Ἦταν Κυριακὴ πρωτῇ. Μπήκε ἡ κα-

λὴ μας στὴν αὐλὴ καὶ εἶπε :

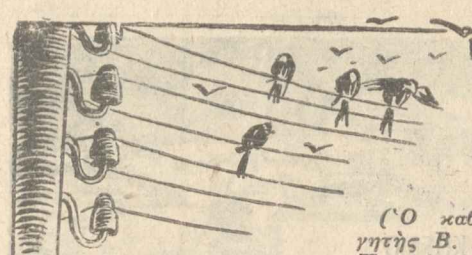
— Ἦρθα νὰ πάρω τὸν γάτο μου. Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

— Μόλις τὴν εἶδε ἡ γάτα, σηκώθηκε δρῖα, καμπούριασε τὴ ράχη της, τεντώ-θηκε, πλησίασε τὴν κυρία της κι' ἄρχι-σε νὰ τρίβεται χαδιάρικα στὰ φουστάνια της. Ὁ άντρας μου ἔκανε καὶ κείνος τὸ ἴδιο... Ἐγὼ βρισκόμουν τότε στὴν κου-ζίνα καὶ μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ εἶχε περ-μένα :

— Ἐδῶ εἶσαι ἀκόμα, ἀγριόγατο ;

Τι, σκέφτηκα, ἔλεγε τώρα νὰ με διώξῃ κι' ἀπὸ τὸ σίτι μου, ἡ ἀντρογονοχωρί-στρα; Τὸ αἷμα ἀνέθηκε στὸ κεφάλι μου. Ἀρπάξα τότε τὸ τουφέκι τοῦ άντρός μου πού ἦτανε κρεμασμένο στὸν τοῦρο, δγγῆκα στὴν αὐλὴ καὶ τὰ δάεισα πάνω στὴ θρωμογυναίκα, πού ἔπεσε ἀμέσως νε-κρή...

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΤΟΥ ΦΕΝΤΟΡ Μ. ΝΤΟΣΤΟΠΙΕΒΣΚΙ

(Ο καθ' ηγήτης Β. Α. Κομόροβιτς βρήκε και δημοσίευσε εσχάτως αυτή την άνευδο αυτοβιογραφική επιφυλλίδα του Ντοστογιέβσκι, στην οποία ο μεγάλος Ρώσος συγγραφέας περιγράφει τα νεανικά του χρόνια και τον πρώτο του έρωτα).

«Α! Καταραμένη νύκτα για πάντα η δουλειά μου, η δουλειά του επιφυλλιδιογράφου!...

Μην τρομάξετε όμως, κύριοι, γιατί δεν είμαι εγώ εκείνος που ξεφαντίζει έτσι. Όμοιοιού μάλιστα ότι μια τέτοια άρχη θα ήταν πάρα πολύ παράξενη για το έθνος μου. Όχι, δεν θα ξεφαντίζα έτσι, μολονότι, πριν γάρθω στην Πετρούπολη, ήμουν απολύτως βέβαιος ότι κάθε επιφυλλιδιογράφος, τη στιγμή που πίνει την πένα για να «φτιάξει» το εβδομαδιαίο ή το μηνιαίο άρθρο του, αναστενάζει βαρύν και καταρρέει τη δουλειά του...

Εγώ λοιπόν λέω μέσα μου: αν ήμουν επιφυλλιδιογράφος, όχι έτσι στην τύχη, αλλά εξ επαγγέλματος και σ' όλη μου τη ζωή, μου φαίνεται ότι θα επιθυμούσα πολύ να γίνω ένας Εγγλέσιος Σύν για να περιγράψω τα μυστήρια της Πετρούπολης. Μ' άρεσαν τρομερά τα μυστήρια! Είμαι ένας ονειροπόλος, ένας μυστικοπαθής και σ' εξομολογούμαι ότι δεν ξέρω γιατί ή Πετρούπολη ήταν πάντα για μένα ένα αίνιγμα. Από παιδί ακόμη, ένα παιδί ξεσηλωμένο που το είχαν εγκαταλείψει στην Πετρούπολη, ένιωθα γι' αυτήν ένα μεγάλο φόβο. Θυμάμαι ένα περιστατικό, που δεν είχε τίποτα το εξαιρετικό και που μολαταύτα μου έκανε τρομαχτική εντύπωση. Θά σ' ερμήνευα με κάθε λεπτομέρεια κι' όστοςό δεν είνε τίποτ' άλλο παρά μονάχα μια εντύπωση. Τι να γίνη; Είμαι, βλέπετε, ένας ονειροπόλος, ένας μυστικοπαθής!

Θυμάμαι ότι ένα βράδυ του 'Ιανουαρίου γύριζα βιαστικός στο σπίτι μου από τη Βιμηρογορσκάγια Σταρόνα. Ήμουν πολύ νέος ακόμη εκείνη την εποχή. Όταν έφτασα στο Νέβα, στάθηκα μια στιγμή κι' έβριξα ένα διαπεραστικό βλέμμα στο ποτάμι και πέρα, μακριά, στον διωχολήδον δρόμον που έπαιρνε ένα πορφυρό χρώμα από το ήλιοαυλίωμα. Ή νύχτα απλώνονταν στην πόλη κι' ή ατέλειωτη επιφάνεια του Νέβα, παγωμένη από το κρύο, άστραψε κάτω απ' τις τελευταίες αναλαμπές του ήλιου, σαν σπαρμένη με διαμάντια... Το κρύο ήταν 20 βαθμοί υπό το μηδέν... Μια παγωμένη καταχνιά έπεσε άπ' τον στα ξυλασμένα βλάνα και στους ανθρώπους που περνούσαν τρέχοντας.

Ο πακνός αέρας έτρεπε στον παρμακρό θόρυβο και σαν γίγαντες, οι κισνοί των στατιών ανέβαιναν στον κρύο ουρανό κι' αναστενάζονταν για να χωριστούν πάλι. Θύλαξε κανείς ότι καινούργια χτίρια θημιόνονταν πάνω από τα παλιά, ότι μια καινούργια πόλη χιζόταν στον αέρα... Όλος αυτός ο κόσμος, τέλος, με τους ηγανταίους κι' άγνιους κατοίκους του, μ' έλες τις κατοικίες τους, που ήταν άσπυα φτωχών ή δόξαριστα πολλά, φαινόταν εκείνη την ώρα της δύσεως σαν ένα μαγικό και φαντασμαγορικό όνειρο, ένα όνειρο έτοιμο να διαλυθή καθώς ανέβαινε σαν ομίχλη στον βαθυγάλανο ουρανό... Ένιωσα τότε μέσα μου μια παράξενη σκέψη. 'Ανατριχίλα κι' η καρδιά μου θα έλεγε κανείς ότι πλημύρισε εκείνη τη στιγμή από ένα ξερσά αιμα που είχε κολλήσει έξω από το παράξενο έντονο συναίσθημα που μου ήταν άγνωστο ακόμη. Μου φάνηκε τότε ότι τα μάτια μου έβλεπαν έναν καινούργιο κόσμο που δεν τον ήξερα και που πόν γνώριζα ανάμεσα από ανεξήγητους θορύβους και μυστηριώδη σημεία... 'Υποθέτω ότι από εκείνη την ημέρα ακριβώς άρχισε η ζωή μου... Πήτε μου λοιπόν, κύριοι, δεν είμαι ένας ονειροπόλος, ένας μυστικοπαθής, από τα παιδικά μου χρόνια; Τι ήταν αυτό που ελγα δει; Τι είχε γίνει; Τιποτα, απολύτως τίποτα, ήταν απλώς μια εντύπωση, δια τ' άλλα ήταν ίδια...

Κι' ήσαν, από εκείνη την ημέρα, άρχισαν να μου συμβαίνουν παράξενα πράγματα. Προηγήτορα μ' άρεσε καμιά φορά να φαντάζομαι ότι

ήμουν άλλοτε ο Περωλής ή ο Ρωμαιοί Μάριος, άλλοτε ένας χριστιανός της εποχής του Νέωνος κι' άλλοτε Ιππότης σε κονταροχτύπημα. ή ο 'Εδουάρδος Γ' Γαλιάντενγκ του μυθιστορήματος του Ουάλερ Σκωτ το «Μοναστήρι» κλπ. Πόσα όνειρα δεν είχα κάνει όταν ήμουν νέος, σαν να μεθοδία από όποι! Αυτές η στιγμές ήταν ή πιο γεμάτες, ή πιο άγνες, ή πιο ιερές της ζωής μου! Νεανία τόσα χιμαίρια όνειρα, ώστε άφισα τα νεύρα μου να περάναι μοιραία κι' όταν έφισα υπάλληλος, όπως ήταν γρωστό μου, μόλις τελείωνα τη δουλειά μου, έτρεχα στη σοφίτα μου, φόραγα την τριτημένη ρούτα μου, άνοιγα ένα τόμο του Σίλλερ κι' άρχιζα να όνειρεύομαι και να μεθώ και να νοιάζομαι πάρα πολύ για τους άλλους τις ήδονες του κόσμου... Λαχταρούσα να φύγω για την 'Ελβετία και την 'Ιταλία, φανταζόμουν μπροστά μου την 'Ελισαβέτ, τη Λουίζα, την Αιμιλία... Όσο για την πραγματική Αιμιλία, δεν είχα προσέξει ότι ήταν εκεί κοντά μου, ότι ζούσε μαζί μου, πίσω από ένα παραβάν. Καθόμουνε τότε πολλοί μαζί στην ίδια σοφίτα και τρεφόντομε με κρόινο καφέ. Πίσω απ' το παραβάν λοιπόν καθόταν κάποιος αξιοτίμος κύριος Μλεκοπατάιβε. Σ' όλη του τη ζωή ο άνθρωπος αυτός έβγαζε να βοή μια θέσι και σ' όλη του τη ζωή πένθανε από την πείνα με τη στήθικη γυναίκα του και με τα πέντε παι-

Ο Φεντόρ Ντοστογιέβσκι.

διά του. Ή Αιμιλία ήταν ή μεγαλύτερη από τις κόρες του, την έλεγαν μάλιστα Νάτσια, μια τι σημαίνει, για μένα ήταν για πάντα ή Αιμιλία. Πόσα μυθιστορήματα δεν διαβάσαμε μαζί! Της έδινα να διαβάξ τη βιβλία του Ουάλερ Σκωτ και του Σίλλερ. Είχα γραφτεί συνδρομητής στη δαιτυνική βιβλιοθήκη του Σμιρνίν, αντί γ' άγοράζω παπούτσια, και έβαφα τις τρίτες τους με το μελάνι.

Διαβάσαμε μαζί την ιστορία της Κλάρας Μοοριερόν και... μάς έπιασε μια τόσο μεγάλη τρυφερότητα, ώστε δεν μπορού ποτέ να θυμηθό εκείνα τα βράδια δίχως να νοιώσω ένα νευρικό κλονισμό. Της διαβάξα και της διηγιούμνη τα μυθιστορήματα κι' εκείνη μάλωνε τις κάλτσες μου και κολλάρυζε τα δύο πλαστρόν μου. Στο τέλος, άρχιζε να κοκινίζει μ' ένα παράξενο τρόπο, όταν με συναντούσε στη λιγδιασμένη σκάλα μου, όπου έβλεπε κανείς, έδω κι' εκεί όλο και τσούλια αυτών... Ή Αιμιλία άναβε έξω από μέ' άρχιζε να τρώει από την ταρραχή της. Ήταν λευκαυματομένη και καλή και γλυκαία, γεμάτη από κρυφά όνειρα και πνιγμένες λαχτάρες, όπως κι' εγώ. Δεν καταλάβαινα

όστόσο πολλά πράγματα. Μπορεί βέβαια να πρόσεξα κάτι, μά... μου ήταν τόσο ευχάριστο να διαβάξ την «Καμπαλέ ούντ Λίμπετ» και τη διηγήματα του Χόφμαν!... Πόσο άγνοί κι' άθδοι ήμασταν τότε! Κι' έξω από ή Αιμιλία παντρεύτηκε τον πιο φτωχό άνθρωπο του κόσμου, έναν άνδρα σαραντατέτη πενήτον χρόνων, με μια χοντρή έληρά στη μύτη. Είχε καθίσει λίγον καιρό στη σοφίτα μας, μά μόλις ήθελε την άλλη ημέρα, βρήκε κιόλας κάποια δουλειά κι' άμέσως πρόσφερε στην Αιμιλία το χέρι του... και μια αλάνια δυοτιρία. 'Όλη του ή περιουσία, κι' έμιαζε σ' αυτό με τον 'Ακάκι 'Ακίσεβιτς (τον ήρωα του «Μανόβας του Γκόγκολ»), ήταν ένας μαγνός μ' ένα γιανιά από γούνα γάτας, στην όποιαν ήδονατο κανείς θαυμάσια να έλκωξ δι' άλόπεκα. Μου φαίνεται μάλιστα ότι αν δεν είχε εκείνο το γιανιά γάτας, την όποια μπορούσε κανείς να περάξ γάτας, την όποια μπορούσε να περάξ και γι' άλεπού, δεν σ' άποράζα να παντρευτή και θα περύναι άκόμω... Θυμάμαι με πόση συγκίνηση άποχωρήτορα τότε την Αιμιλία: Της φίλησα το χέρι για πρώτη φορά. 'Εκείνη πάλι με φίλησε στο μάτωλο και χαιρώτοσε τόσο παράξενα, τόσο παράξενα, τόσο παράξενα, ώστε έκείνο το χαμόγελο μου ράγισε την καρδιά και την έκανε να πονή σ' όλη μου τη ζωή. Θά έλεγε κανείς ότι τα μάτια μου είχαν άσφύσει... 'Ω! Γιατί είχε χαμογέλασε έτσι ή Αιμιλία; 'Αν δεν έβλεπα αυτό το χαμόγελο, δεν θα καταλάβαινα τίποτα! Γιατί κάθε φορά που τη θυμάμαι, νοιώθω ένα σκληρό πόνο στην καρδιά; Σήμερα υποφέρω από αυτή την άνάμνηση κι' όμως, αν θα παντρευόμουν την Αιμιλία, θα γινόμουν δίχως άλλο ένας δυστυχισμένος άνθρωπος! Γιατί, τι θα γινότανε τότε ο Σίλλερ, ή έλευθερία μου, ο κρόινο καφές μου και το ταξίδι μου στη Σελήνη;... Γιατί άργότερα, κύριοι, έπληξα στη Σελήνη...

Μά μου φαίνεται ότι άρχιζα μίληρα για την Αιμιλία. Θέε μου! Τι έκανα; Πώς ξεράστηκα έτσι; Βλέπω ότι κι' εγώ ο ίδιος έγραφα κάλσες μια επιφυλλίδα! 'Αν τώρα δεν έχει πρωτύττες ιδέες, τι περάζει; Δεν φτάνει άραγε που έχει κάτι από τα μυστήρια της Πετρούπολης κι' από την πρώτη μου αγάπη;»

Φ. Μ. ΝΤΟΣΤΟΠΙΕΒΣΚΙ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΟΞΟ ΒΙΒΛΙΟ

Στον 'Αγιο Παύλο της Μινεσότας των Ήνωμένων Πολιτειών, εξεδόθη πρό καιρού ένα βιβλίο παραδοξάτατο. Είνε ένα όραιο φιλολογικό έργο 100 σελίδων της δεσποινίδος Βίον.

Ή παραδοξότης του βιβλίου αυτόν έγκειται στο ότι είνε διόκληρο γραμμένο με τό... Νάτσια. Ή δεσποινίς Βίοντον είχε την άτυχία γ' άρρωστησή σε μικρή ηλικία από μια άρρωστεια, που της είχε παλέσει και της έκανε άτρομικά και τα δύο της χέρια. Έμειναν όμως άνέπαφες ή διανοητικές της δυνάμεις, τις όποιες ή μικρά παραληνική καθόρθωσε γ' άναπτύξη στον όπέρτατο βαθμό. Συγχρόνως, από μικρή άναγκάστρε γ' άντικατάσταση σε πολλές δουλειές τα άχρηστα χέρια της με τα πόδια της. Έτσι κατάρθωσε σ' άποκτηση μια τέτοια εύληγία και δεξιοτέτα στα πόδια, ώστε να μπορεί μ' αυτά να ράβη, να τρώη και να γράφη κρατώντας το μολύβι των δαχτύλων του δεξιού ποδιού. Με τον τρόπο αυτόν έγραψε το φιλολογικό έργο της δεσποινίδος Βίοντον, το όποιο διακρίνεται τόσο για τη γλαφυρότητα του ύφους του, όσο και για την έμβρόθεια των ιδεών...

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΒΡΑΪΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Η ΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ

Ή καμπάνα του Δαυίδ. Ή γυναίκα με τις έξη στάμνες. Ή κρίσις του μικρού Σολομώντος. Ή διαφορά των τριών άδελφών. Ποιός ήταν ο νόμιμος γιός; Το πτώμα του νεκρού πατέρα, κτλ. κτλ.

Ο βασιλεύς Δαυίδ είχε μια καμπάνα, που του την είχαν χαρισμένη οι άγγελοι. Κάθε φορά που έφαιετο να διακρί κανέναν κατηγορούμενο, ο όποιος ήταν άδός, ή καμπάνα χτυπούσε με ήλεκον ήχο, κι' έτσι ο Δαυίδ καταλάβαινε πως είχε να κάνει μ' έναν άνηθο, που δεν ήταν ένοχος της πράξης, για την όποια τον κατηγορούσαν. Όταν πάλι τύχαινε να παρουσιαστή μπροστά του κανένας ένοχος κατηγορούμενος, ή καμπάνα έμεινε ήσυχή. Κι' ο Δαυίδ τον καταδικάζε. Ένα κατάφθονο γ' άποκτημή πάντα τη δικαιοσύνη, κι' ή φήμη του μεγάλου στα πέρατα του κόσμου...

Απ' τον καιρό όμως που ο Δαυίδ άμείρητο, όρπαζοντας τη Βεθσέθ απ' την άρχαία του σκηνή του, για να την κάνει γυναίκα του, ή καμπάνα είχε πάψει να χτυπάει δίωσδιόν κι' ο Δαυίδ βρισκόταν σε πολύ δύσκολη θέση, κάθε φορά που τον ύπαρξαίμενος να διακρί. Δεν μπορούσε πια να ξεχωρίσει ποιόν ήσαν ένοχοι και ποιόν άθδοι...

Μια μέρα παρουσιάστρε μπροστά του μια γυναίκα που έλαιγε και κρατούσε έξη στάμνια, ενώ ένας άδός έρχόταν από πίσω της. Ή γυναίκα έπεσε μπρος στα πόδια του Δαυίδ και του έλεγε:

—'Ω, βασιλιά μου, ό, πατέρα μου, δεν σου ζητάω παρά να μου δώσης το δικαίω μου, που δεν μπορώ να το βρω άλλο... Πριν από πολλά χρόνια, φεύγοντας από το χωριό μου, όπου είχα χάσει τον άντρα μου, είχα παραδώσει στον άνθρωπο αυτόν τα έξη στάμνια που βλέπεις. Τα είχα γεμίσει χοντάρι, ως τη μέση κι' απ' τη μέση κι' άπάνω, για να κρύψω το χοντάρι, τα είχα γεμίσει μέλι. Τώρα που γύρισα, ήθησα απ' αυτό τον άνθρωπο, που κατεχρόσθη της εμπιστοσύνης μου, να μου επιστρέψη τα στάμνια μου, κι' αυτός μου πάλωσ γεμισμένα με λ. ως τον πάτο... Ύποχρεώσε τον, βασιλιά μου, να μου δώση πίσω το χοντάρι μου!...

Ή δικαστική αυτή περίπτωση ήταν έξωπραγματική: Πώς να εξεκατοστή ποιός είχε δίκω;... Ο Δαυίδ ρώτησε τη γυναίκα αν είχε κανένα μάρτυρα, που να βεβαίωνε πως τα στάμνια είχαν χοντάρι ως τη μέση. Ή γυναίκα του άποκρίθηκε πως δεν είχε κανένα μάρτυρα, αλλά του όρκιζόταν πως τοίγχε την αλήθεια. Το ίδιο όμως ισχυριζόταν κι' όρκιζόταν κι' ο αντίδικός της.

Τι να κάνει τότε ο Δαυίδ; Σε πούν να δώση πίσω;... Ξαφνικά του ήρθε μια ιδέα: 'Αν άφισα το μικρό του γιό, τον Σολομώντα, που τον είχε κάνει με τη Βεθσέθ, και τον είχε πάντα στο πλευρό του, καθισμένου δεξιά στο θρόνο του, για να τον μυήση, από πολύ μικρόν, στα βασίλεια του τα καθήκοντα — να βγάλη εκείνος την άπόφαση;...

Πράγματι δέ, άπόφασσε να δώση το λόγο στο Σολομώντα, που ήταν τότε μόλις έπτά χρόνων. —Φέρετε έξη δέια στάμνια! Διέταξε ο μικρός Σολομών.

Κι' όταν τάφεραν, έλεγε:

—Χύστε τώρα μέσα σ' αυτά το μέλι απ' τις στάμνες, που έφερε μαζί της ή γυναίκα...

Κι' όταν έφισα κι' αυτό, πρόσταξε σοβάρα: —Σπάστε τώρα τις στάμνες που άδειώσατε...

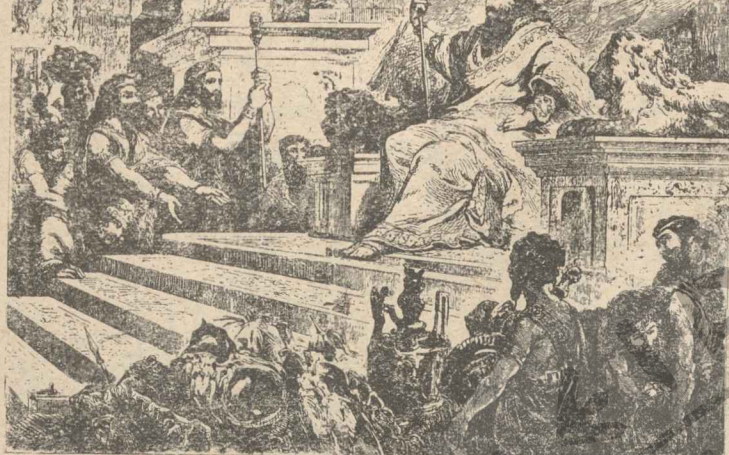
Κι' άρου τις έσπασαν, έσκυψε μωξό μ' όλους τους παρευρισκόμενους στη σκηνή, άπάνω στα κομμάτια τους. Και σ' έν' απ' αυτά έλα, έδαν κολλημένα κάτι ψήγματα χρυσού.

—Νά ή άπόδειξις, έλεε τότε ο Σολομών, πως αυτή ή γυναίκα λέει την αλήθεια και πως ο άνθρωπος αυτός της καταχρόσθησε πραγματικά το χοντάρι της...

Ο κατηγορούμενος άναγκάστρε τότε να όμολογήση την κλεψία του και ύποχρεώστρε να γυρίση πίσω το χοντάρι...

***

Μιά άλλη μέρα παρουσιάστρε

Ο Σολομών έν τη δόξη του.

μπροστά στον Δαυίδ τρία άδέρφια: —Βασιλιά μου, του λένε, πατέρα μας, λύσε μας τη διαφορά μας! Σήμερα το πρωί πέθανε ο πατέρας μας. Πήγε γ' άνταμώση η μητέρα μας που είνε πεθαμένη πριν από χρόνια. Πριν πεθάνει, μας φώναξε τρυγύρω του, και μάς έλεγε: «Τό ξερω πως απ' τους τρεις σας, ένας μονάχα είνε ο πραγματικός μου γιός! Αυτός θα είνε ο κληρονόμος μου, κι' αυτός θέλω να πάξ ήτι έχω και δεν έχω...»

Ο Δαυίδ κτύπαζε μερθεμένους τα τρία άδέρφια. Κάποτε τώρα να βοηθίεσ ταίς τρεις τους ήταν ο νόμιμος ο γιός! Τι να κάνει; Άποφάσσε να καταρνή πάλι στη σοφία του μικρού Σολομώντος...

Τότε ο Σολομών γύρισε προς τα τρία άδέρφια και τους έλεγε: —Πηγαίνετε να ξεθάψετε τον πεθαμένο και να φέρετε το σώμα του έδω. Νά φέρετε και τρία τόξα, μαζί με τρία βέλη.

Κι' όταν ή παραγγέλια του έφισα, έστρεψε για στόχο το κορμί του πεθαμένου. Έδωσε στον καθέναν απ' τους τρεις άδελφούς ένα τόξο κι' ένα βέλος, και τους έλεγε:

—Έκείνος που θα σημάδωη πιο καλά, έκείνος είνε κι' ο νόμιμος ο γιός!

Πρώτος σημάδωη ο μεγαλύτερος. Πέτυχε τον πεθαμένο πατέρα του στο χέρι. Ύστερα σημάδωη ο δεύτερος. Πέτυχε τον πατέρα του στο μέτωπο, κι' ήταν χαρούμενος που γένησε τον πρώτο...

Ύστερα ήθελ ή σειρά και του τρίτου άδελφού. Έκείνος έκανε να σημάδωη, αλλά το χέρι του παράλυσε. Πέταξε το τόξο και το βέλος καταγής και έλεγε:

—Παρατούμαι από κάθε δικαιοσύνη! Δεν μου το λέει ή καρδιά να σημάδωω τον νεκρό πατέρα μου... Όταν άκουσε αυτά τα λόγια ο Σολομών, έβγαλε την άπόφασή του.

—Πήγαυτε να παραλάβητε την κληρονομία του πατέρα σου! έλεε... Γιατί όπύ είσαι ο αληθινός ο γιός του...

Κι' όσοι ήσαν παρόντες, θαύμασαν πάλι τη σοφία του μικρού του Σολομώντος...

ΤΟΥ ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΦΛΕΓΚ

ΤΟΥ ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΦΛΕΓΚ

Το πτώμα του νεκρού πατέρα, κτλ. κτλ.

σμός, κι' ένθουσιασμένος με την τιμιότητά τους, τους λέει:

—Γιατί δεν μοιραώσαυτε το θησαυρό, να ξεμπερδεύετε;... —Τι λές, βασιλιά μου! φώναξαν τότε μ' ένα στόμα κι' οι δύο οι χωρικοί. Πώς να μοιραώσουμε ένα θησαυρό, που δεν είνε δικός μας;!

Κι' ο Δαυίδ βρόθησε πάλι σε φροδεή άμνηστία! Δεν ήξερε τι να τους πη και τι γ' άποφασίσση...

Τότε μίλησε ξανά ο Σολομών: —'Εχετε παιδιά; ρώτησε τους χωρικούς ο μικρός ο γιός του βασιλιά.

—Ναί, εγώ έχω ένα παλληκάρι, έλεε ο ένας απ' αυτούς.

—Κι' εγώ ένα κορίτσι, άπακίθηρε ο άλλος.

—Καλά, έλεε τότε ο Σολομών. Πηγαίνετε να παντρευθήτε τα δύο παιδιά σας άναμεταξύ τους κι' άς έχουν, έτσι, και τα δύο μωρά και το χωράρι και το θησαυρό...

Κι' έτσι έφισα.

Κι' όλοι πάλι θαύμασαν τη σοφία του μικρού του Σολομώντος...

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΑΙ Ο ΚΛΕΦΤΗΣ

Έπ' Λουδοβίκου 14ου μπήκε μια μέρα στα άνάκτορα των Βερσαλλιών ένας λωποδύτης. Ένώ λοιπόν καταγινότανε μέσα σε μιάν αούθουσα να ξεκαρμύσει από τον τόξο ένα ρολόι μεγάλης αξίας, μπήκε έξω από βασιλιάς, φορώντας μια άσπρη πυτζάμα. Ο κλέφτης όμως δεν έβασε την ψυχραιμία του.

—Σας παρακαλώ, του έλεε, άγαπητέ μου, κρατήστε μια στιγμή αυτή την καρέκλα. Περίθωνα τόσην ώρα έναν ύπνρητή κι' άκόμω δεν ήθελε να με βοηθήση.

Ο Λουδοβίκος, νομίζοντας ότι ο άνθρωπος αυτός ήταν κάποιος ρολογας που τον είχαν προσκαλέσει να επιδιορθώση το ρολόι, του κράτισε την καρέκλα, χωρίς να του πη τίποτε, εύχριστιμένος μάλιστα γιατί δεν τον είχε άναγνωρίσει.

Ο λωποδύτης κατέβασε το ρολόι, το πήρε κι' έφινε άτάραχος. Ύστερα από λίγες μέρες, ο βασιλιάς επληροφόρηθη την κλοπή.

—Πρέπει να κάνουμε ανακρίσεις, έλεε ο αούλάρχης του. Έχουμε δώσει μεγάλες έλευθερίες στο προσωπικό και μου φαίνεται ότι κάποιος από τους ύπνρητες θα είνε ο κλέφτης.

Ο 'Α' δούκας διέταξε να παρουσιαστούν όλοι οι άνθρωποι του παλάτιού ενάπιν του. Όσο κι' αν τους κτύπαζε όμως, δεν μπόρεσε γ' άναγνωρίση μέσα σ' ετύδες τον λωποδύτη.

—Γύρισε τότε στον αούλάρχη του και του έλεγε:

—Μου φαίνεται πως ο κλέφτης ήθελε απ' έξω. Άλλ' άς μη γίνεη καμιά άλλη έρεύνηση πια, γιατί είμαι κι' εγώ ένσυνείσθως του.

—Πώς, Μεγαλειότατε;

—Άφου εγώ κρατούσα την καρέκλα, πάνω στην όποια πατώσε ο κλέφτης για να ξεκαρμύση το ρολόι...

ΕΙΜΑΙ ΕΝΑΣ ΑΔΙΟΡΩΤΟΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΗΣ !..

(Μια αυτοβιογραφία του Ντούγκας Φαίρμανκς του νεωτέρου, ο οποίος δεν εινε μόνο κινηματογραφικός «αστέρας», αλλά και ζωγράφος, συγγραφέας, γλύπτης και δραματικός ήθοισιός).

ΥΠΑΡΧΕΙ άραγε πάλι τραγική μοίρα από τη σκληρή ανάγκη ενός παιδιού να κάνει τον κόπο να ξεχάσει τ' όνομα του πατέρα του; Όλοι νομίζουν ότι γεννήθηκα σαν ένα ευτυχισμένο βασίλειο στο παραμυθένιο ανάκτορο του βασιλείου των «αστέρων» κι ότι μεγάλωσα μέσα σε μια αφάνταστη γλυκύτητα και πολυτέλεια. Πόσο όμως ξέρουν ότι από πολύ μικρό παιδί έννοιωσα τα βάσανα και τις στερήσεις της δυστυχίας; Ίσως κανείς...

Σήμερα όστοςο πήρα πάλι την απόφαση να διαλύσω μια για πάντα αυτόν το φωτισμένο της βασιλικής αγγλίας που δεν περιόριζε έναν ευτυχισμένο άνθρωπο, αλλά ένα μαρτύριο. Θά σάς πω την ιστορία της ζωής μου, για να διηγήσω από μικρού βρεθάρτα πολύ μακριά από τα πατρικά ανάκτορα κι ότι μέχρι σήμερα αγωνιστήκα σκληρά για να δείξω τον πραγματικό εαυτό μου, την αληθινή μου προσωπικότητα.

Πρώτα απ' όλα θέλω να σάς πω ότι δεν είμαι γνήσιος της Μαίρης Πάφρορντ. Τη μητέρα μου τη λένε Μπέθ Σούλλν. Ήταν η πρώτη γυναίκα του Ντούγκας Φαίρμανκς. Οι γονείς μου έζησαν μαζί όλη τη ζωή μου κι έπειτα χωρίσανε, γιατί δεν ταίριαζαν οι χαρακτήρες τους. Η μητέρα μου ήταν μια ήσυχη και γλυκύη γυναίκα που δεν αγαπούσε διόλου το θόρυβο και την παρεξήτηση ζωής του άνδρός της. Ο πατέρας μου πάλι, ο άνθρωπος φαινόμενο που περιπατεί με άλματα, δεν μπορούσε να ζήσει κοντά σε μια τόσο ήρεμη και φρόνημη γυναίκα, άρρωστημένη στο παιδί της και στο σπίτι της. Χώρισαν λοιπόν μια ημέρα σαν δυο καλοί φίλοι κι η Μπέθ Σούλλν πήρε μια μεγάλη αποζημίωση και με κράτησε μαζί της. Έγώ τότε ήμουν όχτώ χρόνων...

Η μητέρα μου, από την υπερβολική αγάπη της να με κάνει ευτυχισμένο και να πλουτίσω από τον πατέρα μου, θέλησε να ξεμεταλλευθεί την περιουσία μας κι έγινε μέτοχος σε διάφορες κινηματογραφικές κι εμπορικές επιχειρήσεις με την ελπίδα ότι θα είχε σε λίγο κολοσσιαία κέρδη... Η επιχειρηματική όμως αυτής που είχαν λανταναριστεί με πομπώδεις διαφημίσεις, δεν άργησαν να σωριαστούν σαν χαρτίνοι πόροι και να καταστρέψουν όλους τους μετόχους τους. Η δυστυχισμένη η μητέρα μου βρήκε τη δύναμη ν' αντέξει σ' αυτή την ξαφνική αναστοιά της τύχης, γιατί μ' αγαπούσε περισσότερο από τη ζωή της. Με τα λίγα λεπτά λοιπόν που της είχαν απομείνει από εκείνη την τρομακτική καταστροφή με πήρε μαζί της και φύγαμε από την Αμερική. Πηγαίναμε να εγκατασταθούμε στο Παρίσι, όπως κάνουν οι χρεοκοπημένοι Αμερικανοί που ζουν πάλι από τις μικρές οικονομίες τους...

Στο Παρίσι άρχισα να ζωμειρωτικά. Καθόμουν σ' ένα παλιό και μελαγχολικό δωμάτιο από το Γιάντρε. Τί πένθημα που ήταν η ζωή μας εκεί πέρα!... Είχαμε συνηθίσει στον έσωφλυτικό ήλιο της Καλλιφορνίας, στο γελιστό της ούρανο και στην τροπική κι δροσιά της βλάστησής της. Όλοι εκείνοι λοιπόν οι παλιοί δρόμοι του Καρτί Λατέν με τις μαυρισμένες προσόψεις

των σπιτιών, ο θαρδς και γαυδός ουρανού του Παρισιού κι η τραγική φτώχεια μας, μάς έκαναν να νομίσουμε ότι ζούσαμε μέσα σ' ένα εφιαλτικό όνειρο που δεν θα τελειωνε ποτέ...

Μα έρχεται μια μέρα που όλα κανείς τα συνήθει. Με τα χρόνια, γυμνάσαμε κι έμεινε σαν τους Γάλλους, ξεχάσαμε την αμερικανική ζωή μας, και μάθαμε να μιλούμε τη γλώσσα τους, δίχως να καταλαβαίνουν ότι είμαστε ξένοι. Έγώ τότε πήγα να στο Λύκειο Ζανσόν. Ποτέ μου όμως δεν ήμουν καλός μαθητής. Παραμελούσα διαρκώς τα μαθήματά μου κι αντί να προσέχω τους καθηγητές μου, προτιμούσα να κάνω τις γελοιογραφίες τους... Ήμουν ο καλύτερος σκιτσογράφος του Λυκείου μας και το καμάρι του καθηγητή μας της Ιστορίας!

—Εφίλε μου, μου έλεγε κάθε φορά που έβαινε το χαρτοφύλακά μου και κούταζε το σκίτσό μου, μιν έρε μου Φαίρμανκς, τί γίνεις μια ημέρα μεγάλος ζωγράφος!... Τί θέλεις που έρχομαι εδώ πέρα; Πηγαίνε, παιδί μου, στη Σχολή των Καλών Τεχνών!...

Ο Ντούγκ και η πρώτη γυναίκα του Τζέαν, ποζάροντας στο ζωγράφο Μπελεράν.

Εκτός όμως από τα σκίτσα, έγραφα και τις καλύτερες εικόνες στο μάθημα της φιλολογίας. Κι' ο Σελιστέν Φούκ, ο καλός καθηγητής μου, κουνούσε πάντα το δάκτυλό του και με συμβούλευε σαν να με άπειλούσε:

—«Νεαρέ Φαίρμανκς! Μη ξεχνάς να μελετάς 'Ανατόλ Φράνς! Διαβάσε ακόμη πολύ Βολταίρο και τις «Περσικές Επιστολές» του Μοντεσκί... Αποστήθισε τις πιο όμορφες φράσεις τους για να μάθεις να γράφεις με ορθό και άριστα... Νεαρέ Φαίρμανκς! Έχεις ταλέντο συγγραφέως!...

Τι έγραφε να γίνω λοιπόν; Ζωγράφος ή συγγραφέας; Η μητέρα μου προτιμούσε ν' άρρωσασθώ στη ζωγραφική. Κέρδιζε τόσα λεπτά ότε ο Βάν Ντόγκεν, ο Μάτις και ο περιφημος Πικασσό!... Έγώ όμως άν και μ' άρεσε καλύτερα να γράφω διηγήματα, άποφάσισα να γίνω κινηματογραφικός «αστέρας», όπως ήταν κι ο πατέρας μου...

Το 1923 άρρωσάστε στην πιο φορική δυστυχία. Είχαμε ξαναβρείσει όλες τις οικονομίες μας κι έ

παιξε με κάθε τρόπο να έρρωσασθώ για να ζήσω τη μητέρα μου. Έκει τον καιρό η τύχη έφερε μπροστά μου έναν παλιό φίλο μας από το Χόλλυγουντ, τον Τζέσσι Λάσκιν, που με ήξερε από μαρό. Ο Τζέσσι Λάσκιν ζητούσε να βρή έναν καινούργιο «αστέρα» κι όταν έμαθε ότι ήμουν έτοιμος να έρρωσασθώ σε μια όμορφη δουλειά, μου πρότεινε να παίξω τον πρώτο ρόλο στο καινούργιο φιλμ που έτοιμάζε, με το σκοπό να στηρίξει τη ρεζάλια του σ' όνομά μου...

Τι μπορούσα να κάνω μπροστά στην άδυση αυτή; Δέχτηκα. Χόλλυγουντ, τον Τζέσσι Λάσκιν, που θα με λάνσας άμέσως ως κινηματογραφικό «αστέρα», θαμπακίνο από τον κολοσσιαίο μισθό που μου προσέφερε, δίχως να καταλαβαίνω ότι έκανα ένα πολύ μεγάλο λάθος...

Φύγαμε για το Χόλλυγουντ, με την ελπίδα μιας καινούργιας κι ευτυχισμένης ζωής. Το πρώτο φιλμ όμως που γύρισα, παρ' όλη τη ρεζάλια, δεν έσπρωξε καμιά επιτυχία και το συμβόλαιό μου διαλύθηκε μ' ένα φιλικό συμβιβασμό. Ο

Όταν το 1924 ο βασιλέως των «αστέρων» ήρθε στο Παρίσι για να παρακολουθήσει τους Ολυμπιακούς Αγώνες, άφαινε κατάληψτος άπό τις «εφίλες» μου κι άρχισε πάλι τις τρομακτικές φοβέρες του... Έγώ όμως του έξηγήσα ότι δεν έννοια καμιά κλίση για άνωτερες επιστημονικές σπουδές κι ότι έπρεπε να κερδίσω τη ζωή μου ως καλλιτέχνης, γιατί ήμουν πάμπανος. Τότε ο πατέρας μου άναγκάστηκε να παραδεχθί ότι είχα κάποιο δίκιο. Μά με κανένα τρόπο δεν ήθελε να μ' άρρηση να γίνω κινηματογραφικός «αστέρας»! Είχε τη γνώμη ότι τα παιδιά δεν πρέπει ποτέ ν' άκολουθούν το επαγγελματί του πατέρα τους. Κι' έγώ, με την αλήθεια, δεν έπιθυμούσα να γίνω διάσημος ως «αστέρας», γιατί καταλάβαινα ότι θα με συγρίωναν πάντα με τον «Ντούγκ σένιορ» και φυσικά θα μ' έρωσαν πάντα κατόπιν, μ' ά ή κινηματογραφική καριέρα ήταν για μένα ή πιο εύκολη. Από παντού με ζητούσαν να παίξω στο Χόλλυγουντ, γιατί τ' όνομα Φαίρμανκς θα έξασφάλιζε πάντα μια έμπορική επιτυχία της ταινίας... Άν έγώ ήμουν καλλιτέχνης, αυτό ήταν αδιάφορο στους επιχειρηματίες των φιλμς. Μά και σε μένα ήταν αδιάφορο, γιατί, όπως σάς είπα, έγραφε να κερδίσω τη ζωή μου ν' άποκτήσω ποτέ επαγγελματί...

Ο πατέρας μου τότε μου άποσχέθηκε ότι δεν θα μου έρενε κανένα έμπόδιο, δίχως όμως να παραλείπει να μου δηλώσει κατηγορηματικά ότι δεν έπρεπε να άπολογίζω στη βοήθειά του...

Όμολογώ ότι δεν ζητούσα τίποτα περισσότερο. Σ' όλη μου τη ζωή δεν θέλησα να γίνω πασίγνωτος καλλιτέχνης. Το Παρίσι με είχε μάθει να λατρεύω τον έρωσιστηισμό... Έπαύσα λοιπόν στον κινηματογράφο όπως ζωγράφισα, όπως έγραφα διηγήματα και ποιήματα κι όπως έφτανα με τηλη τις προτιμές των φίλων μου. Ήμουν πάντα και θα μείνω ένας αδόξωτος έρωσιστής!...

Ο Τζέσσι Λάσκιν της «ΕΦΕΣ» λοιπόν με κάλεσε πάλι στο Χόλλυγουντ. Μάγερα όπως μάρεσα τα έσοδα του μακρινού μου ταξιδιού και τον Σεπτέμβριο του 1924 έαναγκάστη στην Καλλιφορνία. Ο φίλος μου όμως, φοβισμένος από την πρώτη άποτυχία μας, άρχισε να μου δίνει μικρούς ρόλους για να συνηθίσω σιγά-σιγά και να μάθω να παίξω: ήθελε δηλαδή ν' άποκτήσω την απαραίτητη πείρα του επαγγελματί...

Υστερ' από ένα χρόνο, άστόσο, το 1925, έξασαρε η περίπτωση κορίτσι που κλόνισε όλες τις επιχειρήσεις του Χόλλυγουντ. Ο μισθός μου κόπηκε στη μέση κι' έγώ τότε με λίγη μου έγκατέλεινα τον Τζέσσι Λάσκιν κι έβγα άνεξάρτητος ήθοισιός. Η τύχη εύτυχός μου χαμογέλασε... «Έγώ» λοιπόν με την Μπέθ Μπέννιτ τη «Στέλλα Ντάλλας», το πρώτο μεγάλο φιλμ μου, που έσπρωξε μια θαυμάσια επιτυχία. Τα κέρδη μου από τη φορά ήταν κολοσσιαία!... Είχα έξασφαλίσει τώρα μια άνετη ζωή...

Έπαύσα έπειτα με δίχως μεγάλο ένθουσιασμό σε μερικά άλλα φιλμ, και τέλος στο «Τέξας Στρίτ» με τον Γουίλ Ρόγκους. Είχα βρεί, βλέπετε, έναν εύκολο κι άνετο τρόπο

Κινηματογραφική κίνησης

Οι αστέρες και τα νέα φιλμ

ΜΙΑ από τις κοσμογυρίες που δεικνύει βεντέτες του Χόλλυγουντ, εινε και η Βίννη Ζίμσον. Λίγες φορές θα μπορούσαν να συγκριθούν μαζί της στην όμορφιά και στη γάρι. Έχει μαλλιά ολόξανθα, μπια μεγάλα και πράσινα σαν σμαράγδια και χείλη κατακόκκινα σαν ροδόδα.

Η Βίννη Ζίμσον, σαν βέρα Αμερικανίδα που εινε, μασάει σχεδόν άδιάκριτα μιστά, άγαπεί τα «έντυπια» φορέματα, τους μπουφάνς από φτερά πετεινών, τα ντεκολιτέ που φτάνουν ως την τάγια και τα πολλά κι άκόρυθμα κοσμήματα. Τρέφεται σχεδόν με κοκταϊλς και με σαμπάνια.

Η φωνή της εινε λίγο βραχνή, αλλά θελή και γλυκύη. Γελάει συχνά και δυνατά κι όμως κάποτε μια σιγή περνάει από τα μάτια της και το πρόσωπό της γίνεται σοβαρό.

Κι' όσα εινε κοντά της τότε, καταλάβαιναν ότι η Βίννη έδειχνε τη στιγμή «επιδόσεως... Θυμάται τον τραγικό της έρωτα, τον μόνον άνδρα που τον άγάπησε πραγματικά στη ζωή της, κι' ο οποίος την πότισε με το φαρμάκι της ποδοστίας.

Και η Βίννη έπαιε να έσανατι, να έσανατι, για να ξεχάσει πάλι. Η άρρωα αυτή ήθοισιός παίζει σε ταινίες, των οποίων η ύπόθεσις μοιάζει με το δράμα της ζωής της. Υποδύεται πάντα τις γυναίκες που άγαπούν πάλι και τις άγαπούν πάλι, τις γυναίκες που έγκαταλείπονται και ζητούν να βρούν λίγη λήθη στο γλέντι και στο ποτό.

Συχνά, η Βίννη άποσχέρεται από το ρόλο της ν' άυτοσυνήθει, πέφτοντας από το δωδεκάτο πάτωμα ή φτυσιώντας μια σφαίρα στην καρδιά της.

Οι θαυμαστές της μάλλον φοβούνται πολύ, ότι μια μέρα ή χρονιάλλη καλλιτέχνης θα θέληση να τελειώσει και τον ρόλο της στη ζωή, όπως τελειώνει τους ρόλους της στον κινηματογράφο, άυτοσυνήθειως πραγματικά.

Η Βίννη Ζίμσον παίζει με άεξοφθαλμική φυσικότητα στα φιλμ: «Η Βασίλισσα των γυναικών», «Η έπόμενη νύχτα», «Αν είχα ένα έκατομμύριο» και «Αν μιστήρια της γειτονιάς».

***

Ο Αντρέ Λυγκέ, ο περίφημος

να κερδίζω άρθωνα χρήματα. Κι' όμολογώ ότι αυτό μόνο μ' ένδιέφερε και τίποτ' άλλο... Πώς θα μπορούσα ποτέ να διαδεχθώ τον πατέρα μου στο έθρονό του Χόλλυγουντ;

Έπαινε την εποχή, για ν' αλλάξω πάλι καριέρα, άρχισα να παίρνω μαθήματα δραματικής τέχνης από τον Τζέαν Μάφρομορ και σε λίγο ένταχτούκαίριας ως ήθοισιός της πόρδας κι' έπαυσα στο θέατρο το «Young Woodley». Το περιεργό τώρα εινε ότι κι' αυτή τη φορά είχα τόσο μεγάλη επιτυχία, όστε σάφηνικα ν' άρρωσασθώ πάλι στο θέατρο. Ο γάμος μου όμως με την Τζέαν Κράουφορντ μ' έκανε ν' αλλάξω γνώμη...

Ξαναγύρισα λοιπόν στον κινηματογράφο κι' έρωσιστήρις όπως πάντα, έβγα ένα κερφό και τορβιό δηνάρο: θέλω να παίξω μια ημέρα στο θέατρο το ρόλο του «Αμλέτς».

ΝΤΟΥΓΚΛΑΣ ΦΑΙΡΜΑΝΚΣ

πρωταγωνιστής των φιλμ: «Αν το ήξερε ο αυτοκράτορας, «Το πρώτο φάντασμα» και «Μια άδύνατη γυναίκα», ζή τώρα ήσυχια με τη γυναίκα του και τα παιδιά του σε μια από τις πιο ρομαντικές συνεισίες του Παρισιού.

Ο Αντρέ Λυγκέ έχει ευρύσει τις περισσότερες ταινίες του στο Χόλλυγουντ, σε γαλλική γλώσσα.

Καθώς δε έδήλωσε σ' ένα Παρισινό δημοσιογράφο ο διάσημος καλλιτέχνης, εινε πολύ εύχαριστός, γιατί προς το παρόν έξουράζεται και ζή σαν ένας απλός άστος.

Ματαξή άλλων, ο δημοσιογράφος ρώτησε τον Λυγκέ:

—Ποιά εινε, κατά τη γνώμη σας, η ιδανική γυναίκα;

Και ο σημειαής καλλιτέχνης άπάντησε:

«Η ιδανική γυναίκα εινε ίσως έπεινη που άνειροπολούσε όταν είμαστε δέκα όχτώ χρόνων, ένα πλάσμα φανταστικό, στο άποιο συγκινούσαντα όλα τα ηνικά και φυσικά χαρίσματα που κατέχουν έρωσιστές γυναίκες. Κι' αυτή την έιδανική γυναίκα κανείς βέβαια δεν την συνάντησε στη ζωή του.

Και πώς την φανταζόμαστε ως έμψυχο στην ιδανική γυναίκα, ό- ταν είμαστε μικρότερος από είκοσι χρόνων; ρώτησε ο δημοσιογράφος τον Λυγκέ.

Κι' έκείνος άπάντησε:

«Την φανταζόμουν σανθρή και λεπτή, αλλά όχι και άδύνατη. Ψυ-

χικός πάλι την φανταζόμουν πρώτα απ' όλα, πολύ έξυπνη.

—Και τώρα, έναρρώτησε ο δημοσιογράφος, ποιά εινε για σάς ή ιδανική γυναίκα;

Ο Αντρέ Λυγκέ δεν άπάντησε άμέσως αυτή τη φορά. Φάνηκε πολύ στενοχωρημένος και δίτασε ν' άπαντήση.

Τέλος, άποφάσισε να μιλήση και εινε:

—Άκούστε. Θα σάς πων ίσως πολύ του παλιού καιρού. Κι' όμως...

—Κι' όμως;

—Εινε αλήθεια αυτό που θα σάς πω. Είνα εινε ή... γυναίκα μου. Να!

Είνα τώρα δέκα τρία χρόνια που ζούμε μαζί, μέσα σε μια τέλεια άρμονία. Η γυναίκα μου με άκολουθεί παντού και δεν μπορώ να ζήσω χωρίς αυτήν ούτε μια μέρα.

Τόσο Χόλλυγουντ, όσο και στο Παρίσι, μου εινε μια άνεκτήμητη σύντροφος. Άλλά πρέπει να έξερετε, ότι κι' έγώ δεν είμαι καθόλου καλός σύντροφος κι' έξω από τη σκηνή και στο σπυτινίο, δεν παίζω ποτέ τον ρόλο του Άντ Ζουάν.

Κατά τον διάσημο σκηνοθέτη Ρομπερτ Μαριονιάν, ή τέσσερες πιο δημοφιλείς βεντέτες στην Αμερική εινε ή Γκερέτα Γκράμπο, ή Μάλεν Ντρίφτ, ή Τζέαν Κράουφορντ και ή Ζανέτ Μακντόναλντ.

***

Ένα από τα νέα φιλμ, που θα

κάνουν μεγάλη έντύπωση, εινε και το τυποκορημένο: «Κέρνες μάσκες». Πρωταγωνιστούν σ' αυτό ο Λιονέλ Άλτουι και ή Φαίη Βράν.

Ο Λιονέλ Άλτουι, έναρρώτησε έναν άρρωστο ηνικάς γλύπτη, ο οποίος έχει την μαγία να σκιασθή, να μεταβάλει πρώτα σε μούμιες και κατόπιν σε κέρνα άγάλματα νέες και άρρες γυναίκες.

Η «Κέρνες μάσκες» εινε ένα φιλμ άναρρωστικό, έρωσιστικό, άγωνικό. Και θα ήταν σχεδόν άνυπόφορο, άν δεν έπαυαν με τόσο τέχνη σ' αυτό τόσο οι δυο πρωταγωνιστές, όσο και οι άλλοι ήθοισι.

Η Φαίη Βράν εινε πολύ άρρωα, μούζει δε καταπληκτικά με την άτηνη βασίλισσα των Γάλλων Μαρία Άντουανέτα.

***

Ο πρώην δήμαρχος της Νέας Υόρκης Τζέιμς Ουόλκερ, έπέθεσε από άλλων ήρωων τους γάμους του με την άρρωα βεντέτα Μπέττυ Κόμπτον.

***

Στη Νίκαια άναρρώθηκε από ήρωαν ή προδοτή του νέου ευρωπαϊκού φιλμ: «Περσέας στον ήλιο».

Κι' όμως, στη Νίκαια άρρωσός, καθ' όλο το διάστημα του καλοκαιριού και την άνοιξη και το φθινόπωρο άκόμα, κυκλοφορούν στην άκρογαλιά και στας λεωφόρους κάποτε, άνδρες και γυναίκες με κοστούμια μπάνιου, έντελως ευγενιστικά.

***

Η Πόλα Νέγκρι, ή οποία δοσχετα άκόμα στη μεσημβρινή Γαλλία, φαίνεται ότι θα παντρευθί πάλι. Κανείς δεν έξερε όμως άκόμα ποιος θα εινε ο... πέμπτος σύζυγος της άρρωας βεντέτας.

***

Ο Μορίς Σεβαλιέ θα μείνη μεχρι τέλους Αγγούστος στο Χόλλυγουντ. Κατόπιν θα έπιστρέψη στη Γαλλία, για ν' άγαπασθί στην έπαυλή του στις Κόνες, στην άποια έδωσε το όνομα «Φολαμά».

Την παραμονή της άναρρωστικής του για την Αμερική, ο Μορίς Σεβαλιέ εινε σ' ένα Γάλλο δημοσιογράφο:

—Βρεθάρτα πιά να παίζω σε έλαφρούς ρόλους. Όνειροπλά να παίξω ένα μεγάλο ασηματικό ρόλο, δραματικό και σοβαρό. Άλλ' ο κόσμος συνήθεισε να με βλέπει ως ήρωα άπορρώτας. Έγώ όμως αισθάνομαι, ότι θα μπορούσα να έπιτύχω άκρίσια σ' ένα ρόλο πομπικό.

***

Η Κολέτ Νταφφίν, μια από τις γοητευτικότερες Γαλλίδες βεντέτες, όταν εινε άπορρωσμένη να κλάψι σ' ένα φιλμ, ζητάει να της παίξουν στο βιολί την «Αρια» του Μπαχ. Μόλις άντηρήσουν ή πρώτες νότες της «Αρίας», άρρωα άκόμα άρχίζουν να τρώχουν από τα όρατα μάτια της Κολέτ Νταφφίν. Και τέλος ή χαριτωμένη καλλιτέχνης έσπασε σε λυγμούς.

Το κίονο ο σκηνοθέτης πινάκει:

***

Η Κολέτ έκατακονθεί να κλάψι. Και τότε ο βιολιστής διατάσσεται να παήν το παλιό του.

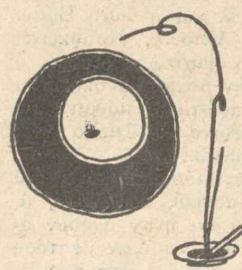
Καθώς ακούεται ή «Αρια» του Μπαχ, εινάται πολύ συγκινητικές άναμνήσεις στην καρδιά της άρωφης κι' ενάσθητης βεντέτας.

Η θελατική βεντέτα Βίννη Ζίμσον.

ΟΙ ΚΑΤΑΠΛΗΚΤΙΚΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗ

"Ενας 'Ηρακλής των νεωτέρων χρόνων. Οί τρομεροί «γκιουρεστήδες» των Σουλτάνων. Η μονομαχία του Σκεντέρμπεη με τον γιγαντόσωμο Σκύδη. Το θρυλικό σπαθί του ήρωος, κλπ.

ΤΑΝ οι αθλητικοί αγωνες της 'Εντιέας ήσαν σ' έλη τους τή δοξα, ζούσε μακρυνά από τη Γαλλνοτάτη Δημοκρατία ένας άντρας: ικανός να επαναλάβει αυτός μόνος όλα τα κατορθώματα του 'Ηρακλέους. Πολύ λίγοι άνθρωποι υπερέδωσαν κατά τη σωματική δύναμη τον ήρωα αυτό του Μεσαίωνα: ο οποίος, αφού πρώτα υπήρξε ο προστατευόμενος των Τούρκων, γίνηκε ύστερα ο φοβερός εχθρός της, και τους έκρινε ν' ακούει τ' όνομά του και να τρέμουν.

Ο άντρας αυτός ήταν ο περίφημος Σκεντέρμπεη, ο κατόπι βασιλεύς της Αλβανίας, του οποίου το πραγματικό όνομα ήταν Γεωργιος Καστριώτης. Γεννήθηκε στα 1414. Όταν μεγάλωσε, παραδόθηκε από τον πατέρα του, πασά της Αλβανίας και 'Ηπειρου ως δούλος στο Σουλτάνο Μουράτ το Β', ο οποίος τον ανέθεσε στην Αύλη του. Ο Γεωργιος ξεχώριζε με το λαιμό του ανάστημα και διέφερε στην ιππασία, στο σπαθί, στο ριζικό του τόξου, στο πάλημα. Η μόνη του ευτυχία ήταν ν' αγωνίζεται με τους νέους Τούρκους: εύπατοί, σπουδείς, άγριοι και στίς πανηγύρεις, όπου πάντοτε έβγαίνε νικητής.

Η σωματικές άσκήσεις εύκολήθηκαν πάντοτε από τους 'Οθωμανούς. Μόλις κατέκτησαν την Κωνσταντινούπολη, οι Σουλτάνοι έφεραν στην Αύλη τους παλαιστάδες έξ επαγγέλματος, τους «γκιουρεστήδες» και τους εκαλοπλήρωναν. Ήσαν σαράντα τον αριθμό και κάθε τόσο, όταν έπαιρναν διαταγή, επέλεγε από ανάμεσα τους έναν ή δύο «γκιουρεστήδες» ήσαν άδελφοί δυνατοί και ρωμαλέοι, προερχόμενοι από τις βάσεις χώρες από τα όρια 'Ινδιών και της Ταρταρίας. Δεν ήταν δούλοι, όπως οι άλλοι υπήρξαν του Σουλτάνου, αλλά ελεύθεροι. Στην υπηρεσία αυτή έπαιναν θεληματικά, βρίσκοντας ευχαρίστηση. Στους αγωνες των χρησιμοποιούσαν όλους τους δόλους των αρχαίων αθλητών για να καταβάλουν τον αντίπαλο, κατέφευγαν όμως και σε μέσα, που δεν τή επέτρεπαν οι Έλληνες: έμπηγαν π. χ. τα νύχια των στο σώμα του αντίπαλου ή του εδάγκωναν τη μύτη και το αυτί. Καμιά φορά μάστιγα τή έκδοσαν ολόκληρα με τα δόντια τους. Ήταν φοβερό να τους έβλεπε κανείς να παλεύουν. Ωρμώσαν σάν λύκοι ο ένας κατά του άλλου. Δεν έμψυχωνόντουσαν τόσο από τη λαχτάρα της νίκης, όσο από το δόλωμα, ή όπως έλεγαν τότε απ' το μεζέ, δηλαδή από μία φούχτα γουσα νόμισματα που έδινε ο Σουλτάνος στο νικητή ή και στους δύο, αν τύχαινε να ευχαριστηθώ από τις αμοιβές προσπάθειες. Οι «γκιουρεστήδες» παλεύανε γυμνοί, αλειμμένοι με λάδι για να υή μπορεί να τους πιάνει εύκολα ο αντίπαλός τους. Μετά το τέλος του αγώνος οι παλαιστές σκεπαζόντουσαν με μία προδιά ή με μία πλατείη πουκάμισα, σχισμένη ως τη μέση. Πλατείη ζώνη με χρυσές ταινίες έσφιγγε τη μέση τους. Στις κεφαλές έβαζαν ένα εδος σαρκιού, που τή λέγανε «τακίε» ανάλογο με κείνο που φορούσαν οι Πολωνοί, από μαύρο βελούδο ή από χρυσό δέμα μαλλιαρό, του οποίου ή κάτω άκρη κατέβαινε ως τους ώμους. Έτσι παράξενα ντυμένοι, περπατούσαν σε παρέες από 10—12, έτοιμοι ν' αγωνιστούν με όποιον θά τους έμπαινε το δρόμο. Προκαλούσαν τον κόσμο με μεγάλες φωνές και μεγαλαυγίες. Ήσαν σωστές δημόσιες μπλάς!...

Μά κανένα: ωστόσο απ' αυτούς δεν τολμού

σε να τή βάλλει με το νεαρό Σκεντέρμπεη, γιατί ζσε φορές πιάστηκαν μαζί του, νικήθηκαν.

***

Ο θάσος αυτός των γκιουρεστήδων διωγώνων ταχτικά αγώνες για το Σουλτάνο, όταν αυτός δεν είχε με τί άλλο καλύτερο να περάσει την ώρα του. Άλλα στην εποχή εκείνη των ιπποτών και των διαφόρων περιπλανωμένων τυχοδιωκτών, δεν έλειπαν θεάματα ευγενέστερα και περιεργότερα.

Μία μέρα π.χ. έφτασε στην 'Αδριανούπολη ένας Σκύδης κολοσσιαίος τ' ανάστημα και όριγνε το ζουάνι του για καννά. «Είμαι, ο δυνατώτερος άνθρωπος του κόσμου!...» έλεγε. Και επανειλάμεινε: «Όποιος τολμάει, άς βγει μπροστά μου!...». Κανείς δεν έφάνηκε πρόθυμος να δεχθώ την πρόκληση. Ο τυχοδιωκτής έκρυψε κίβλας για την ανδρεία του, όταν έβλεπε ο Σκεντέρμπεη (ο οποίος και λόγω γεννήσεως και λόγω θαλάσσιου σκεπτόταν ψηλότερα από ένα τέτοιο συναγωνιστή), προχωρεί στη μέση της παλάστρας. Οι αλβανοί μέγαν κατάπληκτοι και τρέμουν για την τρυφή νεότητά του Σκεντέρμπεη. Άλλα ο νέος όρμα κατά του εχθρού, με το άκιστο γέιο πιάνει το δεξί μπράτσο του γι-

Ο Σκεντέρμπεη.
(Παλαιά χαλκογραφία).

γαντος και τή στιγμή που έκρινος ήταν έτοιμος να τον χτυπήσει, ο Σκεντέρμπεη θυβίσει το μαχαίρι του στο λαιμό του. Ένα μουγκητό διχόνεται και ο γιγαντόσωμος Σκύδης δροναίει καταγής νεκρός. Ο άερος σιέεται από τή γεροκοσύνη και τους αλλαγαλούς.

Έσπερα από λίγον καιρό, παρουσιάστηκαν στον τότε Σουλτάνο Μουράτ (που είχε την έδρα του στην Προύσα) δύο Πέρσαι ιππείς και ζήτησαν να υπούν στην υπηρεσία του, αφού πρώτα δοκιμαστούν στην επιδείξιότητα και στην παλλακία.

—Σκεντέρμπεη, δέξαι να αετοβής μαζί τους: αότσης ο Σουλτάνος τον Καστριώτη.

—Ευχαρίστω, απάντησε εκείνος, αλλά με των καθένα γωωκτώ. Δηλαδή την ώρα που θά αγωνιζώ με τον έναν, ο άλλος θά κόβεται ήσυχος γωωκ με τήν τή δικαίωμα να επείδη. Ο Πέρσαι δέχτηκαν τή συμφωνία. Άλλα αλβίς άγισσε ο άνών, ο ένας από τους δύο, παραβάνοντας τον δοκο του, όρμα με τή λόγι-

χη στο γέιο, κατά του Σκεντέρμπεη, ο οποίος βλέποντάς τον νή έρξεται, δεν περιμένει τήν προσβολή, αλλά γύνεται κατά πάνω του με όλα τήν όρμη του άλόγου του και με μία σπαθιά τον γκρεμίζει κάτω. Μόλις εξουδετέρωσε τον δόλιο αυτό αντίπαλο, γυρίζει καταπραΐως με το τεράστιο ματωμένο σπαθί του εναντίον του πρώτου, τον χτυπάει στον ώμο, κοντά στον τράχηλο, και τόσο βαθεία γώνει τή λεπίδα, ώστε ο Πέρσαι σκίζεται στα δύο ως τή μέση! Έπειτα ο νέος πρίγκιπας κατέβαινε από το άλογο, κόβει τή κεφαλή των δύο Περσών και τή προσφέρει στο Σουλτάνο.

Ο ιστορικός Ριχάρδος ντε Πονσί, λιου σχετικώς: «Τον υπέδεχθη ο Σουλτάνος ν' έλες τις τιμές που άξίζει ο θρίαμβός του. Από τή στιγμή εκείνη ο Γεωργιος Καστριώτης είχε πάρε την επωνυμία που του έδινε: «Σκεντέρμπεη» δηλαδή «Αλέξανδρος» ο ήγμων».

Ήταν άντρας πειά. Ψηλός τ' ανάστημα, με πλατύ στήθος, με φοβερό μπράτσο, σκληρά γυμνωμένος τόσο, που να μπορεί να περπατά μες στο γέιο με γυμνό το κορμί. Άνέφετε κάθε εμπόδιο. Ο φόβος ήταν αίσθημα άγνωστο στην ψυχή του.

Ο Σκεντέρμπεης μετεχειρίζταν σπαθί άνάλογο της δυναμείας του και της παλληκαριάς του. Και το σπαθί του αυτό έμεινε θρυλικό, όπως το σπαθί του επικού ήρωος των Γάλλων Ρολάνδου, το «Δουραντάλ», που «έκοβε εφτά λεύγες πιο πέρ' απ' τήν κόψη του» κατά το γνωστό τραγούδι.

Οι Άγγλοι ιστορικοί επίσης μιλού, για έναν Άλφρεδο ντε Κουρσέ, κάμνητα του Ούλστερ, του 13ου αιώνα, ο οποίος μπροστά στο βασιλιά της Άγγλίας, με μία δυνατή σπαθιά έσκισε στα δύο με άτταλένια περικεφαλαία. Το σπαθί έσκισε επίσης και τή έδρα, πάνω στο οποίο ήταν ακουμπισμένη ή περικεφαλαία και τόσο βαθεία σφηνώθηκε, ώστε πλην του κήτους, κανείς δεν μπόρεσε να τή ξεκολλήσει. Παρόμοιοι άλλοι ήσαν, παμνίδια για τον Σκεντέρμπεη, ο οποίος πολλές φορές, καθώς λινε, συνείχε να σκίσει στα δύο άρματα-τωμάριους αντίπαλους του, απ' τήν κορυφή ως τή νύχια.

***

Αργότερα, όταν ο Σκεντέρμπεης ήμνε ήγμων Αλβανίας και 'Ηπειρου, στη Σουλτάνο Μαχμέτ τον Β', έρθε ή ιδέα να ζήτηση από το φίλο του ήγμεόνα, το κομποχαουσμένο σπαθί, νομίζοντας ότι βέβαια θά είνε μαγισμένο, αφού μπορούσε να καταφέρει τέτοια θαύματα. Ο ήρωας με προθυμία έστειλε στο Σουλτάνο τή σπαθιά του. Ο Σουλτάνος τή δοκίμασε αυτός πρώτος, κι έπειτα έδωκε να τή δοκιμάσουν οι ρωμαλεώτεροι πολεμιστές του στρατού του. Βλέποντας όμως ότι δεν έφερνε κανένα έκτατο αποτέλεσμα, του τή ξανάστειλε πίσω, με τήν παραγγελία να τού πουν ότι «στην όπλοθήκη του είνε κι' αυτός πολλά τέτοια σπαθία».

Ο Σκεντέρμπεης έπηρε πάλι τή σπαθιά του γωωκ να δυσχεραστή και μπροστά στην αυτοκρατορική απεσταλμένη τή χειρίστηκε ν' έτοιμον τρόπο, που να μείνει κατάπληκτος απ' τή δύναμή του. Έπειτα τον έστειλε πίσω με τή απλή αυτή λόγια:

—Πες στον κύριό σου ότι του έστειλα τή σπαθιά μου, ότι έμεινε και τή μπράτσα μου.

Ο διογρόφος του ντε Πανσέ γράφει ότι ή επιδείξιότης του Σκεντέρμπεη ν' άρπάζει κεφάλια με μία μόνη σπαθιά του, είχε γίνει παροιμιώδης. Έτσι έκδοτας τον ήρωα και μακάδη ταύρο που έδωκεν τή γωωκ τής ποικηπίσης Μαχίσης, τής αδελφής του. Με τον ίδιο τρόπο άποκεφάλισε στο Πήλιο ένα

Η ΜΟΔΑ

ΕΝΑ από τή άξιοσύνη της παλαιάς μόδας, που μάς ξαναέρχεται τώρα, είνε και ή διαφύλαξη. Και μπορούμε να δικαιολογήσουμε ότι με τις πλατείες και λωοειδείς καπελίν και με τα σκαμμένα στο πλάι καπέλλα, ή όμορφα πηγαίνει θανάσιμα.

Η μοντέρνα διαφύλαξη είνε... βγιά σπλή. Γίνεται φαντασί, εργασμένη με βολάν, με πλισσέ και με σούρες. Και θά είνε συνήθως καμωμένη από μεταξωτή μουσαλίνα και από δαντέλλα.

Η λιγότερο λωοειδής διαφύλαξη θά είνε πιο μικρή, και για τήν έσση θά χρησιμοποιούσαμε όμορφές από λινό ή από κρετόν έμπρημέ, άσπρη με τις κατελίν και τή φορέματα.

ΤΑ ΓΑΝΤΙΑ

Μία άλλη λεπτομέρεια της τουαλέτας μας, στην οποία πρέπει να δώσουμε πολλή προσοχή, είνε και τή γάντια. Θα ήθελε έρετος γάντια καμωμένα από βελούδο, από ταφτά, από δαντέλλα, από τοίλη, από σάντι κλπ.

Η γαντιούρα των μοντέρνων γαντιών θά είνε βολάν από όργαντι, από λινό και από λεπτή δαντέλλα ή φελανέζα.

Δεν θα ήθελε δέ μόνο γάντια καμωμένα από κάθε ύφασμα, αλλά και από κάθε χρώματος.

Θά μάς χρειαστή όλη αυτή ήνα ευχαρίστηση γάντια για κάθε τουαλέτα μας. Αυτό όμως δεν θά κοστίζει και τόσο πολύ, γιατί θά μπορούμε από ένα κομμάτι που περισσεύει από τή φορέμα μας, να κατασκευάσουμε ένα ζευγάρι γάντια.

Με τή ελαφρά καλοκαιρινά μας φορέματα από ύφασμα έμπρημέ με λουλούδια, θα φορέσουμε γάντια άσπρα, ή χρώματος παστέλ, από δαντέλλα, ή από χονδρό τοίλη.

ΤΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

Δεν είνε άσχετο να έχουμε μικρό και κομψό πόδι. Πρέπει και να έχουμε να διαλέξουμε ένα ζευγάρι παπουτσία, ανάλογο με τήν τουαλέτα μας. Γιατί συχνά, ένα άσχημα διατεμένο παπούτσι, χαλάει όλη τή χάρη τού συνόλου.

Με κοστούμα σπόρο και προνιά, πρέπει να φορούμε παπουτσία σπόρο, με χαμηλό τακούνι.

Με απογευματινά φορέματα θα φορέσουμε παπουτσία άνοιχτά, με ψηλό τακούνι, από δέμα λεπτό.

Και μόνο με τις πολυτελείς βραδινές μας τουαλέτες θα φορέσουμε γόβια μεταξωτά, με πολύ ύψηλο τακούνι, όπως συνήθιζαν τώρα ταίετα.

Πρέπει να προσέχουμε ακόμα ώστε ο χρωματισμός των παπουτιών μας να συμφορή μ'ένα από τή χρώματα της τουαλέτας μας. Θεωρεί

θηριώδη κάμρο, φόβο και τρόμο όλο τού τόπου!

Ο Σκεντέρμπεης είχε όρκιστεί να εκδικηθώ έναν κάποιον Μπαλαμάν, διωχθέν για τή σκληρότητα του προς τους Έλληνες και τους Αλβανούς. Μία μέρα τού φέρουν δεινούς μαζί τον άδελφό και τήν ανιψιά τού έγγραφού του.

Μόλις τους βλέπει έξαλλο από μανία ο Σκεντέρμπεης, βγάζει τή σπαθιά του και μ' ένα όριζόντιο χτύπημα τους κόβει στα δύο σάν πιάσσα!

Ο Μπαλαμάνης τή έμαθε και τέτοια εντύπων, τού έκαμε τή γέννηση, τόσο φοβήθηκε, ώστε χάρηκε πεία απ' τή βούνα τής 'Ηπειρου και κανείς δεν έμαθε τί απέγινε.

ΜΟΝΤΕΡΝΟΙ

ΓΙΑΚΑΔΕΣ

I) Γιακάς και φινγκος από όργαντι. II) Γιακάδακι από όργαντι, με γραβάτα από βατίστα κεντημένη. III) Γιακάς από όργαντι, με δυο τριαντάφυλλα από τή ιδίο ύφασμα. IV) Γιακάς από όργαντι μπλε και άσπρο, κεντημένο με μπλε βολές. V) Γιακάς από κρετόν, σε σχήμα πετάλου, ένωμένον με μπαγιέτες από κρετόν. VI) Γιακάς από όργαντι μπλε άνοιχτό, με μπουρνούρα κόκκινη. VII) Γιακάδακι από όργαντι άσπρο διπλό, με μπουρνούρες πλισσέ.

ΠΡΟΣ ΧΑΡΙΝ ΣΑΣ ΚΥΡΙΕΣ ΜΟΥ...

Η ΣΕΛΙΣ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

(Τά καλλυντικά, ή μόδα, τή σπιτι, ή κουζίνα, κλπ.

Ται πολύ σίκι να είνε άσπρη τή παλαιοσύνη με τή καπέλλα, ή με τήν τούτα και με τή γάντια.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΩΜΟΡΦΙΑ ΣΑΣ

Πρέπει να έχετε ώραίο και άσπρη τή δέμα τού προσώπου, δεν είνε άσχετο ή τοιαύτη μόνο περιποίηση, αλλά πρέπει να περιποιησθε τή δέμα όλου τού σώματός σας και τήν πάντων τήν ποδιών σας.

□ □ □ □ ΤΑ ΝΕΑ ΚΑΠΕΛΛΑ □ □ □ □

1) Καπέλλο σε σχήμα άνδρικού φέτρε, από ψάθα μαυρό, γαντιμένο με βελούδο, και με μονόγραμμα. 2) Καπέλιν από μπλε-μαρέν ασέν, και ψάθα ρόζ.

να, θά σάς άνακουφίση ένα ποδόλουτρο με νερό χλιαρό, μέσα στο όποιο θά έχετε λούσει αλάτι.

Για ν' άσπρίση και νά μαλακώση τή δέμα τών ποδιών σας, νά κάνετε ποδόλουτρο σε χλιαρό πικρό νερό.

Εάν τή δέμα τών ποδιών σας δεν είνε λείο, αλά! έχει μπαμπία, θά σάς ώφελήσει τή μπαμπία με νερό, μέσα στο όποιο θά έχετε λούσει άσπρη σόδα τού φαρμακείου.

Εάν θέλετε ν' άρωματίσετε τή νερό για τή ποδόλουτρο σας, νά ρίχνετε μέσα τή έξης μέγισ, τή όποιο δυναμώσει συγχρόνως και κρατεί λείο τή δέμα τών ποδιών:

Alcool > 50
Alcoolat de romarine > 5
Teinture de benjoin > 10

Εάν τή πόδια σας ιδρώνουν, νά τή ποδολούσετε συχνά με τήν.

Για τήν καλή καλοφορία και για τήν ευεξία τών ποδιών, είνε πολύ καλό και τή τακτική μασάζ, από τή δαχτυλίδα κάτω ως τή γόνατα.

Όταν θά περιποιησθε τή ποδιά σας και θά τή διατηρήσετε άσπρη και δροσερά, τότε και τή δέμα τού προσώπου σας θά διατηρείται καθαρά και άσπρη. Γιατί όσο πιο καθαρό είνε τή δέμα τού σώματος, τόσο τή δέμα τού προσώπου ξεκαθαρίζεται. Διαφορετικά, όταν είνε κλειστοί οι πόροι τού σώματος, έργάζονται υπερβολικά οι πόροι τού προσώπου, διαστέλλονται και προκαλούν ρυτίδες.

Βοηθάτε λοιπόν τή δέμα τού προσώπου σας, περιποιημένες τή δέμα τού σώματός σας και προσήνταν τών ποδιών σας.

ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ

Με τή κρετόν, δηλαδή τις κλάδες, μπορούμε να σκεπώσουμε όλο κληρο έπιπλα, δηλαδή ντινόνια, πολυθρόνες και τραπέζια, μπορούμε ακόμα να γυαλίσουμε μόνο και νά ξεκαθαρίσουμε μερικά κρεμμύδια έπιπλα. Π. χ. φρεσκοκόμμε θαναύσια.

Εάν συνήθιζε να κάνετε κάθε μέρα ψυχρολουσία, τότε είνε περιττό τή χλιαρά ποδόλουτρο.

Εάν έντροβέ με κολώνια δυναμώνουν πολύ τή δέμα τών ποδιών. Εάν τή πόδια σας είνε κουρασμένα, έτοιμα να περπατήσουν, έτοιμα να διακόψουν τή διακοσμήσή τού διαστήματός μας.

Από κρετόν μπορούμε να έχουμε και διάφορα άλλα στολίσια και μπαμπίες, σκαμνιά, άμφορα κοινά, άμφορα, κλπ. Μπορούμε ακόμα να ντύσουμε με ώραίο κρετόν, έτοιμα με λουλούδια, μπλάς, βιβλία, έτοιμα οδοιθήρες, έταξες και ό,τι άλλο θέλουμε.

Για τή έξοχα προτιμώμενη σπιτιά, είνε πολύ-πολύ ώραία ή διακόσμησης από κρετόν.

Κι' ένα από έξιμνο κρεμμύδια, μεταβάλλεται πολύ εύκολα σε μία ώραία κομάρτζα, αν τή σκεπώσουμε με κρετόν, γαντιμένο με λουλούδια με πλάτι σπορόν βολάν.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΗΠΟ ΣΑΣ

Εάν θέλετε να εξαλειψετε από τήν περιβάση σας τή περική άγρια χόρτα, τή όποια φημιώνουν μόνο τους, νά τή ποτίζετε με νερό, μέσα στο όποιο θά έχετε λούσει chorate de soude, με αναλογία 200 γρμμάρια σε πέντε λίτρες νερό.

Τή chorate de soude θά τή βοηθήτε στο φαρμακείο.

ΓΙΑ ΤΑ ΧΑΛΙΑ ΣΑΣ

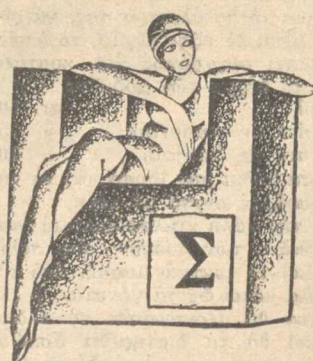
Τά χαλιά καθαρίζονται πολύ καλά, αν τή πλένουμε με νερό, μέσα στο όποιο θά έχετε λούσει χολή βοδιού. Το νερό πρέπει να είνε χλιαρό και όχι πολύ ζεστό και δύο φορές περισσότερο από τή χολή. Εργάζεστε κατόπιν τή χολή με χλιαρό έπίσης νερό.

Η ΔΙΣ ΔΙΑΝΑ

Η ΜΑΥΡΕΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΕΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Η μυθιστορηματική ζωή μιας μαύρης χορεύτριας. Ο γάμος της Ροβέρτας Ντόντ μ' έναν θαύπλουτο Άμερικανό. Ο δεύτερος γάμος της με τον μαύρο διάδοχο της Δαχομένης. Μερικές θηριώδεις κι' έγκληματικές βασιλίσσες της Άφρικης, κλπ.

να και κατάνυχα, όπως είναι τα πόδια μιας νεώτερης Ζοζέφινας Μπαϊκερ, της χορευτικής χορεύτριας Ροβέρτας Ντόντ από το Χάρλεμ...

Η μάχη αυτή χορεύτρια έχει μια παράξενη ζωή που μοιάζει με συναρπαστικό μυθιστόρημα. Φανταστική, έχει ξεκινήσει μικρούλα και στωική από το Χάρλεμ, την συνοικία των μαύρων της Νέας Υόρκης, πέρασε από τα καμπαρέ του Σικάγου και κατόρθωσε να γίνει βασίλισσα της Δαχομένης!

Η Ροβέρτα Ντόντ, η εκκεντρική μαύρη χορεύτρια με το πλαστικό σώμα και με το κολλάκι κι' ανεξάντλητο «μυστήριο» της, είχε κατορθώσει μέσα σε λίγο καιρό να γίνει περίφημη στο Σικάγο και ν' αποκτήσει μια δόξα-κλση Αλλά από πλουσίους και γενναίους δακτύλους θαυμαστές. Ο πιο τρυφερός απ' όλους όμως ήταν ένας θαυμάσιος ζωγράφος, ο μιστρο Κράουφοντ. Αυτός λοιπόν ο θαυμαστής της Ροβέρτας Ντόντ, ήταν κατάλαβε, ότι δεν μπορούσε διαρκώς να της προσφέρει μακροχρόνια και υπερίπληκτη, θεωρήσε καθήκον του να της χαρίσει κι' αυτό όλο κι' ο νόμος του. Κι' έτσι η μαύρη χορεύτρια έγινε «μίσση» Κράουφοντ κι' αναπτύχθηκε το Σικάγο με τον εξαφανικό και σκανδαλώδη γάμο της!

Ο θαυμάσιος μιστρο Κράουφοντ, ωστόσο δεν άφησε να καταλάβει ότι είχε κάνει τη μεγαλύτερη ανομία της ζωής του... Οι φίλοι του τον εγκατέλειψαν άμεσως, οι έμποροι του έκλεισαν τις πόρτες τους, η καλή κοινωνία του Σικάγου τον... αναθεώρησε και τον εξόρισε από τους κύκλους της. Πίλε τολμήσει, έλεπε, να προσφύγει τις προλήψεις της φυλής του και είχε κάνει το φοβερό έγκλημα να παντρευτεί μια μαύρη, έστο κι' αν αυτή ήταν άμορφη κι' αμαρτωλή σαν τη χορεύτρια Ροβέρτα Ντόντ.

Ο μιστρο Κράουφοντ λοιπόν, μπροστά στον κίνδυνο της οικονομικής καταστροφής, προσπάθησε την κατεπείγουσα της συγκυρίας του ευτυχίας και δίχως πολλές τρυφερότητες χώρισε από τη γυναίκα του, της έδωσε μια ή γυναικική αποζημίωση και τη συμβούλεψε να πάει κι' αυτή στο Παρίσι, να βρει την τύχη της, όπως κι' η Ζοζέφιν Μπαϊκερ.

Η Ροβέρτα Ντόντ, περασμένη απ' αυτό το άτυχο περιστατικό της ζωής της, άκουσε τον σκληρόκαρδο άνδρα της κι' ύστερα από τρεις μήνες έκανε μια θρησκευτική εμφάνιση στο πιο αξιοκρατικό καμπαρέ της Μονμάρτης. Καταλαβαίνετε τώρα ότι, αν την εγκατέλειψε ο λευκός άνδρας της, δεν την είχε αφήσει ούτε στιγμή η καλή της μοίρα. Η Ροβέρτα Ντόντ λοιπόν γνώρισε ένα βράδυ, ανάμεσα σε πόσους και πόσους διεφθάρει θαυμαστές της κι' έναν αξιοπρεπέστατο μαύρο ξέντλεμαν, ο οποίος ως πρώτη κι' ελαχίστη ένδειξη του θαυμασμού του για τη γάρι της, της πρόσφερε ένα δακτύλιο κολλήει από μαργαριτάρια.

Το πιο εκπληκτικό όμως απ' όλα είναι ότι αυτός ο μαύρος ξέντλεμαν ήταν ο πρίγκιπ

Κόγιο, ο γιός του περιφθίου Μπεγκλίν, του μαύρου βασιλέως της Δαχομένης, ο οποίος είχε για θρόνο του μια πυραμίδα από χθόνιες νεκροκεφαλές και για φρουρά του απέραντου παλατιού του έξη γιλιόδες όμορφες και γενναίες γυναίκες! Μά δεν γκρεμίζονται οι θρόνοι μονάχα στην Ευρώπη. Κι' η Άφρική έχει τις βασιλικές παραδόσεις της. Κι' έτσι ο μαύρος βασιλέως Μπεγκλίν της Δαχομένης δόθηκε μια μέρα εξόριστος σ' ένα γαλλικό νησί μαζί μ' έναν άλλο συνάδελφό του, τον μαύρο βασιλέα των Ασιέντου. Ήταν ωστόσο ο Πρεσιτέ, ο βασιλέας των Ασιέντου γύρισε σε λίγο στη γαρία του ως... καθολικός ιεραπόστολος κι' έγινε δημοτικός σύμβουλος στην πρωτεύουσα του άλλου βασιλείου του, ο άτυχος Μπεγκλίν δεν μπόρεσε ν' αντέξει στις πίκρες της εξορίας του και πέθανε, αφήνοντας διάδοχο του θρόνου του τον πρίγκιπα Κόγιο, ένα αληθινό βασιλόπουλο της Άφρικης, που δεν έξερε την πατρίδα του παρά μονάχα από τον γάστο κι' δεν μιλάει καμιά άλλη γλώσσα από τα γαλλικά!... Ο πρίγκιπ Κόγιο, ο διάδοχος της Δαχομένης ανατράφηκε και μορφώθηκε στο Παρίσι κι' εκεί πάλι παντρεύτηκε εδώ και λίγο καιρό, στη Δημοκρατία του Καστιέ Λατέν τη μαύρη χορεύτρια Ροβέρτα Ντόντ, η νεώτερη Ζοζέφιν Μπαϊκερ. Οι μαύροι Υψηλότητες τους κατόπι ξωγαν από την Ευρώπη για να περάσουν το αήνα του μελιτός τους στην Άφρική και να διεκδικήσουν τα δικαιώματα του θρόνου της Δαχομένης. Και πούσε έξερε αν δεν δοίμε σε λίγο τη Ροβέρτα Ντόντ, την τρυφερή χορεύτρια από το Χάρλεμ, βασίλισσα ενός λαού που έζη κι' λίγα χρόνια έκανε ανθρωποφύλας, ελάττωσε τα σφάλματα κι' είχε για φρουρά των βασιλικών ανακτόρων έξη γιλιόδες όμορφες γυναίκες.

Αυτός όμως ο πρίγκιπικός γάμος μές κά-

Η Ροβέρτα Ντόντ κι' ο σύζυγός της ο διάδοχος της Δαχομένης.

νει να θυμηθούμε μερικές από τις περιφημότερες μαύρες βασιλίσσες της Άφρικης, για τις οποίες μιλούσαν άλλοτε η εφημερίδες όπως μιλούν σήμερα για τις ελγινάριες βασιλίσσες της Ευρώπης και τις μοντέρνες βασιλίσσες της Αμερικής.

Πούσε δὲν θυμάται την Ζεζετιοπία Μπεγκλίν, τον «Ήλιο της Αιθιοπίας», την περίφημη Βοϊζέρ Ταιτόν ντελ Έντιου, που ήταν αδελφή του «ρά» Όλλι κι' Αυτοκράτορα της Αδερσινίας; Πριν την παντρευτεί ο Μενελίχ ΙΙ, το 1888, η παρηνωστή αυτή μαύρη, είχε παγερυνθεί άλλους έξη άνδρες, από τους οποίους είχε γιοίσει με μια καταπληκτική ταχύτητα κι' εύκολια. Μά κι' ήταν παντρεμένη τον Μενελίχ κι' έγινε Αυτοκράτειρα, διάσχε να τον ξεπαστρέψει για να κυβερνήσει μόνη της την Αδερσινία. Και για να πραγματοποιήσει τα φιλόδοξα αυτά όνειρά της, άρχισε να αποτίει φαρμάκια τον αυτοκρατορικό σύζυγό της. Μι' νομίστηκε ότι τον πίκρινε απλά... Αυτό θά ήταν το λιγότερο! Η Ταιτόν έγινε στο φαγητό του κάθε ημέρα ένα άσπρη και υποστρώθηκε δηλητήριο. Κι' ο άτυχος Μενελίχ ΙΙ έπεσε άρρωστος βαριά κι' άρχισε να λυώνει ημέρα με την ημέρα... Η Ταιτόν σ' αυτή το μεταξεί κυβερνούσε μονάχη της, με τον πιο αυταρχικό και τον πιο σκληρό τρόπο, γονατίζοντας στους πόρους και στα έκακτα «γαρότσια» τους υπηκόους της.

Στις 22 Μαρτίου του 1910, ωστόσο ο λαός της δεν μπόρεσε να κρατηθεί πελά και σήκωσε επανάσταση, διώρισε μια αντιβασίλεια κι' έδιωξε με το χειρότερο τρόπο τη φιλόδοξη Ταιτόν από τ' ανάκτορο.

Σκληρόκαρδη κι' εγκληματική σαν τον «Ήλιο της Αιθιοπίας» ήταν κι' η θηριώδης Γκεννέ-Φά η μαύρη βασίλισσα της Γκέρε.

Ήταν γυναίκα του βασιλέως Αμπά Μαγκά, ο οποίος πέθανε κι' αυτός μυστηριώδως κι' είχε τη μανία να αιχμαλωτίζει τις επισημονικές αποστολές που περνούσαν από το βασίλειό της και να δηλητηριάζει ένα-ένα τα μέλη τους στ' ανάκτορό της.

Οι τελευταίοι μάλιστα επιστήμονες που πέθαναν από τη δηλητηρία της Γκεννέ-Φά ήταν οι Ιταλοί Τσέκι και Κινέζοι καθώς κι' ο Γάλλος ιεραπόστολος πάτερ Ασέν ντελ Αδανς της Γεωγραφικής αποστολής Αντινί. Μά κι' αυτή δεν άφησε να βρει την τύχη της Ταιτόν. Ο «ρά» Αντάλ ντελ Γκιστίου της πήρε μια μέρα το θρόνο και την εξόρισε από τη Γκέρε.

Υπόδειγμα όμως βασιλίσσας ήταν η Σουλτάνα της Σουαλίας Φαμά, η γυναίκα του όγδοου Σουλτάνου Άλφ Χασάν, η οποία έφερνε από την Ευρώπη τις τουαλέτες της και στέλιζε το λαμό της μ' ένα μαργαριταρένιο κολλάει αξίας 200.000 φράγκων!... «Οταν πέθανε ο άνδρας της, η Σουλτάνα Φαμά, πήρε τις σκλάβες της κι' εγκατέλειψε μόνη της τ' ανάκτορο, γιατί προτιμούσε την ήσυχη κι' εντυπωσιακή ζωή από τις μηχανορραφίες και τα σκάνδαλα της μαύρης Αλγής της.

Μά η πιο τρομακική απ' όλες αυτές τις μαύρες βασιλίσσες της Άφρικης ήταν η Ραναβάλο, η βασίλισσα της Μαδαγασκάρης, ο «Θηλυκός Νέρων», όπως την ονόμασαν οι Γάλλοι, την εποχή του Λουδοβίκου-Φιλίππου.

Η Ραναβάλο, γήρα του βασιλέως Ραδάρα, αιχμαλωτίζει τα γαλλικά πλοία που έρχονταν άγκυρα στο νησί της, αποκτούσε τους ναύτες τους και στέλιζε με τα κεφάλια τους τις επάλξεις του βασιλικού της ανακτόρου!

Μά δὲν υπάρχει δίχως άλλο κανένα φόβος να καταντήσει τόσο σκληρόκαρδη κι' η Ροβέρτα Ντόντ, η μέλλουσα βασίλισσα της Δαχομένης. Αλλά δὲν είχε καμιά Άφρικανή. Έβλεπε ένα μαύρο αρχέλο του Χάρλεμ, εθνος κι' εκκεντρικό όπως έλε: η Άμερικανίδες...

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΟΣ ΝΤΕ ΣΟΜΠΡΕΪ

(Η νέα που έπιε ένα ποτήρι γεμάτο αίμα, για να σώσει τη ζωή του πατέρα της).

ΤΗΝ 1 Ιουνίου έκλεισαν έναν δέκα ανθρώπους χρόνια από τότε που πέθανε στο Άβινιόν η κόμισσα Μωρλίλ ντε Βιλλέλι Σομπρέϊ, η γυναίκα που έμεινε άθαντη στην Ιστορία από τον καιρό που εδημονοργήθηκε της ο θρόνος, ότι έπιε στην ύγεια της Δημοκρατίας ένα ποτήρι γεμάτο αίμα, για να σώσει το κεφάλι του πατέρα της από τη μανία των Γάλλων επαναστατών.

Με την έναρία της έπευε αυτής, πολλές γαλλικές επιθεωρήσεις δημοσίων έπνευσε βιογραφίες της κομψής, έμπνευσε δολές στο σημείο, ότι δὲν είχε άκομα Ιστορία δὲ έξη η κριτική μένεν άν ή Σομπρέϊ έπε πρίμα ένα ποτήρι γεμάτο αίμα. Παραδόξως μάλιστα, ότι επαναστατική φαίνεται ή άποψη ενός συγγραφέως που υπεστήριξε, ότι ή Σομπρέϊ έπιε στην ύγεια της Γαλλικής Δημοκρατίας μονάχα ένα ποτήρι γεμάτο αίμα, που έπιε από το οποίο είχαν στείλει μερικές σταγόνες αίμα από το κομμένο κεφάλι ενός ευνούχου.

Έχουμε γράψει και άλλοτε για τη δραματική αυτή Ιστορία. Μά ή περιπέτεια της κομψής έβλε αυτή καθ' έαυτή τόσο συγκινητική, ώστε δεν θεωρούμε άσκοπο να μεταφράσουμε, χάρην των αναγνωστών μας, μια σύντομη βιογραφία της Σομπρέϊ, γραμμένη τελευταία από ένα Ιστορικό, που λέει ότι άνασφάλως, ακολουθώντας μερικά παλιά χειρόγραφα, άγνοιας λεπτομέρειες του δοκιμαστού της.

«...Την 10 Αιγίστου 1792 — γράφει ο Γάλλος Ιστορικός — ή ντε Σομπρέϊ, διοικήτρια του φρονιού των Άντιστρων, συνελήφθη από τους εθνοκράτες. Μαζί μ' ατόν έπασαν και την κόρη του και τους μετέφεραν από άδύατο του Σαιν Ζερμάν ντε Πρέ, που είχε μεταβληθεί τότε σε φυλακή. Η Μωρλίλ δεν άφησε ούτε για μια στιγμή μόνο τον πατέρα της. «Οταν άρχισαν ή σφαγές του Σαμπέτιερ, ή γενναία και νέα προστάθηκε να αιχμαλωτίσει τον πατέρα της, άποφύγοντας να το πει, ότι ή επαναστατική έπασαν στους δρόμους και θανάτωναν έπί τόπου κάθε ευνούχο και παλιό στρατιώτη.

Και όταν την έβλε Σαμπέτιερ 1792, ή ντε Σομπρέϊ παρουσιάστηκε μπρος στο επαναστατικό δικαστήριο, ή κόρη του τον συνάδελφός τον θάδερο από περίπατο. Στάθηκε δίπλα του, μπρος στους δικαστές, και τον υπερασπίστηκε με πάθος. Κι' ήταν τόσο όρατα και έπαθλη, ώστε ο δικαστής, άσφατος σκληρόκαρδο, την έκρίνασε με θαυμασμό και άρχισαν να την άκουιν με συγκίνηση.

— Άν βλοι ο μοναρχικός ήταν γενναίος, όπως αυτή ή κοπέλλα — φώναζε έσπρινά από το άκουσμά του ένας τρουκοκράτης — δεν θα τους δικάζαμε αυτή ή στιγμή. Θά κατέπνιχναν άμέσως την επαναστασία μας και θα μίς δικάζαν τώρα έκείνοι!

Τα λόγια αυτά έκαναν τους δικαστές να λάβουν την άποφαι να άποφύουν τη νέα.

— Πήγαινε! της είπαν. Είσαι έλευθερη!

Έκείνη όμως κούνησε άρνητικά το κεφάλι της.

— Δεν μπορώ να φύγω! άποφύγες με σταθερή φωνή. Το καθήκον μου μού έπαύεται να μείνω έδώ, κοντά στον πατέρα μου...

Η θέσις του Σομπρέϊ ήταν πράγματι πολύ δύσκολη, γιατί ύπρχαν σοβαρά έκαθαρυντικά έναντίον του.

— Έβλε άλήθεια — τον ρώτησε ο πρόεδρος του δικαστηρίου — ότι συμβούλευες τον Λοιπά, τον διοικήτη του φρονιού της Βαστίλλης, να πυροβολήσει, την 14 Ιουλίου, κατά του συνεκτρομαχένου λαού;

— Μάλιστα, έβλε άλήθεια! άποφύγες ο Σομπρέϊ, χωρίς τον παραμυρδο δικαστή. Έπρεζε το καθήκον μου σαν στρατιωτικός!

Οι επαναστάτες δικαστές, αντί να θιμώσουν με την τολμηρή άπάντησή του φρονιάρχου και να τον στείλουν άμέσως στη λαμψημία, ανέβαλαν να εκδώσουν άπόφαση και διέταξαν να γίνουν συμπληρωματικές άνακρίσεις, για να έξασφαλισθεί άν ο Σομπρέϊ ήταν καλός και περιποιητικός για τους στρατιώτες του!

Στο μεταξύ, έκλεισαν τον φρούτιση στο κρανίο. Αργότερα, ή Μω-

βας. Μά ή Μωρλίλ στάθηκε μπρος στον πατέρα της, φωνάζοντας: — Πρέπει να με σκοτώσετε πρώτα κι' έπειτα να πάρете τον πατέρα μου!...

Μερικοί άβρόκωτοι ή χτύπησαν για να την άναγκάσουν να παραμείνει. Έκείνη όμως δὲν ένοούσε ν' άφήσει τον πατέρα της που τον είχε άγκαλιάσει μ' όλη τη δύναμή της... Ο έξουγιωμένος επαναστάτης δὲν συγκινηθήκαν από το σπασματικό θέαμα της άποφύσεως της νεαρής κόρης. Σήκωσαν έπάνω της τα σπαθιά τους και τα ρούπα που κρατούσαν στα χέρια τους!...

Πέντε τραντάχα έλαβε ή ήρωική κοπέλλα κατά τη διάκριση της άφρας αυτής πάλης. Μά το θάρρος της δὲν λήγισε! Έξασκολούδους να προστατεύει τον πατέρα της, με φανερό κίνδυνο της ζωής της, από τη μανία των εθνοκράτων. Τα μαρνα όνειρα άρχισαν ένας-ένας να άποπνέχονται, με σεβασμό και θαυμασμό. Τέλος, ένας από αυτούς είχε μια τρομακική έμφανιση...

— Ο εθνοκράτης αυτός, ο οποίος λέγονταν Βολάν, είχε πει, πριν από λίγο, κρασί και κρατούσε άκόμα το ποτήρι του γεμάτο στο χέρι... Καί, έσπρινά, έβλε στο κρασί, γέμισε το κολλάει του με το αίμα του συναρματάρχου Σαιν-Μάρκ, που είχε σχηματισει μια λακούβα στη μέση του δαδμού — και το έδωσε της Μωρλίλς λέγοντας:

— Άδειασε το ποτήρι αυτό στην ύγεια του Έθνους!

— Ζήτω το Έθνος! φώναζε ή κοπέλλα, άδειάζοντας μονορούφι το ποτήρι με το αίμα.

Η γενναία αυτή χειρονομία έσωσε τον πατέρα της. Το πλήθος τους έπαινωσσε και τους δύο και τους άδήγησε, μ' επευφημίες αυτή τη φορά, στο έπαναστατικό δικαστήριο, το οποίο έξέδωσε άμέσως άθωωτική άπόφαση για τους κρατούμενους.

Ωστόσο, του ήταν κραστό του Σομπρέϊ να πελάει κατά τη διάκριση της τρουκοκρατίας. Έπειτα ά-τώ δύο περίπου χρόνια, τον συνέλαβαν και πάλι και τον κολάτωσαν, μαζί μ' ένα γιό του, στις 17 Ιουνίου 1794. Ένας άλλος γιός του τρουκοκράτης, αργότερα στο Κιμπερόν. Καί ή ήρωική Μωρλίλ, άφού βασανίστηκε τρομακικά, διέμεινε από τον κόπο να τον θάνατο του πατέρα της και των δύο αδελφών της, αλλά και από την οικονομική ένδεια, στην όποια την κατέλασε ή επανάσταση, παντοφύλας άφού από θάνατο τον Βιλλέλι. Δεν χάρηκε όμως πολύ καιρό την ελευθρία της, γιατί πέθανε ύστερα από λίγο, στα 1828, στο Άβινιόν, παραινόμενη από τη μακρά ηλικία της.

Αυτός έβλε ο εθνός της δεσποινίδος ντε Σομπρέϊ, μίς από τις πιο ένδιαφένους φαινομενικές της γαλλικής επανάστασης. Μά, όπως είπαμε και παραπάνω, κανείς δὲν έξερε σήμερα αν ή Μωρλίλ ήθε ένα ποτήρι γεμάτο αίμα, ή αν το ποτήρι έκείνο περιείχε μονάχα κρασί, στο οποίο έφύσαν λίγες σταγόνες αίματος. Τι μίς ένδιαφένος όμως ή πραγματικότητας, άφού ο εθνός έβλε τόσο συγκινητικός...

Από τη Γαλλική Επανάσταση. Μελλοθάνατοι δεινόμενοι στο Ι-κράμα.

οαρχο μαζί με την κόρη του σ' ένα μικρό δωμάτιο, δίπλα στην αίθουσα του δικαστηρίου.

Γύρω-γύρω, οι δρόμοι αντίπαλοι από τις θρησκευτικές κραυγές των επαναστατών κι' από τα βογγητά και τα κλάματα των θιμωμένων τους. Η τρουκοκρατία του Σαμπέτιερ είχε έξασπινθεί σ' όλη της τη φρού. Η διαβόλικη σφαγή των ευνούχων και όλων των φίλων σκληρόκαρδο, την έκρίνασε με θαυμασμό και άρχισαν να την άκουιν με συγκίνηση.

— Άν βλοι ο μοναρχικός ήταν γενναίος, όπως αυτή ή κοπέλλα — φώναζε έσπρινά από το άκουσμά του ένας τρουκοκράτης — δεν θα τους δικάζαμε αυτή ή στιγμή. Θά κατέπνιχναν άμέσως την επαναστασία μας και θα μίς δικάζαν τώρα έκείνοι!

Τα λόγια αυτά έκαναν τους δικαστές να λάβουν την άποφαι να άποφύουν τη νέα.

— Πήγαινε! της είπαν. Είσαι έλευθερη!

Ούλη έβλεσε δολιχό το κεφάλι της, για να θεωρήσει την πύλη της αυτή. Μά τα μαλλιά της δὲν έξασπινάκε πιά τόσο πλούσια, όπως άλλοτε...

Παο' όλη την άπνευσμένη έντίπαιση που έφερε ή Μωρλίλ στο επαναστάτες, δὲν ήταν βέβαια άνατο από θάνατο τον Βιλλέλι. Δεν χάρηκε όμως πολύ καιρό την ελευθρία της, γιατί πέθανε ύστερα από λίγο, στα 1828, στο Άβινιόν, παραινόμενη από τη μακρά ηλικία της.

Και ο άβρόκωτος κατόρθωσε να τραβήξουν τον Σομπρέϊ και την κόρη του έξω από το κολλάει τους.

Μία μέρα, το πλήθος, μεθυσμένο από τον αμαρτωλισμένο θορύβο του, έκανε έπέλση στο επαναστατικό δικαστήριο και ζήτησε να το παραδοθούν όλοι ο κρατούμενοι — και έκείνοι άκόμη που δὲν είχαν δικαστεί — για να τους θανατώσει έπί τόπου.

Ο άβρόκωτος όλος έπασαν και την πόρτα του δικαστηρίου, στο οποίο έκαρπντο ο Σομπρέϊ και ή κόρη του. Άρπαξαν τον γέρο και ζήτησαν να τον τραβήξουν έξω διά της

ούλη έβλεσε δολιχό το κεφάλι της, για να θεωρήσει την πύλη της αυτή. Μά τα μαλλιά της δὲν έξασπινάκε πιά τόσο πλούσια, όπως άλλοτε...

Παο' όλη την άπνευσμένη έντίπαιση που έφερε ή Μωρλίλ στο επαναστάτες, δὲν ήταν βέβαια άνατο από θάνατο τον Βιλλέλι. Δεν χάρηκε όμως πολύ καιρό την ελευθρία της, γιατί πέθανε ύστερα από λίγο, στα 1828, στο Άβινιόν, παραινόμενη από τη μακρά ηλικία της.

Και ο άβρόκωτος κατόρθωσε να τραβήξουν τον Σομπρέϊ και την κόρη του έξω από το κολλάει τους.

Μία μέρα, το πλήθος, μεθυσμένο από τον αμαρτωλισμένο θορύβο του, έκανε έπέλση στο επαναστατικό δικαστήριο και ζήτησε να το παραδοθούν όλοι ο κρατούμενοι — και έκείνοι άκόμη που δὲν είχαν δικαστεί — για να τους θανατώσει έπί τόπου.

Ο άβρόκωτος όλος έπασαν και την πόρτα του δικαστηρίου, στο οποίο έκαρπντο ο Σομπρέϊ και ή κόρη του. Άρπαξαν τον γέρο και ζήτησαν να τον τραβήξουν έξω διά της

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΓΕΛΟΥΣΕ...

ΚΕΙΝΟ τὸ δῶδν μέσα στὸ φτωχικὸ τοῦ δωμάτιο, ὁ μηχανικός Ἐρρίκος Δαλβέρ χρωμάτιζε τὰ σχέδια τῆς νέας μηχανῆς ποὺ εἶχε ἐφευρεῖ. Ἡ μελέτη κ' ἡ κατασκευὴ τῆς μηχανῆς αὐτῆς τοῦχαν στοιχίσει περισσότερο ἀπὸ ἓνα χρόνιο συνεχούς μελέτης καὶ χειρωνακτικῆς εργασίας. Ἡ μηχανὴ ἦταν ἀπὸ καιρὸ κατασκευασμένη κ' ἐγκατεστημένη στὸ ἀμαξοστάσιο τοῦ σπιτιοῦ κοκάρου τοῦ, στὸ βάθος τῆς αὐλῆς τοῦ σπιτιοῦ ποὺ κατοικοῦσε. Ὅλες ἡ δυνάμεις τῆς ἡσυχίας ἐκπονητικότητας κ' ὅμως ὁ φτωχὸς κ' ἀτυχὸς μηχανικός φαινόταν κατὰστένοχωρημένος. Εἶχε κάνει κ' ἄλλες ἐφευρέσεις, μὲ καμμιὰ ἀπ' αὐτὲς, ποὺ εἶχε τὸ πλεονεκτήματ' αὐτὸς δὲν εἶχε χρησιμοποιοῦν ἀπ' τὴ βιομηχανία. Γι' αὐτὸ, μολοντοῦ ἤξερε πολὺ καλά ὅτι ἡ κρίσις τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς τῶν μηχανικῶν τοῦ ὑπουργείου θὰ ἦταν ἐννοικωτάτη, ἀμφοτέρωθεν γιὰ τὴν ἐκτίμησι τῶν ἀντιπροσώπων τῶν βιομηχανῶν, ποὺ θάρχοντοσαν μαζί με τοὺς πρώτους τὴν ἄλλη μέρα νὰ ἐξετάσουν τὴ μηχανή του.

Ἡ γυναίκα του, ποὺ καθόταν κοντὰ στὸ παράθυρο, μαγεύοντας ἀπ' τὸ ἀνεμφανισμένο πρόσωπο τοῦ συζύγου τῆς τὴς ἀπασιδωδὲς σκέψεις ποὺ τὸν βασάνιζαν καὶ θέλοντας νὰ τὸν δόσει θάρρος, πῆγε κοντὰ του, ἔσκυψε πάνω ἀπ' τὸν ὄμο του καὶ τοῦ ψιθύρισε μὲ μιὰ γλυκεῖα φωνή ποὺ ἐπαίλε ἀπὸ συγκίνησι:

— Ἀγαπητέ μου, εἶνε παράλογο νὰ στενοχωριέσαι τὴ στιγμή ποὺ δὲ λες ἡ δοκιμὴ δὲ τώρα ἔχουν ἐπιτύχει... Εἶνε δυνατόν αὐτὸ νὰ γίνῃ διαφοροστικά;

— Εὐχαριστῶ, ἀγαπητή μου. Μοῦ κάνουν καλὸ τὰ ἐνθαρρυντικὰ λόγια σου, ἀπάντησε τότε ἐκεῖνος στὴ γυναίκα του, ἀγκαλιάζοντάς τὴν με στοργή. Εἶμαι βέβαιος ὅτι αὐτὴ τὴ φορὰ θ' ἀναγνωρισθῇ ἡ πρακτικὴ ἀξία τῆς ἐφευρέσεώς μου καὶ θὰ πᾶν οἱ ἀνδρεῖοι ἐχθροὶ μου νὰ μὲ περιγελώσιν.

Ναί, ἀντιρροῦν μου, εἶμαι ὑπερδύνη ὅτι αὐτοὶ θὰ θριαμβέυσιν! Γι' αὐτὸ σὲ παρακαλῶ, πάψε νάχης αὐτὸ τὸ κατσοφικὸ καὶ κακομοιρικὸ ὄφρος ποὺ ἔχεις μῆνες τώρα... Τώρα ἐγὼ θὰ βγῶ ἔξω, μὰ δταν θὰ γυρίσω, θέλω νὰ σὲ βῶ χαρούμενο καὶ γελαστό!... Μοῦ δίνεις τὸ λόγο σου;...

Καί, φιλώντας τον, πρόσθεσε:

— Πάγω νὰ φανῶ... Στὸ γυρισμὸ θὰ κλείσω τὸ ἀμαξοστάσιο. Ὅταν ἔμεινε μόνος στὸ δωμάτιο, ὁ Ἐρρίκος κιντήχτηκε στὸν καθρέφτη, εἶδε πόσο πρόωρα εἶχε γεράσει τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὴς στενοχωρίες καὶ τὴς ἀγριότητες, ἀναλογίστηκε τὴς πίκρες καὶ τὴς στερησεις ποὺ πέρασε, τὴς ἐργασίες του τὴς παραγνωρισμένες, κ' ἐνοιώσε πάλι νὰ τὸν κυριεύῃ ἡ ἀπαισιοδοξία ἐκείνη ποὺ ἐπὶ ὅρες ἀλόκληρες τὸν βύθιζε σὲ μιὰ στυγνὴ μελαγχολία.

Συλλογίστηκε ἀκόμα τὴν ἰδέαν τῶν γειτόνων του, ποὺ εἶχαν τὸν θεωροῦσαν γιὰ ἰδιότροπο καὶ μερικὸ μιλίστα καὶ γὰρ τρελλό. Δὲν μπορούσαν, βλέπτες, ὁ ἀπλοῦχοι αὐτοὶ ἀνθρώποι, νὰ καταλάβουν τί ἔκανε σὺν κλεισθέντα ὅλες τὴς μέρες μέσα στὸ ἀμαξοστάσιο.

Ἀλλὰ σὲ λίγο, μετ' ὅσῃς ὅτι ἡ προσπάθειός του εἶχαν στεφθεῖ ἀπὸ ἐπιτυχία καὶ φέροντας στὴ θύμησίν του τὰ λόγια τῆς γυναίκας του, ἄρχισε νὰ μονολογῇ: «Θέλω νὰ σὲ ἰ-

δῶ γελαστόν ὅμα ξαναγυρίσω».

Κιντήχτηκε λοιπὸν πάλι στὸν καθρέφτη καὶ προσπάθησε νὰ χαμογελάσει. Μὰ τί ἦταν ἐκεῖνο ποὺ ἔδιδε;... Τὸ χαμόγελό του χαράχτηκε πάνω στὸ πρόσωπό του σὺν μιὰ τρομακτικῇ λυπημένῃ γκριμάτῃ. Τούτῳ τότε, μιὰ ἰδέα ἀλλόκοτη, σχεδὸν τρελλή. Καί, παίρνοντας τὸ κώκυνο κραγιόν, μὲ τὸ ὁποῖο πρὶν ἀπὸ λίγο ἀκόμα σχεδίαζε, μεγάλωσε τὸ στόμα του. Κι' ὕστερα, μὲ τὴς νερομπογιῆς του, ἄρχισε νὰ μεταμορφώσῃ τὸ πρόσωπό του. Ἄλλὰ γιὰ νὰ μὴ τὸν προλάβῃ ἡ γυναίκα του πρὶν ἐτοιμαστῇ ὅπως ἤθελε, κλείδωσε τὴν πόρτα κ' ἔδωσε τὸ κλειδί στὴν τσέπη του. Ἐπειτα ἐξοκλούθησε τὴν τουαλέτα του, παραμορφώνοντας τὴ μὴν του, τὰ μάτια του καὶ τὰ μάγουλά του. Ἐπὶ τὴν τῶρα φαινόταν σὺν νὰ γελοῦσε ἀκατάπαυστα. Βλέποντας τὴ φυσιογνωμία του στὸν καθρέφτη, ἄρχισε νὰ γελά κ' ὁ ἴδιος. Τί γέλια θὰ κάνει ἡ γυναίκα του, βλέποντάς τον στὰ χάλια αὐτὰ!... Γελοῦσε, δακρῶς γελοῦσε, δὲν μπορούσε νὰ κρατηθῇ ἀπ' τὰ γέλια...

Ἐξάρνα διως, μιὰ τρομακτικὴ φωνὴ τῆς γυναίκας τῆς νύ-

Ὁ Ἐρρίκος χρωμάτιζε τὰ σχέδια τῆς ἐφευρέσεώς του.

χτας. Ἐνας τρώμος πάλινος τὸ αἷμα του κ' ἀπ' τὴν ἀγωνία του ἄρχισαν νὰ συσπώνται τὰ χαρακτηριστικά τοῦ προσώπου του. Μ' ἀλλοίωμα! Τίποτε ἄλλο δὲν ἔβλεπε μέσα στὸν καθρέφτη, παρὰ ἓνα ἀπαίσιο, γελοῖο μασκαρά.

— Ἐρρίκε!... Βοήθεια!... ἀκούστηκε πάλι ἡ ἴδια φωνή. Ἦταν ἡ φωνὴ τῆς γυναίκας του, ἡ ὁποία ἀπὸ περιέργεια ἴσως νάβλεπε τὴ μηχανή σὲ κίνησι καὶ νὰ μπερδεύετο στὰ τρομερὰ δόντια τοῦ ἀνθρώπου θηρίου...

Ἀμέσως, μ' ἓνα πηδήμα, ὁ Ἐρρίκος βρόδῃκε στὴν πόρτα. Ἦταν ὅμως κλειδωμένη. Στὴ σωστομάρα του, ἔχασε πῶς τὸ κλειδί τῆς μηχανῆς. Προσπάθησε νὰ τὴν σπᾷ, μὰ τοῦ κάκου. Ἐπείθετο στὸ σιδερέσιο παρὰθυρο τοῦ μισοῦ ἀνοιχτοῦ δωματίου του, τὸ ἄνοιξε καὶ προσπαθώντας νὰ λυγίσῃ τὸ σιδερά, ἄρχισε νὰ ξεφροντίζῃ:

— Βοήθεια!... Βοήθεια!...

Μὰ βλέποντας πὺς κανεὶς δὲν φαινόταν καὶ λογαριάζοντας πὺς ἴσως ἀκόμα νὰ ἦταν καυρὸς, ἄρχισε νὰ ψάχνῃ γιὰ νὰ βῇ τὸ κλειδί, κάνοντας ἀνω-κάτω διὰ τὰ ἐπιπλά.

Ἐντομεταξύ, διὰ γείτονες εἶχαν κολλήσει τὰ τρομαγμένα τους πρό-

σώπα στὰ κάγκελλα τοῦ παραθύρου.

— Ἀ!... ἔκανε ὁ ἓνας. Κόττα-ξε πῶς εἶνε μοντέρνο!... — Μὰ δὲν σιῶμεγα ἐγὼ πὺς εἶνε θεοσάλαος!... ἀπάντησε ὁ ἄλλος, ἓνας πανήγυρος καὶ ρωμαλέος ἄνδρας.

Ὁ Ἐρρίκος ἀγωνιώντας, γύριζε κάτω, μέσα στὴν κάμαρα, σὺν μα-νασμένο θηρίο στὸ κλουβί του, ἀναποδογυρίζοντας τὰ πάντα. Κι' ὕ-ταν, τέλος, βρῆκε τὸ κλειδί στὴν τσέπη του, ἔτρεξε πρὸς τὴν πόρτα, ξεστομίζοντας φριχτὲς βλαστήμιες.

Ἀνοῖξε γρήγορα καὶ θέλησε νὰ τρέξῃ ἔξω, μὰ οἱ δύο ἐκεῖνοι γεί-τονες τὸν προέλασαν καὶ τὸν ἀπα-ξάν ἀπ' τὰ μπῆματα καὶ τὸν σέβοντο. — Ἀφήστε με!... Ἀφήστε με!... Δὲν ἀκούτε τὴν πνιγμένη φωνή τῆς!... Στὸ ἀμαξοστάσιο!... Ἡ Μάρθα μου!... οὐδὲν ἔβλεπε δὲν εὐτυχῆς Ἐρρίκος, προσπαθώντας νὰ τοὺς ξεφύγῃ...

Μὰ κείνι τὸν ξεπλώσανε κάτω, κ' ὁ ἓνας ἀπ' αὐτοὺς τοῦ πλάκωσε τὸ στήθος μὲ τὸ γόνατό του. Ἀνέκασε πάλι νὰ κινήθῃ ὁ δυσ-στηγὴς ἐφευρέτης, ἄκουσε ἀκόμα μιὰ φορὰ τὴν σπαρακτικὴ κραυγὴ τῆς γυναίκας του. Αὐτὴ τὴ φορὰ

θάβαλε μπρὸς τὴ μηχανή καὶ θὰ μπερδεύετο στὰ δόντια τῆς... Ἀ-κούσα τὴ φωνή τῆς...

— Ἀλήθεια!... ψιθύρισε τρομαγ-μένη ἡ γοητοῦλα.

— Εἶνε τρελλός!... εἶπε ὁ ἄν-δρας ποὺ τὸν κρατοῦσε.

Ὁ Ἐρρίκος, στεναίνοντας καὶ κλαίγοντας, μονομιούριζε:

— Εἶνε πάλι ἀγὰ!... Τώρα κλείσω!...

— Θὰ πάω νὰ δῶ!... εἶπε τότε ἡ γοητὴ κ' ἔφυγε.

Τραγικὴ σιωπὴ κυριαρχοῦσε τῶ-ρα στὸ δωμάτιο. Οἱ γείτονες ἔχσαν μαζεμένι διὰ γύρω σὺν Ἐρρίκο. Μὰ κανεὶς τοὺς δὲν τολμοῦσε νὰ ἐ-λευθερώσῃ τὸ ἀνιγνιματὸ αὐτὸ πλά-σμα ποὺ προκαλοῦσε τὴ φρίκη καὶ τὰ γέλια συγχρόνως μὲ τὴ γελοία μᾶσκα του, πᾶνι στὴν ἀπὸ κινεῖ-σαν ποτὶμὴ τὰ δάκρυά του. Μόνον ἓ-να παιδικὴ ἔσπασε σ' ἀράτητα ἡ-χορὰ γέλια, γιὰτὶ πρώτη φορὰ ἔ-βλεπε ἀνθρώπο νὰ κλαίῃ καὶ νὰ γε-λά συγχρόνως. Μὰ ἡ μάνα του τὸ τράβηξε κοντὰ καὶ τοῦ βούλω-σε τὸ στόμα μ' ἓνα γερό μπᾶσο.

Ἐξάρνα ἀκούστηκε ἓνας γερός θόρυβος καὶ φάνηκε στὴν πόρτα ἡ γοητὴ. Βάδισε σκυρτῇ, κρατώντας ἓνα φανάρι, ποὺ ἀπ' τὸ ἄλλο χεῖρ τῆς ἐστῆσε πρὸς τὸ αἷμα.

— Λύστε τὸν!... Δὲν εἶνε τρελ-λός!... Ἡ γυναίκα του σκοτώθη-κε!... φώναζε τρέμοντας σὺν τρο-μῇ, μὲ μιὰ ἀλλοκομένη φωνή.

Τρομαγμένοι οἱ γείτονες πῆγαν νὰ τὸν λύσουν. Ἀλλὰ ἓνα ἀπαίσιο, ἓνα φριχτὸ γέλιο τοῦ ἔκανε νὰ μείνουν κοκαλιζόμενοι σὲς θέσεις τοὺς.

Ὁ δυστυχὴς ἐφευρέτης τραγου-δοῦσε τώρα. Τραγουδοῦσε καὶ γε-λοῦσε σπασμωδικὰ, ἀκατάπαυστα, μ' ἓνα γέλιο ποὺ ἔδωκε σὺν σφο-δρία ἀπὸ τὴν κομπολογιστικὴν σχι-σμάδα τοῦ βαμμένου σπῆματος τῶν.

— Ἀαα!... Χά!... Χά!... Χά!... Χά!... Ἡ μηχανή μ' ἔ' ἀπολέσει τὰ δόντια δουλῆναι περίφημα!... Πνι-γώμασε στὸ αἷμα!... Τὶ δύνανται... 1200 βόλτ!...

Καὶ γελοῦσε καὶ σπάρταζε σὺν-σμος καὶ σπαρταροῦσε μὲ τὴν τραγ-ικὴ κομπολογία τοῦ παληάτσου... Ἦταν πάλι τρελλός!...

Ὁ πρώτος ἀπ' τοὺς δύο ἀνθρώ-πους ποὺ τὸν κρατοῦσε, κούνησε τὸ κεφάλι του καὶ εἶπε:

— Καλὸ πὺν προφτάσαμε καὶ τὸν ἀράξασε!... Ἐγὼ τὸ μυστήριον ἀμέσως πῶς εἶνε τρελλός!...

ΕΝΣΤΑΝΤΑΝΕ

ΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

Ὁ γιατρός. — Σὰς χρειάζε-ται ἀπόλυτος ἥσυχια.

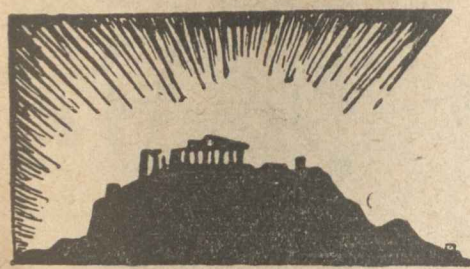
Ὁ πελάτης. — Τότε, για-τρός, ἔ' ἀναγκαστῶ νὰ μένω διὰ ὡ-ρες περισσότερο στὸ γραφεῖο μου, γιὰτὶ... εἶμαι παντρευμένος!

— Πέθανε, ἔξερεις, ὁ καὶ μένος ὁ πατριάρχης-Μιχαήλ!...

— Μὰ!... Πῶς; Πότε;

— Νὰ χῆς μὲν γύρισε στὴν κάμαρά του, κἀπὼς καὶ διάβασε τὴν ἐφημερίδα του. Ὑστερα, ἔα-φνεκὰ, μὲν πρὸς τὸν βυθὸν τὴν ματογυῖά του καὶ ξεπλώθηκε χάμω νεκρός!

— Πάλι καλὰ, ἀρὸς πρόσφτασε κ' ἔβγαλε τὰ γυαλιά του. Τούτῳ-χιστον δὲν εἶδε τὸ χάρ μετὰ τὰ μά-τια του!...

Κοντὰ στὸ ἐκτετατὸ τῆς Μόνικας — τῇ γνῶστῇ κοσμικῇ ταβέρνῃ στὴν στάσι Βεῖκου, ποὺ τὴ διεύθυνε μιὰ χαριτωμένη καὶ τετραπέρατη μικροῦλα, ἡ ὁποία ἐκποδοῦσε... ἀπαγγελία... ἐπᾶν στὸν κεντρικὸ δρόμο εἶνε τὸ σπῆτι τῆς κλίας Ἀλκαίου. Στὴν ἐξόδου ἡ χάλκινη ἐπι-γραφή σὰς πληροφορεῖ ὅτι ἐκεῖ μένει ὁ κ. Νί-κος Παπαγεωργίου. Δὲν πρόκειται περὶ ἀπά-της. Ἡ κυρία Σαπφὼ Ἀλκαίου μένει αὐτὴ μὲ τὸν κ. Παπαγεωργίου. Τὸ ε' ἔθνικὸ θέατρον ἔ-χει διὰ καλλιτεχνικὰ ἄγῃ. Τὸν κ. Αἰωλίου καὶ τὴν κ. Σαφφὼν Βεῖκη καὶ τὴν μοναδικὴν καρα-τερίστα μὲ τὸν ἑπὶς ἐκλεκτὸ στυλὸ τῆς.

Ἡ... ἐπὶ δὲ μιὰς προτιμήσαμε νὰ γίνῃ στὸ σπῆτι καὶ ὅχι στὸ καμαρίνι τοῦ ἔθνικου Θεά-τρου, γιὰ πολλὰς καὶ διαφόρους λόγους. Ἰνω-ρίζαμε ὅτι τὸ καμαρίνι τῆς μεγάλῃς μᾶς ἡθο-ποῦσε εἶνε ἀπορροῦστο. Ἐκεῖ μέσα μόνο μιὰ ψυχὴ χωρεῖ. Ἡ ψυχὴ τῆς καλλιτεχνίδος. Στὸ σπῆτι διως τὸ περιβάλλον εἶνε πολὺ πὺν εὐνο-κὸ γιὰ μιὰ ἐπιστολή, ἢ ἂν θέλετε καλύτερα, γιὰ μιὰν... ἀνάκρισι δημοσιογραφική. Κι' ἐ-διαλέξαμε τὴν ὥρα. Ἐπῆγουμε μεσημέρι. Τὸ τραπέζι, στρωμένο μὲ τρία νερόβια. Στὴν πλὴνὴ κάμαρα τὸ νηδὺν εἶνε ἀνασπαστικό. Κα-θυσμένοι ἐκεῖ, ῥίχνουμε μιὰ ματιὰ γύρω. Ἡου-χία καὶ τᾶς νεοκονιστικῇ. Ἐνα πᾶνι, μερικὰ κάδρα καὶ λουλούδια κ' ἓνα ἀνθοδέσμη. Ἀπὸ τὴς μακρὲς κολλοκαρπῆς κυοῦντες τὸ πρῶς περ-νὰ ἄφθονο.

Ἡ κ. Ἀλκαίου ἀποσιδᾷ. Ἡ ὑπηρετρία μᾶς πληροφορεῖ ὅτι θὰ περιμένουμε λιγάκι. Πραγ-ματικά, ὕστερα ἀπὸ μερικὰ λεπτά, ἡ κ. Ἀλ-καίου εἶνε μετὰ τὴς. Ἐπαρτάζεται. Τὰ μά-τια, τὰ φρύδια, τὸ στόμα τῆς δεικνύν τὴν ἐκ-πληξί τῆς. Τὶ μορεῖ νὰ θέλῃ ἓνα ἄγνωστο; — Δὲν εἶνε τίποτε! τὴν καθυστεροῦμε. Μιὰ μικρὴ συνέντευξι.

— Κι' αὐτὸ λέτε ὅτι δὲν εἶνε τίποτε; παρα-τηρεῖ ἡ κ. Ἀλκαίου.

— Δὲν πιστεύω νὰ ἀρνῇθῃτε...

— Μὰ, σὰς παρακαλῶ, πῶστε μου: Ἐνδιαφέ-ρει κανένα ἡ ζωὴ μου;

— Πολὺ κόσμο.

— Δὲν τὸ φαντάζομαι. Ἐνῆς οἱ θεατρίνοι εἶ-μαστε ἀνθρώποι διευτυχημένοι. Κάτω ἀπὸ τὴ σκηνὴ δὲν μᾶς θυμᾶται κανένας!

Ἡ κ. Ἀλκαίου δὲν τὰ λέει αὐτὰ ἀπὸ συνθη-μὸν νῆς. Τὰ πιστεύει. Τὸν ἑαυτὴ τῆς — δταν τὴ ἀναγρᾶζουν νὰ μιλήσῃ — τὸν παρουσιάζει μὲ τὴν ἐκτετατὴ τῆς μεταμορφώσεως. Καὶ ἡ με-τροφορμὴ τῆς σθῆνης μέχρους ἐλαττωμένης. Στὴν καλλιτεχνικὴν τὴν σταδιοδρομίαν ἀπέφυγε συστηματικὰ τὴν σεξουαλικήν. Ἰσως αὐτὸ νὰ τὴν ἐ-ξήμωσε. Ἡ ἴδια διως δὲν μετανοοῖ. Ἄλλῃ μὲ τὸ ταλέντο τῆς, καὶ δόξα θὰ εἶχε καὶ χρο-μάτα. Ἐπειτα, θὰ εἶχε νὰ διηγείται ἓνα σωρὸ παραξένους ιστορίας, νὰ παρουσιάζῃ τὴν ἐκκεν-τρικὴ καὶ νὰ γελάει μὲ τὴν κουταμάρα τῶν ἄλ-λων. Ἡ κ. Ἀλκαίου ἀντ' αὐτῶν, ἐπρωτῆσε μιὰ ζωὴ ἡσυχία, χωρὶς ἐντεχνες διαρμύσεις.

— Στὸ θέατρο, λέγει, ἐμπῆκα γὰ τὸ θέατρο καὶ ὅχι γιὰ τὴ ζωὴν μου. Ὁ μισομυσθός, ἡ τα-βέρνα καὶ τὰ ἄλλα δὲν μ' ἐνδιέφεραν ποτε.

— Καὶ ἡ ἀναμνήσεως σας;

— Ἐνα θυερό πορὸ, μὰ καὶ γλυκὸ!

Ἡ κ. Ἀλκαίου κλείνει μιὰ στιγμή τὰ μεγάλα καὶ φρενὴνὰ μάτια τῆς. Τὸ πρόσωπό τῆς παί-νει μιὰν ἔκφρασι πόνου. Μὰ, ὕστερα ἀπὸ λίγο, τὸ χαμόγελό εἶνε πάλι στὰ χεῖλη τῆς. Τὸ φίμ-τὸν παρθέλθτος ἔξυμῖνεται μὲ ταχύτητα.

— Κατάγομαι, συνεχίζει, ἀπὸ τὴν Πόλιν. Τὸ σπῆτι μᾶς ἦταν στὸ Φανάρι, κοντὰ στὰ Πατρι-αρχεῖα. Ὁ πατέρας μου ἐσποιοῦσε ζωγράφους. Μὰ μερὰ διως ἔαρκινά ἔγινε θεατρίνος. Πῶς; Μὴ φράστε.

— Πότε βγήκατε γιὰ πρώτη φορὰ στὸ θέα-τρο;

— Ἡμῖνα... στὴν κοιλία τῆς μάνας μου. Ὅχτῳ χρόνον ἔκανα μιὰ μενὴν περιουσία μετὰ τὸν πατέρα μου στὴν Ρωμανία. Θυμᾶμαι τὴ χα-

Ὁ ἔξερεις ἐλπίδες ἀπὸ τὴν κλῆσιν καὶ τὴν ἀναπολῆ

Η Κ. ΣΑΠΦΩ ΑΛΚΑΙΟΥ

ρά μου. Ἐταί, γιὰ τὸ θέατρο ἄφρασε τὴ μητέρα μου ποὺ τὴν ἀγαποῦσα τόσο. Φαίνεται ὅτι ἄρε-σα ἀπὸ τότε. Ὁ κόσμος ἐφάνηκε πάντα ἐπιει-κὴς μαζί μου. Ἡ ἐφημερίδες ἐγραφαν:

«Ἐάν ἡ μικρὰ καλλιτεχνὶς συνεχίσῃ τὸ στάδιόν τῆς, θὰ δρέψῃ ἀσφαλὺς δάφνας εἰς τὸ πλεονὸν τοῦ πατρὸς τῆς».

— Εἶχα ταλέντο! λέγει ἡ συνομιλήτριά μας. Ἀπὸ τότε ἐδοκίμασα στὸ θέατρο ἓνα σωρὸ χα-ρές. Καὶ νὰ ἴδῃτε. Ὅταν, καμμιὰ φορὰ, δὲν προκαλῶ τὴ συγκίνησι ποὺ περιμένω, κλαίω σὺν μικρὸ παιδί... Μ' ἔχουν κακομάει μετὰ τὴς θεο-μῆς ἐκδηλώσεις.

— Πότε αἰσθάνεστε τὸν ἑαυτὸ σας εὐτυχι-σμένο;

— Μὲ μεθᾷ ἡ κάθε μου ἐπιτυχία. Ἐστῶ κ' ἂν ὁ ὅλος μου εἶνε μερὸς. Ἡ πὺ εὐτυχισμέ-νες μου στιγμῆς εἶνε δταν βρῶσκαμι μόνῃ στὸ καμαρίνι μου, ὕστερα ἀπὸ τὴν παράστασι, καὶ πᾶν τὸν καρέ μου ἡ καπνίζω τὸ τσιγαρόκι μου. Τότε τὰ ληρμονῶ διὰ. Ἀκόμα καὶ τὴν κόρη μου!

Ἡ εὐκρίνεια λῶπει στὰ μάτια τῆς κ. Ἀλ-καίου. Ὅταν μελετᾷ τὴν κόρη τῆς, ἡ φωνὴ τῆς παίρνει μιὰ παιδικὴ τρυφερότητα. Ὅλες ἡ ἐλπίδες τῆς εἶνε σ' αὐτήν. Καὶ τὶ δὲν τράβηξε γιὰ νὰ τὴ μεγαλώσῃ; Ἦταν 14 χρόνον δταν παντρεύτηκε. Στὸ θέατρο ποὺ δόκινε, γνώρισε τὸν μακροῖτον Παπαϊωάννου, πρὶν ἀκόμα ἐκεί-νος βγῇ στὴ σκηνή.

Μαζὺ του ἔκανε διὰ παιδιὰ. Τὴ Μαρία καὶ ἓνα ἄγῃ ποὺ πέθανε. Ὁ γάμος τῆς διως μετὰ τὸν Παπαϊωάννου δὲν ἦταν ἀρμονικός. Ἀσπι-φονία χαρακιστῶν. Καὶ χωρίσαν.

***

Τὸ πατρικὸ ἐπιθετό τῆς κ. Ἀλκαίου εἶνε Τι-θερίου. Μὲ τὸ ψευδώνυμο Ἀλκαίου τὴν... ἐ-δάφτισαν δταν ἄρχισε νὰ σημειώσῃ στὸ θέατρο τὴς πρώτες μεγάλες ἐπιτυχίες τῆς. Τὰ εἰρηφισ-σας ἔγιναν μετὰ ἐπιστομότητα. Ἀνάδοχος ὁ μα-καρίτης ποιητὴς Νικολάρας. Αὐτὸς, μὲν μετὰ τὸν Χασομὴ ποὺ εἶχε τὰ λοιπὰ, τὸν Σαγίω, τὸν Σταθιόπουλο καὶ τὸν ἀλυσωμένο κοῦρα καὶ θεατρικὸν συνεργασίαν Μελασσιώτη, ἐπῆγαν μιὰ μέρα σπῆτι τῆς γιὰ νὰ τὴ βαπτίσουν. Τὸ ψευ-δώνυμο βρέθηκε εὐκολὰ. Πλὴν στὴ Σαπφὼ ἔ-δωκεν τὸν Ἀλκαίου. Ὑστερα ἐκέρσσαν λιγὸ καὶ διασκέδασαν. Τὴν ἄλλη μερὰ ὁ Νικολάρας ἐστειλε στὴ... νεοφώτιστη ἓνα ζευγάρι μουρο-διστικὰ παποιστάκια μετὰ σημείωσι: «Εἰτὰ νὰ μὴ σποντάρητε!».

Καὶ εἶνε ἀλήθεια ὅτι ἡ εὐχὴ του ἔγινε. Σ' ὅλο τὸ μακροχρόνιο διάστημα τῆς καλλιτεχνι-κῆς τῆς σταδιοδρομίας, ἡ κ. Ἀλκαίου δὲν ἐ-σπῆταψε οὐτε μιὰ φορὰ.

Ρόλους καρατερίστας ἡ κ. Ἀλκαίου ἔπαιζε ἀπὸ μικρῇ.

— Μοῦ ἦταν ἀδύνατο — παρατηρεῖ — νὰ πορ-τρεῶ τὴν λέξι «σ' ἀγαπᾷ» καὶ νὰ κάνω τὴν ἐ-ρωτευμένη.

Τὰ μάτια τῆς κ. Ἀλκαίου βουρκαίνων. Εὐ-τυχὴς ὅτι τὴ στιγμή ἐκείνη μπαίνει ἡ κόρη τῆς καὶ τὸ χαμόγελό ἔξαπλάζεται στὰ χεῖλη τῆς.

— Εὐαί, λέγει στὴ θεατρίνιδά Μαρία, ἴσως νὰ ἴδῃς καλύτερες μέρες ἀπὸ μένα.

— Ἄν δὲν ἀπαύομαι, ἐπαίξατε καὶ σὲ κά-ποιο φίλμ.

— Ναί... Μεγάλῃ περιπέτειά κ' αὐτὴ. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν διὰ μόνον νὰ μὴ μᾶς πληθῶ-σουν, ἀλλὰ καὶ νὰ πληροφορούμε κ' ἀπὸ τὴν τσε-πὴ μας.

— Σὰς ἄρεσε ὁ κινηματογράφος;

Σατυρική Σελίδα

ΤΑ ΕΥΘΥΜΑ

Ο ΚΟΜΙΛΦΟ

Με βουλά
 άγτε και ντέ
 ξεύγω καλά
 τ' α-μπέ-ισέ-ντέ.
 Λέω τὸ ρὸ
 ὡς εἶδος γὸ
 καὶ τὸ νερό
 νεγὸ, νεγὸ.
 Κι ἐλ ἐποχή!
 πὼς με τηγάν!
 στήν ἐξοχή,
 σὰ γεστογάν.
 Τγώνω πολὺ
 καὶ θεγεσέ...
 "Α, κιέ ζολί
 λὰ λάνκ φγανσά!

ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΜΗ ΓΕΛΑΣΗΣ

ΟΜΙΛΕΙ Ο ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

Είμαι μεγάλη κεφαλή,
 μὰ καὶ μεγάλη... μύτη.
 Μονάχα μέσα στὴ Βουλὴ
 μπηγὰ ἀπὸ τὸ φεγγίτη.
 "Αν κι' εἶμαι γνήσιος 'Αρκάς,
 μὲ θέλουν κι' ἄλλοι τόποι
 κι' ἔτσι εἰς ὥρας φεῖ! κακὰς
 θγαίνω καὶ στὴ Ροδόπη.
 Μ' ἔχει ἕνα κόμμα γι' ἀρχηγὸ
 κι' ἔχω ὁπαδοὺς μπουλουῖς
 κι' ἄς λέν πὼς εἶμαι μόνον ἐγὼ
 καὶ δυὸ τρεῖς ἄλλοι κοῦκοι!
 Νοοτροπία ἀμοιρερὴ
 μὲ διακρίνει ἐμένα
 καὶ ἡ κεφαλὴ μου ἡ ξερὴ
 τάχει πελαγομένα.
 Χάνω παντοῦ τὴ μύτη μου,
 φιλολογία κάνω,
 κι' ἔχω γιὰ «μαῖτρα» στὸ σπῆτι μου
 τὸ Μάριο Βαγιάννο!
 Θέλετε κι' ἄλλα!... Εἴμ' ἐγὼ
 ἐγὼ πὺν τῶν οὐλ...
 κι' ἄς λέν πὼς εἶμαι κλούβιο αὐγὸ
 ὑψηλὸ καὶ νοῦλα!

ΕΥΖΩΝΙΣΤΙ

ΣΙ ΜΙΑ «ΧΑΝΤΑΚΟΥΜΕΝΗ»

Δὲν ἀγαποῦσα κι' ἔλεγα ἀγάτης λό-
 (για τόσα
 σ' ὅποια μπουροντά μου τῆχανε γιὰ
 (μὰ στιγμὴ νὰ θγαίνῃ
 καὶ ἀπ' τότες πὺν σ' ἀγάτησα μοῦ
 (δέθηκα ἢ γλώσσα
 καὶ μένου κλούβιους κι' ἄλλους, οὐ-
 (ρὴ χαντακουμένη
 Κι' ἀφοῦ κακοσυνηθίσα, πὺν λῆς
 (μὲ τόσα ψέμματα
 μοῦ φαίντι παράξινον νὰ εἶπω ἄ-
 (λήθεια μάτα,
 γι' αὐτὸ ἀφάντις μ' ἰσβαλῖς τοῦ λό-
 (γου σου σὰ αἵματα
 φουβάμ γλιέπεις νὰ στοῦ εἶπω, οὐ-
 (ρὴ γαλανομάτα.
 Ο ΜΗΤΡΟΥΣΗΣ

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΠΟΝΗΡΙΑ ΤΟΥ ΕΒΡΑΙΟΥ

Μέσα σ' ἕνα ταξιδιωτικὸ αἰμάξι

ΣΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ

Ο ΣΚΟΠΟΣ ΑΣΤΥΦΥΛΑΣ.— Νὰ δυὸ ἐρωτευμένοι σὲ πολὺ
 σκανδαλώδη στάσι! Νὰ τοὺς πιάσω! Μπα, δὲν θαρρέσαι... 'Η...
 σ' ὅ λ η ψ ι ς θὰ γίγῃ μετὰ ἐγγέα μῆνας!

κάποτε ταξίδευαν μεταξύ τῶν ἁ-
 λαν καὶ δυὸ 'Εβραῖοι, ὁ 'Ιάκωβος
 κι' ὁ 'Ααρών.

Πάνω στὴ συζήτησι ὁ 'Ιάκωβος
 θυμήθηκε ὅτι εἶχε δανείσει πρὸ ἡ-
 μερῶν στὸ φίλο του χίλια φράγκα.

— 'Αλήθεια, 'Ααρών, τοῦ εἶπε,
 καλὰ θάκαιες νὰ μοῦ δώσης ἐκεῖνα
 τὰ λεφτὰ σήμερα, πὺν εἶμαι κι' ἐγὼ
 ἀδέκαρος.

— Ποιά λεφτὰ;

— 'Εκεῖνα πὺν σοῦ δάνεισα τὴν
 περασμένη Δευτέρα καὶ μοῦπες πὺς
 θὰ μοῦ τὰ ἔδινες σὲ δυὸ-τρεῖς μέ-
 ρες.

— 'Αστείυνεσαι, 'Ιάκωβε; 'Αφοῦ
 σοῦ τᾶδωσα προχτὲς τὴν Παρα-
 σκευή.

— 'Εμένα μοῦδωσες λεφτὰ;

— Ναι, ἐσένα! Δὲν θυμάσαι; Τό-
 σο ξεχασιάρης εἶσαι;

— Δὲν ξέρεις τί λές, 'Ααρών!
 'Εμένα δὲν μοῦδωσες τίποτα.

'Ενῶ φιλονεικοῦσαν ἔτσι οἱ δυὸ
 φίλοι, ἀκούστηκε ἄξαφνα ἕνας πι-
 ροβολισμὸς καὶ τὸ αἰμάξι σταμάτη-
 σε. Οἱ ἐπιβάτες πρόβαλαν ἀνήσυχοι
 καὶ εἶδαν ὅτι εἶχαν ἐμπέσει σὲ ἐνέ-
 δρα ληστῶν.

— Μὴν κουνηθεῖ κανένας γιατί
 σᾶς τῖναξα τὰ μυαλὰ στὸν ἀέρα!
 τοὺς φώναξε ὁ ἀρχιληστής, κρατῶν-

σμήματα καὶ χρήματα κρατοῦσαν.
 Τελευταῖοι εἶχαν ἀπομείνει οἱ δυὸ
 'Εβραῖοι.

— 'Ε, τοὺς λέει ὁ λήσταρχος, πὺ
 ἔχετε ἐσεῖς;

— 'Εγὼ δὲν ἔχω τίποτα, καπε-
 τάνιο, ἀπάντησε ὁ 'Ιάκωβος.

— Τί λές, ἀγαπητέ μου; 'Εχεις
 χίλια φράγκα, τοῦ ψιθύρισε σ' αὐ-
 τὸν ὁ 'Ααρών. Τώρα θυμήθηκε ὅτι
 δὲν σοῦ τὰ εἶχα δώσει... 'Ελα, πάρ-
 τα, κι' εἵμαστε ἐξοφλημένοι.

Καὶ ἐπάσσανε στὸ γῆμα τοῦ φί-
 λου τοῦ τοῦ χιλιάριζο πὺν τοῦ χρο-
 στοῦσε, τὸ ὁποῖο φουσιὰ τέλεισαν
 οἱ λησταί. 'Ο δυστυχὴς 'Ιάκωβος
 τὸ φουσιὰ ἀκόμα καὶ δὲν κινῶνται.

ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ

Τ' ΑΛΑΤΙΣΜΕΝΑ ΚΑΙ Τ' ΑΝΑΛΑΤΑ

Μεταξὺ φίλων:

— 'Εγίνες, λοιπόν, φυτοφάνης;

— Ναι...

— Καὶ γιατί;

— Πρῶτα-πρῶτα ἐπειδὴ ἕνας φί-
 λος μου ἀνοῖξε μονάδιον κι' ἐπει-
 ἐπειδὴ κανεὶς χασάτης δὲν μᾶς κά-
 νει πλέον πίστωση!

***

Κοιμημένο μὲ ἑσπέρια.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κυρία μου, πὺν
 δὲν σᾶς ἐχαίρετσα. 'Αλλὰ φάνε-
 στε τόσο ὁμορφὴ σήμερα... ὥστε
 δὲν σᾶς ἀνεγνώρισα!

***

'Ενας λοποδύτης πέρφοντας ἀπὸ
 ἕνα δευτέρου πάτωμα, σπάζει τὸ πό-
 δι του καὶ ὀδηγεῖται στὸ σταθμὸ
 τῶν πρῶτων βοηθειῶν. 'Ο γιατρός
 τοῦ λέει:

— Μ' αὐτὸ πὺν ἔπαθες ἀλπίσω
 ὅτι θὰ φρονιμῆσης.

— 'Ωριμένως, γιατρέ μου, δὲν
 θὰ μπαίνω πειὰ... παρὰ μόνον σὲ
 ἰσόγεια!

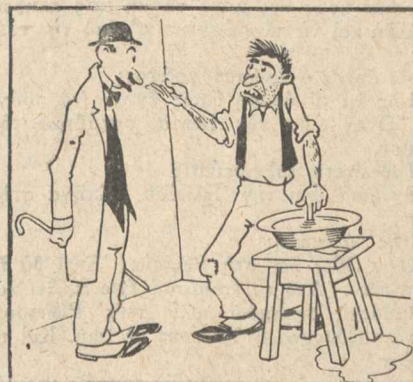
***

Δικάζεται ἕνας ὑποποσ οἰλο-
 γος.

— 'Ο π ρ ὁ ε δ ρ ο ς.— 'Ὅτε αὐ-
 τὸς εἶπε ὁ κατ'ἀλόγος τοῦ οἰλο-
 γοῦ, βλέπω ὅμως ἐδῶ νὰ ὑπάρχει καὶ
 γυναῖκες. 'Ὅταν μ ἐ λ η;

— 'Ο μ ἄ ρ τ υ ς.— Χμ!... Ζ ἄ
 χ σ ρ η, κυρίες πρόεδρε!!

Η ΓΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ο ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ.— Μὰ τί
 κάνεις ἐκεῖ, χριστιανέ μου;
 Ο ΑΡΡΩΣΤΟΣ.— Μοῦ εἶπε ὁ
 γιατρός μου νὰ κάνω μπάνια... κι'
 ἀρχίζω νὰ συνηθίζω στὸ νερό!...

ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΑΜΕΙΟ.— Ο ἰ
 π ο ν τ ι κ ο ἰ: "Ἀς φᾶμε καὶ μεῖς.
 Τί διάβολο, ὅλο οἱ μερλοκοχαῖραι θὰ
 τρῶνε!...

Η ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΗΣ ΖΟΥΓΚΛΑΣ.—
 'Ο σ κ η ν ο θ ἔ τ η ς, (στὸν ἀρά-
 σην).— Στάσου! Στάσου, ζῶν!...
 Τί κάνεις ἐκεῖ; Δὲν εἶν' ὥρα ἄ-
 κόμα νὰ σὲ φάν τὸ λιοντάρι!...